

ព្រះ

ជាតិ

ស្រីបរិស្ថាយ : នុស កែវ

១. សំឡាល់

១. ចំពោះចំនួនគត់វិជ្ជមាន n និង p ផែល $p \leq n$ ។

ក. បង្ហាញថា $C_n^p = C_n^{n-p}$ ។

ខ. បង្ហាញថា $C_n^p = C_{n-1}^p + C_{n-1}^{p-1}$ ។

គ. បង្ហាញថា $C_n^{p+1} = \frac{n-p}{p+1} C_n^p$ ។

២. បង្ហាញថា $1 \cdot 1! + 2 \cdot 2! + 3 \cdot 3! + \cdots + n \cdot n! < (n+1)!$ ។

៣. បង្ហាញថា $\frac{1}{0!} + \frac{1}{1!} + \frac{1}{2!} + \cdots + \frac{1}{n!} < 3$ ។

៤. បង្ហាញថា $C_n^0 + C_n^1 + C_n^2 + \cdots + C_n^n = 2^n$ ។

៥. បង្ហាញថា $C_{2n}^1 + C_{2n}^3 + C_{2n}^5 + \cdots + C_{2n}^{2n-1} = C_{2n}^0 + C_{2n}^2 + C_{2n}^4 + \cdots + C_{2n}^{2n}$

៦. គណនាដែលបូក :

$$A = 2^n C_n^0 + 2^{n-2} C_n^2 + 2^{n-4} C_n^4 + \cdots$$

$$B = 2^{n-1} C_n^1 + 2^{n-3} C_n^3 + 2^{n-5} C_n^5 + \cdots$$

៧. បង្ហាញថា $1 \times C_n^1 + 2 \times C_n^2 + 3 \times C_n^3 + \cdots + n \times C_n^n = n \times 2^{n-1}$ ។

៨. បង្ហាញថា $2 \times 1 C_n^2 + 3 \times 2 C_n^3 + \cdots + n(n-1) C_n^n = n(n-1)2^{n-2}$ ។

៩. គណនាដែលបូក $S = C_n^0 + \frac{1}{2} C_n^1 + \frac{1}{3} C_n^2 + \cdots + \frac{1}{n+1} C_n^n$ ។

១០. បង្ហាញថា $(C_n^0)^2 + (C_n^1)^2 + (C_n^2)^2 + \cdots + (C_n^n)^2 = C_{2n}^n$ ។

១១. គឺមីន $n \in \mathbb{N}$ ផែល $n \geq 4$ ។ បង្ហាញថា $C_{C_n^2}^2 = 3C_{n+1}^4$ ។

១២. គឺអារុយ $P_n = \prod_{k=0}^n C_n^k$ ។ បង្ហាញថាទំពោះគ្រប់ $n \in \mathbb{N}$ គូបាន $\frac{P_n}{P_{n-1}} = \frac{n^n}{n!}$ ។

១៣. រក $\log_{30} 8$ ជាអនុគមន៍ c និង d ដើម្បីធិនីមិញថា $\log_{30} 3 = c$ និង $\log_{30} 5 = d$ ។

១៤. រក $\log_9 40$ ជាអនុគមន៍ c និង d ដើម្បីធិនីមិញថា $\log 15 = c$ និង $\log_{20} 50 = d$ ។

១៥. ដោះគ្របាយសមិទ្ធភាព $x^{\log x} = 100x$ ។

១៦. ដោះគ្របាយសមិទ្ធភាព $\frac{1}{\sqrt{2x-1}} = (2x-1)^{\log_{\frac{1}{4}}(1+7x-2x^2)}$ ។

១៧. ដោយសមិទ្ធភាព $4^{\log x+1} - 6^{\log x} - 2 \times 3^{2 \log x+2} = 0$ ។

១៨. គឺជាយ៉ាង $a > 1$ និង $x > 1$ ដើម្បី $\log_a(\log_a 2) + \log_a 24 - 128 = 128$ និង $\log_a(\log_a x) = 256$ ។
រកចំនួនតិត្តិក x ។

១៩. គឺជានំនួនកំណើច z ដើម្បី $z \neq 0$ ។ ច្បាស់គូលិនិត្យសមិទ្ធភាព $2 - \frac{1}{z} = \bar{z}$ ។

២០. បង្ហាញថា បើផលគុណន៍ $z_1 z_2$ ជាចំនួនពិតខុសពីស្តូវ នោះមានចំនួនពិត α មួយដើម្បី $z_1 = \alpha \bar{z}_2$

២១. ចំណាំចំនួនកំណើច z និង w ច្បាបង្ហាញថា $|z + w| \leq |z| + |w|$ ។

២២. បង្ហាញថា $2 + i$ ជាប្រសិទ្ធភាពសមិទ្ធភាព $z^4 - 5z^3 + 3z^2 + 19z - 30 = 0$ ។

២៣. បង្ហាញថា $x^4 + 4 = (x - 1 - i)(x - 1 + i)(x + 1 + i)(x + 1 - i)$ ។

២៤. ដោយសមិទ្ធភាព $(2 + i)x^2 - (5 - i)x + (2 - 2i) = 0$ ។

២៥. រកតម្លៃចំនួនកំណើច $z \neq 0$ ដើម្បី $z + \frac{1}{z} \in \mathbb{R}$ ។

២៦. បង្ហាញថា $z = \left(\frac{19 + 7i}{9 - i} \right)^{2019} + \left(\frac{20 + 5i}{7 + 6i} \right)^{2019} + 19012019$ ជាចំនួនពិត។

២៧. គឺជាភិត $\tan A$ និង $\tan B$ ជាប្រសិទ្ធភាពសមិទ្ធភាព $x^2 + px + q = 0$ ។ ច្បាបកតម្លៃនេះ:
 $\sin^2(A + B) + p \sin(A + B) \cos(A + B) + q \cos^2(A + B)$ ។

២៨. គឺជានំនួនពិតដើម្បី $x = \sqrt{11 - 2yz}$, $y = \sqrt{12 - 2xz}$, និង
 $z = \sqrt{13 - 2xy}$ គូលិនិត្តន៍ $x + y + z$ ។

២៩. គឺជាភិត a និង b ជាចំនួនគត់ផ្ទាត់ដើម្បីដូច្នេះ $a + b = \frac{a}{b} + \frac{b}{a}$ ។
ច្បាបកតម្លៃនេះ $(a^2 + b^2)^{11} - 30ab$ ។

៣០. ចំណាំក្រប់ចំនួនពិត x, y ដើម្បីដូច្នេះសមិទ្ធភាព $\log_2(2x + y) = \log_4(x^2 + xy + 7y^2)$ មានចំនួនពិត K ដើម្បី
 $\log_3(3x + y) = \log_9(3x^2 + 4xy + Ky^2)$ ។
ច្បាបកតម្លៃនេះ K ។

៣១. គឺជាភិត x, y និង z ជាចំនួនកំណើចដើម្បីដូច្នេះ $xy = -80 - 320i$, $yz = 60$ និង
 $zx = -96 + 24i$ ។ ច្បាបកតម្លៃ $|x + y + z|$ ។

៣២. ត្រួតព្រមយកត្រូវរាយការណ៍ $(O, \vec{i}, \vec{j}, \vec{k})$ មានទិន្នន័យវិធីមាន គឺជាស្តី (S) មួយមានធិន C(a, b, c) ។ បង្ហាញថា
ស្តី (S) មែនមិនមែន (yz) នោះ កំនើនស្តីនេះគឺ $r = |a|$ ។

ຕະຫາ. ເຊື້ອ່ານວ່າ $x > 0, y > 0$, $\log_y x + \log_x y = \frac{10}{3}$ ແລ້ວ $xy = 144$ ຕະຫາວ່າ $x+y$ ເປັນ

ຕາງ. ເຊື້ອ $R_n = \frac{1}{2}(a^n + b^n)$ ແລະ $a = 3 + 2\sqrt{2}$, $b = 3 - 2\sqrt{2}$ ສິ້ນ

$n = 0, 1, 2, 3, 4, \dots$ ເຕັມ R_{12345} ຜ້າສິນຄວາມ ທີ່ ປູ້ຮກເບຍຂໍ້ອໍານວຍໄສ R_{12345} ພະ

លទ្ធផល. ចង្វារញ្ចា $z(1-z)(1+z+z^2)(1+z+z^3)(z+z^5) = z^2 - 1$ ដើម្បី $z = \cos \frac{2\pi}{5} + i \sin \frac{2\pi}{5}$

ៗ. គឺមួយ $S = \underbrace{111\dots1}_{2n \text{ នីមួយៗ}} + \underbrace{444\dots4}_{n \text{ នីមួយៗ}} + 1$ មែន S ជាការសោរដែលត្រូវ។

លោក. បង្ហាញថាចំណោះគុបច្ច័ននតែវិនិច្ឆាន n គេបាន

$$z = (2018 - i2019)^{2020^n} + (2018 + i2019)^{2020^n}$$

លាច់. ត្រឡប់ថា $\vec{a}, \vec{b}$ និង $\vec{c}$ ជីង្វុតាត់ $\vec{a} \times \vec{b} = \vec{b} \times \vec{c} = \vec{c} \times \vec{a} \neq \vec{0}$ ហើយ $\vec{a} + \vec{b} + \vec{c} = \vec{0}$ ។

ຕາລ់. រកមួលទូលាយនៃសង្គមបច្ចុប្បន្ននៃកំណើច z ដែល $z = \frac{(2\sqrt{3} + 2i)^8}{(1 - i)^6} + \frac{(1 + i)^6}{(2\sqrt{3} - 2i)^8}$

៥០. គណនាដែលសង្ឃឹម d នៃស្ថិតនព្យាល់អ្នបយ ដោយធិនចាប់បើគេចែចម ៣ ហើយសែរសង្ឃឹម នៅវេលាប្រក n តុដីប្រអកីនឡើងពីរ ជាង ហើយបើគឺមួយកើនឡើងបន្ទាន់ នៅវេលាប្រក n តុដីប្រអកីនឡើងជាងដូរ។

ແຈ້ງ. ເພື່ອກຳນົດການ A, B, C ສໍາເລັດກຳນົດການ A, B, C ດ້ວຍກຳນົດການ A, B, C

ก. ເປີດສືບ້າ $\sin A + \sin B + \sin C = 1$ ຕະແກ $\cos \frac{A}{2} \cos \frac{B}{2} \cos \frac{C}{2}$ ຂອງ

$$2. \text{ ចង្វារម៉ែង } \cos^2 A + \cos^2 B + \cos^2 C = 1 - \cos A \cos B \cos C$$

ໄຊ. គឺ a, b, c ជាបីចំនួនពិតិខសត្តា និងខសពិស្សនា ដើម្បីអតិថិជន

$$a + \frac{1}{b} = b + \frac{1}{c} = c + \frac{1}{a} \text{ និង } |abc| = 1$$

ឧបាទ. រកគ្រប់ចំនួនពិត x ដើម្បី $\frac{8^x + 27^x}{12^x + 18^x} = \frac{7}{6}$ ។

$$\text{ຕິດຕາມ } S = \frac{3}{1! + 2! + 3!} + \frac{4}{2! + 3! + 4!} + \cdots + \frac{2019}{2017! + 2018! + 2019!}$$

៤៨. គណនាបិមីត

$$\text{ñ. } \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \left(x \tan x - \frac{\pi}{2 \cos x} \right) \quad \quad \quad \text{2. } \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{3}} \left(\frac{x}{2} - \frac{\pi}{3} \cos x \right) \cdot \frac{1}{x - \frac{\pi}{3}} \text{ q.}$$

๔๖. ຮក្សប័ត្រឡម x ដើម្បីដឹងថាអង្គតាតសមមិករ $2^x + 3^x - 4^x + 6^x - 9^x = 1$ ។

ຕັດ. ເຕັມ x, y ແລະ z ດ້ວຍສູນກຳຜິຊີແຜີລເຜື່ອ ພັດທິດ $x + y + z = 2, x^2 + y^2 + z^2 = 3$ ແລະ $xyz = 4$ ຍາ ສັບສາ

$$\frac{1}{xy+z-1} + \frac{1}{yz+x-1} + \frac{1}{zx+y-1} \geq 1$$

តើ៤. គឺមានចំនួនកំណើច $z = \cos \theta + i \sin \theta$ ដូច $0 \leq \theta \leq 2\pi$ ។

$$\text{ហើរញ្ញា } \frac{2}{1+z} = 1 - i \tan \frac{\theta}{2} \text{ ។}$$

តើ៥. ក. ចំពោះគ្រប់ចំនួនគត់វិធីមាន n ហើរញ្ញា

$$(\sqrt{3} - i)^n = 2^n \left(\cos \frac{n\pi}{6} - i \sin \frac{n\pi}{6} \right) \text{ ។}$$

ខ. ផ្តល់ចំនួន $\sqrt{3} - i$ ជាប្រសិទ្ធភាព $x^9 + 16(1+i)x^3 + a + ib = 0$ ។

ចូររកចំនួនពិត a និង b ។

តើ៦. បើ $a > 1, b > 1$ ហើរញ្ញា $2(ab+1) > (a+1)(b+1)$ ។

តើ៧. រកគ្រប់ចំនួនពិត x, y, z ដូលផ្លូវដែលត្រូវបាន

$$\frac{4x^2}{1+4x^2} = y, \quad \frac{4y^2}{1+4y^2} = z, \quad \frac{4z^2}{1+4z^2} = x$$

តើ៨. ប្រើប្រាស់បច្ចេកទេស $\log_3 108, \log_4 192, \log_5 500, \log_6 1080$ ។

$$\begin{aligned} \text{ហើរញ្ញា } & \frac{2}{x^2-1} + \frac{4}{x^2-4} + \frac{6}{x^2-9} + \cdots + \frac{20}{x^2-100} \\ &= 11 \left[\frac{1}{(x-1)(x+10)} + \frac{1}{(x-2)(x+9)} + \cdots + \frac{1}{(x-10)(x+1)} \right] \end{aligned}$$

តើ៩. គឺមាន a, b, c, d ជាប្រសិទ្ធភាព $x^4 - \pi x - \sqrt{2019} = 0$ ។

ចូររកសមិទ្ធន័យ $\frac{a+b+c}{d^2}, \frac{b+c+d}{a^2}, \frac{c+d+a}{b^2}, \frac{d+a+b}{c^2}$ ។

តើ១០. រកសមិទ្ធន័យ a, b, c ដូលមាន $a^2 + b^2 + c^2 = 1$ ។

$\sqrt{19} + \sqrt{99}$ ជាប្រសិទ្ធមួយរាយ

តើ១១. បើ a, b, c, x ជាប្រសិទ្ធន័យ ដូច $a+b+c \neq 0$ និង

$$\frac{xb + (1-x)c}{a} = \frac{xc + (1-x)a}{b} = \frac{xa + (1-x)b}{c}$$

ហើរញ្ញា $a = b = c$ ។

តើ១២. តាម a, b, c ជាប្រសិទ្ធន័យ ដូច $a+b+c = 1$ ។

តាម $\lambda = \min\{a^3 + a^2bc, b^2 + ab^2c, c^3 + abc^2\}$ ហើរញ្ញាសមិទ្ធភាព $x^2 + x + 4\lambda = 0$ មានប្រសិទ្ធន័យ

ចំនួនពិត។

តើ១៣. ចំពោះចំនួនពិតខុសពិសុស្ស x, y, z ដូច $\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z} = 0$ ។

$$\text{ហើរញ្ញា } \frac{yz}{x^2} + \frac{zx}{y^2} + \frac{xy}{z^2} = 3 \text{ ។}$$

ឯ៌៖ រកចំនួនគត់ a និង b ដើម្បីសមូលធម៌ $x^2 - x - 1$ ដែលបានចែងតាំង $ax^{17} + bx^{16} + 1$

បើ p, q, r ជាប្រសិទ្ធភាពមិនមែន $x^3 - 3px^2 + 3q^2x - r^3 = 0$ ។ បង្ហាញថា $p = q = r$

៦០. គឺមីនុយ (u_n) ជាស្តីពីកំណត់លើ $\mathbb{N}$ ដោយ $u_n = \left\lfloor (2 + \sqrt{3})^n \right\rfloor$

បង្ហាញថា $(2 + \sqrt{3})^n + (2 - \sqrt{3})^n$ ជាថម្លៃនគត់គ្នា និង u_n ជាថម្លៃនគត់សេស។

៦១. គឺមីនុយ $a_n = 3n + \sqrt{n^2 - 1}$ និង $b_n = 2 \left(\sqrt{n^2 - n} + \sqrt{n^2 + n} \right)$

ចំពោះគ្រប់ចំនួនគត់វិធីមាន n ។ បង្ហាញថា

$$\sqrt{a_1 - b_1} + \sqrt{a_2 - b_2} + \cdots + \sqrt{a_{49} - b_{49}} = A + B\sqrt{2} \quad \text{ចំពោះចំនួនគត់ } A \text{ និង } B \text{ ។}$$

៦២. គឺមីនុយ (u_n) ជាស្តីពីកំណត់លើ $\mathbb{N}$ ដោយ $u_n = \left\lfloor (2 + \sqrt{3})^n \right\rfloor$

បង្ហាញថា $(2 + \sqrt{3})^n + (2 - \sqrt{3})^n$ ជាថម្លៃនគត់គ្នា និង u_n ជាថម្លៃនគត់សេស។

៦៣. គឺមីនុយ $a_n = 3n + \sqrt{n^2 - 1}$ និង $b_n = 2 \left(\sqrt{n^2 - n} + \sqrt{n^2 + n} \right)$

ចំពោះគ្រប់ចំនួនគត់វិធីមាន n ។ បង្ហាញថា

$$\sqrt{a_1 - b_1} + \sqrt{a_2 - b_2} + \cdots + \sqrt{a_{49} - b_{49}} = A + B\sqrt{2} \quad \text{ចំពោះចំនួនគត់ } A \text{ និង } B \text{ ។}$$

៦៤. គឺមីនុយ $a_n = \sqrt{1 + \left(1 + \frac{1}{n}\right)^2} + \sqrt{1 + \left(1 - \frac{1}{n}\right)^2}$ ដើម្បី n ជាថម្លៃនគត់វិធីមាន ហើយ $\frac{1}{a_1} + \frac{1}{a_2} + \cdots + \frac{1}{a_{20}}$ ជាថម្លៃនគត់វិធីមាន។

៦៥. តារាង $f(n) = (n^2 + n + 1)^2 + 1$ ។ គឺកំណត់ស្តីពី

$$U_n = \frac{f(1) \times f(3) \times f(5) \times \cdots \times f(2n-1)}{f(2) \times f(4) \times f(6) \times \cdots \times f(2n)} \quad \text{ដើម្បី } n \in \mathbb{N} \text{ ។}$$

តណានា $\lim_{n \rightarrow \infty} \left(n \sqrt{U_n} \right)$ ។

៦៦. គឺមីនុយ (a_n) និង (b_n) ជាស្តីពីចំនួនពិតផ្សេងៗដែលមិនមែនច្បាស់ដោយ

$$a_n + \sqrt{2}b_n = (2 + \sqrt{2})^n \quad \text{កណានា } \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_n}{b_n} \text{ ។}$$

៦៧. គឺមីនុយ (u_n) កំណត់ដោយ $u_{n+2} = 5u_{n+1} - 6u_n$ ចំពោះ $n \in \mathbb{N}$ និង (v_n) ជាស្តីពីមុហោងៗដើម្បី

$$v_n = u_{n+1} - au_n \quad \text{កំណត់តម្លៃនគត់ } a \text{ ដើម្បី } (v_n) \text{ ជាស្តីពីមុហោងៗ}$$

៦៨. ត្រីការណា ABC មុហោងៗន្ទាស់ប្រឈម $x, x+1$ និង $x+2$ ជាត្រីការណាសម្រាប់ដែលមានចំណាយមុហោងៗ ចូររករដ្ឋាភិបាល x ។

៦៩. ចំពោះចំនួនគត់វិធីមាន n និង $a_n = 19^n + (-1)^{n-1} \cdot 2^{4n-3}$ ។ រកចំនួនបចប្រឈមគ្នាបែងចាយដើម្បីបង្កើតចំណាយមុហោងៗ

៧០. ចំពោះចំនួនពិត a គឺមានចំណួន $A(a, 0)$ និង $B(-a, 0)$ ។ ចូររកស្ថិតិមាលាប្រព័ន្ធរបស់ពីរពាណិជ្ជកម្ម P នៅក្នុងអំពីរប្រព័ន្ធ ដូចជា $\angle APB = 90^\circ$ ។

- ๗.** ឧបមាថាចំណុច P ស្តីត្រួលឱច្ចាបានក្នុង $y^2 = ax$ ហើយមិនស្តីត្រួលឱច្ចាប់ $O(0, 0)$ ។ តើតូចបន្ទាត់អ្នប៊ូកងសិងបានវាក្នុងប្រព័ន្ធគ្នឹង P ។ តារា Q ជាចំណុចប្រសព្តរវាងបន្ទាត់កងសិងនឹងក្នុងទីតាំង R ជាចំណុចប្រសព្តរវាងថ្មីណាល់កងត្រង P និងក្នុងទីតាំង Q ។ ត្រូវបានដឹងថាបន្ទាត់អ្នប៊ូកងនឹងក្នុងប្រព័ន្ធ QR មានតម្លៃមេដឹងថ្មីណាល់កងត្រង P ទេ។

- ពិឃ.** បន្ទាត់ដឹងមានសមិការ $x + y + 1 = 0$ កាត់រដ្ឋអ៊ីជីមុខមានសមិការ $x^2 + y^2 = 4$ ត្រង់ពីរចំណាត់ថ្លែងជ្រើញ។ គឺបន្ទាត់ប៉ះឡើនីងរដ្ឋអ៊ីជីមុខប្រសព្ត័ទាំងពីរនេះ។ តាម θ ជាមុន្តឹងបន្ទាត់ប៉ះឡើនីងជាយបន្ទាត់ប៉ះឡើនីងពីរនេះ។ ហើយគឺជាបញ្ជី $0 \leq \theta \leq 90^\circ$ និង $\tan \theta$ ។

- លោក.** តាត់ a, b និង c ជារៀង្ហានត្រីការណម្បប្រើប្រាស់ S ជាអេឡិក្រឡានត្រីការណ៍នេះ និង $a + b + c = 2p$ ។ ចូរបង្ហាញថា
 $p^2 \geq 3\sqrt{3}S$ ។

- ຕົວ.** ທູນຄາຍບັດກໍາກ່າວ ປະບິສເບື້ອທີ່ນີ້ໄດ້ x, y, z ສີແລ້ວ a ບໍ່ແຕ່ງມາເຖິງ $x + y + z = a$ ສີແລ້ວ $x^3 + y^3 + z^3 = a^3$ ສໍາເລັງພາຜົນລາຍງານຂອງ x, y ສີແລ້ວ z ເພື່ອຮັບ a ຊຳ.

- ຕິດ.** ທຽບຮາຍບັງຄັກໆທ່ານ ປຽບເປີດບັນດາ x, y, z සີ້ວ່າ a ບໍ່ແຕ່ງລະກູອມ
 $x + y + z = 3a$ සີ້ວ່າ $xy + yz + zx = 3a^2$ ສໍາຫຼົງ $x = y = z = a$ %

- ព័ល.** ចំណោះចំនួនតម្លៃរិធីមាន n បើ $a_n > 0$ ហើយផ្តល់តម្លៃ $\sum_{j=1}^n a_j^3 = \left(\sum_{j=1}^n a_j \right)^2$ ។
ចូរស្រាយបញ្ជាក់ថា $a_n = n$ ។

- ## ៤៧. គណនាបិទីតាមក្រម

$$\text{iii. } \lim_{n \rightarrow +\infty} \sum_{k=1}^n \frac{\sqrt{k}}{n\sqrt{n}}$$

$$2. \lim_{x \rightarrow 1} \left(\frac{1}{1-x} - \frac{n}{1-x^n} \right) , \quad n \in \mathbb{N}$$

- ## ၆၁. ផ្នោះត្រាយសមីការអាចក្រោម

٥. $5^x \times 2^{\frac{2x-1}{x+1}} = 50$

$$2. \log_3(\sqrt{1+x^2} + x) = \log_2(\sqrt{1+x^2} - x)$$

- ຕົວ.** ຜົນຂອງເບີໂທສະຫຼຸບມີການ $x^2 + (x + 1)^2 \leq \frac{15}{x + (x + 1)}$ ທ່ານ

- ផ្លូ. បង្ហាញថា $f'(x)$ នៃអនុគមន៍ $f(x) = (x + 2)e^{-x}$ ជាអនុគមន៍កើនជាថ្មីនៅ $x > 0$**

- ៤១.** រកសមិទ្ធបន្ទាត់បែងដោន្មើជា $9x^2 + 16y^2 = 52$ ហើយសមត្ថធម្មតា $9x - 8y = 1$ ។

៨.២. គុណានស្មើតម្លៃនិតិ (u_n) និង (v_n) ដូចកំណត់ដោយ $u_0 = 0, v_0 = 1$ និង $\begin{cases} u_{n+1} = \frac{u_n + v_n}{2} \\ v_{n+1} = \frac{u_n + 2v_n}{3} \end{cases}$ ចំពោះ

$$\forall n \in \mathbb{N} \quad X_n \text{ និង } A \text{ ជាអាជ្ញាថ្វីសផែល } X_n = \begin{pmatrix} u_n \\ v_n \end{pmatrix} \text{ និង } A = \begin{pmatrix} \frac{1}{2} & \frac{1}{2} \\ \frac{1}{3} & \frac{2}{3} \end{pmatrix} \quad \text{។}$$

ក. បង្ហាញថាទំពោះគ្រប់ $n \in \mathbb{N}$ គុណាន $X_n = A^n X_0$ ។

$$\text{៩. } P, P' \text{ និង } B \text{ ជាអាជ្ញាថ្វីសផែល } P = \begin{pmatrix} \frac{4}{5} & \frac{6}{5} \\ -\frac{6}{5} & \frac{6}{5} \end{pmatrix}, P' = \begin{pmatrix} \frac{1}{2} & -\frac{1}{2} \\ \frac{1}{2} & \frac{1}{3} \end{pmatrix} \text{ និង } B = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & \frac{1}{6} \end{pmatrix}$$

១. គុណាន PP' និងបង្ហាញថា $P'BP = A$ រួចគុណាន A^n ។

២. កំណត់តួនាទីនៃស្មើតម្លៃ (u_n) និង (v_n) ។

៩.៣. វិភាគការ $\log_{\sin x} \cos x + \log_{\cos x} \sin x = 2$ ។

៩.៤. គុណាន A ជាអាជ្ញាថ្វីសផែល $A^2 = I$ ហើយ I ជាអាជ្ញាថ្វីសអកតាម

$$\text{សម្រួលកន្លោម } (A - I)^3 + (A + I)^3 - 7A = 0$$

$$\text{៩.៥. } \text{រកតម្លៃអតិបរមានៅ } \begin{vmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 + \sin \theta & 1 \\ 1 & 1 & 1 + \cos \theta \end{vmatrix} \quad \text{។}$$

$$\text{៩.៦. } \text{គុណាន } L = \sum_{s=1}^{10} \sum_{r=0}^{s-1} (2^s - 2^r) \quad \text{។}$$

៩.៧. គុណានសំណុំ $S = \{a \in \mathbb{N}, 1 \leq a \leq 100\}$ និងសមិទ្ធភាព

$$\lfloor \tan^2 x \rfloor - \tan x - a = 0 \text{ មានបុសជាទំនួនពិត។ កំណត់ទំនួននាកុង } S \text{ ។}$$

$$(\lfloor x \rfloor \text{ តាមឱ្យផ្តល់កត់ផ្តល់បំផុត} \leq x)$$

$$\text{៩.៨. } \text{គុណាន } x = \sin \frac{2\pi}{7} + \sin \frac{4\pi}{7} + \sin \frac{8\pi}{7} \text{ និង } y = \cos \frac{2\pi}{7} + \cos \frac{4\pi}{7} + \cos \frac{8\pi}{7} \quad \text{និង } \text{គុណានតម្លៃនៃ } x^2 + y^2 \quad \text{។}$$

$$\text{៩.៩. } \text{គុណាន } f(x) = \int_0^{g(x)} \frac{dt}{\sqrt{1+t^3}} \text{ និង } g(x) = \int_0^{\cos x} (1+\sin t^2) dt \quad \text{។}$$

គុណាន $f' \left(\frac{\pi}{2} \right)$ ។

$$\text{៩.១០. } \text{គុណាន } \frac{dy}{dx} = \frac{(x+1)^2 + y - 3}{x+1} \text{ និង } y(1) = 1 \quad \text{និង } \text{រកតម្លៃប្បញ្ញមានៅ } y(x) \quad \text{។}$$

៤១. រកវិដែនអនុគមន៍ $f(x) = \frac{2\sin^2 x + 2\sin x + 3}{\sin^2 x + \sin x + 1}$ ។

៤២. គណនា $\int_{1/8}^{\sin^2 x} (\sin^{-1} \sqrt{t}) dt + \int_{1/8}^{\cos^2 x} (\cos^{-1} \sqrt{t}) dt$ ផ្សេង ០ ≤ $x \leq \frac{\pi}{2}$ ។

៤៣. តើមួយ z និង z_0 ជាចំនួនកំពូលដែល $|z - i| \leq 2$ និង $z_0 = 5 + 3i$ ។

គណនាតម្លៃអតិបរមាន $|iz + z_0|$ ។

៤៤. តើមួយអនុគមន៍ $g(x)$ ជាបីចឡានេះ $(0, +\infty)$ ផ្តល់ម៉ោង $g(1) = 1$ និង

$$\int_0^x 2x g^2(t) dt = \left(\int_0^x 2g(x-t) dt \right)^2 \text{ កំណត់អនុគមន៍ } g \text{ ។}$$

៤៥. តម្លៃ a, b, c ជាបុសនៃសមីការ $px^3 + qx^2 + r = 0$ ។

$$\text{ចូរគណនាដែលមិនជាង } \Delta = \begin{vmatrix} \frac{1}{a} & \frac{1}{b} & \frac{1}{c} \\ \frac{1}{b} & \frac{1}{c} & \frac{1}{a} \\ \frac{1}{c} & \frac{1}{a} & \frac{1}{b} \end{vmatrix} \text{ ។}$$

៤៦. តើមួយ $\tan A = \frac{x^2 - x}{x^2 - x + 1}$ និង $\tan B = \frac{1}{2x^2 - 2x + 1}$ ផ្សេង ០ < $A, B < \frac{\pi}{2}$ ។

គណនា $A + B$ ។

៤៧. តើមួយបន្ទាត់ $L_1 : \frac{x+1}{3} = \frac{y+2}{1} = \frac{z+1}{2}$ និងបន្ទាត់ $L_2 : \frac{x-2}{1} = \frac{y+2}{2} = \frac{z-3}{3}$ ។ រកវិចធីរងកតា $\vec{p}$ ដែលនរពួកឈាមាលបន្ទាត់ជាមួយពីរនេះ។

៤៨. តើមួយ α និង β ជាបុសនៃសមីការ $x^2 - 6x - 2 = 0$ ផ្សេង $\alpha > \beta$ ។ តាម $t_n = \alpha^n - \beta^n$ ។ គណនាតម្លៃនៃ $\frac{t_{22} - 2t_{20}}{2t_{21}}$ ។

៤៩. តើមួយ f ជាអនុគមន៍មានដីវិវេកាស $(0, +\infty)$ ហើយផ្តល់ម៉ោង $f(1) = 1$ និង

$$\lim_{t \rightarrow x} \frac{t^2 f(x) - x^2 f(t)}{t - x} = 1 \text{ ចំពោះ } x > 0 \text{ កំណត់អនុគមន៍ } f(x) \text{ ។}$$

៥០០. គណនាកំងតែក្រាល $I = \int_{\sqrt{\ln 2}}^{\sqrt{\ln 3}} \frac{x \sin x^2}{\sin x^2 + \sin(\ln 6 - x^2)} dx$ ។

៦០១. តើមួយ A ជាអាជ្ញិបការ និងផ្តល់ម៉ោង $A^2 = I$ ។ រកម៉ាក្រិបប្រាប់នៃ A ។

៦០២. តម្លៃ $A = \begin{bmatrix} 1 & \sin \theta & 1 \\ -\sin \theta & 1 & \sin \theta \\ -1 & -\sin \theta & 1 \end{bmatrix}$ ។ រកវិដែន $|A|$ ។

១០៣. តើមួយ $\vec{a}$ និង $\vec{b}$ ជាពីរវិចិត្តឯករាជ្យ និងមិនក្នុលើនេះទេ ដើម្បី $\vec{u} = \vec{a} - (\vec{a} \cdot \vec{b})\vec{b}$ និង $\vec{v} = \vec{a} \times \vec{b}$ ហេត្តញ្ញា
 $|\vec{v}| = |\vec{u}| + |\vec{u} \cdot \vec{b}|$

១០៤. គណនាសម្រួល $\frac{1}{1!(n-1)!} + \frac{1}{3!(n-3)!} + \frac{1}{5!(n-5)!} + \cdots + \frac{1}{(n-1)!1!}$

១០៥. តើមាន $\sin^3 x \sin 3x = \sum_{m=0}^n C_m \cos(mx)$ ដើម្បី $C_0, C_1, \dots, C_n$ ជាចំនួនពិត
 និង $C_n \neq 0$ ក្នុង n

១០៦. គណនាកោតឡ្វ់នៃកន្លោម $\sin \frac{\pi}{14} \sin \frac{3\pi}{14} \sin \frac{5\pi}{14} \sin \frac{7\pi}{14} \sin \frac{9\pi}{14} \sin \frac{13\pi}{14}$

១០៧. គណនាកោតឡ្វ់នៃកន្លោម $L = \sin \frac{\pi}{18} \sin \frac{5\pi}{18} \sin \frac{7\pi}{18}$

១០៨. តើមួយ $A > 0, B > 0$ និង $A + B = \frac{\pi}{3}$ ក្នុងនៃកន្លោម $y = \tan A \tan B$

១០៩. ផ្ទាព្យាយសមិទ្ធភាព $\cos^7 x + \sin^4 x = 1$ លើចន្ទោះ $(-\pi, \pi)$

១១០. តើមួយ $A = \sin^2 x + \cos^4 x$ ក្នុង x ករដែន A

១១១. ផ្ទាព្យាយសមិទ្ធភាព $\sin x - 3 \sin 2x + \sin 3x = \cos x - 3 \cos 2x + \cos 3x$

១១២. ក្នុងនៃកន្លោម $\cos x_1 \cos x_2 \cos x_3 \cdots \cos x_n$ ដើម្បីជីវិត

$$0 \leq x_1, x_2, x_3, \dots, x_n \leq \frac{\pi}{2} \text{ និង } \cot x_1 \cot x_2 \cot x_3 \cdots \cot x_n = 1$$

១១៣. ប្រូបធ័រ $t_1 = (\tan \theta)^{\tan \theta}, t_2 = (\tan \theta)^{\cot \theta}, t_3 = (\cot \theta)^{\tan \theta}$ និង $t_4 = (\cot \theta)^{\cot \theta}$ ចំពោះ $\theta \in \left(0, \frac{\pi}{4}\right)$

១១៤. គណនា $S = \sum_{k=1}^{13} \frac{1}{\sin \left(\frac{\pi}{4} + \frac{(k-1)\pi}{6} \right) \sin \left(\frac{\pi}{4} + \frac{k\pi}{6} \right)}$

១១៥. គណនា $\left(1 + \cos \frac{\pi}{8}\right) \left(1 + \cos \frac{3\pi}{8}\right) \left(1 + \cos \frac{5\pi}{8}\right) \left(1 + \cos \frac{7\pi}{8}\right)$

១១៦. សម្រួលកន្លោម $3 \left[\sin^4 \left(\frac{3\pi}{2} - \alpha \right) + \sin^4 (3\pi + \alpha) \right] - 2 \left[\sin^6 \left(\frac{\pi}{2} + \alpha \right) + \sin^6 (5\pi - \alpha) \right]$

១១៧. ក្នុងនៃ θ ដើម្បី $0 \leq \theta \leq \frac{\pi}{2}$ បាន $\begin{vmatrix} 1 + \sin^2 \theta & \cos^2 \theta & 4 \sin 4\theta \\ \sin^2 \theta & 1 + \cos^2 \theta & 4 \sin 4\theta \\ \sin^2 \theta & \cos^2 \theta & 1 + 4 \sin 4\theta \end{vmatrix} = 0$

$$\begin{vmatrix} 1 + \sin^2 \theta & \cos^2 \theta & 4 \sin 4\theta \\ \sin^2 \theta & 1 + \cos^2 \theta & 4 \sin 4\theta \\ \sin^2 \theta & \cos^2 \theta & 1 + 4 \sin 4\theta \end{vmatrix} = 0$$

១១៨. ហេត្តញ្ញា

ក. $(\sin 12^\circ)(\sin 48^\circ)(\sin 54^\circ) = \frac{1}{8}$

ខ. $16 \cos \frac{2\pi}{15} \cos \frac{4\pi}{15} \cos \frac{8\pi}{15} \cos \frac{16\pi}{15} = 1$

១៩៥. រកតម្លៃផ្លូវនៃ $x \in (-\pi, \pi)$ ដើម្បីអង្គភាព $8^{1+|\cos x|+|\cos^2 x|+|\cos^3 x|+\dots} = 4^3$ ។

១៩៦. បង្ហាញថា $\tan x + 2 \tan 2x + 4 \tan 4x + 8 \cot 8x = \cot x$ ។

១៩៧. រកតម្លៃនៃចំនួនពិតវិធីមានតម្លៃបំផុត x (គិតជាសិក្សា) ដើម្បីអង្គភាព

$$\tan(x + 100^\circ) = \tan(x + 50^\circ) \tan x \tan(x - 50^\circ) \quad \text{។}$$

១៩៨. ស្មើត (ស្មើត) (a_n) បំពេញលក្ខខណ្ឌខាងក្រោមដែលត្រូវបានបង្ហាញថា $n = 1, 2, 3, \dots$ ។

$$\sum_{k=1}^n \frac{1}{k} \left(a_k + \frac{1}{k+1} \right) = 2^n + 1 - \frac{1}{n+1} \quad \text{។}$$

ក. រកតម្លៃនៃស្មើត (a_n) ដែលនឹងមកនៅលើ n ។

ខ. គណនា $\sum_{k=1}^n a_k$ ។

១៩៩. គណនាបើមិតាអងក្រាម

ក. $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt[3]{x^2} - 2\sqrt[3]{x} + 1}{(x-1)^2}$

ខ. $\lim_{x \rightarrow 3} \left[\log_a \left(\frac{x-3}{\sqrt{x+6}-3} \right) \right] \quad , a > 0, a \neq 1$

គ. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos^3 x}{x \sin x \cos x}$

១៩៥. គណនាបើមិតាអងក្រាម

ក. $\lim_{x \rightarrow 1} \sum_{r=1}^n \frac{x^r - 1}{x - 1}$

ខ. $\lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{1}{n^4} \left[\left(\sum_{k=1}^n k \right) + 2 \left(\sum_{k=1}^{n-1} k \right) + 3 \left(\sum_{k=1}^{n-2} k \right) + \dots + n \right]$

គ. $\lim_{n \rightarrow +\infty} \prod_{r=3}^n \left(\frac{r^3 - 1}{r^3 + 1} \right)$

១៩៥. គណនាបើមិត $\lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{1}{n^3} \left(\sum_{k=1}^n \lfloor k^2 x \rfloor \right)$ ដើម្បី $|x|$ តាមឱ្យផ្លូវកតត់ ដំបីបំផុត $\leq x$ ។

១៩៦. គណនាបើមិត $\lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\cos \frac{x}{2} \cos \frac{x}{2^2} \cos \frac{x}{2^3} \cdots \cos \frac{x}{2^n} \right)$ ។

១៩៧. គណនាបើមិត $\lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\frac{7}{10} + \frac{29}{10^2} + \frac{133}{10^3} + \dots + \frac{5^n + 2^n}{10^n} \right)$ ។

១៧៨. គណនាលីមិត $\lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\tan \theta + \frac{1}{2} \tan \frac{\theta}{2} + \frac{1}{2} \tan \frac{\theta}{2^2} + \cdots + \frac{1}{2^n} \tan \frac{\theta}{2^n} \right)$

១៧៩. គណនាលីមិត $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\tan(\lfloor -\pi^2 \rfloor x^2) - x^2 \tan(\lfloor -\pi^2 \rfloor)}{\sin^2 x}$

១៨០. គណនាលីមិត $\lim_{h \rightarrow 0} \frac{2 \left[\sqrt{3} \sin \left(\frac{\pi}{6} + h \right) - \cos \left(\frac{\pi}{6} + h \right) \right]}{\sqrt{3}h(\sqrt{3} \cos h - \sin h)}$

១៨១. ធ្វើ $f(x) = x - \lfloor x \rfloor$ និង $\lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{[f(x)]^{2n} - 1}{[f(x)]^{2n} + 1}$

១៨២. គណនាលីមិត $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{729^x - 243^x - 81^x + 9^x + 3^x - 1}{x^3}$

១៨៣. ធ្វើ α និង β ដែលសម្រេចការដើរក្នុង $ax^2 + bx + c = 0$

គណនាលីមិត $\lim_{x \rightarrow \alpha} (1 + ax^2 + bx + c)^{\frac{1}{x-\alpha}}$

១៨៤. គណនាលីមិតខាងក្រោម

ក. $\lim_{x \rightarrow a} \left(\frac{\sin x}{\sin a} \right)^{\frac{1}{x-a}}, a \neq k\pi, k \in \mathbb{Z}$

ខ. $\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{\sin x}{x} \right)^{\frac{\sin x}{x-\sin x}}$

ខ. $\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{1 + \tan x}{1 - \tan x} \right)^{\frac{1}{\sin x}}$

ច. $\lim_{x \rightarrow -1} \left(\frac{x^4 + x^2 + x + 1}{x^2 - x + 1} \right)^{\frac{1 - \cos(x+1)}{(x+1)^2}}$

គ. $\lim_{x \rightarrow a} \left(2 - \frac{x}{a} \right)^{\tan \frac{\pi x}{2a}}, a \neq 0$

ឆ. $\lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\cos \frac{x}{n} \right)^n$

១៨៥. គណនាលីមិត $\lim_{x \rightarrow 5} \frac{x^2 - 9x + 20}{x - \lfloor x \rfloor}$ ដូច្នេះ $\lfloor x \rfloor$ តាមឱ្យផ្តល់កត់ជំបែកត្រួតពី $x \leq x$

១៨៦. គណនាលីមិត $\lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{\{x\} + \{2x\} + \{3x\} + \cdots + \{nx\}}{n^2}$

ដូច្នេះ $\{k\} = k - \lfloor k \rfloor$ ផ្តល់កន្លែងការពី k

១៨៧. បើ $5^{1+x} + 5^{1-x}, \frac{a}{2}$ និង $25^x + 25^{-x}$ ជាបីចំនួនត្រួតដែលស្ថិតនៅលើលេខបង្អាញថា $a \geq 12$

១៨៨. ចំណោះចំនួនពិតវិធីមានខ្លួនឯង x, y, z បើ $1, \log_y x, \log_z y, -15 \log_x z$ ជាពួកគ្នាដែលស្ថិតនៅលើលេខបង្អាញថា $x = z^3$

១៨៩. ធ្វើបីចំនួនពិតវិធីមាន a, b, c ជាបីចំនួនត្រួតដែលស្ថិតនៅលើលេខបង្អាញ និង $abc = 4$ និង $abc = b$

១៨០. គណនាអនុលោក $\frac{1^4}{1 \cdot 3} + \frac{2^4}{3 \cdot 5} + \frac{3^4}{5 \cdot 7} + \cdots + \frac{n^4}{(2n-1)(2n+1)}$

១៨១. រកតម្លៃអតិបរមាដែលប្រើប្រាស់ $20 + 19\frac{1}{3} + 18\frac{2}{3} + 18 + \cdots$ (សម្រាប់ $19\frac{1}{3}$ ជាបីចំនួនចម្លៃ)

១៩៨. ចំពោះចំនួនពិតវិធីមាន a និង r ចូលរាយនាមបច្ចុក n ត្រីមិច្ចនឹងស្តីពី $\log a, \log(ar), \log(ar^2), \dots$

១៩៩. តាម S_n ជាបុគ្គលិក n ត្រីមិច្ចយកដែលស្តីពីនពុកនេះជាអំពើនិធីមាន និងផលសង្គម d ដូច

$$d = S_n - kS_{n-1} + S_{n-2} \quad \text{ឬ } \text{ចូលរកតម្លៃនឹងចំនួនពិត } k \quad \text{។}$$

១៩៩. គឺ a, b, c ជាអំពើនិធីវិធីមាន និងជាកោតម្លៃនឹងត្រីមិច្ច x, y, z រួចរាល់ នឹងស្តីពីផរណិមាត្រមួយ។

$$(y - z) \log a + (z - x) \log b + (x - y) \log c \quad \text{។}$$

១៩៩. គឺ $p + q$ នឹងស្តីពីផរណិមាត្រមួយគឺ a ដូច និង $p - q$ គឺ b ដូច $a > 0, b > 0, p, q$ ជាអំពើនិភ័យ និង $p > q$ ឬ គណនាកោតម្លៃនឹងត្រីមិច្ច p នឹងស្តីពីនេះ។

១៩៩. គឺ $\sum_{k=1}^{100} a_{2k} = \alpha$ និង $\sum_{k=1}^{100} a_{2k-1} = \beta$ រកនូវបន្ទាន់បន្ទាន់ស្តីពីផរណិមាត្រនេះ។

១៩៩. គណនាបច្ចុក n ត្រីមិច្ចនឹងស្តីពី $\frac{1}{2}, \frac{3}{4}, \frac{7}{8}, \frac{15}{16}, \dots$

១៩៩. គណនាបច្ចុកនេះបើរី $\frac{x}{1-x^2} + \frac{x^2}{1-x^4} + \frac{x^4}{1-x^8} + \dots$ ដូច $|x| < 1$

១៩៩. គណនាបច្ចុក

$$\frac{3}{1 \cdot 2} \cdot \frac{1}{2} + \frac{4}{2 \cdot 3} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^2 + \frac{5}{3 \cdot 4} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^3 + \dots + \frac{n+2}{n(n+1)} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^n \quad \text{។}$$

១៩៩. គឺ a, b, c ជាអំពើនិធីវិធីមាន រកតម្លៃក្នុងបច្ចំអុត្រនឹងកស្សាម

$$a^{\log b - \log c} + b^{\log c - \log a} + c^{\log a - \log b} \quad \text{។}$$

១៩៩. គណនាបច្ចុកនេះត្រូវបានគិតថា ជាធាមុន 200 ដូចកម្មិនជាថ្មី និង 3 ម្រួត 5 ម្រួត

១៩៩. គណនា $\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^i \sum_{k=1}^j 1$

១៩៩. គណនាបច្ចុកនេះបើរី $\frac{9}{5^2 \cdot 2 \cdot 1} + \frac{13}{5^3 \cdot 3 \cdot 2} + \frac{17}{5^4 \cdot 4 \cdot 3} + \dots$

១៩៩. ចំពោះចំនួនគត់សែសិរី $n \geq 1$ គណនាបច្ចុក

$$n^3 - (n-1)^3 + (n-2)^3 - (n-3)^3 + \dots + (-1)^{n-1} 1^3 \quad \text{។}$$

១៩៩. គឺ p, q, r ជាអំពើនិធីវិធីមាន ដូច $27pqr \geq (p+q+r)^3$ និង $3p + 4q + 5r = 12$ ឬ គណនាកោតម្លៃនឹង $p^3 + q^4 + r^5$

១៩៩. គណនាបច្ចុក

$$S_n = \frac{1}{1+1^2+1^4} + \frac{2}{1+2^2+2^4} + \frac{3}{1+3^2+3^4} + \dots + \frac{n}{1+n^2+n^4} \quad \text{។}$$

១៩៧. ឯធមឺន $\sum_{n=1}^{+\infty} x^{n-1} = a$ និង $\sum_{n=1}^{+\infty} y^{n-1} = b$ ដើម្បី $|x| < 1, |y| < 1$ ។
គណនា $\sum_{n=1}^{+\infty} (xy)^{n-1}$ ជាមនុគមនឹន a, b ។

១៩៨. ឯធមឺន $\lambda = \sum_{i=1}^{+\infty} \frac{1}{i^4}$ និង $\sum_{i=1}^{+\infty} \frac{1}{(2i-1)^4}$ ជាមនុគមនឹន λ ។

១៩៩. រកតម្លៃប្បញ្ញមានេកឡាម $8^{\sin \frac{x}{8}} + 8^{\cos \frac{x}{8}}$ ។

១១០. រកមុនុគាន់ x^{49} នៃផលគុណ $(x-1)(x-3)\cdots(x-99)$ ។

១១១. គណនាជនប្បុក

$$\frac{1^3}{1} + \frac{1^3 + 2^3}{1+3} + \frac{1^3 + 2^3 + 3^3}{1+3+5} + \cdots + \frac{1^3 + 2^3 + 3^3 + \cdots + 9^3}{1+3+5+\cdots+17} \text{ ។}$$

១១២. គណនាជនប្បុកនៃសេរី $\sum_{n=1}^{+\infty} \frac{2n-1}{(\sqrt{2})^n}$ ។

១១៣. គោលន៍ $S_n = \sum_{r=0}^n \frac{1}{C(n,r)}$ និង $P_n = \sum_{r=0}^n \frac{r}{C(n,r)}$ ដើម្បី $C(n,r) = \frac{n!}{r!(n-r)!}$ និង $\frac{P_n}{S_n}$ ។

១១៤. រកតម្លៃប្បុកនៃស្តីពីតែងលើរដ្ឋម្មាត់ $x_0 = 3, x_1 = 4$ និង $x_{n+1} = x_{n-1}^2 - nx_n$ ចំពោះគ្រប់ $n \in \mathbb{N}$ ។

១១៥. គឺមី $x_1, x_2, \dots, x_n$ ជាស្តីពីនៃចំនួនគត់ដែលរដ្ឋម្មាត់

$$(i) \quad -1 \leq x_i \leq 2, \text{ ចំពោះ } i = 1, 2, \dots, n$$

$$(ii) \quad x_1 + x_2 + \cdots + x_n = 19$$

$$(iii) \quad x_1^2 + x_2^2 + \cdots + x_n^2 = 99$$

រកតម្លៃប្បុកចំនួន $x_1^3 + x_2^3 + \cdots + x_n^3$ ។

១១៦. ចំពោះប្រើពីតែងចំនួនពិត $A = \{a_1, a_2, a_3, \dots\}$ តាម ΔA ជាស្តីពីនៃ $\{a_2 - a_1, a_3 - a_2, a_4 - a_3, \dots\}$ ។ បើគ្រប់តម្លៃប្បុក $\Delta(\Delta A)$ ស្តីពីនៃ 1 និង $a_{19} = a_{92} = 0$ ចូររក a_1 ។

១១៧. គោលន៍ $(a_n)_{n \geq 1}$ ជាស្តីពីនៃចំនួនពិត និង $a_1 = 2$ និង

$$a_{n+1} = \frac{a_n}{2} + \frac{1}{a_n}, \quad \forall n \in \mathbb{N} \text{ ។} \quad \text{កំណត់តម្លៃប្បុកនៃស្តីពីនេះ៖}$$

១១៨. ABC ជាពីរឱករាយដើម្បីមាន $\sin(2A+B) = \sin(C-A) = -\sin(B+2C) = \frac{1}{2}$

បើ A, B និង C ជាបីចំនួនគត់ដែលប្រើបានល្អត្រូវ ចូររកតម្លៃប្បុក A, B និង C ។

១១៩. បង្ហាញថា $\sum_{k=1}^{n-1} (n-k) \cos \frac{2k\pi}{n} = -\frac{n}{2}$ ចំពោះគ្រប់ចំនួនគត់ $n \geq 3$ ។

៤. ចំណែកសម្រាយ

ចំណែកដី ១. ចំណោះចំនួនតតិវិធីមាន n និង p ដូច $p \leq n$ ។

ក. បង្ហាញថា $C_n^p = C_n^{n-p}$ ។

ខ. បង្ហាញថា $C_n^p = C_{n-1}^p + C_{n-1}^{p-1}$ ។

គ. បង្ហាញថា $C_n^{p+1} = \frac{n-p}{p+1} C_n^p$ ។

ចំណែកសម្រាយ

ក. បង្ហាញថា $C_n^p = C_n^{n-p}$

$$\text{គេមាន } C_n^p = \frac{n!}{p!(n-p)!} = \frac{n!}{(n-p)![n-(n-p)]!} = C_n^{n-p}$$

ផ្តល់: $C_n^p = C_n^{n-p}$

ខ. បង្ហាញថា $C_n^p = C_{n-1}^p + C_{n-1}^{p-1}$

$$\begin{aligned} \text{គេមាន } C_{n-1}^p + C_{n-1}^{p-1} &= \frac{(n-1)!}{p!(n-p-1)!} + \frac{(n-1)!}{(p-1)!(n-p)!} \\ &= \frac{(n-1)!}{(p-1)!(n-p-1)} \left(\frac{1}{p} + \frac{1}{n-p} \right) \\ &= \frac{(n-1)!}{(p-1)!(n-p-1)!} \times \frac{n-p+p}{p(n-p)} \\ &= \frac{n(n-1)!}{p(p-1)!(n-p)(n-p-1)!} \\ &= \frac{n!}{p!(n-p)!} = C_n^p \end{aligned}$$

ផ្តល់: $C_n^p = C_{n-1}^p + C_{n-1}^{p-1}$

គ. បង្ហាញថា $C_n^{p+1} = \frac{n-p}{p+1} C_n^p$

$$\text{គេមាន } C_n^{p+1} = \frac{n!}{(p+1)!(n-p-1)!} = \frac{n-p}{p+1} \times \frac{n!}{p!(n-p)!} = \frac{n-p}{p+1} C_n^p$$

ផ្តល់: $C_n^{p+1} = \frac{n-p}{p+1} C_n^p$

ចំណែកដី ២. បង្ហាញថា $1 \cdot 1! + 2 \cdot 2! + 3 \cdot 3! + \cdots + n \cdot n! < (n+1)!$ ។

ជំនាយក្រឹម

ចំណោះ: $\forall k \in \mathbb{N}$ តើបាន $k \cdot k! = [(k+1)-1]k! = (k+1)k! - k! = (k+1)! - k!$

$$\left. \begin{array}{ll} \text{ដើម្បី } k=1 : & 1 \cdot 1 = 2! - 1! \\ \text{ដើម្បី } k=2 : & 2 \cdot 2 = 3! - 2! \\ \text{ដើម្បី } k=3 : & 3 \cdot 3! = 4! - 3! \\ \dots\dots\dots & \dots\dots\dots \\ \text{ដើម្បី } k=n : & n \cdot n! = (n+1)! - n! \end{array} \right\} +$$

តើបាន $1 \cdot 1! + 2 \cdot 2! + 3 \cdot 3! + \dots + n \cdot n! = (n+1)! - 1! < (n+1)!$

ផ្តល់: $1 \cdot 1! + 2 \cdot 2! + 3 \cdot 3! + \dots + n \cdot n! < (n+1)!$

ឧបាទី ៣. បង្ហាញថា $\frac{1}{0!} + \frac{1}{1!} + \frac{1}{2!} + \dots + \frac{1}{n!} < 3$ ។

ជំនាយក្រឹម

ចំណោះ: $\forall k \in \mathbb{N}, k \geq 2$

$$\begin{aligned} \text{តើបាន } \frac{1}{k!} &= \frac{1}{1 \times 2 \times \dots \times (k-1) \times k} < \frac{1}{(k-1)k} \\ \text{នៅពី } \frac{1}{k!} &< \frac{1}{k-1} - \frac{1}{k} \end{aligned}$$

$$\left. \begin{array}{ll} \text{ដើម្បី } k=2 : & \frac{1}{2!} < \frac{1}{1} - \frac{1}{2} \\ \text{ដើម្បី } k=3 : & \frac{1}{3!} < \frac{1}{2} - \frac{1}{3} \\ \text{ដើម្បី } k=4 : & \frac{1}{4!} < \frac{1}{3} - \frac{1}{4} \\ \dots\dots\dots & \dots\dots\dots \\ \text{ដើម្បី } k=n : & \frac{1}{n!} < \frac{1}{n-1} - \frac{1}{n} \end{array} \right\} +$$

$$\text{តើបាន } \frac{1}{2!} + \frac{1}{3!} + \frac{1}{4!} + \dots + \frac{1}{n!} < 1 - \frac{1}{n} < 1$$

$$\text{នៅពី } \frac{1}{0!} + \frac{1}{1!} + \frac{1}{2!} + \frac{1}{3!} + \dots + \frac{1}{n!} < 1 + \frac{1}{0!} + \frac{1}{1!} = 3$$

$$\text{ପ୍ରଥମେ: } \frac{1}{0!} + \frac{1}{1!} + \frac{1}{2!} + \frac{1}{3!} + \cdots + \frac{1}{n!} < 3$$

ଜ୍ଞାନକ୍ଷଣ ଧ୍ୟାନରେ: ଯେତୋଟିକୁ $C_n^0 + C_n^1 + C_n^2 + \cdots + C_n^n = 2^n$ ଏ

ଚିତ୍ରନାଃତ୍ରୀତି

$$\text{କାମକ୍ରିତ Newton ତ୍ରୈତାନ } (x+y)^n = \sum_{k=0}^n C_n^k x^k y^{n-k}$$

ଯେତେ $x = y = 1$

$$\text{ତ୍ରୈତାନ } (1+1)^n = \sum_{k=0}^n C_n^k 1^k 1^{n-k} = \sum_{k=0}^n C_n^k = C_n^0 + C_n^1 + C_n^2 + \cdots + C_n^n$$

$$\text{ପ୍ରଥମେ: } [C_n^0 + C_n^1 + C_n^2 + \cdots + C_n^n = 2^n]$$

ଜ୍ଞାନକ୍ଷଣ ଧ୍ୟାନ ଧ୍ୟାନରେ: ଯେତୋଟିକୁ $C_{2n}^1 + C_{2n}^3 + C_{2n}^5 + \cdots + C_{2n}^{2n-1} = C_{2n}^0 + C_{2n}^2 + C_{2n}^4 + \cdots + C_{2n}^{2n}$

ଚିତ୍ରନାଃତ୍ରୀତି

$$\text{କାମକ୍ରିତ Newton ତ୍ରୈତାନ } (x-y)^{2n} = \sum_{k=0}^{2n} (-1)^k C_{2n}^k x^k y^{2n-k}$$

ଯେତେ $x = y = 1$ ତ୍ରୈତାନ

$$(1-1)^{2n} = \sum_{k=0}^{2n} (-1)^k 2n^k = C_{2n}^0 - C_{2n}^1 + C_{2n}^2 - C_{2n}^3 + C_{2n}^4 - C_{2n}^5 - \cdots - C_{2n}^{2n-1} + C_{2n}^{2n}$$

$$0 = C_{2n}^0 - C_{2n}^1 + C_{2n}^2 - C_{2n}^3 + C_{2n}^4 - C_{2n}^5 - \cdots - C_{2n}^{2n-1} + C_{2n}^{2n}$$

$$\iff C_{2n}^1 + C_{2n}^3 + C_{2n}^5 + \cdots + C_{2n}^{2n-1} = C_{2n}^0 + C_{2n}^2 + C_{2n}^4 + \cdots + C_{2n}^{2n}$$

$$\text{ପ୍ରଥମେ: } [C_{2n}^1 + C_{2n}^3 + C_{2n}^5 + \cdots + C_{2n}^{2n-1} = C_{2n}^0 + C_{2n}^2 + C_{2n}^4 + \cdots + C_{2n}^{2n}]$$

ଜ୍ଞାନକ୍ଷଣ ଧ୍ୟାନ : ତଥାତାପରମ୍ପରା :

$$A = 2^n C_n^0 + 2^{n-2} C_n^2 + 2^{n-4} C_n^4 + \cdots$$

$$B = 2^{n-1} C_n^1 + 2^{n-3} C_n^3 + 2^{n-5} C_n^5 + \cdots$$

ଚିତ୍ରନାଃତ୍ରୀତି

$$\text{କାମକ୍ରିତ Newton ତ୍ରୈତାନ } (x+y)^n = \sum_{k=0}^n C_n^k x^{n-k} y^k \text{ କିମିତ } (x-y)^n = \sum_{k=0}^n (-1)^k C_n^k x^{n-k} y^k \text{ ତ୍ରୈତାନ }$$

$$A + B = (2^n C_n^0 + 2^{n-2} C_n^2 + 2^{n-4} C_n^4 + \cdots) + (2^{n-1} C_n^1 + 2^{n-3} C_n^3 + 2^{n-5} C_n^5 + \cdots)$$

$$= 2^n C_n^0 + 2^{n-1} C_n^1 + 2^{n-2} C_n^2 + 2^{n-3} C_n^3 + 2^{n-4} C_n^4 + 2^{n-5} C_n^5 + \cdots$$

$$= (2 + 1)^n$$

$$= 3^n \quad (1)$$

$$A - B = (2^n C_n^0 + 2^{n-2} C_n^2 + 2^{n-4} C_n^4 + \cdots) - (2^{n-1} C_n^1 + 2^{n-3} C_n^3 + 2^{n-5} C_n^5 + \cdots)$$

$$= 2^n C_n^0 - 2^{n-1} C_n^1 + 2^{n-2} C_n^2 - 2^{n-3} C_n^3 + 2^{n-4} C_n^4 - 2^{n-5} C_n^5 + \cdots$$

$$= (2 - 1)^n$$

$$= 1 \quad (2)$$

តាម (1) និង (2) គួរបាន $\begin{cases} A + B = 3^n \\ A - B = 1 \end{cases} \iff A = \frac{1}{2}(3^n + 1) \text{ និង } B = \frac{1}{2}(3^n - 1)$

ដូចនេះ: $A = \frac{1}{2}(3^n + 1) \text{ និង } B = \frac{1}{2}(3^n - 1)$

តម្លៃសមិទ្ធនៅ ៧. បង្ហាញថា $1 \times C_n^1 + 2 \times C_n^2 + 3 \times C_n^3 + \cdots + n \times C_n^n = n \times 2^{n-1}$ ។

ជំនាយក្រឹង

គម្រោង $(x + 1)^n = \sum_{k=0}^n C_n^k x^k$ ធ្វើឲ្យវិនិច្ឆ័យអង្គតាគំងតីរ

គួរបាន $n(x + 1)^{n-1} = \sum_{k=0}^n C_n^k (kx^{k-1}) = \sum_{k=0}^n kC_n^k x^{k-1}$

យក $x = 1$ នៅឱ្យ $n2^{n-1} = \sum_{k=0}^n kC_n^k = 1 \times C_n^1 + 2 \times C_n^2 + 3 \times C_n^3 + \cdots + n \times C_n^n$

ដូចនេះ: $C_n^1 + 2 \times C_n^2 + 3 \times C_n^3 + \cdots + n \times C_n^n = n \times 2^{n-1}$

តម្លៃសមិទ្ធនៅ ៨. បង្ហាញថា $2 \times 1 C_n^2 + 3 \times 2 C_n^3 + \cdots + n(n - 1)C_n^n = n(n - 1)2^{n-2}$ ។

ជំនាយក្រឹង

គម្រោង $(x + 1)^n = \sum_{k=0}^n C_n^k x^k$ ធ្វើឲ្យវិនិច្ឆ័យអង្គតាគំងតីរ

គួរបាន $n(x + 1)^{n-1} = \sum_{k=0}^n C_n^k (kx^{k-1}) = \sum_{k=0}^n kC_n^k x^{k-1}$

ធ្វើឲ្យវិនិច្ឆ័យអង្គតាគំងតីរ គួរបាន

$$n(n - 1)(x + 1)^{n-2} = \sum_{k=0}^n k(k - 1)C_n^k x^{k-2} = \sum_{k=2}^n k(k - 1)C_n^k x^{k-2}$$

យក $x = 1$ គួរបាន $n(n - 1)2^{n-2} = \sum_{k=2}^n k(k - 1)C_n^k = 2 \times 1 C_n^2 + 3 \times 2 C_n^3 + \cdots + n(n - 1)C_n^n$

ធ្វើដោយ:
$$2 \times 1 C_n^2 + 3 \times 2 C_n^3 + \cdots + n(n-1)C_n^n = n(n-1)2^{n-2}$$

ចំណាត់ទី ៩. គណនាដលម្អិក $S = C_n^0 + \frac{1}{2}C_n^1 + \frac{1}{3}C_n^2 + \cdots + \frac{1}{n+1}C_n^n$ ។

ជំនាញវឌ្ឍន៍

គោលនា $(x+1)^n = \sum_{k=0}^n C_n^k x^k$ ធ្វើវាទំនួរកាលបរិច្ឆេទអ្នកចិត្ត

គោលនា $\int_0^1 (x+1)^n dx = \int_0^1 \sum_{k=0}^n C_n^k x^k dx = \sum_{k=0}^n C_n^k \int_0^1 x^k dx$

$$\implies \frac{(x+1)^{n+1}}{n+1} \Big|_0^1 = \sum_{k=0}^n C_n^k \frac{x^{k+1}}{k+1} \Big|_0^1$$

$$\text{ឬ } \frac{2^{n+1}}{n+1} - \frac{1}{n+1} = \sum_{k=0}^n C_n^k \left(\frac{1}{k+1} - 0 \right) = \sum_{k=0}^n \frac{1}{k+1} C_n^k$$

គោលនា $S = \sum_{k=0}^n \frac{1}{k+1} C_n^k = C_n^0 + \frac{1}{2}C_n^1 + \frac{1}{3}C_n^2 + \cdots + \frac{1}{n+1}C_n^n = \frac{2^{n+1} - 1}{n+1}$

ធ្វើដោយ:
$$S = \frac{2^{n+1} - 1}{n+1}$$

ចំណាត់ទី ១០. បង្ហាញថា $(C_n^0)^2 + (C_n^1)^2 + (C_n^2)^2 + \cdots + (C_n^n)^2 = C_{2n}^n$ ។

ជំនាញវឌ្ឍន៍

គោលនា $(1+x)^{2n} = (1+x)^n(1+x)^n = (1+x)^n(x+1)^n \quad (1)$

ផ្តាម

$$(1+x)^{2n} = C_{2n}^0 + C_{2n}^1 x + C_{2n}^2 x^2 + \cdots + C_{2n}^n x^n + \cdots + C_{2n}^{2n} x^{2n} \quad (2)$$

$$(1+x)^n = C_n^0 + C_n^1 x + C_n^2 x^2 + \cdots + C_n^{n-1} x^{n-1} + C_n^n x^n \quad (3)$$

$$(x+1)^n = C_n^0 x^n + C_n^1 x^{n-1} + C_n^2 x^{n-2} + \cdots + C_n^{n-1} x + C_n^n \quad (4)$$

គោលនា មែនបាន x^n របស់សមភាព (2) និង C_{2n}^n

និង មែនបាន x^n របស់សមភាព (3) $\times$ (4) និង $(C_n^0)^2 + (C_n^1)^2 + (C_n^2)^2 + \cdots + (C_n^n)^2$

តាម (1) គោលនា $C_{2n}^n = (C_n^0)^2 + (C_n^1)^2 + (C_n^2)^2 + \cdots + (C_n^n)^2$

ធ្វើដោយ:
$$C_{2n}^n = (C_n^0)^2 + (C_n^1)^2 + (C_n^2)^2 + \cdots + (C_n^n)^2$$

ចំណាត់ទី ១១. គឺឡូនៅពី $n \in \mathbb{N}$ ដូច $n \geq 4$ ហង្ហាប្បុត $C_{C_n^2}^2 = 3C_{n+1}^4$ ។

పీచొవాఃక్రణాత

$$\begin{aligned}
& \text{គេមាន } C_{C_n^2}^2 = \frac{(C_n^2)!}{2!(C_n^2 - 2)!} = \frac{C_n^2 (C_n^2 - 1) (C_n^2 - 2)!}{2! (C_n^2 - 2)!} = \frac{\frac{n!}{2!(n-2)!} \left(\frac{n!}{2!(n-2)!} - 1 \right)}{2!} \\
& = \frac{\frac{n(n-1)}{2} \left(\frac{n(n-1)}{2} - 1 \right)}{2} = \frac{n(n-1)(n^2 - n - 2)}{2 \times 4} = \frac{n(n-1)(n+1)(n-2)}{2 \times 4} \\
& = 3 \times \frac{(n-2)(n-1)n(n+1)}{2 \times 3 \times 4} = 3 \times \frac{(n-3)!(n-2)(n-1)n(n+1)}{4!(n-3)!} \\
& = 3 \times \frac{(n+1)!}{4![(n+1)-4]!} = 3C_{n+1}^4
\end{aligned}$$

$$\text{ផ្តល់ } C_{C_n^2}^2 = 3C_{n+1}^4$$

លំហាត់នឹង ១២. គឺតាង $P_n = \prod_{k=0}^n C_n^k$ និង បង្ហាញថាទាំងពេល $n \in \mathbb{N}$ គឺបាន $\frac{P_n}{P_{n-1}} = \frac{n^n}{n!}$ ។

ప్రాచీన కవిత

$$\begin{aligned}
 \text{ជំនួយ } \frac{P_n}{P_{n-1}} &= \frac{\prod_{k=0}^n C_n^k}{\prod_{k=0}^{n-1} C_{n-1}^k} = \frac{\left(\prod_{k=0}^{n-1} C_n^k \right) C_n^n}{\prod_{k=0}^{n-1} C_{n-1}^k} = \prod_{k=0}^{n-1} \frac{C_n^k}{C_{n-1}^k} \\
 &= \prod_{k=0}^{n-1} \left(\frac{\frac{n!}{k!(n-k)!}}{\frac{(n-1)!}{k!(n-k-1)!}} \right) = \prod_{k=0}^{n-1} \frac{n}{n-k} \\
 \text{នាំខ្លួច } \frac{P_n}{P_{n-1}} &= \frac{n}{n} \times \frac{n}{n-1} \times \frac{n}{n-2} \times \frac{n}{n-3} \times \cdots \times \frac{n}{2} \times \frac{n}{1} = \boxed{\frac{n^n}{n!}}
 \end{aligned}$$

ບັນຫາສົ່ງ 13. ຮກ $\log_{30} 8$ ດ້ວຍຄະດີສິ້ນ c ແລະ d ເປົ້າຕື່ມ $\log_{30} 3 = c$ ແລະ $\log_{30} 5 = d$

పీఎస్‌ఎం‌కెడ్

$$\begin{aligned} \text{គោលនា } \log_{30} 8 &= 3 \log_{30} 2 = 3 \log_{30} \left(\frac{30}{15} \right) = 3 (\log_{30} 30 - \log_{30} 15) \\ &= 3 (1 - \log_{30} 3 - \log_{30} 5) = 3(1 - c - d) \end{aligned}$$

ដូចនេះ $\log_{30} 8 = 3(1 - c - d)$

ចំណាត់ទី ១៨. វក $\log_9 40$ ជាអនុគមន៍នៃ c និង d បើតើដឹងថា $\log 15 = c$ និង $\log_{20} 50 = d$

ជំនាញការងារ

គោលនយោបាយ

$$\log_9 40 = \frac{\log 40}{\log 9} = \frac{\log 4 + \log 10}{2 \log 3} = \frac{2 \log 2 + 1}{2 \log 3}$$

$$c = \log 15 = \log 3 + \log 5$$

$$d = \log_{20} 50 = \frac{\log 50}{\log 20} = \frac{\log 5 + \log 10}{\log 2 + \log 10} = \frac{\log 5 + 1}{\log 2 + 1}$$

ព័ត៌មាន

$$\log_a b = \frac{\log_c b}{\log_c a} \quad (\text{រូបមន្ត្ររគាល})$$

ចំណោះ $a > 0, b > 0, c > 0, a \neq 1, c \neq 1$

$$\begin{cases} \log_9 40 = \frac{2x+1}{2y} \\ c = y+z \\ d = \frac{z+1}{x+1} \end{cases}$$

ទៅ $x + z = \log 2 + \log 5 = \log 10 = 1$

$$\begin{aligned} \text{គោលនយោបាយ } & \begin{cases} x + z = 1 \\ y + z = c \\ \frac{z+1}{x+1} = d \end{cases} \iff \begin{cases} y + (1-x) = c \\ \frac{1-x+1}{x+1} = d \end{cases} \iff \begin{cases} y - x = c - 1 \\ x = \frac{2-d}{1+d} \end{cases} \\ & \iff \begin{cases} y = \frac{c-2d+cd+1}{1+d} \\ x = \frac{2-d}{1+d} \end{cases} \end{aligned}$$

$$\text{គោលនយោបាយ } \log_9 40 = \frac{2x+1}{2y} = \frac{2\left(\frac{2-d}{1+d}\right)+1}{2\left(\frac{c-2d+cd+1}{1+d}\right)} = \frac{4-2d+1+d}{2(c-2d+cd+1)}$$

$$\log_9 40 = \frac{5-d}{2(c-2d+cd+1)}$$

ដូចនេះ $\log_9 40 = \frac{5-d}{2(c-2d+cd+1)}$

វំបាត់ខ្លួន ១៥. ដើម្បីស្រាយសមិទ្ធភាព $x^{\log x} = 100x$ ។

ជំនាញបញ្ជូន

សមិទ្ធភាពនៃយកលេខ $x > 0$

$$\begin{aligned} \text{តើបាន } x^{\log x} = 100x &\implies \log x^{\log x} = \log 100x \\ &\implies \log^2 x = \log 100 + \log x = 2 + \log x \iff \log^2 x - \log x - 2 = 0 \\ &\iff \log x = -1 \vee \log x = 2 \iff x = \frac{1}{10} \vee x = 100 \\ \text{ដូចនេះ: } \boxed{\text{សមិទ្ធភាពចម្លើយ } x = \frac{1}{10} \vee x = 100} \end{aligned}$$

វំបាត់ខ្លួន ១៦. ដើម្បីស្រាយសមិទ្ធភាព $\frac{1}{\sqrt{2x-1}} = (2x-1)^{\log_{\frac{1}{4}}(1+7x-2x^2)}$ ។

ជំនាញបញ្ជូន

សមិទ្ធភាពនៃយកលេខ

$$\begin{aligned} \begin{cases} 2x-1 > 0 \\ 1+7x-2x^2 > 0 \end{cases} &\iff \begin{cases} x > \frac{1}{2} \\ \frac{7-\sqrt{57}}{4} < x < \frac{7+\sqrt{57}}{4} \end{cases} \\ \iff \frac{1}{2} < x < \frac{7+\sqrt{57}}{4} &\quad (1) \\ \text{តើបាន } \frac{1}{\sqrt{2x-1}} &= (2x-1)^{\log_{\frac{1}{4}}(1+7x-2x^2)} \quad (2) \\ \iff (2x-1)^{-\frac{1}{2}} &= (2x-1)^{\log_{\frac{1}{4}}(1+7x-2x^2)} \end{aligned}$$

- ឯើត $2x-1 = 1 \iff x = 1$ តើបាន (2) ពិត

- ឯើត $2x-1 \neq 1 \iff x \neq 1$ តាម (2) តើបាន

$$\begin{aligned} \log_{\frac{1}{4}}(1+7x-2x^2) &= -\frac{1}{2} \iff -\frac{1}{2} \log_2(1+7x-2x^2) = -\frac{1}{2} \\ \iff 1+7x-2x^2 &= 2 \iff 2x^2-7x+1=0 \\ \text{តើបាន } x &= \frac{7-\sqrt{41}}{4} \vee x = \frac{7+\sqrt{41}}{4} \\ \text{តាម (1)} \implies x &= \frac{7+\sqrt{41}}{4} \end{aligned}$$

ដូចនេះ: $\boxed{\text{សមិទ្ធភាពចម្លើយ } x = 1 \vee x = \frac{7+\sqrt{41}}{4}}$

ចំណាត់ទី ១៧. ដោយសមីការ $4^{\log x+1} - 6^{\log x} - 2 \times 3^{2 \log x+2} = 0$ ។

ចំណាត់តាម

សមីការមានន័យកាលណា $x > 0$

$$\text{តែមាន } 4^{\log x+1} - 6^{\log x} - 2 \times 3^{2 \log x+2} = 0 \iff 4 \times 4^{\log x} - 6^{\log x} - 18 \times 9^{\log x} = 0 \quad (1)$$

$$\text{គឺកម្មង់ចំងាយពីនេះ (1) នឹង } 4^x \text{ តែបាន } 4 - \left(\frac{3}{2}\right)^{\log x} - 18\left(\frac{9}{4}\right)^{\log x} = 0$$

$$\text{តាម } t = \left(\frac{3}{2}\right)^{\log x}, \quad t > 0 \text{ តែបាន } 18t^2 + t - 4 = 0 \iff t = \frac{16}{36} = \left(\frac{3}{2}\right)^{-2}$$

$$\text{នំខ្លួច } \left(\frac{3}{2}\right)^{\log x} = \left(\frac{3}{2}\right)^{-2} \iff \log x = -2 \iff x = \frac{1}{100}$$

$$\text{ដូចនេះ: } \text{សមីការមានចម្លើយ } x = \frac{1}{100}$$

ចំណាត់ទី ១៨. តែនាយក $a > 1$ នឹង $x > 1$ ដូល $\log_a(\log_a(\log_a 2) + \log_a 24 - 128) = 128$ នឹង $\log_a(\log_a x) = 256$ ។ រកចំនួនតុលាកម្ម x ។

ចំណាត់តាម

តែមាន

$$128 = \log_a(\log_a(\log_a 2) + \log_a 24 - 128)$$

$$a^{128} = \log_a(\log_a 2) + \log_a 24 - 128$$

$$128 + a^{128} = \log_a(\log_a 2) + \log_a 24$$

$$= \log_a(24 \log_a 2)$$

$$= \log_a \log_a 2^{24}$$

$$a^{128+a^{128}} = \log_a 2^{24}$$

$$(a^{128})(a^{a^{128}}) = \log_a 2^{24}$$

$$a^{(a^{128})(a^{a^{128}})} = 2^{24}$$

$$(a^{a^{128}})^{(a^{a^{128}})} = 8^8$$

$$\text{តែបាន } a^{(a^{128})} = 8 \implies (a^{128})^{(a^{128})} = 8^{128} = 64^{64} \quad (\text{លើកម្មង់ចំងាយពីនោស្សេចកុណា 128})$$

$$\text{នំនោយ } a^{128} = 64 = 2^6 \iff a = 2^{\frac{6}{128}} = 2^{\frac{3}{64}}$$

$$\text{ឡើ } \log_a(y) = \frac{\log_2(y)}{\log_2 a} = \frac{64}{3} \log_2(y) \quad (\text{ប្រាប់ } a = 2^{3/64})$$

គេបាន

$$256 = \log_a(\log_a(x)) = \frac{64}{3} \log_2\left(\frac{64}{3} \log_2(x)\right)$$

$$2^{12} = \frac{64}{3} \log_2(x) \iff 192 = \log_2(x) \iff x = 2^{192}$$

ដូចនេះ $x = 2^{192}$

លំហាត់ខី ១៩. តើមានចំនួនកំដើរ z ផើល $z \neq 0$ ។ ចូរដារៈគ្របាយសមិទ្ធភាព $2 - \frac{1}{z} = \bar{z}$ ។

ជំនោះគ្រប់

ដារៈគ្របាយសមិទ្ធភាព $2 - \frac{1}{z} = \bar{z}$

តើមាន $2 - \frac{1}{z} = \bar{z} \implies 2z - 1 = z\bar{z} = |z|^2$ (ឬ $z\bar{z} = |z|^2$)

នៅឱ្យ $2z = |z|^2 + 1$ (1) ដោយ $|z|^2 + 1 \in \mathbb{R}_+$ $\implies z \in \mathbb{R}_+$

ដោយ $z \in \mathbb{R}_+ \implies |z| = z$

តាម (1) តើមាន $2z = z^2 + 1 \implies z^2 - 2z + 1 = 0 \implies (z - 1)^2 = 0 \implies z = 1$

ដូចនេះ $\text{សមិទ្ធភាពមានចម្លើយ } z = 1$

លំហាត់ខី ២០. បង្ហាញថា បើផលគុណន៍ $z_1 z_2$ ជាថម្លើនពិតិត្តិសពិស្សន៍ នោះមានចំនួនពិត α មួយដែល $z_1 = \alpha z_2$ ។

ជំនោះគ្រប់

បើផលគុណន៍ $z_1 z_2 \neq 0$ នោះ $z_1 \neq 0 \wedge z_2 \neq 0$

តើមាន $z_1 z_2$ ជាថម្លើនពិត $\text{នោះ } z_1 z_2 = a$ ដើម្បី $a \in \mathbb{R}, a \neq 0$

គេបាន $z_1 = \frac{a}{z_2} = \frac{a\bar{z}_2}{z_2\bar{z}_2} = \frac{a}{|z_2|^2} \times \bar{z}_2$

ដោយ $\frac{a}{|z|^2} \in \mathbb{R}$ តាម $\alpha = \frac{a}{|z|^2} \in \mathbb{R}, \alpha \neq 0$

គេបាន $z_1 = \alpha \bar{z}_2$

ដូចនេះ $z_1 = \alpha \bar{z}_2$

លំហាត់ខី ២១. ចំណោះចំនួនកំដើរ z និង w ច្បាបង្ហាញថា $|z + w| \leq |z| + |w|$ ។

ជំនោះគ្រប់

$$\begin{aligned}
 & \text{គេបាន } |z+w|^2 = (z+w)(\bar{z}+\bar{w}) = (z+w)(\bar{z}+\bar{w}) \\
 &= z\bar{z} + z\bar{w} + w\bar{z} + w\bar{w} = |z|^2 + |w|^2 + z\bar{w} + w\bar{z} \\
 &= |z|^2 + |w|^2 + z\bar{w} + \bar{z}\bar{w} \quad (\text{យើង } \bar{z}\bar{w} = \bar{z}\bar{w} = \bar{z}w) \\
 &= |z|^2 + |w|^2 + 2\operatorname{Re}(z\bar{w}) \quad (\operatorname{Re}(z) \text{ តាមឱ្យផ្តល់ពិតនៃចំនួនកំដើម } z \text{ និង } \operatorname{Re}(z) = \frac{z+\bar{z}}{2}) \\
 &\leq |z|^2 + |w|^2 + 2|z\bar{w}| \quad (\text{យើង } \operatorname{Re}(z\bar{w}) \leq |z\bar{w}|) \\
 &\leq |z|^2 + |w|^2 + 2|z||\bar{w}| \\
 &\leq |z|^2 + |w|^2 + 2|z||w| \quad (\text{យើង } |w| = |\bar{w}|) \\
 &\leq |z|^2 + 2|z||w| + |w|^2 \\
 &\leq (|z| + |w|)^2 \text{ ដោយ } |z| \geq 0, |w| \geq 0 \text{ និង } |z+w| \geq 0 \text{ គេបាន } |z+w|^2 \leq (|z| + |w|)^2 \\
 &\implies |z+w| \leq |z| + |w|
 \end{aligned}$$

ធ្វើដោយ $|z+w| \leq |z| + |w|$

ចំណាត់ថ្នាក់ ២២. ចង្វាស្រាទា $2+i$ ជាប្រសរបស់សមីការ $z^4 - 5z^3 + 3z^2 + 19z - 30 = 0$ នូវករប្រសើរដែរទៀត របស់សមីការនេះទៅ

ជំនាញ៖ តាមរបៀប

- បើ $2+i$ ជាប្រសរបស់សមីការ $z^4 - 5z^3 + 3z^2 + 19z - 30 = 0$ គេបាន

$$\begin{aligned}
 & (2+i)^4 - 5(2+i)^3 + 3(2+i)^2 + 19(2+i) - 30 \\
 &= (2^4 + 4 \cdot 2^3 i + 6 \cdot 2^2 i^2 + 4 \cdot 2i^3 + i^4) - 5(8 + 12i + 6i^2 + i^3) + 3(4 + 4i + i^2) + (38 + 19i) - 30 \\
 &= (16 + 32i - 24 - 8i + 1) - 5(8 + 12i - 6 - i) + 3(4 + 4i - 1) + 8 + 19i \\
 &= -7 + 24i - 10 - 55i + 9 + 12i + 8 + 19i = 0
 \end{aligned}$$
 ធ្វើដោយ $2+i$ ជាប្រសរបស់សមីការ $z^4 - 5z^3 + 3z^2 + 19z - 30 = 0$

• រកប្រសើរដែរទៀត

គេបាន $2+i$ ជាប្រសរបស់សមីការ $z^4 - 5z^3 + 3z^2 + 19z - 30 = 0$ (1)

សំខីរ $2-i$ កើតិជាប្រសរបស់សមីការ (1) ផ្តើម

ដោយ $(2+i) + (2-i) = 4$ និង $(2+i)(2-i) = 5$ នោះ $2-i$ និង $2-i$ ជាប្រសរបស់សមីការ $z^2 - 4z + 5 = 0$ គេបាន

$$\begin{aligned}
 & z^4 - 5z^3 + 3z^2 + 19z - 30 \\
 &= (z^4 - 4z^3 + 5z^2) + (4z^3 - 5z^2) - 5z^3 + 3z^2 + 19z - 30 \\
 &= z^2(z^2 - 4z + 5) - z^3 - 2z^2 + 19z - 30 \\
 &= z^2(z^2 - 4z + 5) - (z^3 - 4z^2 + 5z) + (-4z^2 + 5z) - 2z^2 + 19z - 30
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 &= z^2(z^2 - 4z + 5) - z(z^2 - 4z + 5) - 6z^2 + 24z - 30 \\
 &= z^2(z^2 - 4z + 5) - z(z^2 - 4z + 5) - 6(z^2 - 4z + 5) \\
 &= (z^2 - 4z + 5)(z^2 - z - 6) \\
 \text{នោះគូន } z^4 - 5z^3 + 3z^2 + 19z - 30 = 0 \iff (z^2 - 4z + 5)(z^2 - z - 6) = 0 \\
 \text{តើ } z^2 - 4z + 5 = 0 \text{ ឬ } z^2 - z - 6 = 0 \\
 - \text{ បើ } z^2 - 4z + 5 = 0 \iff z = 2 + i \vee z = 2 - i \\
 - \text{ បើ } z^2 - z - 6 = 0 \iff z = -2 \vee z = 3
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ បុសរួមដែលត្រួតពី $-2, 3, 2 - i$

លំហាត់ខី ២៣. បង្ហាញថា $x^4 + 4 = (x - 1 - i)(x - 1 + i)(x + 1 + i)(x + 1 - i)$ ។

ជំនោរបៀវត្ស

$$\begin{aligned}
 &\text{គូន } (x - 1 - i)(x - 1 + i)(x + 1 + i)(x + 1 - i) \\
 &= [x - (1 + i)][x - (1 - i)][x + (1 + i)][x + (1 - i)] \\
 &= [x^2 - (1 + i)^2][x^2 - (1 - i)^2] \\
 &= [x^2 - (1 + 2i + i^2)][x^2 - (1 - 2i + i^2)] \\
 &= (x^2 - 2i)(x^2 + 2i) \\
 &= x^4 - 4i^2 \\
 &= x^4 + 4
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $x^4 + 4 = (x - 1 - i)(x - 1 + i)(x + 1 + i)(x + 1 - i)$

លំហាត់ខី ២៤. ផ្តល់សមីការ $(2 + i)x^2 - (5 - i)x + (2 - 2i) = 0$ ។

ជំនោរបៀវត្ស

$$\begin{aligned}
 &\text{ផ្តល់សមីការ } (2 + i)x^2 - (5 - i)x + (2 - 2i) = 0 \\
 \Delta &= (5 - i)^2 - 4(2 + i)(2 - 2i) = -2i = (1 - i)^2 \\
 \text{គូន } x &= \frac{5 - i + 1 - i}{2(2 + i)} = 1 - i \text{ ឬ } x = \frac{5 - i - 1 + i}{2(2 + i)} = \frac{4}{5} - \frac{2}{5}i \\
 \text{ដូចនេះ} & \quad \text{សមីការមានបុគ្គលិក } x = 1 - i \vee x = \frac{4}{5} - \frac{2}{5}i
 \end{aligned}$$

ចំណាត់ទី ២៨. រកគ្រប់ចំនួនកំនើច $z \neq 0$ ដើម្បី $z + \frac{1}{z} \in \mathbb{R}$

ចំណាត់ទី

តាម $z = x + iy$ គោលនា

$$\begin{aligned} z + \frac{1}{z} &= x + iy + \frac{1}{x + iy} \\ &= x + iy + \frac{x - iy}{(x + iy)(x - iy)} \\ &= x + iy + \frac{x - iy}{x^2 + y^2} \\ &= \left(x + \frac{x}{x^2 + y^2}\right) + i\left(y - \frac{y}{x^2 + y^2}\right) \quad (1) \end{aligned}$$

គោលនា $z + \frac{1}{z} \in \mathbb{R}$ ឬត្រូវ $y - \frac{y}{x^2 + y^2} = 0 \implies y = 0 \vee x^2 + y^2 = 1$

- ឯធម៌ $y = 0$ គោលនា $z = x, x \neq 0$ នៅពី $z + \frac{1}{z} = x + \frac{1}{x} \in \mathbb{R}$

នៅ: $z + \frac{1}{z} \in \mathbb{R}$ ឬត្រូវ $z \in \mathbb{R}$

- ឯធម៌ $x^2 + y^2 = 1$ តាម (1) គោលនា $z + \frac{1}{z} = x + x = 2x \in \mathbb{R}$

នៅ: $z + \frac{1}{z} \in \mathbb{R}$ ឬត្រូវ $z = x + iy$ ហើយផ្តល់ $x^2 + y^2 = 1$

ជូនេះ
$$z \in \mathbb{R} \vee z = x + iy \text{ ដើម្បី } x^2 + y^2 = 1$$

ចំណាត់ទី ២៩. ចង្វារូច្រាត $z = \left(\frac{19+7i}{9-i}\right)^{2019} + \left(\frac{20+5i}{7+6i}\right)^{2019} + 19012019$ ជាថម្យនពិតិ

ចំណាត់ទី

ចង្វារូច្រាត z ជាថម្យនពិតិ

z ជាថម្យនពិតិ ឬត្រូវ $z = \bar{z}$

$$\text{គោល } \frac{19+7i}{9-i} = \frac{(19+7i)(9+i)}{(9-i)(9+i)} = \frac{171+19i+63i-7}{9^2+1} = \frac{164+82i}{82} = 2+i$$

$$\frac{20+5i}{7+6i} = \frac{(20+5i)(7-6i)}{(7+6i)(7-6i)} = \frac{140-120i+35i+30}{7^2+6^2} = \frac{170-85i}{85} = 2-i$$

$$\begin{aligned} \text{គោល } z &= \left(\frac{19+7i}{9-i}\right)^{2019} + \left(\frac{20+5i}{7+6i}\right)^{2019} + 19012019 \\ &= (2+i)^{2019} + (2-i)^{2019} + 19012019 \end{aligned}$$

$$\text{នៅពី } \bar{z} = \overline{(2+i)^{2019} + (2-i)^{2019} + 19012019}$$

$$= \overline{(2+i)^{2019}} + \overline{(2-i)^{2019}} + 19012019$$

$$= (\overline{2+i})^{2019} + (\overline{2-i})^{2019} + 19012019$$

$$\begin{aligned}
 &= (2 - i)^{2019} + (2 + i)^{2019} + 19012019 \\
 &= (2 + i)^{2019} + (2 - i)^{2019} + 19012019 = z
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ z ជាដំឡើងពិត

លំហាត់ខី ២៧. គឺថ្លែង $\tan A$ និង $\tan B$ ជាប្រសិទ្ធភាព $x^2 + px + q = 0$ ។ ច្បារកតផ្តល់នៅ:

$$\sin^2(A + B) + p \sin(A + B) \cos(A + B) + q \cos^2(A + B) = 0$$

វិធានាជ្លឹន

គឺថ្លែង $\tan A$ និង $\tan B$ ជាប្រសិទ្ធភាព $x^2 + px + q = 0$

$$\text{នាំថ្លែង } \tan A + \tan B = -p \text{ និង } \tan A \tan B = q$$

$$\text{តាមរូបមន្ត្រា } \tan(A + B) = \frac{\tan A + \tan B}{1 - \tan A \tan B} = \frac{-p}{1 - q} = \frac{p}{q - 1}$$

$$\text{គឺថ្លែង } \sin^2(A + B) + p \sin(A + B) \cos(A + B) + q \cos^2(A + B)$$

$$\begin{aligned}
 &= \cos^2(A + B) [\tan^2(A + B) + p \tan(A + B) + q] \\
 &= \frac{1}{\tan^2(A + B) + 1} \times [\tan^2(A + B) + p \tan(A + B) + q] \\
 &= \frac{1}{\left(\frac{p}{q-1}\right)^2 + 1} \times \left[\left(\frac{p}{q-1}\right)^2 + p\left(\frac{p}{q-1}\right) + q\right] \\
 &= \frac{(q-1)^2}{p^2 + (q-1)^2} \times \frac{p^2 + p^2(q-1) + q(q-1)^2}{(q-1)^2} \\
 &= \frac{(q-1)^2}{p^2 + (q-1)^2} \times \frac{p^2 + p^2q - p^2 + q(q-1)^2}{(q-1)^2} \\
 &= \frac{(q-1)^2}{p^2 + (q-1)^2} \times \frac{p^2q + q(q-1)^2}{(q-1)^2} \\
 &= \frac{(q-1)^2}{p^2 + (q-1)^2} \times \frac{q [p^2 + (q-1)^2]}{(q-1)^2} \\
 &= q
 \end{aligned}$$

ដូចឡែង $\sin^2(A + B) + p \sin(A + B) \cos(A + B) + q \cos^2(A + B) = q$

លំហាត់ខី ២៨. គឺថ្លែង x, y និង z ជាដំឡើងពិតដូច $x = \sqrt{11 - 2yz}, y = \sqrt{12 - 2xz},$ និង $z = \sqrt{13 - 2xy}$

គឺថ្លែង $x + y + z = ?$

វិធានាជ្លឹន

$$\text{គឺថ្លែង } x = \sqrt{11 - 2yz}, y = \sqrt{12 - 2xz}, \text{ និង } z = \sqrt{13 - 2xy} \Rightarrow x, y, z \geq 0$$

$$\text{ម៉ោងទៀត } x^2 + y^2 + z^2 = (11 - 2yz) + (12 - 2xz) + (13 - 2xy) = 36 - 2(xy + yz + zx)$$

$$\text{គឺបាន } x^2 + y^2 + z^2 + 2(xy + yz + zx) = 36$$

$$\Leftrightarrow (x + y + z)^2 = 36 \Leftrightarrow x + y + z = \pm 6$$

តែងជាយ៍ $x, y, z \geq 0 \Rightarrow x + y + z \geq 0$

ហេតុនេះគឺជាន់ $x + y + z = 6$

ដូច្នេះ $x + y + z = 6$

បំបាត់ទី ២៤. តើក្នុង a និង b ជាចំនួនគត់ផ្សេងៗជាតិផើលម្អិតផ្លូវដែល $a + b = \frac{a}{b} + \frac{b}{a}$ ។ ចូរគណនាតម្លៃនៃ $(a^2 + b^2)^{11} - 30ab$ ។

វិភាគនៃតម្លៃ

$$\text{គឺមាន } a + b = \frac{a}{b} + \frac{b}{a} \iff ab(a + b) = a^2 + b^2 = (a + b)^2 - 2ab$$

$$\text{តាម } x = a + b, y = ab$$

$$\text{ជាយ៍ } a, b \in \mathbb{N}, \Rightarrow x, y \in \mathbb{N}$$

$$\text{គឺជាន់ } xy = y^2 - 2x \iff y^2 - xy - 2x = 0 \quad (1)$$

$$\Rightarrow \Delta = x^2 + 8x$$

ជាយ៍ $x, y \in \mathbb{N}$ នោះ Δ ត្រូវតែជាការប្រាកដដើម្បី

$$\text{គឺដឹងថា } x^2 < x^2 + 8x < (x + 4)^2$$

$$\text{នៅពី } x^2 + 8x \in \{(x + 1)^2, (x + 2)^2, (x + 3)^2\}$$

$$+ \text{ ឬ } x^2 + 8x = (x + 1)^2 \iff x = \frac{1}{6} \notin \mathbb{N}$$

$$+ \text{ ឬ } x^2 + 8x = (x + 2)^2 \iff x = 1$$

$$+ \text{ ឬ } x^2 + 8x = (x + 3)^2 \iff x = \frac{9}{2} \notin \mathbb{N}$$

ហេតុនេះគឺជាន់ $x = 1$

$$\text{តាម (1)} \quad y^2 - y - 2 = 0 \iff y = 2 \text{ ឬ } y = -1 (\text{ មិនយក })$$

$$\text{នៅពី } \text{គឺជាន់ } x = 1, y = 2 \iff ab = 1, a + b = 2$$

$$\text{គឺមាន } a + b = 2 \iff (a + b)^2 = 4 \iff a^2 + b^2 = 4 - 2ab \iff a^2 + b^2 = 2$$

$$\text{គឺជាន់ } (a^2 + b^2)^{11} - 30ab = 2^{11} - 30 \times 1 = 2048 - 30 = 2018$$

ដូច្នេះ $(a^2 + b^2)^{11} - 30ab = 2018$

បំបាត់ទី ៣០. ចំណោះគ្រប់ចំនួនពិត x, y ដើម្បីដែលផ្លូវដែលមានបច្ចុប្បន្ន

$$\log_2(2x + y) = \log_4(x^2 + xy + 7y^2) \text{ មានចំនួនពិត } K \text{ ដើម្បី}$$

$$\log_3(3x + y) = \log_9(3x^2 + 4xy + Ky^2) \quad (1)$$

ចូរកដល់គុណន៍នៃតម្លៃដើម្បីអាចគិតមាននេះ K ។

ជំនោះពូល

$$\text{តែមាន } \log_2(2x + y) = \log_4(x^2 + xy + 7y^2) = \frac{1}{2} \log_2(x^2 + xy + 7y^2)$$

$$\implies 2 \log_2(2x + y) = \log_2(x^2 + xy + 7y^2) \iff \log_2(2x + y)^2 = \log_2(x^2 + xy + 7y^2)$$

$$\text{តែបាន } (2x + y)^2 = x^2 + xy + 7y^2$$

$$4x^2 + 4xy + y^2 = x^2 + xy + 7y^2$$

$$3x^2 + 3xy - 6y^2 = 0$$

$$x^2 + xy - 2y^2 = 0 \iff (x - y)(x + 2y) = 0$$

$$\text{តាមឱ្យ } x = y \vee x = -2y$$

ឬ ចំណោះ $x = y$ តែបាន $\log_3(3x+y) = \log_9(3x^2+4xy+Ky^2) \iff \log_3(3x+x) = \log_9(3x^2+4x^2+Kx^2)$

$$\iff \log_3 4x = \frac{1}{2} \log_3(7+K)x^2 \iff (4x)^2 = (7+K)x^2 \iff K = 9$$

ឬ ចំណោះ $x = -2y$ តែបាន $\log_3(3x+y) = \log_9(3x^2+4xy+Ky^2) \iff \log_3(-6y+y) = \frac{1}{2} \log_3(12y^2 - 8y^2 + Ky^2)$

$$\iff 2\log_3(-5y) = \log_3(4+K)y^2 \iff 25y^2 = (4+K)y^2 \iff K = 21$$

ដូចនេះ ផលគុណលេខគ្លួចធ្វើបន្ថែមកើតមាននៅ $K = 9 \times 21 = 189$

វំបាត់នឹង ៣១. តែមឱ្យ x, y និង z ជាប័ន្ទីរកំណើចិត្តិសារអ្នកដ្ឋាន $xy = -80 - 320i, yz = 60$ និង $zx = -96 + 24i$

។ ចូលគណនា $|x + y + z|$ ។

ជំនោះពូល

$$\text{តែមាន } xy = -80 - 320i \implies y = \frac{-80 - 320i}{x}$$

$$zx = -96 + 24i \implies z = \frac{-96 + 24i}{x}$$

$$yz = 60 \implies \frac{-80 - 320i}{x} \times \frac{-96 + 24i}{x} = 60$$

$$\implies x^2 = \frac{(-80 - 320i)(-96 + 24i)}{60} = 256 + 480i$$

$$\text{តាម } x = a + bi \implies x^2 = a^2 - b^2 + 2abi$$

$$\text{តែបាន } a^2 - b^2 + 2abi = 256 + 480i \implies \begin{cases} a^2 - b^2 = 256 & (1) \\ 2ab = 480 & (2) \end{cases}$$

$$\text{តាម (2) តែបាន } 2ab = 480 \iff ab = 240 \implies b = \frac{240}{a} \text{ ដែនឹងបញ្ជី } (1)$$

$$\text{តែបាន } a^2 - \left(\frac{240}{a}\right)^2 = 256 \implies (a^2)^2 - 256a^2 - 240^2 = 0$$

$$\text{តាម } \Delta' = 128^2 + 240^2 = 272^2$$

$$\text{តែបាន } a^2 = 128^2 + 272^2 = 400 \text{ បុរាណ } a^2 = 128^2 - 272^2 < 0 \text{ (មិនអាច ស្រាវជ្រាវ តាម } a^2 \geq 0)$$

$$\text{ដើម្បី } a^2 = 400 \implies a = \pm 20$$

$$\text{បើ } a = 20 \Rightarrow b = \frac{240}{a} = \frac{240}{20} = 12 \Rightarrow x = 20 + 12i$$

$$\text{បើ } a = -20 \Rightarrow b = \frac{240}{a} = \frac{240}{-20} = -12 \Rightarrow x = -20 - 12i$$

- ករណី $x = 20 + 12i$ គឺជាន់

$$y = \frac{-80 - 320i}{x} = \frac{-80 - 320i}{20 + 12i} = \frac{-80(1 + 4i)}{4(5 + 3i)} = -10 - 10i$$

$$z = \frac{-96 + 24i}{x} = \frac{-96 + 24i}{20 + 12i} = \frac{24(-4 + i)}{4(5 + 3i)} = -3 + 3i$$

$$\text{គឺជាន់ } x + y + z = (20 + 12i) + (-10 - 10i) + (-3 + 3i) = 7 + 5i \Rightarrow |x + y + z| = \sqrt{7^2 + 5^2} = \sqrt{74}$$

- ករណី $x = -20 - 12i$ គឺជាន់

$$y = \frac{-80 - 320i}{x} = \frac{-80 - 320i}{-20 - 12i} = 10 + 10i$$

$$z = \frac{-96 + 24i}{x} = \frac{-96 + 24i}{-20 - 12i} = 3 - 3i$$

$$\text{គឺជាន់ } x + y + z = (-20 - 12i) + (10 + 10i) + (3 - 3i) = -7 - 5i \Rightarrow |x + y + z| = \sqrt{(-7)^2 + (-5)^2} = \sqrt{74}$$

ដូចនេះ $|x + y + z| = \sqrt{74}$

ចំណាត់ទី ៣២. ត្រួវបញ្ជាក់ថា ចុច្ចមូលដ្ឋានក្នុងណុយការម៉ាល់ $(O, \vec{i}, \vec{j}, \vec{k})$ មានទិន្នន័យនឹងមានលំនៅ (S) មូលមានត្រួត $C(a, b, c)$ ។ ហើយ S ជាបីនិងប្លង់ (yz) នោះ កំនែស្មើនោះតើ $r = |a|$ ។

ចំណាត់ទី

តាម $D(x_D, y_D, z_D)$ ជាចំណួចប៉ែន នោះ $x_D = 0$

គឺជាន់ $\overrightarrow{CD}$ ជាដីចំនួននូវក្នុងណាល់ខែនឹងប្លង់ (yz) នោះ $\overrightarrow{CD}$ ក្នុងលំនៅនឹងបីចំនួនកតាលី $\vec{i}$ នៅឯង $\overrightarrow{CD} = m\vec{i}$, $m \in \mathbb{R}$

គឺជាន់ $x_D - a = -a$ ហើយ នាយកស្តីសង្ឃឹមបីចំនួនកតាលី $\vec{i}$ តើ 1

ដោយ $\overrightarrow{CD} = m\vec{i} \iff -a = m$

គឺជាន់ $\overrightarrow{CD} = -a\vec{i}$ នោះ $r = |\overrightarrow{CD}| = \sqrt{(-a)^2} = \sqrt{a^2} = |a|$ ។

ដូចនេះ $|a|$

ចំណាត់ទី ៣៣. បើ $x > 0, y > 0$, $\log_y x + \log_x y = \frac{10}{3}$ និង $xy = 144$

គឺជាន់ $\frac{x+y}{2}$ ។

ចំណាត់ទី

គឺជាន់ $\log_y x + \log_x y = \frac{10}{3} \iff \log_y x + \frac{1}{\log_y x} = \frac{10}{3}$

តាម $t = \log_y x$ គឺជាន់ $t + \frac{1}{t} = \frac{10}{3}$ ដោយបីចំនួនកតាលី គឺជាន់ $t = 3 \vee t = \frac{1}{3}$

□ ករណី $t = 3 \iff \log_y x = 3 \iff x = y^3$

គឺមាន $xy = 144 \iff (y^3)y = 144 \iff y^4 = 144 \iff y = \sqrt[4]{144} = 2\sqrt{3}$

គូដាន $x = y^3 = (2\sqrt{3})^3 = 24\sqrt{3}$

$$\text{នាំឱ្យ } \frac{x+y}{2} = \frac{24\sqrt{3} + 2\sqrt{3}}{2} = \frac{26\sqrt{3}}{2} = 13\sqrt{3}$$

□ ករណី $t = \frac{1}{3} \iff \log_y x = \frac{1}{3} \iff y = x^3$

គឺមាន $xy = 144 \iff x(x^3) = 144 \iff x^4 = 144 \iff x = \sqrt[4]{144} = 2\sqrt{3}$

គូដាន $y = x^3 = (2\sqrt{3})^3 = 24\sqrt{3}$

$$\text{នាំឱ្យ } \frac{x+y}{2} = \frac{2\sqrt{3} + 24\sqrt{3}}{2} = \frac{26\sqrt{3}}{2} = 13\sqrt{3}$$

ផ្តល់: $\boxed{\frac{x+y}{2} = 13\sqrt{3}}$

ចំណាំ ៣៤. ឬ $R_n = \frac{1}{2}(a^n + b^n)$ ដើម្បី $a = 3 + 2\sqrt{2}, b = 3 - 2\sqrt{2}$ និង

$n = 0, 1, 2, 3, 4, \dots$ គូដាន R_{12345} ជាថម្លែនតត់ម៉ូរកលេខខ្លួនរាយនៃ R_{12345} ។

វិធានៗក្នុង

គឺមាន $R_n = \frac{1}{2}(a^n + b^n)$

$$\begin{aligned} \text{នាំឱ្យ } (a+b)R_n &= \frac{1}{2}(a+b)(a^n + b^n) = \frac{1}{2}(a^{n+1} + b^{n+1}) + \frac{1}{2}ab(a^{n-1} + b^{n-1}) \\ &= R_{n+1} + abR_{n-1} \end{aligned}$$

ដើម្បី $a+b = 6$ និង $ab = 1$ គឺមាន $6R_n = R_{n+1} + R_{n-1} \iff R_{n+1} = 6R_n - R_{n-1}$

គឺមាន $R_0 = 1$ និង $R_1 = 3$ នោះលេខខ្លួនរាយនៃ $R_2, R_3, R_4, R_5, R_6, R_7, R_8, \dots$ តី 7, 9, 7, 7, 1, 3, 7, 9, ...

រួចរាល់

គឺសម្រួលិកយើង្ហាទា R_n និង R_{n+6} មានលេខខ្លួនរាយជាតិថ្មីថាគារបញ្ចប់ចំណុនតត់មិនអវិជ្ជមាន n ។

គូដាន $R_3, R_9, \dots, R_{12345}$ មានលេខខ្លួនរាយ 9 ជាពួក ឬ $12345 = 3 + 6 \cdot 2057$

ផ្តល់: $\boxed{\text{លេខខ្លួនរាយនៃ } R_{12345} \text{ តី 9}}$

ចំណាំ ៣៥. ចង្វាប់ $z(1-z)(1+z+z^2)(1+z+z^3)(z+z^5) = z^2 - 1$ ដើម្បី $z = \cos \frac{2\pi}{5} + i \sin \frac{2\pi}{5}$ ។

វិធានៗក្នុង

គឺមាន $z = \cos \frac{2\pi}{5} + i \sin \frac{2\pi}{5} \Rightarrow z^5 = (\cos \frac{2\pi}{5} + i \sin \frac{2\pi}{5})^5 = \cos 2\pi + i \sin 2\pi = 1$ ដើម្បី $z^6 = z$ ។

$$\begin{aligned} \text{គឺមាន} \quad & z(1-z)(1+z+z^2)(1+z+z^3)(z+z^5) \\ &= z(1-z^3)(1+z+z^3)(z+1) \\ &= z(1+z+z^3 - z^3 - z^4 - z^6)(z+1) \\ &= z(1+z-z^4-z)(z+1) \\ &= (z-z^5)(z+1) \\ &= (z-1)(z+1) \\ &= z^2 - 1 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $\boxed{z(1-z)(1+z+z^2)(1+z+z^3)(z+z^5) = z^2 - 1}$

ចំណាត់ការ ៣៦. គឺ $S = \underbrace{111\dots1}_{2n \text{ ដឹបនៃលេខ 1}} + \underbrace{444\dots4}_{n \text{ ដឹបនៃលេខ 4}} + 1$ ។ បង្ហាញថា S ជាការិតទូរគត់។

វិធានៗត្រួតពិនិត្យ

$$\begin{aligned} \text{គឺមាន} \quad S &= \underbrace{111\dots1}_{2n \text{ ដឹបនៃលេខ 1}} + \underbrace{444\dots4}_{n \text{ ដឹបនៃលេខ 4}} + 1 \\ &= \frac{1}{9}(999\dots9) + \frac{4}{9}(999\dots9) + 1 \\ &= \frac{1}{9}(10^{2n} - 1) + \frac{4}{9}(10^n - 1) + 1 \\ &= \frac{1}{9}(10^{2n} - 1 + 4 \times 10^n - 4 + 9) \\ &= \frac{1}{9}(10^{2n} + 4 \times 10^n + 4) \\ &= \frac{1}{9}(10^n + 2)^2 \\ &= \left(\frac{10^n + 2}{3}\right)^2 \\ &= \left(\frac{10^n - 1 + 3}{3}\right)^2 \\ &= \left(\frac{999\dots9 + 3}{3}\right)^2 \\ &= (333\dots3 + 1)^2 \\ &= 333\dots34^2 \quad (n-1 \text{ ដឹបនៃលេខ 3}) \end{aligned}$$

ដូចនេះ $\boxed{S \text{ ជាការិតទូរគត់}}$

ជំហានដី ល. ហង្សាប្រុម្ភាថ់ពីរិបៀបនឹងគឺរឿងមាន n គោល

$$z = (2018 - i2019)^{2020^n} + (2018 + i2019)^{2020^n}$$

វិធានាប្រព័ន្ធ

$$z \text{ ជាដំឡូងពិតុលុយះត្រាតែ } z = \bar{z} \text{ ។ គោល } z = (2018 - i2019)^{2020^n} + (2018 + i2019)^{2020^n}$$

$$\begin{aligned} \text{នាំញ្ចោះ} \quad \bar{z} &= \overline{(2018 - i2019)^{2020^n} + (2018 + i2019)^{2020^n}} \\ &= \overline{(2018 - i2019)^{2020^n}} + \overline{(2018 + i2019)^{2020^n}} \\ &= \overline{(2018 - i2019)}^{2020^n} + \overline{(2018 + i2019)}^{2020^n} \\ &= (2018 + i2019)^{2020^n} + (2018 - i2019)^{2020^n} \\ &= z \end{aligned}$$

ផ្តល់នេះ: $z = (2018 - i2019)^{2020^n} + (2018 + i2019)^{2020^n}$ ជាដំឡូងពិតុលុយះត្រាតែ

ជំហានដី ល. គោល. គោលវិចទេស $\vec{a}, \vec{b}$ និង $\vec{c}$ ផ្តល់អង្វាត់ $\vec{a} \times \vec{b} = \vec{b} \times \vec{c} = \vec{c} \times \vec{a} \neq \vec{0}$ ។

ហង្សាប្រុម្ភាថ់ $\vec{a} + \vec{b} + \vec{c} = \vec{0}$ ។

វិធានាប្រព័ន្ធ

$$\text{ហង្សាប្រុម្ភាថ់ } \vec{a} + \vec{b} + \vec{c} = \vec{0}$$

$$\text{គោល } \vec{a} \times \vec{b} = \vec{b} \times \vec{c} = \vec{c} \times \vec{a} \neq \vec{0} \text{ ។}$$

$$\text{ដោយ } \vec{a} \times \vec{b} = \vec{b} \times \vec{c} \Rightarrow \vec{a} \times \vec{b} - \vec{b} \times \vec{c} = \vec{0}$$

$$\text{ឬ } \vec{b} \times \vec{a} + \vec{b} \times \vec{c} = \vec{0} \text{ នាំញ្ចោះ } \vec{b} \times (\vec{a} + \vec{c}) = \vec{0}$$

$$\text{នោះគោលវិចទេស } \vec{b} \text{ និង វិចទេស } \vec{a} + \vec{c} \text{ ជាថ្មី និង } \vec{b} = \lambda(\vec{a} + \vec{c}) \text{ (1) ។}$$

$$\text{ម្នាក់ដើរ } \vec{b} \times \vec{c} = \vec{c} \times \vec{a} \text{ គួរាយផ្តល់នេះ } \vec{c} \times (\vec{a} + \vec{b}) = \vec{0} \text{ (2) ។}$$

$$\text{យក (1) ដំឡូង (2) គោល } \vec{c} \times (\vec{a} + \vec{b}) = \vec{0} \text{ ឬ } \vec{c} \times (\vec{a} + \lambda(\vec{a} + \vec{c})) = \vec{0}$$

$$\vec{c} \times ((1 + \lambda)\vec{a} + \lambda\vec{c}) = \vec{0} \text{ នាំញ្ចោះ } (1 + \lambda)\vec{c} \times \vec{a} + \lambda\vec{c} \times \vec{c} = \vec{0} \text{ ឬ } (1 + \lambda)\vec{c} \times \vec{a} = \vec{0} \text{ ឬ } \vec{c} \times \vec{c} = \vec{0}$$

$$\text{ដោយ } \vec{c} \times \vec{a} \neq \vec{0} \Rightarrow 1 + \lambda = 0 \Leftrightarrow \lambda = -1 \text{ ។}$$

$$\text{តាម (1) គោល } \vec{b} = -\vec{a} - \vec{c} \text{ នាំញ្ចោះ } \vec{a} + \vec{b} + \vec{c} = \vec{0} \text{ ។}$$

ផ្តល់នេះ: $\vec{a} + \vec{b} + \vec{c} = \vec{0}$

ចំណាត់ការ ៣៩. រកមុខលាន និងអាគុយម៉ោងនៃចំណុនកំណើច z ដូល

$$z = \frac{(2\sqrt{3} + 2i)^8}{(1 - i)^6} + \frac{(1 + i)^6}{(2\sqrt{3} - 2i)^8}$$

វិធានៗទូនាយក

$$\begin{aligned} \text{គោលន៍ } z &= \frac{(2\sqrt{3} + 2i)^8}{(1 - i)^6} + \frac{(1 + i)^6}{(2\sqrt{3} - 2i)^8} \\ &= \frac{4^8 \left(\frac{\sqrt{3}}{2} + i\frac{1}{2}\right)^8}{\sqrt{2}^6 \left(\frac{\sqrt{2}}{2} - i\frac{\sqrt{2}}{2}\right)^6} + \frac{\sqrt{2}^6 \left(\frac{\sqrt{2}}{2} + i\frac{\sqrt{2}}{2}\right)^6}{4^8 \left(\frac{\sqrt{3}}{2} - i\frac{1}{2}\right)^8} \\ &= \frac{2^{16} \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6}\right)^8}{2^3 \left(\cos \frac{\pi}{4} - i \sin \frac{\pi}{4}\right)^6} + \frac{2^3 \left(\cos \frac{\pi}{4} + i \sin \frac{\pi}{4}\right)^6}{2^{16} \left(\cos \frac{\pi}{6} - i \sin \frac{\pi}{6}\right)^8} \\ &= \frac{2^{13} \left(\cos \frac{8\pi}{6} + i \sin \frac{8\pi}{6}\right)}{\cos \left(-\frac{6\pi}{4}\right) + i \sin \left(-\frac{6\pi}{4}\right)} + \frac{\cos \frac{6\pi}{4} + i \sin \frac{6\pi}{4}}{2^{13} \left(\cos \left(-\frac{8\pi}{6}\right) + i \sin \left(-\frac{8\pi}{6}\right)\right)} \\ &= \frac{2^{13} \left[\cos \frac{4\pi}{3} + i \sin \frac{4\pi}{3}\right]}{\cos \left(-\frac{3\pi}{2}\right) + i \sin \left(-\frac{3\pi}{2}\right)} + \frac{\cos \frac{3\pi}{2} + i \sin \frac{3\pi}{2}}{2^{13} \left[\cos \left(-\frac{4\pi}{3}\right) + i \sin \left(-\frac{4\pi}{3}\right)\right]} \\ &= 2^{13} \left[\cos \left(\frac{4\pi}{3} + \frac{3\pi}{2}\right) + i \sin \left(\frac{4\pi}{3} + \frac{3\pi}{2}\right) \right] \\ &\quad + \frac{1}{2^{13}} \left[\cos \left(\frac{3\pi}{2} + \frac{4\pi}{3}\right) + i \sin \left(\frac{3\pi}{2} + \frac{4\pi}{3}\right) \right] \\ &= 2^{13} \left(\cos \frac{17\pi}{6} + i \sin \frac{17\pi}{6} \right) + \frac{1}{2^{13}} \left(\cos \frac{17\pi}{6} + i \sin \frac{17\pi}{6} \right) \\ &= \left(2^{13} + \frac{1}{2^{13}}\right) \left(\cos \frac{17\pi}{6} + i \sin \frac{17\pi}{6} \right) \\ &= \left(2^{13} + \frac{1}{2^{13}}\right) \left(\cos \frac{5\pi}{6} + i \sin \frac{5\pi}{6} \right) \end{aligned}$$

ដូចនេះ $|z| = 2^{13} + \frac{1}{2^{13}}$ និង $\arg(z) = \frac{5\pi}{6} + 2k\pi, k \in \mathbb{Z}$

ចំណាត់ការ ៤០. គណនាដែលសង្គម d នៃស្មើតន្សព្វផ្តុម ដោយគិតថាបើគោលន៍ S_n នៅលើលប់បុរណក n ត្រូវបានបង្កើតឡើងពីរដី ហើយបើយបើក្នុងមូលបានបង្កើតឡើងប្រចាំបីរដី នៅលើលប់បុរណក n ត្រូវបានបង្កើតឡើងពីរដីជាអ្នក

វិធានៗទូនាយក

តាម S_n ជាលើលប់បុរណក n ត្រូវបានបង្កើតនៃចំណុន (1)

$$\text{នៅលើ } S_n = \frac{n}{2}(u_1 + u_n) = \frac{n}{2} [2u_1 + (n - 1)d] \quad (1)$$

បើគឺចំណុន 3 បានបង្កើតឡើងប្រចាំបីរដី នៅលើលប់បុរណក n ត្រូវបានបង្កើតឡើងពីរដី នៅតាម (1) គោលន៍

$$\frac{n}{2} [2u_1 + (n - 1)(d + 3)] = 2 \times \frac{n}{2} [2u_1 + (n - 1)d]$$

$$\text{នំពួយ } 2u_1 + (n-1)(d+3) = 4u_1 + 2(n-1)d$$

$$\text{គុណាន } 2u_1 = (n-1)(3-d) \quad (2)$$

ម្នាក់ដែលបានបង្ហាញកើនឡើងបានដូចខាងក្រោម នៅពេលបង្ហាញ n តួនាទីបញ្ចប់កើនឡើងពីរដូចខាងក្រោម (1) គុណាន

$$\frac{n}{2} [2(4u_1) + (n-1)d] = 2 \times \frac{n}{2} [2u_1 + (n-1)d] \text{ គុណាន } 4u_1 = (n-1)d \quad (3)$$

យក (2) ជំនួយបញ្ជី (3) គុណាន $2(n-1)(3-d) = (n-1)d \Rightarrow d = 2, n > 1$

ដូចនេះ $d = 2$

ចំណាំ ៤១. គោលនយោបាយ ABC និង A, B, C ជាអំពីការនេះទេ

ក. បើគឺត្រួតពិនិត្យថា $\sin A + \sin B + \sin C = 1$ គឺត្រួតពិនិត្យថា $\cos \frac{A}{2} \cos \frac{B}{2} \cos \frac{C}{2} = 1$

ខ. បង្ហាញថា $\cos^2 A + \cos^2 B + \cos^2 C = 1 - \cos A \cos B \cos C$

វិធានវឌ្ឍន៍

ក. គឺត្រួតពិនិត្យថា $\cos \frac{A}{2} \cos \frac{B}{2} \cos \frac{C}{2}$

គុណាន $1 = \sin A + \sin B + \sin C$

$$\begin{aligned} &= \sin A + 2 \sin \frac{B+C}{2} \cos \frac{B-C}{2} \\ &= \sin A + 2 \sin \frac{\pi-A}{2} \cos \frac{B-C}{2} \quad (\text{ព្រម } A+B+C=\pi \Rightarrow B+C=\pi-A) \\ &= \sin A + 2 \sin \left(\frac{\pi}{2} - \frac{A}{2} \right) \cos \frac{B-C}{2} \\ &= 2 \sin \frac{A}{2} \cos \frac{A}{2} + 2 \cos \frac{A}{2} \cos \frac{B-C}{2} \\ &= 2 \cos \frac{A}{2} \left(\sin \frac{A}{2} + \cos \frac{B-C}{2} \right) \\ &= 2 \cos \frac{A}{2} \left(\cos \frac{B+C}{2} + \cos \frac{B-C}{2} \right) \\ &= 2 \cos \frac{A}{2} \left(2 \cos \frac{\frac{B+C+B-C}{2}}{2} \cos \frac{\frac{B+C-B+C}{2}}{2} \right) \\ &= 4 \cos \frac{A}{2} \cos \frac{B}{2} \cos \frac{C}{2} \text{ គុណាន } \cos \frac{A}{2} \cos \frac{B}{2} \cos \frac{C}{2} = \frac{1}{4} \end{aligned}$$

ដូចនេះ $\cos \frac{A}{2} \cos \frac{B}{2} \cos \frac{C}{2} = \frac{1}{4}$

ខ. បង្ហាញថា $\cos^2 A + \cos^2 B + \cos^2 C = 1 - \cos A \cos B \cos C$

គុណាន $\cos^2 A + \cos^2 B + \cos^2 C = \frac{1 + \cos 2A}{2} + \frac{1 + \cos 2B}{2} + \frac{1 + \cos 2C}{2}$

$$= \frac{3}{2} + \frac{1}{2}(\cos 2A + \cos 2B + \cos 2C)$$

$$= \frac{3}{2} + \frac{1}{2} \left(\cos 2A + 2 \cos \frac{2B+2C}{2} \cos \frac{2B-2C}{2} \right)$$

$$= \frac{3}{2} + \frac{1}{2} [\cos 2A + \cos(B+C) \cos(B-C)]$$

$$= \frac{3}{2} + \frac{1}{2} [2 \cos^2 A - 1 + 2 \cos(\pi - A) \cos(B-C)]$$

$$\begin{aligned}
 &= \frac{3}{2} - \frac{1}{2} + \frac{1}{2} [2 \cos^2 A - 2 \cos A \cos(B-C)] \\
 &= 1 + \cos A [\cos A - \cos(B+C)] \\
 &= 1 + \cos A [-\cos(\pi-A) - \cos(B-C)] \\
 &= 1 - \cos A [\cos(B+C) + \cos(B-C)] \\
 &= 1 - \cos A \left(2 \cos \frac{B+C+B-C}{2} \cos \frac{B+C-B+C}{2} \right) \\
 &= 1 - 2 \cos A \cos B \cos C
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $\cos^2 A + \cos^2 B + \cos^2 C = 1 - \cos A \cos B \cos C$

ចំណាត់ទី ៤២. តើយើ a, b, c ជាបីចំនួនពិតខុសគ្នា និងខុសពីស្មូល្យ ដើម្បីដាក់

$$a + \frac{1}{b} = b + \frac{1}{c} = c + \frac{1}{a}$$

ជំនាយក្នុង

$$\text{គឺ } a + \frac{1}{b} = b + \frac{1}{c} = c + \frac{1}{a}$$

$$\text{ចំណោះ } a + \frac{1}{b} = b + \frac{1}{c} \text{ គឺ } a - b = \frac{1}{c} - \frac{1}{b} = \frac{b-c}{ab}$$

$$a - b = \frac{b-c}{bc} \quad (1) \quad \text{ស្រាយក្នុងគឺ}$$

$$b - c = \frac{c-a}{ac} \quad (2)$$

$$c - a = \frac{a-b}{ab} \quad (3)$$

យក (1) $\times$ (2) $\times$ (3) គឺ

$$(a-b)(b-c)(c-a) = \frac{b-c}{bc} \times \frac{c-a}{ac} \times \frac{a-b}{ab} = \frac{(a-b)(b-c)(c-a)}{(abc)^2}$$

ដោយ a, b, c ជាបីចំនួនពិតខុសគ្នា និងខុសពីស្មូល្យ

$$\text{គឺ } 1 = \frac{1}{(abc)^2} \Rightarrow (abc)^2 = 1 \Rightarrow |abc| = 1$$

ដូចនេះ $|abc| = 1$

ចំណាត់ទី ៤៣. រកត្រួតចំនួនពិត x ដើម្បី $\frac{8^x + 27^x}{12^x + 18^x} = \frac{7}{6}$

ជំនាយក្នុង

ដោយសម្រាប់

$$\begin{aligned}
 \text{គឺ } \frac{8^x + 27^x}{12^x + 18^x} &= \frac{7}{6} \text{ តាង } a = 2^x \text{ និង } b = 3^x \text{ គឺ } \\
 \frac{a^3 + b^3}{a^2b + ab^2} &= \frac{7}{6} \text{ សម្រេច } \frac{(a+b)(a^2-ab+b^2)}{ab(a+b)} = \frac{7}{6}
 \end{aligned}$$

$$\frac{a^2 - ab + b^2}{ab} = \frac{7}{6} \text{ ক্ষেত্র } 6(a^2 - ab + b^2) = 7ab \Leftrightarrow 6a^2 - 13ab + 6b^2 = 0$$

$$(2a - 3b)(3a - 2b) = 0 \text{ ক্ষেত্র } 2a = 3b \text{ অথবা } 3a = 2b$$

$$\text{ক্ষেত্র } 2a = 3b \Leftrightarrow 2 \times 2^x = 3 \times 3^x \Leftrightarrow 2^{x+1} = 3^{x+1} \Leftrightarrow \left(\frac{2}{3}\right)^{x+1} = 1 = \left(\frac{2}{3}\right)^0$$

$$\text{ক্ষেত্র } x + 1 = 0 \Leftrightarrow x = -1$$

$$\text{ক্ষেত্র } 3a = 2b \Leftrightarrow 3 \times 2^x = 2 \times 3^x \Leftrightarrow 2^{x-1} = 3^{x-1} \Leftrightarrow \left(\frac{2}{3}\right)^{x-1} = 1 = \left(\frac{2}{3}\right)^0$$

$$\text{ক্ষেত্র } x - 1 = 0 \Leftrightarrow x = 1$$

সূচনা: $\text{সর্বোচ্চ মান ও মান } x = -1, x = 1$

প্রয়োজনীয়তা: ক্ষেত্র $S = \frac{3}{1! + 2! + 3!} + \frac{4}{2! + 3! + 4!} + \cdots + \frac{2019}{2017! + 2018! + 2019!}$

পদ্ধতি প্রয়োজন

$$\text{ক্ষেত্র } S = \frac{3}{1! + 2! + 3!} + \frac{4}{k+2} + \cdots + \frac{2019}{2017! + 2018! + 2019!}$$

$$\begin{aligned} \text{সমাধান: } & \forall k \in \mathbb{N}, \frac{k! + (k+1)! + (k+2)!}{k! + (k+1)! + (k+2)!} = \frac{1}{k! [1 + (k+1) + (k+1)(k+2)]} \\ & = \frac{k+2}{k!(k+2)^2} = \frac{1}{k!(k+2)} \end{aligned}$$

$$\text{ক্ষেত্র } \frac{k+2}{k! + (k+1)! + (k+2)!} = \frac{1}{(k+1)!} - \frac{1}{(k+2)!}$$

$$\text{ক্ষেত্র } S = \left(\frac{1}{2!} - \frac{1}{3!}\right) + \left(\frac{1}{3!} - \frac{1}{4!}\right) + \cdots + \left(\frac{1}{2018!} - \frac{1}{2019!}\right) = \frac{1}{2} - \frac{1}{2019!}$$

সূচনা: $S = \frac{3}{1! + 2! + 3!} + \frac{4}{2! + 3! + 4!} + \cdots + \frac{2019}{2017! + 2018! + 2019!} = \frac{1}{2} - \frac{1}{2019!}$

প্রয়োজনীয়তা: ক্ষেত্র লিমিট

$$\text{ক. } \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \left(x \tan x - \frac{\pi}{2 \cos x} \right) \quad \text{ঘ. } \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{3}} \left(\frac{x}{2} - \frac{\pi}{3} \cos x \right) \cdot \frac{1}{x - \frac{\pi}{3}}$$

পদ্ধতি প্রয়োজন

ক্ষেত্র লিমিট

$$\text{ক. } \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \left(x \tan x - \frac{\pi}{2 \cos x} \right)$$

$$\text{তাহলি } t = \frac{\pi}{2} - x \Rightarrow x = \frac{\pi}{2} - t$$

$$\text{যেহেতু } x \rightarrow \frac{\pi}{2} \Rightarrow t \rightarrow 0$$

$$\begin{aligned} \text{ক্ষেত্র } & \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \left(x \tan x - \frac{\pi}{2 \cos x} \right) = \lim_{t \rightarrow 0} \left[\left(\frac{\pi}{2} - t \right) \tan \left(\frac{\pi}{2} - t \right) - \frac{\pi}{2 \cos \left(\frac{\pi}{2} - t \right)} \right] \\ & = \lim_{t \rightarrow 0} \left[\left(\frac{\pi}{2} - t \right) \cot t - \frac{\pi}{2 \sin t} \right] \\ & = \lim_{t \rightarrow 0} \left[\left(\frac{\pi}{2} - t \right) \frac{\cos t}{\sin t} - \frac{\pi}{2 \sin t} \right] \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 &= \lim_{t \rightarrow 0} \left[\frac{1}{\sin t} \left(\left(\frac{\pi}{2} - t \right) \cos t - \frac{\pi}{2} \right) \right] \\
 &= \lim_{t \rightarrow 0} \left[\frac{1}{\sin t} \left(\frac{\pi}{2} (\cos t - 1) - t \cos t \right) \right] \\
 &= \lim_{t \rightarrow 0} \left[\frac{t}{\sin t} \left(-\frac{\pi}{2} \frac{1 - \cos t}{t} - t \cos t \right) \right] \\
 &= 1 \times \left(-\frac{\pi}{2} \times 0 - 1 \right) = -1
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \left(x \tan x - \frac{\pi}{2 \cos x} \right) = -1$

២. $\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{3}} \left(\frac{x}{2} - \frac{\pi}{3} \cos x \right) \cdot \frac{1}{x - \frac{\pi}{3}}$

តាម $t = x - \frac{\pi}{3} \Rightarrow x = t + \frac{\pi}{3}$

ដើម្បី $x \rightarrow \frac{\pi}{3} \Rightarrow t \rightarrow 0$ ។

គេបាន $\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{3}} \left(\frac{x}{2} - \frac{\pi}{3} \cos x \right) \cdot \frac{1}{x - \frac{\pi}{3}} = \lim_{t \rightarrow 0} \left[\frac{t + \frac{\pi}{3}}{2} - \frac{\pi}{3} \cos \left(t + \frac{\pi}{3} \right) \right] \times \frac{1}{t}$

$$\begin{aligned}
 &= \lim_{t \rightarrow 0} \left[\frac{3t + \pi}{6} - \frac{\pi}{3} \left(\cos t \cos \frac{\pi}{3} - \sin t \sin \frac{\pi}{3} \right) \right] \times \frac{1}{t} \\
 &= \lim_{t \rightarrow 0} \left[\frac{3t + \pi}{6} - \frac{\pi}{3} \left(\frac{\cos t}{2} - \frac{\sqrt{3} \sin t}{2} \right) \right] \times \frac{1}{t} \\
 &= \lim_{t \rightarrow 0} \left(\frac{t}{2} + \frac{\pi}{6} - \frac{\pi}{6} \cos t + \frac{\sqrt{3}\pi}{6} \sin t \right) \times \frac{1}{t} \\
 &= \lim_{t \rightarrow 0} \left[\frac{t}{2} + \frac{\pi}{6} (1 - \cos t) + \frac{\sqrt{3}\pi}{6} \sin t \right] \times \frac{1}{t} \\
 &= \lim_{t \rightarrow 0} \left[\frac{1}{2} + \frac{\pi}{6} \left(\frac{1 - \cos t}{t} \right) + \frac{\sqrt{3}\pi}{6} \times \frac{\sin t}{t} \right] \\
 &= \frac{1}{2} + \frac{\pi}{6} \times 0 + \frac{\sqrt{3}\pi}{6} \times 1 \\
 &= \frac{1}{2} + \frac{\sqrt{3}\pi}{6}
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{3}} \left(\frac{x}{2} - \frac{\pi}{3} \cos x \right) \cdot \frac{1}{x - \frac{\pi}{3}} = \frac{1}{2} + \frac{\sqrt{3}\pi}{6}$

បំបាត់ខ្លួន ៨៦. រកគ្រប់តម្លៃ x ដើម្បីអង្គភាពសមិទ្ធភាព $2^x + 3^x - 4^x + 6^x - 9^x = 1$ ។

ជំនាញស្ថាបន

រកគ្រប់តម្លៃ x

គោលនយោបាយ $2^x + 3^x - 4^x + 6^x - 9^x = 1$ តាម $a = 2^x$ និង $b = 3^x$ ។ គេបាន

$$2^x + 3^x - 4^x + 6^x - 9^x = 1 \Leftrightarrow a + b - a^2 + ab - b^2 = 1 \Leftrightarrow a^2 + b^2 - ab - a - b + 1 = 0$$

$$2a^2 + 2b^2 - 2ab - 2a - 2b + 2 = 0 \Leftrightarrow (a^2 - 2ab + b^2) + (a^2 - 2a + 1) + (b^2 - 2b + 1) = 0$$

$$(a - b)^2 + (a - 1)^2 + (b - 1)^2 = 0 \Leftrightarrow a = b = 1$$

គេបាន $2^x = 3^x = 1 \Leftrightarrow x = 0$

ដូចនេះ $\boxed{\text{សមីការមានចម្លោយ } x = 0}$

វំបាត់សមិទ្ធភាព ៥៧. គួរឯក x, y និង z ដែលនឹងត្រូវដើរឡើងដោយ $x + y + z = 2, x^2 + y^2 + z^2 = 3$ និង $xyz = 4$

គុណនា $\frac{1}{xy + z - 1} + \frac{1}{yz + x - 1} + \frac{1}{zx + y - 1}$

ជំនាញវិធាន

គុណនា $\frac{1}{xy + z - 1} + \frac{1}{yz + x - 1} + \frac{1}{zx + y - 1}$

គេបាន $x + y + z = 2, x^2 + y^2 + z^2 = 3, xyz = 4$

$$\text{ផ្តល់ } xy + z - 1 = xy + (2 - x - y) - 1 = xy - x - y + 1$$

$$= x(y - 1) - (y - 1) = (x - 1)(y - 1)$$

$$\text{គេបាន } xy + z - 1 = (x - 1)(y - 1) \text{ នៅទៅ } \frac{1}{xy + z - 1} = \frac{1}{(x - 1)(y - 1)}$$

គ្របាយស្តីពីគេបាន

$$\frac{1}{yz + x - 1} = \frac{1}{(y - 1)(z - 1)} \quad , \quad \frac{1}{zx + y - 1} = \frac{1}{(z - 1)(x - 1)}$$

$$\begin{aligned} \text{គេបាន} \quad & \frac{1}{xy + z - 1} + \frac{1}{yz + x - 1} + \frac{1}{zx + y - 1} \\ & = \frac{1}{(x - 1)(y - 1)} + \frac{1}{(y - 1)(z - 1)} + \frac{1}{(z - 1)(x - 1)} \end{aligned}$$

$$= \frac{z - 1 + x - 1 + y - 1}{(x - 1)(y - 1)(z - 1)}$$

$$= \frac{x + y + z - 3}{(xy - x - y + 1)(z - 1)}$$

$$= \frac{x + y + z - 3}{\frac{(xy - x - y + 1)(z - 1)}{2 - 3}}$$

$$= \frac{x + y + z - 3}{\frac{xyz - xy - xz + x - yz + y + z - 1}{-1}}$$

$$= \frac{x + y + z - 3}{\frac{xyz - (xy + yz + zx) + (x + y + z) - 1}{-1}}$$

$$= \frac{x + y + z - 3}{\frac{4 - (xy + yz + zx) + 2 - 1}{-1}}$$

$$= \frac{x + y + z - 3}{\frac{5 - (xy + yz + zx)}{-1}}$$

$$= \frac{x + y + z - 3}{\frac{5 - \frac{1}{2}[(x + y + z)^2 - (x^2 + y^2 + z^2)]}{-1}}$$

$$= \frac{x + y + z - 3}{\frac{5 - \frac{1}{2}(4 - 3)}{-1}}$$

$$= \frac{-1}{5 - \frac{1}{2}}$$

$$= -\frac{2}{9}$$

ដូចនេះ $\boxed{\frac{1}{xy + z - 1} + \frac{1}{yz + x - 1} + \frac{1}{zx + y - 1} = -\frac{2}{9}}$

ចំណាត់តី ៤៨. គឺជានៅក្នុងកំណើច $z = \cos \theta + i \sin \theta$ ដូច ០ ≤ θ ≤ 2π ។

$$\text{បង្ហាញថា } \frac{2}{1+z} = 1 - i \tan \frac{\theta}{2} \text{ ។}$$

ដំឡាន៖

$$\text{បង្ហាញថា } \frac{2}{1+z} = 1 - i \tan \frac{\theta}{2}$$

គឺជានៅ $z = \cos \theta + i \sin \theta$ ដូច ០ ≤ θ ≤ 2π

$$\text{ដំឡើ } 1+z = 1+\cos \theta + i \sin \theta = 2 \cos^2 \frac{\theta}{2} + i 2 \sin \frac{\theta}{2} \cos \frac{\theta}{2} = 2 \cos \frac{\theta}{2} \left(\cos \frac{\theta}{2} + i \sin \frac{\theta}{2} \right)$$

$$\begin{aligned} \text{គឺបាន } \frac{2}{1+z} &= \frac{2}{2 \cos \frac{\theta}{2} \left(\cos \frac{\theta}{2} + i \sin \frac{\theta}{2} \right)} = \frac{\cos \frac{\theta}{2} - i \sin \frac{\theta}{2}}{\cos \frac{\theta}{2} \left(\cos^2 \frac{\theta}{2} + \sin^2 \frac{\theta}{2} \right)} \\ &= \frac{\cos \frac{\theta}{2} - i \sin \frac{\theta}{2}}{\cos^2 \frac{\theta}{2}} = 1 - i \tan \frac{\theta}{2} \end{aligned}$$

$$\text{ដូចនេះ: } \boxed{\frac{2}{1+z} = 1 - i \tan \frac{\theta}{2}}$$

ចំណាត់តី ៤៩. ក. ចំពោះគ្រប់ចំនួនគត់វិធាន n បង្ហាញថា

$$(\sqrt{3}-i)^n = 2^n \left(\cos \frac{n\pi}{6} - i \sin \frac{n\pi}{6} \right) \text{ ។}$$

ខ. វិភាគឯកសារ $\sqrt{3}-i$ ជាប្លូសនៃសមីការ $x^9 + 16(1+i)x^3 + a + ib = 0$ ។

ចូររកចំនួនពិត a និង b ។

ដំឡាន៖

$$\text{ក. បង្ហាញថា } (\sqrt{3}-i)^n = 2^n \left(\cos \frac{n\pi}{6} - i \sin \frac{n\pi}{6} \right)$$

$$\begin{aligned} \text{គឺជានៅ } (\sqrt{3}-i)^n &= \left[2 \left(\frac{\sqrt{3}}{2} - \frac{1}{2}i \right) \right]^n \\ &= 2^n \left(\cos \frac{\pi}{6} - i \sin \frac{\pi}{6} \right)^n \\ &= 2^n \left[\cos \left(-\frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(-\frac{\pi}{6} \right) \right]^n \\ &= 2^n \left[\cos \left(-\frac{n\pi}{6} \right) + i \sin \left(-\frac{n\pi}{6} \right) \right] \\ &= 2^n \left(\cos \frac{n\pi}{6} - i \sin \frac{n\pi}{6} \right) \end{aligned}$$

$$\text{ដូចនេះ: } \boxed{(\sqrt{3}-i)^n = 2^n \left(\cos \frac{n\pi}{6} - i \sin \frac{n\pi}{6} \right)}$$

ខ. រកចំនួនពិត a និង b

គឺជានៅ $\sqrt{3}-i$ ជាប្លូសនៃសមីការ $x^9 + 16(1+i)x^3 + a + ib = 0$ ដូច ។

$$(\sqrt{3}-i)^9 + 16(1+i)(\sqrt{3}-i)^3 + a + ib = 0$$

$$\implies a + ib = -(\sqrt{3}-i)^9 - 16(1+i)(\sqrt{3}-i)^3 \quad (1)$$

តាមសំណុំ ក គឺបាន

$$(\sqrt{3} - i)^3 = 2^3 \left(\cos \frac{3\pi}{6} - i \sin \frac{3\pi}{6} \right) = 8 \left(\cos \frac{\pi}{2} - i \sin \frac{\pi}{2} \right) = 8(0 - i) = -8i$$

$$(\sqrt{3} - i)^9 = \left[(\sqrt{3} - i)^3 \right]^3 = (-8i)^3 = -512i^3 = 512i$$

តាម (1) គូច្ចាន់ $a + ib = -512i - 16(1+i)(-8i) = -512i + 128i - 128 = -128 - 384i$

$\iff a = -128$ និង $b = -384$

ដូចនេះ $[a = -128, b = -384]$

លំហាត់ខី ៥០. បើ $a > 1, b > 1$ ម៉ោង $2(ab+1) > (a+1)(b+1)$ ។

ជំនាយកសម្រាប់

$$\begin{aligned} \text{តាត} S &= 2(ab+1) - (a+1)(b+1) \\ &= 2ab + 2 - ab - a - b - 1 \\ &= ab - a - b + 1 \\ &= a(b-1) - (b-1) \\ &= (a-1)(b-1) \end{aligned}$$

ដោយ $a > 1, b > 1$ នៅរ $a-1 > 0, b-1 > 0$

គូច្ចាន់ $S > 0 \implies 2(ab+1) - (a+1)(b+1) > 0 \iff 2(ab+1) > (a+1)(b+1)$

ដូចនេះ $[2(ab+1) > (a+1)(b+1)]$

លំហាត់ខី ៥១. រកគ្រប់ចំនួនពិត x, y, z ដើម្បីអនុវត្តសមិទ្ធភាព

$$\frac{4x^2}{1+4x^2} = y, \quad \frac{4y^2}{1+4y^2} = z, \quad \frac{4z^2}{1+4z^2} = x$$

ជំនាយកសម្រាប់

- បើ $x = 0 \implies y = 0 \implies z = 0$
- បើ $x \neq 0 \implies y > 0 \implies z > 0 \implies x > 0$

ហេតុនេះ គូច្ចាន់ $x > 0, y > 0, z > 0$

គូសមិទ្ធភាពចំនួនបច្ចុប្បន្ន

$$\frac{64x^2y^2z^2}{(1+4x^2)(1+4y^2)(1+4z^2)} = xyz$$

$$\iff (1+4x^2)(1+4y^2)(1+4z^2) = 64xyz \quad (1)$$

តាមវិស័យភាព $AM - GM$ គូច្ចាន់

$$1+4x^2 \geq 4x, \quad 1+4y^2 \geq 4y, \quad 1+4z^2 \geq 4z$$

$$\text{តាំង} (1+4x^2)(1+4y^2)(1+4z^2) \geq 64xyz$$

តាម (1) លម្អភាពកិត្តមាននៅពេលវិធី

$$1+4x^2 = 4x, 1+4y^2 = 4y, 1+4z^2 = 4z$$

$$\text{ចំណោះ } 1+4x^2 = 4x \implies (2x-1)^2 = 0 \implies x = \frac{1}{2}$$

$$\text{ដូចត្រូវផ្តល់ជាប្រអប់ } y = \frac{1}{2}, z = \frac{1}{2}$$

$$\text{ដូចនេះ } (x, y, z) = (0, 0, 0) \text{ ឬ } \left(\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{1}{2}\right)$$

ចំណាត់កិត្ត ៥២. ប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាល័យ $\log_3 108, \log_4 192, \log_5 500, \log_6 1080$ ។

ចំណាត់កិត្ត

$$\text{តម្លៃ } 108 = 3^3 \times 4 \implies \log_3 108 = 3 + \log_3 4$$

$$192 = 4^3 \times 3 \implies \log_4 192 = 3 + \log_4 3$$

$$500 = 5^3 \times 4 \implies \log_5 500 = 3 + \log_5 4$$

$$1080 = 6^3 \times 5 \implies \log_6 1080 = 3 + \log_6 5$$

ហេតុនេះ គឺប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាល័យ $\log_3 4, \log_4 3, \log_5 4, \log_6 5$

ចំណោះចំនួនគត់ $n \geq 2$ តម្លៃ $n^2 > (n-1)(n+1)$

$$\text{តាំង } 2 > \log_n(n-1) + \log_n(n+1) > 2\sqrt{\log_n(n-1) \cdot \log_n(n+1)}$$

$$1 > \log_n(n-1) \cdot \log_n(n+1) = \frac{\log_n(n-1)}{\log_{n+1} n}$$

$$\log_n(n-1) < \log_{n+1} n$$

$$\text{ជាប្រអប់ } \log_4 3 < \log_5 4 < \log_6 5 < 1 < \log_3 4$$

$$\text{តាំង } \log_4 192 < \log_5 500 < \log_6 1080 < \log_3 108$$

$$\text{ដូចនេះ } [\log_4 192 < \log_5 500 < \log_6 1080 < \log_3 108]$$

$$\begin{aligned} \text{ចំណាត់កិត្ត ៥៣. } \text{ បង្ហាញថា } & \frac{2}{x^2-1} + \frac{4}{x^2-4} + \frac{6}{x^2-9} + \cdots + \frac{20}{x^2-100} \\ &= 11 \left[\frac{1}{(x-1)(x+10)} + \frac{1}{(x-2)(x+9)} + \cdots + \frac{1}{(x-10)(x+1)} \right] \end{aligned}$$

ចំណាត់កិត្ត

$$\text{តម្លៃ } \frac{2}{x^2-1} = \frac{1}{x-1} - \frac{1}{x+1}$$

$$\frac{4}{x^2-4} = \frac{1}{x-2} - \frac{1}{x+2}$$

.....

$$\frac{20}{x^2 - 100} = \frac{1}{x - 10} - \frac{1}{x + 10}$$

$$\begin{aligned} \text{គឺបាន} & \frac{2}{x^2 - 1} + \frac{4}{x^2 - 4} + \frac{6}{x^2 - 9} + \cdots + \frac{20}{x^2 - 100} \\ &= \frac{1}{x-1} - \frac{1}{x+1} + \frac{1}{x-2} - \frac{1}{x+2} + \cdots + \frac{1}{x-10} - \frac{1}{x+10} \\ &= \left(\frac{1}{x-1} - \frac{1}{x-10} \right) + \left(\frac{1}{x-2} - \frac{1}{x+9} \right) + \cdots + \left(\frac{1}{x-11} - \frac{1}{x+1} \right) \\ &= \frac{1}{(x-1)(x+10)} + \frac{1}{(x-2)(x+9)} + \cdots + \frac{1}{(x-10)(x+1)} \\ &= 11 \left[\frac{1}{(x-1)(x+10)} + \frac{1}{(x-2)(x+9)} + \cdots + \frac{1}{(x-10)(x+1)} \right] \end{aligned}$$

វំបាត់នៅក្នុង ផ្លូវ. គឺមាន a, b, c, d ដែលបានបង្កើតឡើងជាមីនុយ $x^4 - \pi x - \sqrt{2019} = 0$ ។ ច្បារកសមិទ្ធភាពដើម្បីលាងមានបុស

$$\frac{a+b+c}{d^2}, \frac{b+c+d}{a^2}, \frac{c+d+a}{b^2}, \frac{d+a+b}{c^2}$$

វិធាននៃវិធាន

គឺមាន a, b, c, d ដែលបានបង្កើតឡើងជាមីនុយ $x^4 - \pi x - \sqrt{2019} = 0$

$$\begin{aligned} \text{គឺបាន} & \begin{cases} a+b+c+d = 0 & (1) \\ ab+ac+ad+bc+bd+cd = 0 & (2) \\ abc+abd+acd+bcd = \pi & (3) \\ abcd = -\sqrt{2019} & (4) \end{cases} \\ \text{តាម } u &= \frac{a+b+c}{d^2}, v = \frac{b+c+d}{a^2}, w = \frac{c+d+a}{b^2}, t = \frac{d+a+b}{c^2} \end{aligned}$$

តាម (1) គឺបាន

$$u = \frac{-d}{d^2} = -\frac{1}{d}, \quad v = \frac{-a}{a^2} = -\frac{1}{a}, \quad w = \frac{-b}{b^2} = -\frac{1}{b}, \quad t = \frac{-c}{c^2} = -\frac{1}{c}$$

$$\text{នំខ្សោយ } u+v+w+t = -\left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} + \frac{1}{d}\right) = -\frac{bcd+acd+abd+abc}{abcd} = \frac{\pi}{\sqrt{2019}}$$

$$\begin{aligned} uv + uw + ut + vw + vt + wt &= \frac{1}{ad} + \frac{1}{bd} + \frac{1}{cd} + \frac{1}{ab} + \frac{1}{ac} + \frac{1}{bc} \\ &= \frac{bc+ac+ab+cd+bd+ad}{abcd} = 0 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} uvw + uvt + uwv + vwt &= -\left(\frac{1}{abc} + \frac{1}{acd} + \frac{1}{bcd} + \frac{1}{abc}\right) \\ &= \frac{a+b+c+d}{abcd} = 0 \end{aligned}$$

$$uvwxyz = \frac{1}{abcd} = -\frac{1}{\sqrt{2019}}$$

ដូចនេះសមីការផ្តល់មានប្រសិទ្ធភាព u, v, w, t មានរាង

$$x^4 - \frac{\pi}{\sqrt{2019}}x^3 + 0x^2 - 0x - \frac{1}{\sqrt{2019}} = 0 \quad \text{ឬ} \quad \boxed{\sqrt{2019}x^4 - \pi x^3 - 1 = 0}$$

បំបាត់ខ្លួន ៥៨. រកសមិទ្ធភាពដែលមានគីឡូក្រុចបំផុត ហើយមានមេគុណជាចំនួនគត់ និងមាន $\sqrt{19} + \sqrt{99}$ ជាប្រសម្បូរវាទំ

ចំណែកជាមួយ

តាត p, q ជាចំនួនសលនិទ្ធស័ព្ទ $\sqrt{p}, \sqrt{q}$ និង $\sqrt{pq}$ ជាចំនួនអសលនិទ្ធស័ព្ទ។

$$\text{យើក } t = \pm\sqrt{p} \pm \sqrt{q} \implies t \mp \sqrt{p} = \pm\sqrt{q}$$

$$\text{ធោចាន } (t \mp \sqrt{p})^2 = (\pm\sqrt{q})^2 \implies t^2 \mp 2\sqrt{p}t + p = q$$

$$t^2 + (p - q) = \pm 2\sqrt{p}t$$

$$[t^2 + (p - q)]^2 = (\pm 2\sqrt{p})^2$$

$$t^4 + 2(p - q)t + (p - q)^2 = 4pt^2$$

$$t^4 - 2(p + q)t^2 + (p - q)^2 = 0$$

$$\text{តាត } f(x) = x^4 - 2(p + q)x^2 + (p - q)^2 \text{ មានប្រសិទ្ធភាព } x = \pm\sqrt{p} \pm \sqrt{q}$$

$$\text{តាត } g(x) \text{ ជាពាយុមានគីឡូក្រុចបំផុតផ្តល់មេគុណជាចំនួនពិត ហើយមានប្រសិទ្ធភាព } t_1 = \sqrt{p} + \sqrt{q}$$

ធ្វើប្រមាណវិធីចំណែករាង $f(x)$ និង $g(x)$ ធោចាន $f(x) = q(x) \cdot g(x) + r(x)$ ដើម្បី $q(x)$ ជាដល់ចំណែក និង $r(x)$ ជាសំណើរបស់ខ្លួន។

ធោចាន $r(t_1) = f(t_1) - q(t_1) \cdot g(t_1) = 0$ នៅពេល $r(x)$ មានប្រសិទ្ធភាព t_1 មានតម្លៃយ៉ាង $r(x)$ ជាពាយុមានគីឡូក្រុចជាង $g(x)$ នៅពេល $r(x) = 0$

$$\text{ធោចាន } f(x) = q(x) \cdot g(x)$$

- ឯើក $g(x)$ ជាពាយុមានគីឡូក្រុចទី១ ធោចាន $g(x) = a(x - t_1)$, $a \neq 0$ ជាករណីមិនព្រមទាំង t_1 ជាចំនួនអសលនិទ្ធស័ព្ទ។

- ឯើក $q(x)$ ជាពាយុមានគីឡូក្រុចទី១ ធោចាន $q(x) = a(x - t)$, $a \neq 0$ ជាត ប្រសិទ្ធភាព $f(x)$

ធោចានករណីនេះកើតិតដើម្បី t ជាចំនួនអសលនិទ្ធស័ព្ទ នៅពេល $g(x)$ មិនអាចជាពាយុមានគីឡូក្រុចជាង $f(x)$ ទេ។

- ឯើក $g(x)$ ជាពាយុមានគីឡូក្រុចទី២ ធោចាន $g(x) = a(x - t_1)(x - t_2)$, $a \neq 0$ ដើម្បី t_2 ជាប្រសិទ្ធភាព $f(x)$ ។

ធោចាន $t_1 + t_2$ និង $t_1 t_2$ ជាចំនួនសលនិទ្ធស័ព្ទ។

ឯើក $t_2 = \sqrt{p} + \sqrt{q}$ ឬ $t_2 = -\sqrt{p} + \sqrt{q}$ ឬ $t_2 = \sqrt{p} - \sqrt{q}$ ធោចាន $t_1 + t_2$ ជាចំនួនអសលនិទ្ធស័ព្ទ។

ឯើក $t_2 = -\sqrt{p} - \sqrt{q}$ ធោចាន $t_1 t_2$ ជាចំនួនអសលនិទ្ធស័ព្ទ នៅពេល $g(x)$ មិនអាចជាពាយុមានគីឡូក្រុចទី២ ទេ។

ផ្តូចនេះ តែបាន $g(x) = af(x)$ ដែល $a \neq 0$

ត្រួចករណីនេះ តែប្រក $p = 19, q = 99$

$$\text{សំខី} g(x) = af(x) = a[x^2 - 2(19 + 99)x^2 + (19 - 99)^2] = a(x^4 - 236x^2 + 6400)$$

$$\text{ផ្តូចនេះ សមិទ្ធន័យនឹងមានចំណាំថា } \sqrt{19+99} \text{ ធ្លើ } x^4 - 236x^2 + 6400 = 0$$

លំហាត់ខ្លួន. ឬ a, b, c, x ជាចំនួនពិត ដូចមែន $a + b + c \neq 0$ និង

$$\frac{xb + (1-x)c}{a} = \frac{xc + (1-x)a}{b} = \frac{xa + (1-x)b}{c}$$

បង្ហាញថា $a = b = c$ ។

ដំឡោះគ្រប់

$$\text{តាម } \frac{xb + (1-x)c}{a} = \frac{xc + (1-x)a}{b} = \frac{xa + (1-x)b}{c} = k$$

$$\begin{cases} xb + (1-x)c = ka & (1) \\ xc + (1-x)a = kb & (2) \\ xa + (1-x)b = kc & (3) \end{cases}$$

$$\text{យក (1) + (2) + (3) តែបាន } a + b + c = k(a + b + c)$$

ដោយ $a + b + c \neq 0 \implies k = 1$

$$\text{តែបាន } \frac{xb + (1-x)c}{a} = \frac{xc + (1-x)a}{b} = \frac{xa + (1-x)b}{c} = 1$$

$$\text{សំខី } \frac{a[xb + (1-x)c]}{a^2} = \frac{b[xc + (1-x)a]}{b^2} = \frac{c[xa + (1-x)b]}{c^2} = 1$$

$$\begin{cases} xab + (1-x)ca = a^2 & (4) \\ xbc + (1-x)ab = b^2 & (5) \\ xca + (1-x)bc = c^2 & (6) \end{cases}$$

$$\text{យក (4) + (5) + (6) តែបាន } ab + bc + ca = a^2 + b^2 + c^2$$

$$\text{ឬ } (a - b)^2 + (b - c)^2 + (c - a)^2 = 0 \iff a = b = c$$

ផ្តូចនេះ: $a = b = c$

លំហាត់ខ្លួន. ដែល x, y, z ជាចំនួនពិត $x \neq y, y \neq z$ បង្ហាញថា

$$\frac{x(y+z)}{(x-y)(x-z)} + \frac{y(z+x)}{(y-z)(y-x)} + \frac{z(x+y)}{(z-x)(z-y)} = -1$$

ដំឡោះគ្រប់

$$\text{តាម } S = \frac{x(y+z)}{(x-y)(x-z)} + \frac{y(z+x)}{(y-z)(y-x)} + \frac{z(x+y)}{(z-x)(z-y)}$$

$$\begin{aligned}
 \text{គុណភាព } S &= -\frac{x(y+z)}{(x-y)(z-x)} - \frac{y(z+x)}{(y-z)(x-y)} - \frac{z(x+y)}{(z-x)(y-z)} \\
 &= -\left[\frac{x(y+z)}{(x-y)(z-x)} + \frac{y(z+x)}{(y-z)(x-y)} + \frac{z(x+y)}{(z-x)(y-z)} \right] \\
 &= -\frac{x(y^2 - z^2) + y(z^2 - x^2) + z(x^2 - y^2)}{(x-y)(y-z)(z-x)} \\
 &= -\frac{xy^2 - xz^2 + yz^2 - x^2y + x^2z - y^2z}{(x-y)(y-z)(z-x)} \\
 &= -\frac{xy(y-x) + z^2(y-x) + z(x^2 - y^2)}{(x-y)(y-z)(z-x)} \\
 &= -\frac{(y-x)(xy + z^2 - zx - zy)}{(x-y)(y-z)(z-x)} \\
 &= \frac{xy + z^2 - zx - zy}{(y-z)(z-x)} = \frac{x(y-z) - z(y-z)}{(y-z)(z-x)} \\
 &= \frac{(y-z)(x-z)}{(y-z)(z-x)} = -1
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $\boxed{\frac{x(y+z)}{(x-y)(z-x)} + \frac{y(z+x)}{(y-z)(x-y)} + \frac{z(x+y)}{(z-x)(y-z)} = -1}$

ចំណាត់កើត ៥៨. តាង a, b, c ជាគំនួនពិតវិធីមានផែល $a + b + c = 1$ ។

តាង $\lambda = \min\{a^3 + a^2bc, b^2 + ab^2c, c^3 + abc^2\}$ ។ បង្ហាញថាសម្រេចការ $x^2 + x + 4\lambda = 0$ មានប្រសព្ទជាបង្កើត។

ឧបនៃសម្រេចការ

យើងនឹងបញ្ជាក់ថា $a^3 + a^2bc > \frac{1}{16}$ ។

បង្ហាញថា $x^2 + x + 4\lambda = 0$ មិនមានប្រសព្ទជាបង្កើត។

គុណភាព $\Delta = 1 - 16\lambda < 0 \implies \lambda > \frac{1}{16}$

$$\text{តាមឱ្យ} \begin{cases} a^3 + a^2bc > \frac{1}{16} \\ b^3 + ab^2c > \frac{1}{16} \\ c^3 + abc^2 > \frac{1}{16} \end{cases} \iff \begin{cases} a^2(a+bc) > \frac{1}{16} & (1) \\ b^2(b+ac) > \frac{1}{16} & (2) \\ c^2(c+ab) > \frac{1}{16} & (3) \end{cases}$$

$$\text{យក (1) } \times (2) \times (3) \text{ គុណភាព } a^2b^2c^2(a+bc)(b+ac)(c+ab) > \frac{1}{16^3} \quad (4)$$

$$\text{ដោយ } a + b + c = 1 \implies a + bc = 1 - b - c + bc = (1-b)(1-c)$$

ដូចត្រូវនៅក្នុង $b + ac = (1 - a)(1 - c)$, $c + ab = (1 - a)(1 - b)$

$$\text{ឡែ: (4) ត្រូវជា } a^2b^2c^2(1-a)^2(1-b)^2(1-c)^2 > \frac{1}{16^3} \quad (5)$$

ម្នាក់ដែល a, b, c ជាប័ណ្ណនិតិវិធីមាន ហើយ $a + b + c = 1 \implies 0 < a, b, c < 1$

$$\text{គឺមាន } a(1-a) = a - a^2 = \frac{1}{4} - \left(a^2 - a + \frac{1}{4}\right) = \frac{1}{4} - \left(a - \frac{1}{2}\right)^2 \leq \frac{1}{4}$$

សមភាពកើតមាននៅពេលដើម្បី $a = \frac{1}{2}$ ។

$$\begin{aligned} \text{គឺមាន} \quad a(1-a) &\leq \frac{1}{4} \implies a^2(1-a)^2 \leq \frac{1}{16} \\ b(1-b) &\leq \frac{1}{4} \implies b^2(1-b)^2 \leq \frac{1}{16} \\ c(1-c) &\leq \frac{1}{4} \implies c^2(1-c)^2 \leq \frac{1}{16} \\ \implies a^2b^2c^2(1-a)^2(1-b)^2(1-c)^2 &\leq \frac{1}{16^3} \end{aligned} \quad (6)$$

តាម (5) និង (6)

$$\begin{cases} a^2b^2c^2(1-a)^2(1-b)^2(1-c)^2 > \frac{1}{16^3} \\ a^2b^2c^2(1-a)^2(1-b)^2(1-c)^2 \leq \frac{1}{16^3} \end{cases} \quad \text{ផ្លូវការពិត។}$$

ដូចនេះ $\boxed{\text{សមីការ } x^2 + x + 4\lambda = 0 \text{ ប្រសិនជាប័ណ្ណនិតិ}}$

វំបាត់ខ្លួន ៥៩. ចំណោះចំណុនិតខ្លួនពីស្អែក x, y, z ដូល $\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z} = 0$ ។

$$\text{បង្ហាញថា } \frac{yz}{x^2} + \frac{zx}{y^2} + \frac{xy}{z^2} = 3 \quad !$$

វិធានវិធាន

$$\text{គឺមាន } \frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z} = 0 \implies xy + yz + zx = 0$$

$$\text{សំខីរ } \frac{yz}{x^2} = \frac{-zx - xy}{x^2} = -\frac{y}{x} - \frac{z}{x}$$

$$\text{ស្រាយជូន } \frac{zx}{y^2} = -\frac{x}{y} - \frac{z}{y}, \quad \frac{xy}{z^2} = -\frac{x}{z} - \frac{y}{z}$$

$$\begin{aligned} \text{គឺមាន } \frac{yz}{x^2} + \frac{zx}{y^2} + \frac{xy}{z^2} &= -\left(\frac{x}{y} + \frac{x}{z} + \frac{y}{x} + \frac{y}{z} + \frac{z}{x} + \frac{z}{y}\right) \\ &= -\left[x\left(\frac{1}{y} + \frac{1}{z}\right) + y\left(\frac{1}{x} + \frac{1}{z}\right) + z\left(\frac{1}{x} + \frac{1}{y}\right)\right] \\ &= -\left[x\left(-\frac{1}{x}\right) + y\left(-\frac{1}{y}\right) + z\left(-\frac{1}{z}\right)\right] \\ &= 3 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $\boxed{\frac{yz}{x^2} + \frac{zx}{y^2} + \frac{xy}{z^2} = 3}$

ចំណាត់ទី ៦០. រកចំនួនគត់ a និង b ដើម្បី $x^2 - x - 1$ ផ្លូវតាម $ax^{17} + bx^{16} + 1 = 0$

ដំណោះស្រាយ

$$\text{សមីការ } x^2 - x - 1 = 0 \text{ មានបុរី } x = \frac{1 \pm \sqrt{5}}{2}$$

$$\text{តាម } p = \frac{1 + \sqrt{5}}{2} \text{ និង } q = \frac{1 - \sqrt{5}}{2} \text{ នៅពី } p + q = 1 \text{ និង } pq = -1$$

ដោយ $x^2 - x - 1$ ផ្លូវតាម $ax^{17} + bx^{16} + 1$ នៅពី p និង q កើតូចូលនៃសមីការ $ax^{17} + bx^{16} + 1 = 0$

$$\text{គឺជាមួយ} \begin{cases} ap^{17} + bp^{16} + 1 = 0 \\ aq^{17} + bq^{16} + 1 = 0 \end{cases} \implies \begin{cases} ap^{17} + bp^{16} = -1 & (1) \\ aq^{17} + bq^{16} = -1 & (2) \end{cases}$$

យក (1) $\times q^{16}$ និង (2) $\times p^{16}$ គឺជាមួយ

$$\begin{cases} ap^{17}q^{16} + bp^{16}q^{16} = -q^{16} \\ aq^{17}p^{16} + bq^{16}p^{16} = -p^{16} \end{cases} \iff \begin{cases} ap + b = -q^{16} & (3) \\ aq + b = -p^{16} & (4) \end{cases} \text{ គឺជាមួយ } pq = -1$$

យក (3) - (4) គឺជាមួយ

$$a(p - q) = p^{16} - q^{16} = (p^8 + q^8)(p^4 + q^4)(p^2 + q^2)(p + q)(p - q)$$

$$\text{នៅពី } a = (p^8 + q^8)(p^4 + q^4)(p^2 + q^2)(p + q)$$

ដោយ $p + q = 1$ និង $pq = 1$ គឺជាមួយ

$$p^2 + q^2 = (p + q)^2 - 2pq = 1 + 2 = 3$$

$$p^4 + q^4 = (p^2 + q^2)^2 - 2p^2q^2 = 9 - 2 = 7$$

$$p^8 + q^8 = (p^4 + q^4)^2 - 2p^4q^4 = 49 - 2 = 47$$

$$\text{នៅពី } a = 47 \times 7 \times 3 \times 1 = 987$$

យក (3) + (4) គឺជាមួយ

$$2b = -(p^{16} + q^{16}) - a(p + q) = -[(p^8 + q^8)^2 - 2p^8q^8] - a(p + q) = -3194$$

$$\text{នៅពី } b = -1597$$

$$\text{ដូចនេះ } [a = 987, b = -1597]$$

ចំណាត់ទី ៦១. បើ p, q, r ជាបុរីសមីការ $x^3 - 3px^2 + 3q^2x - r^3 = 0$

បង្ហាញថា $p = q = r$

ដំណោះស្រាយ

គឺជាមួយ p, q, r ជាបុរីសមីការ $x^3 - 3px^2 + 3q^2x - r^3 = 0$

$$\begin{cases} p + q + r = 3p & (1) \end{cases}$$

$$\text{នៅពី } \begin{cases} pq + qr + rp = 3q^2 & (2) \end{cases}$$

$$\begin{cases} pqr = r^3 & (3) \end{cases}$$

- តាម (3) ដើម្បី $p = 0 \implies r = 0 \implies q = 0$ តាម (1)

គូនាន់ ដើម្បី $p = 0$ នោះ $p = q = r = 0$

- តាម (3) ដើម្បី $q = 0 \implies r = 0 \implies p = 0$ តាម (1)

គូនាន់ ដើម្បី $q = 0$ នោះ $p = q = r = 0$

- តាម (2) ដើម្បី $r = 0 \implies q(p - 3q) = 0 \implies q = 0 \vee p = 3q$

○ ករណី $q = 0$ តាម (1) គូនាន់ $p = 0$ នាំឱ្យ $p = q = r = 0$

○ ករណី $p = 3q$ តាម (1) គូនាន់ $q = 0$ នាំឱ្យ $p = q = r = 0$

គូនាន់ ដើម្បី $r = 0$ នោះ $p = q = r = 0$

គូនាន់ និយោគ ឱ្យបានមួយក្នុងចំណោមចំនួន p, q, r ឬឯុទ្ធសាស្ត្រ នាំឱ្យចំនួនចំអប់នៃនៅឯុទ្ធសាស្ត្រ។

- ដើម្បី p, q, r ឱ្យបានមួយក្នុង តាម (3) គូនាន់ $pq = r^2$ (4)

តាម (2) និង (4) គូនាន់ $r^2 + r(p + q) = 3q^2 \implies r(p + q + r) = 3q^2$ (5)

តាម (1) និង (5) គូនាន់ $3pr = 3q^2 \iff pr = q^2$ (6)

យក (4) $\div$ (6) គូនាន់ $\frac{pq}{pr} = \frac{r^2}{q^2} \implies q^3 = r^3 \implies q = r$ (7)

តាម (4) និង (7) គូនាន់ $p = r$

ត្រូវករណីនេះ គូនាន់ $p = q = r$

ត្រូវបាន $|p = q = r|$

លំហាត់ខាងក្រោម. គឺជាដឹកកំណត់លើ $\mathbb{N}$ ដោយ $u_n = \left\lfloor (2 + \sqrt{3})^n \right\rfloor$

ម៉ាក្នុង $(2 + \sqrt{3})^n + (2 - \sqrt{3})^n$ ជាថម្លែងគូនាន់ក្នុងចំណោមចំនួន n ដែលបានបង្កើតឡើង

ចំណោមចំនួន

- ម៉ាក្នុង $(2 + \sqrt{3})^n + (2 - \sqrt{3})^n$ ជាថម្លែងគូនាន់ក្នុង

តាម $\alpha = 2 + \sqrt{3}$ និង $\beta = 2 - \sqrt{3}$ នាំឱ្យ $\alpha + \beta = 4$ និង $\alpha\beta = 1$

យើងដើរការណ៍តាមរឿងមានរូបរាងនៃការបង្កើតនៃក្នុង

○ ដើម្បី $n = 1 : \alpha + \beta = (2 + \sqrt{3}) + (2 - \sqrt{3}) = 4$ ជាថម្លែងគូនាន់ក្នុង

○ ឧបមាថាពិតាធិធី $n = k$ តើ $\alpha^k + \beta^k$ ជាថម្លែងគូនាន់ក្នុង

○ យើងនិងក្រោយចំពិតាធិធី $n = k + 1$

គូនាន់ $\alpha^{k+1} + \beta^{k+1} = (\alpha^k + \beta^k)(\alpha + \beta) - \alpha^k\beta - \alpha\beta^k$

$$= (\alpha^k + \beta^k)(\alpha + \beta) - \alpha\beta(\alpha^{k-1} + \beta^{k-1})$$

ដោយ $\alpha^k + \beta^k$ និង $\alpha^{k-1} + \beta^{k-1}$ ជាប៉ុន្មានគត់គ្នា

តាត $\alpha^k + \beta^k = 2p$ និង $\alpha^{k-1} + \beta^{k-1} = 2q$ ដូច $p, q \in \mathbb{N}$ និង $p > q$

គួបាន $\alpha^{k+1} + \beta^{k+1} = (2p)(4) - (1)(2q) = 8p - 2q = 2(4p - q) = 2r$ ជាប៉ុន្មានគត់គ្នា ដូច $r = 4p - q \in \mathbb{N}$

នេះ $\alpha^{k+1} + \beta^{k+1}$ ជាប៉ុន្មានគត់គ្នា

ដូចនេះ $(2 + \sqrt{3})^n + (2 - \sqrt{3})^n$ ជាប៉ុន្មានគត់គ្នា

- ចាប្រចាំ n ជាប៉ុន្មានគត់គ្នាស្របសរុប

គួបាន $(2 + \sqrt{3})^n + (2 - \sqrt{3})^n$ ជាប៉ុន្មានគត់គ្នា

តាត $(2 + \sqrt{3})^n + (2 - \sqrt{3})^n = 2s$ ដូច $s \in \mathbb{N}$

គួបាន $(2 + \sqrt{3})^n = 2s - (2 - \sqrt{3})^n$

នៅឯ្យ $\lfloor (2 + \sqrt{3})^n \rfloor = \lfloor 2s - (2 - \sqrt{3})^n \rfloor = \lfloor 2s \rfloor + \lfloor -(2 - \sqrt{3})^n \rfloor$

ដោយ $0 < 2 - \sqrt{3} < 1 \Rightarrow 0 < (2 - \sqrt{3})^n < 1 \Rightarrow -1 < -(2 - \sqrt{3})^n < 0$

$\Rightarrow \lfloor -(2 - \sqrt{3})^n \rfloor = -1$

គួបាន $\lfloor (2 + \sqrt{3})^n \rfloor = \lfloor 2s \rfloor + \lfloor -(2 - \sqrt{3})^n \rfloor = 2s + (-1) = 2s - 1$ ជាប៉ុន្មានគត់គ្នាស្របសរុប

ដូចនេះ u_n ជាប៉ុន្មានគត់គ្នាស្របសរុប

ចំណាត់ទី ៦៣. គឺ $a_n = 3n + \sqrt{n^2 - 1}$ និង $b_n = 2(\sqrt{n^2 - n} + \sqrt{n^2 + n})$

ចំពោះគ្រប់ចំណាត់វិធាន n ។ បង្ហាញថា

$$\sqrt{a_1 - b_1} + \sqrt{a_2 - b_2} + \cdots + \sqrt{a_{49} - b_{49}} = A + B\sqrt{2}$$

ចំពោះចំណាត់ A និង B ។

ជីវិះនាម៖ និង

$$\text{គួបាន } a_n = 3n + \sqrt{n^2 - 1} \Rightarrow a_n^2 = (3n + \sqrt{n^2 - 1})^2 = 9n^2 + 6n\sqrt{n^2 - 1} + n^2 - 1 \\ = 10n^2 - 1 + 6n\sqrt{n^2 - 1}$$

$$\text{និង } b_n = 2(\sqrt{n^2 - n} + \sqrt{n^2 + n}) \\ \Rightarrow b_n^2 = 4(n^2 - n + 2\sqrt{n^4 - n^2} + n^2 + n) = 8(n^2 + n\sqrt{n^2 - 1})$$

$$\text{គួបាន } a_n^2 - b_n^2 = 10n^2 - 1 + 6n\sqrt{n^2 - 1} - 8(n^2 + n\sqrt{n^2 - 1}) \\ = 10n^2 - 1 + 6n\sqrt{n^2 - 1} - 8n^2 - 8n\sqrt{n^2 - 1}$$

$$= 2n^2 - 1 - 2n\sqrt{n^2 - 1}$$

$$= (n - \sqrt{n^2 - 1})^2 > 0$$

នៅឯ្យ $a_n^2 - b_n^2 > 0 \Rightarrow (a_n + b_n)(a_n - b_n) > 0 \Rightarrow a_n - b_n > 0$ ឬ $a_n + b_n > 0$

គួបាន $a_n - b_n = 3n + \sqrt{n^2 - 1} - 2(\sqrt{n^2 - n} + \sqrt{n^2 + n})$

$$\begin{aligned}
 &= 3n + \sqrt{n^2 - 1} - 2\sqrt{n} (\sqrt{n-1} + \sqrt{n+1}) \\
 \text{ពិនិត្យ } &\left[2\sqrt{n} - (\sqrt{n-1} + \sqrt{n+1}) \right]^2 \\
 &= 4n - 4\sqrt{n} (\sqrt{n-1} + \sqrt{n+1}) + n - 1 + 2\sqrt{n^2 - 1} + n + 1 \\
 &= 6n + 2\sqrt{n^2 - 1} - 4\sqrt{n} (\sqrt{n-1} + \sqrt{n+1}) \\
 &= 2 [3n + \sqrt{n^2 - 1} - 2\sqrt{n} (\sqrt{n-1} + \sqrt{n+1})]
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{គុណាន់ } a_n - b_n &= 3n + \sqrt{n^2 - 1} - 2\sqrt{n} (\sqrt{n-1} + \sqrt{n+1}) \\
 &= \frac{1}{2} [2(3n + \sqrt{n^2 - 1} - 2\sqrt{n} (\sqrt{n-1} + \sqrt{n+1}))] \\
 &= \frac{1}{2} [2\sqrt{n} - (\sqrt{n-1} + \sqrt{n+1})]^2 \\
 \text{នំខីយ } \sqrt{a_n - b_n} &= \frac{1}{\sqrt{2}} [2\sqrt{n} - (\sqrt{n-1} + \sqrt{n+1})] \\
 &= \frac{1}{\sqrt{2}} [(\sqrt{n} - \sqrt{n-1}) - (\sqrt{n+1} - \sqrt{n})]
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{គុណាន់ } \sum_{k=1}^{49} \sqrt{a_k - b_k} &= \frac{1}{\sqrt{2}} \sum_{k=1}^{49} (\sqrt{k} - \sqrt{k-1}) - \frac{1}{\sqrt{2}} \sum_{k=1}^{49} (\sqrt{k+1} - \sqrt{k}) \\
 &= \frac{1}{\sqrt{2}} (\sqrt{49} - 0) - \frac{1}{\sqrt{2}} (\sqrt{50} - \sqrt{1}) \\
 &= \frac{7}{\sqrt{2}} + \frac{1}{\sqrt{2}} - \frac{5\sqrt{2}}{\sqrt{2}} \\
 &= 4\sqrt{2} - 5 = -5 + 4\sqrt{2} = A + B\sqrt{2} \text{ ដើម្បី } A = -5, B = 4
 \end{aligned}$$

ផ្តល់នៃ: $\sqrt{a_1 - b_1} + \sqrt{a_2 - b_2} + \cdots + \sqrt{a_{49} - b_{49}} = A + B\sqrt{2}$ ដើម្បី $A = -5, B = 4$

បំបាត់សមិទ្ធភាព ៦៤. គុណាន់ $a_n = \sqrt{1 + \left(1 + \frac{1}{n}\right)^2} + \sqrt{1 + \left(1 - \frac{1}{n}\right)^2}$ ដើម្បី n ជាដំឡូងគត់វិធីមាន។ បង្ហាញថា $\frac{1}{a_1} + \frac{1}{a_2} + \cdots + \frac{1}{a_{20}}$ ជាដំឡូងគត់វិធីមាន។

វិធានវឌ្ឍន៍

$$\begin{aligned}
 \text{គុណាន់ } a_n &= \sqrt{1 + \left(1 + \frac{1}{n}\right)^2} + \sqrt{1 + \left(1 - \frac{1}{n}\right)^2} \\
 &= \sqrt{\frac{n^2 + (n+1)^2}{n^2}} + \sqrt{\frac{n^2 + (n-1)^2}{n^2}} \\
 &= \frac{\sqrt{n^2 + (n+1)^2} + \sqrt{n^2 + (n-1)^2}}{n}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{នំខីយ } \frac{1}{a_n} &= \frac{n}{\sqrt{n^2 + (n+1)^2} + \sqrt{n^2 + (n-1)^2}} \\
 &= \frac{n [\sqrt{n^2 + (n+1)^2} - \sqrt{n^2 + (n-1)^2}]}{n^2 + (n+1)^2 - n^2 - (n-1)^2} \\
 &= \frac{n [\sqrt{n^2 + (n+1)^2} - \sqrt{n^2 + (n-1)^2}]}{4n} \\
 &= \frac{1}{4} [\sqrt{n^2 + (n+1)^2} - \sqrt{(n-1)^2 + n^2}]
 \end{aligned}$$

$$\text{គេបាន } \sum_{k=1}^{20} \frac{1}{a_k} = \frac{1}{4} \sum_{k=1}^{20} \left[\sqrt{k^2 + (k+1)^2} - \sqrt{(k-1)^2 + k^2} \right] \\ = \frac{1}{4} \left(\sqrt{20^2 + 21^2} - \sqrt{0^2 + 1^2} \right) = \frac{1}{4} (29 - 1) = 7$$

ផ្តល់

$$\frac{1}{a_1} + \frac{1}{a_2} + \cdots + \frac{1}{a_{20}} = 7$$

ចំណាត់ខ្លឹម ៦៥. តាម $f(n) = (n^2 + n + 1)^2 + 1$ ។ គេកំណត់ថ្មីត

$$U_n = \frac{f(1) \times f(3) \times f(5) \times \cdots \times f(2n-1)}{f(2) \times f(4) \times f(6) \times \cdots \times f(2n)}$$

$$\text{គណនា } \lim_{n \rightarrow \infty} (n \sqrt{U_n})$$

ដំឡាពេជ្យ

$$\text{គោលនា } f(n) = (n^2 + n + 1)^2 + 1 = [(n^2 + 1) + n]^2 + 1$$

$$= (n^2 + 1)^2 + 2n(n^2 + 1) + n^2 + 1 = (n^2 + 1)(n^2 + 2n + 2) = (n^2 + 1)[(n + 1)^2 + 1]$$

$$\text{នៅទី } f(2k-1) = [(2k-1)^2 + 1][(2k-1+1)^2 + 1] = (4k^2 + 1)[(2k-1)^2 + 1]$$

$$f(2k) = (4k^2 + 1)[(2k+1)^2 + 1]$$

$$\text{គេបាន } U_n = \prod_{k=1}^n \frac{f(2k-1)}{f(2k)} = \prod_{k=1}^n \frac{(4k^2 + 1)[(2k-1)^2 + 1]}{(4k^2 + 1)[(2k+1)^2 + 1]} \\ = \prod_{k=1}^n \frac{(2k-1)^2 + 1}{(2k+1)^2 + 1} = \frac{2}{(2n+1)^2 + 1} = \frac{1}{2n^2 + 2n + 1}$$

$$\text{នៅទី } \lim_{n \rightarrow \infty} (n \sqrt{U_n}) = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n}{\sqrt{2n^2 + 2n + 1}} = \frac{\sqrt{2}}{2}$$

ផ្តល់

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (n \sqrt{U_n}) = \frac{\sqrt{2}}{2}$$

ចំណាត់ខ្លឹម ៦៦. គឺស្មើពីរ (a_n) និង (b_n) ជាស្មើពន្លេចំនួនពិតនម្បាចាតិតិន្លេដូចខាងក្រោម

$$a_n + \sqrt{2}b_n = (2 + \sqrt{2})^n \quad \text{គណនា } \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_n}{b_n} \quad \text{។}$$

ដំឡាពេជ្យ

$$\text{គោលនា } (a_n) \text{ និង } (b_n) \text{ ជាស្មើពន្លេចំនួនពិតនម្បាចាតិតិន្លេដូចខាងក្រោម } a_n + \sqrt{2}b_n = (2 + \sqrt{2})^n \quad (1)$$

$$\text{នៅទី } a_n - \sqrt{2}b_n = (2 - \sqrt{2})^n \quad (2)$$

$$\text{យក (1) } + (2) \text{ គេបាន } 2a_n = (2 + \sqrt{2})^n + (2 - \sqrt{2})^n \implies a_n = \frac{1}{2} \left[(2 + \sqrt{2})^n + (2 - \sqrt{2})^n \right]$$

$$\text{យក (1) } - (2) \text{ គេបាន } 2\sqrt{2}b_n = (2 + \sqrt{2})^n - (2 - \sqrt{2})^n \implies b_n = \frac{1}{2\sqrt{2}} \left[(2 + \sqrt{2})^n - (2 - \sqrt{2})^n \right]$$

$$\text{គេបាន } \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_n}{b_n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\frac{1}{2} \left[(2 + \sqrt{2})^n + (2 - \sqrt{2})^n \right]}{\frac{1}{2\sqrt{2}} \left[(2 + \sqrt{2})^n - (2 - \sqrt{2})^n \right]}$$

$$\begin{aligned}
 &= \sqrt{2} \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{(2 + \sqrt{2})^n + (2 - \sqrt{2})^n}{(2 + \sqrt{2})^2 - (2 - \sqrt{2})^n} \\
 &= \sqrt{2} \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{(2 + \sqrt{2})^n \left[1 + \left(\frac{2 - \sqrt{2}}{2 + \sqrt{2}} \right)^n \right]}{(2 + \sqrt{2})^n \left[1 - \left(\frac{2 - \sqrt{2}}{2 + \sqrt{2}} \right)^n \right]} \\
 &= \sqrt{2} \\
 \text{ឡើង: } 0 < \frac{2 - \sqrt{2}}{2 + \sqrt{2}} < 1 \implies 0 < \left(\frac{2 - \sqrt{2}}{2 + \sqrt{2}} \right)^n < 1 \implies \lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{2 - \sqrt{2}}{2 + \sqrt{2}} \right)^n = 0 \\
 \text{ដូចនេះ: } \boxed{\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_n}{b_n} = \sqrt{2}}
 \end{aligned}$$

បំបាត់ខ្លឹម ៦៧. គឺឱ្យស្តីពី (u_n) កំណត់ដោយ u_{n+2} = 5u_{n+1} - 6u_n ចំពោះ n ∈ N និង (v_n) ជាស្តីពីមួយឡើង

ដើម្បី v_n = u_{n+1} - au_n ។

កំណត់តម្លៃនៃចំនួននិតិត្រ a ដើម្បីឱ្យ (v_n) ជាស្តីពីរវាងឯមាត្រា

ដំណោះស្រាយ

គឺមាន v_n = u_{n+1} - au_n

$$\begin{aligned}
 \text{នំឱ្យ } v_{n+1} &= u_{n+2} - au_{n+1} = 5u_{n+1} - 6u_n - au_{n+1} = (5 - a)u_n - 6u_n \\
 &= (5 - a)u_{n+1} - a(5 - a)u_n + a(5 - a)u_n - 6u_n \\
 &= (5 - a)(u_{n+1} - au_n) + (5a - a^2 - 6)u_n \\
 &= (5 - a)v_n + (-a^2 + 5a - 6)u_n
 \end{aligned}$$

គឺមាន (v_n) ជាស្តីពីរវាងឯមាត្រាគាល់លាង $\begin{cases} 5 - a \neq 0 & (1) \\ -a^2 + 5a - 6 = 0 & (2) \end{cases}$

តាម (1) : 5 - a ≠ 0 ⇒ a ≠ 5

តាម (2) : -a² + 5a - 6 = 0 ⇒ a = 2 ∨ a = 3

ដូចនេះ: $a = 2 \text{ ឬ } a = 3$

បំបាត់ខ្លឹម ៦៨. ត្រីការណា ABC មួយមានន្អាតប័្រិបដែល x, x + 1 និង x + 2 ជាត្រីការណាសមញ្ញានៃឈើលមានមំទាល

មួយរាយ ច្បាប់នូវនៃតម្លៃ x ។

ដំណោះស្រាយ

គឺដឹងថាត្រីការណា ABC ជាត្រីការណាសមញ្ញានៃឈើលមានមំទាល

$$x^2 + (x + 1)^2 < (x + 2)^2 \iff x^2 - 2x - 3 < 0 \iff -1 < x < 3$$

តែ x ជាន្អាតប័្រិបដែលត្រីការណា ABC គឺមាន x > 0 នំឱ្យ 0 < x < 3

ម្នាក់ដែល $x, x+1$ និង $x+2$ ជាម្នាស់ប្រចាំខែត្រីការណា

ត្រូវ $x+x+1 > x+2 \iff x > 1$

ដូចនេះ $1 < x < 3$

បំបាត់ទី ៦៤. ចំណោះចំនួនគត់រឿងមាន n និង $a_n = 19^n + (-1)^{n-1} \cdot 2^{4n-3}$ ។ រកចំនួនបច្ចប់ផ្លូវបំផុតដើលប៉ែក ភាថ់ a_n ។

ជំនាយកសម្រាប់

ដោយប្រើប្រាស់ចំណួនបច្ចប់ផ្លូវបំផុតរឿងមាន

- ឯើក $n = 1$: $a_1 = 19^1 + (-1)^{1-1} \cdot 2^{4-3} = 19 + 2 = 21 = 3 \times 7$
- ឯើក $n = 2$: $a_2 = 19^2 + (-1)^{2-1} \cdot 2^{8-3} = 361 - 32 = 329 = 7 \times 47$
- ឧបមាថាទីតិត្សល់ $n = k$ តើ 7 ជាបីន្ទូនបច្ចប់ផ្លូវបំផុត ដើលប៉ែកភាថ់ a_k
តាម $a_k = 19^k + (-1)^{k-1} \cdot 2^{4k-3} = 7m, m \in \mathbb{Z}$

- ពិនិត្យចំណោះ $n = k + 1$

$$\begin{aligned} \text{គត់មាន } a_{k+1} &= 19^{k+1} + (-1)^{k+1-1} \cdot 2^{4(k+1)-3} \\ &= 19 \times 19^k - (-1)^{k-1} \times 2^{4k+1} \\ &= 19 \times 19^k - 16(-1)^{k-1} \times 2^{4k-3} \\ &= 19 \times 19^k - 16(7m - 19^k) \quad \text{ព្រម } (-1)^{k-1} \times 2^{4k-3} = 7m - 19^k \\ &= 19 \times 19^k - 16 \times 7m + 16 \times 19^k \\ &= 35 \times 19^k - 16 \times 7m \\ &= 7(5 \times 19^k - 16m) \end{aligned}$$

គត់បាន 7 ដែកភាថ់ a_{k+1}

ដូចនេះ $n = 7$

បំបាត់ទី ៧០. ចំណោះចំនួនពិត a គត់មានចំណួល $A(a, 0)$ និង $B(-a, 0)$ ។ ច្បាប់កសំណើចំណួល P នៃក្នុងប្លង់មួយ ដើលបំពេញលក្ខខណ្ឌ $\angle APB = 90^\circ$ ។

ជំនាយកសម្រាប់

តាម $P(x, y)$

គត់មាន $\angle APB = 90^\circ \iff \overrightarrow{PA} \cdot \overrightarrow{PB} = 0$ ដើម្បី $\overrightarrow{PA} \neq \vec{0}$ និង $\overrightarrow{PB} \neq \vec{0}$

គត់បាន $\overrightarrow{PA} = (x - a, y)$ ហើយ $\overrightarrow{PA} \neq \vec{0} \implies x \neq a \wedge y \neq 0$

$$\overrightarrow{PB} = (x + a, y) \text{ ហើយ } \overrightarrow{PB} \neq \vec{0} \implies x \neq -a \wedge y \neq 0$$

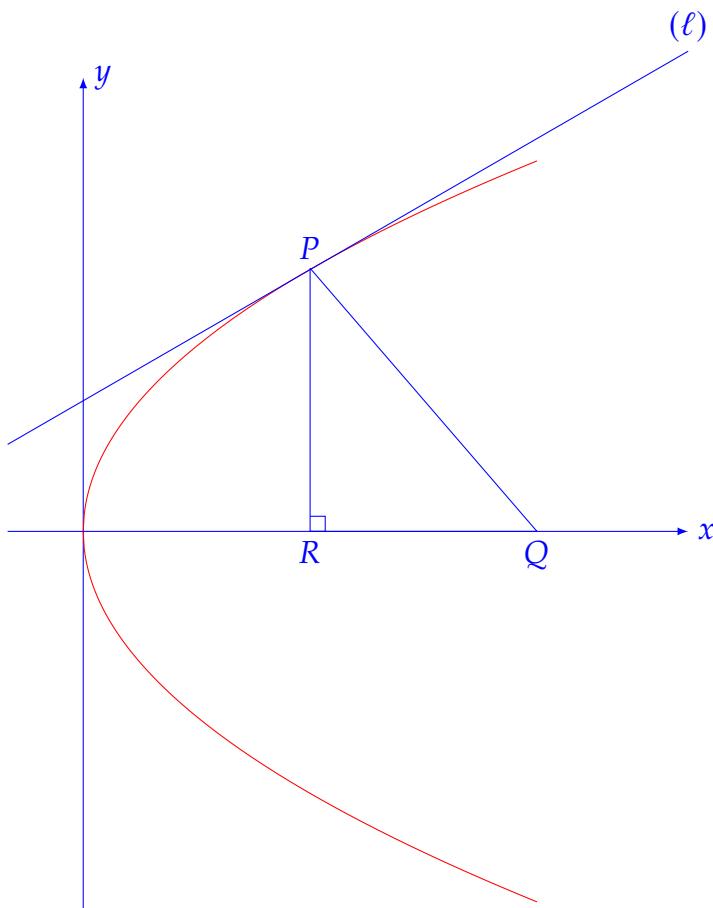
$$\text{គោល } \overrightarrow{PA} \cdot \overrightarrow{PB} = 0 \iff (x - a)(x + a) + y^2 = 0 \iff x^2 + y^2 = a^2$$

ជាសមិទ្ធភាពអ្នដៃផើលមានធ្លិត $(0, 0)$ និងកាំ $r = |a|$ ឯកតាម

ផ្ទុចនេះ: P ជាសំណើរាយក្នុងផើលមានធ្លិត $(0, 0)$ កាំ $|a|$ និង មិនស្តីពន្លេបើវិក្សាបាប់សិុល

វំបាត់ខាងក្រោម. ឧបមាថាចំណួន P ស្តីពន្លេលើច្បាស់ប្លុល $y^2 = ax$ ហើយមិនស្តីពន្លេលើតាម $O(0, 0)$ ។ តើក្នុសបន្ទាត់អ្នបែកដឹងនឹងច្បាស់ប្លុលបញ្ហាដែល P ។ តាត Q ជាចំណួនប្រសព្តឺរាយបន្ទាត់កែងនឹងអំពីក្សាបាប់សិុល ហើយ R ជាចំណួនប្រសព្តឺរាយបន្ទាត់កែងត្រង់ P លើវិក្សាបាប់សិុល។ ត្រូវរាយបញ្ជាក់ថា ប្រវែងអ្នត QR មានតម្លៃមេរមិនទាន់របស់ P ទេ។

ឧបនាយក្រាម

តាត $P(x_0, y_0)$, $Q(x_1, 0)$ គោល $R(x_0, 0)$

- រកមេគុណប្រាប់ទិន្នន័យបន្ទាត់ប៉ែន (l)

$$\text{គោល } y^2 = ax \implies 2yy' = a \implies y' = -\frac{a}{2y}$$

$$\text{គោល } y'_0 = -\frac{a}{2y_0}$$

- វកសមិការបន្ទាត់ដែលកាត់តាមចំណួន P និង Q តាមដោយ (ℓ')

ដោយបន្ទាត់ (ℓ') វកសមិការបន្ទាត់ (ℓ)

$$\text{គុណនា } \text{មេគុណាប្រាប់ទិន្នន័យបន្ទាត់ (ℓ') \text{ តើ } m = \frac{2y_0}{a} \text{ ឬ } m \times y'_0 = -1$$

$$\text{ខាងក្រោមមេគុណាប្រាប់ទិន្នន័យបន្ទាត់តាម } P(x_0, y_0) \text{ បើយមានមេគុណាប្រាប់ទិន្នន័យ } m = \frac{2y_0}{a}$$

$$\text{កំណត់ដោយ } y = \frac{2y_0}{a}(x - x_0) + y_0$$

- វក្សាអនុវត្តនៃចំណួន Q

ដោយ $Q(x_1, 0)$ ជាចំណួនស្លើពេលបន្ទាត់ (ℓ')

$$\text{គុណនា } 0 = \frac{2y_0}{a}(x_1 - x_0) + y_0 \implies \frac{2}{a}(x_1 - x_0) + 1 = 0 \implies x_1 = x_0 - \frac{a}{2}$$

$$\text{ខាងក្រោម } Q\left(x_0 - \frac{a}{2}, 0\right)$$

- គណនាប្រែង QR

ដោយ Q, R ជាចំណួនស្លើពេលបន្ទាត់ក្នុងបន្ទាត់ទិន្នន័យ

$$\text{គុណនា } QR = |x_Q - x_R| = \left| x_0 - \frac{a}{2} - x_0 \right| = \frac{|a|}{2} \text{ ជាចំនួនចែរមិនអារម្មណ៍នឹងចំណួន } P$$

ផ្តល់: ប្រែងអង្គត់ QR មានតម្លៃមេដៃ មិនចាក់ទេសនិងតាំងរបស់ P

ចំណាត់ថ្នាក់ ៧២. បន្ទាត់ដែលមានសមិការ $x + y + 1 = 0$ កាត់នៅលើបន្ទាត់សមិការ $x^2 + y^2 = 4$ ត្រង់ពីចំណួន
ផ្សេងៗ គុណសមបន្ទាត់ប៉ះទៅនឹងរូបរាងបន្ទាត់ចំណួនប្រសព្តឺទាំងពីរនោះ។ តាម θ ជាចំណួលបង្កើតនៃដោយបន្ទាត់ប៉ះ
ទាំងពីរនោះ បើយគឺដឹងថា

$$0 \leq \theta \leq 90^\circ \text{ និង } \tan \theta =$$

ចំណាត់ថ្នាក់

គុណនា $x^2 + y^2 = 4$ ជាសមិការនៅនៅលើមានធិន $O(0, 0)$ និងកំ $r = 2$ ងកតា

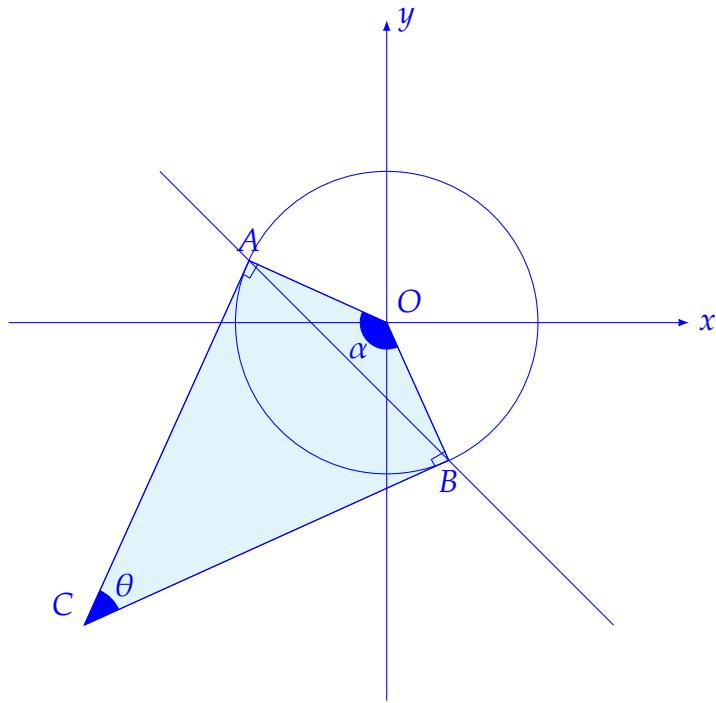
តាម A និង B ជាចំណួនប្រសព្តឺរាយនៅលើ $x^2 + y^2 = 4$ និងបន្ទាត់ $x + y + 1 = 0$

$$\text{គុណនា } \text{ក្នុងបន្ទាត់ } A \text{ និង } B \text{ ជាប្រសព្តឺសមិការ } \begin{cases} x + y + 1 = 0 & (1) \\ x^2 + y^2 = 4 & (2) \end{cases}$$

$$\text{តាម (1) : } x + y + 1 = 0 \iff y = -x - 1 \text{ ជួយក្នុង (2)}$$

$$\text{គុណនា } x^2 + (-x - 1)^2 = 4 \iff 2x^2 + 2x + 1 = 4 \iff 2x^2 + 2x - 3 = 0$$

$$\text{ខាងក្រោម } x = \frac{-1 \pm \sqrt{7}}{2} \implies y = \frac{-1 \mp \sqrt{7}}{2}$$

គុណនា $A \left(\frac{-1 - \sqrt{7}}{2}, \frac{-1 + \sqrt{7}}{2} \right)$ និង $B \left(\frac{-1 + \sqrt{7}}{2}, \frac{-1 - \sqrt{7}}{2} \right)$

តាត α ជាមុន្ទ័រីដ្ឋាមេរូ រវាយ $\overrightarrow{OA}$ និង $\overrightarrow{OB}$

$$\text{គុណនា } \cos \alpha = \frac{\overrightarrow{OA} \cdot \overrightarrow{OB}}{|\overrightarrow{OA}| |\overrightarrow{OB}|}$$

$$\text{ផ្ស } \overrightarrow{OA} = \left(\frac{-1 - \sqrt{7}}{2}, \frac{-1 + \sqrt{7}}{2} \right) \text{ និង } \overrightarrow{OB} = \left(\frac{-1 + \sqrt{7}}{2}, \frac{-1 - \sqrt{7}}{2} \right)$$

$$\text{នាំ } \overrightarrow{OA} \cdot \overrightarrow{OB} = \frac{-1 - \sqrt{7}}{2} \times \frac{-1 + \sqrt{7}}{2} + \frac{-1 + \sqrt{7}}{2} \times \frac{-1 - \sqrt{7}}{2} = -3$$

$$\text{ហើយ } |\overrightarrow{OA}| = |\overrightarrow{OB}| = r = 2$$

$$\text{គុណនា } \cos \alpha = \frac{-3}{2 \times 2} = -\frac{3}{4}$$

គឺដឹងថា $OACB$ ជាបញ្ហាកោណ៍ដែលមាន $\angle OAC = \angle OBC = 90^\circ$

$$\text{គុណនា } \theta + \alpha = 180^\circ \iff \alpha = 180^\circ - \theta$$

$$\text{ហើតុនេះ } \cos \alpha = -\frac{3}{4} \iff \cos(180^\circ - \theta) = -\frac{3}{4} \iff -\cos \theta = -\frac{3}{4} \iff \cos \theta = \frac{3}{4}$$

$$\text{តាមទំនាក់ទំនង } \tan^2 \theta + 1 = \frac{1}{\cos^2 \theta} \implies \tan \theta = \pm \sqrt{\frac{1}{\cos^2 \theta} - 1}$$

$$\text{ផ្ស } 0 \leq \theta \leq 90^\circ \text{ នាំ } \tan \theta \geq 0$$

$$\text{គុណនា } \tan \theta = \sqrt{\frac{1}{\cos^2 \theta} - 1} = \sqrt{\frac{16}{9} - 1} = \sqrt{\frac{7}{9}} = \frac{\sqrt{7}}{3}$$

$$\boxed{\text{ស្ថិចនេះ } \tan \theta = \frac{\sqrt{7}}{3}}$$

ចំណាត់ថ្នាក់ ៧៣. តាត a, b និង c ជាមុនដែលបានមួយ ហើយ S ជាអំពីក្នុងនៃការណោះ និង $a + b + c = 2p$ ។ មុននេះ $p^2 \geq 3\sqrt{3}S$ ។

វិធាននៃទូទាត់

$$\text{តាមរូបមន្តល់ហាន } S = \sqrt{p(p-a)(p-b)(p-c)} \implies S^2 = p(p-a)(p-b)(p-c)$$

$$\text{ដោយ } p - a = \frac{a+b+c}{2} - a = \frac{1}{2}(b+c-a) > 0$$

$$\text{ស្រាយជូចគ្នា } p - b > 0, p - c > 0$$

តាមវិប័យភាពក្បុសី គេបាន

$$\begin{aligned} (p-a)(p-b)(p-c) &\leq \left(\frac{p-a+p-b+p-c}{3} \right)^3 \\ &\leq \frac{1}{27}(3p-a-b-c)^3 \\ &\leq \frac{1}{27}(3p-2p)^3 \\ &\leq \frac{p^3}{27} \end{aligned}$$

$$\text{នៅទី } p(p-a)(p-b)(p-c) \leq \frac{p^4}{27}$$

$$\text{ដូច } S^2 \leq \frac{p^4}{27} \implies p^4 \geq 27S^2 \implies p^2 \geq 3\sqrt{3}S \quad (\text{ពិត})$$

$$\text{ដូចនេះ } p^2 \geq 3\sqrt{3}S$$

ចំណាត់ថ្នាក់ ៧៤. មុនស្រាយបញ្ជាក់ថា ប្រសិនបើចំនួនពិត x, y, z និង a បំពេញលក្ខខណ្ឌ

$x + y + z = a$ និង $x^3 + y^3 + z^3 = a^3$ នៅពីឱ្យបានមួយក្នុងចំណោម

x, y និង z ស្រីនិង a ។

វិធាននៃទូទាត់

ប្រាក់បានសំរាប់មានមួយក្នុងចំណោម x, y និង z ស្រីនិង $a \iff (x-a)(y-a)(z-a) = 0$

$$\text{គេបាន } (x-a)(y-a)(z-a) = (xy - ax - ay + a^2)(z-a)$$

$$= xyz - axy - axz + a^2x - ayz + a^2y + a^2z - a^3$$

$$= xyz - a(xy + yz + zx) + a^2(x + y + z) - a^3$$

$$= xyz - a(xy + yz + zx) + a^2 \times a - a^3$$

$$= xyz - a(xy + yz + zx)$$

$$\text{ដោយ } x^3 + y^3 + z^3 - 3xyz = (x+y+z)(x^2 + y^2 + z^2 - xy - yz - zx)$$

$$= (x+y+z)[(x+y+z)^2 - 3(xy + yz + zx)]$$

$$= a[a^2 - 3(xy + yz + zx)]$$

$$= a^3 - 3a(xy + yz + zx)$$

$$\text{គឺ } x^3 + y^3 + z^3 = a^3$$

$$\text{គូដាន } a^3 - 3xyz = a^3 - 3a(xy + yz + zx)$$

$$\iff xyz = a(xy + yz + zx) \iff xyz - a(xy + yz + zx) = 0$$

$$\text{នៅឯង } (x-a)(y-a)(z-a) = xyz - a(xy + yz + zx) = 0$$

$$\text{គូដាន } x = a \vee y = a \vee z = a$$

ផ្តល់: យ៉ាងហោចណាស់មានអ្នប្បក្តុងចំណោម x, y និង z ស្រើស្រួល a

វឌ្ឍន៍សមតាមលក្ខណៈ ៧៥. ចូរប្រាយបញ្ជាក់ថា ប្រសិនបើចំនួនពិត x, y, z និង a ចំពោលក្នុងណា

$$x + y + z = 3a \text{ និង } xy + yz + zx = 3a^2 \text{ នៅឯង } x = y = z = a \text{ ។}$$

ជំនាយក្រឹត

$$\text{គឺដើម្បីថា } x = y = z = a \iff (x-a)^2 + (y-a)^2 + (z-a)^2 = 0$$

$$\begin{aligned} \text{គូមាន } (x-a)^2 + (y-a)^2 + (z-a)^2 &= x^2 - 2ax + a^2 + y^2 - 2ay + a^2 + z^2 - 2az + a^2 \\ &= (x^2 + y^2 + z^2) - 2a(x + y + z) + 3a^2 \\ &= [(x + y + z)^2 - 2(xy + yz + zx)] - 2a \times 3a + 3a^2 \\ &= [(3a)^2 - 2(3a^2)] - 6a^2 + 3a^2 \\ &= 9a^2 - 6a^2 - 3a^2 = 0 \end{aligned}$$

$$\text{នៅឯង } (x-a)^2 + (y-a)^2 + (z-a)^2 = 0 \iff x = y = z = a$$

ផ្តល់: $x = y = z = a$

វឌ្ឍន៍សមតាមលក្ខណៈ ៧៦. ចំពោះចំនួនគត់វិធីមាន n បើ $a_n > 0$ ហើយឡើងត្រូវតាំង $\sum_{j=1}^n a_j^3 = \left(\sum_{j=1}^n a_j\right)^2$ ចូរប្រាយបញ្ជាក់ថា $a_n = n$ ។

ជំនាយក្រឹត

ប្រាយតាមវិធាននុមាណរួមគណិតវិទ្យា

- បើ $n = 1$ គូដាន $a_1^3 = a_1^2 \implies a_1^2(a_1 - 1) = 0 \implies a_1 = 1$ ឬ $a_1 > 0$

- ឧបមាថាទិន្នន័យ $n = k$ តើ $a_k = k$

- ពិនិត្យចំពោះ $n = k + 1$

$$\text{គូមាន } \sum_{j=1}^{k+1} a_j^3 = \left(\sum_{j=1}^{k+1} a_j\right)^2$$

$$\begin{aligned} \left(\sum_{j=1}^k a_j^3 \right) + a_{k+1}^3 &= \left[\left(\sum_{j=1}^k a_j \right) + a_{k+1} \right]^2 \\ \left(\sum_{j=1}^k a_j^3 \right) + a_{k+1}^3 &= \left(\sum_{j=1}^k a_j \right)^2 + 2 \left(\sum_{j=1}^k a_j \right) a_{k+1} + a_{k+1}^2 \\ a_{k+1}^3 &= 2a_{k+1} \left(\sum_{j=1}^k a_j \right) + a_{k+1}^2 \\ a_{k+1}^3 &= 2a_{k+1} \times \frac{k(k+1)}{2} + a_{k+1}^2 \\ a_{k+1}^2 &= k(k+1) + a_{k+1} \\ a_{k+1}^2 - a_{k+1} - k(k+1) &= 0 \\ (a_{k+1} + k)(a_{k+1} - k - 1) &= 0 \end{aligned}$$

គុណធន $a_{k+1} = -k$ (មិនយក) ឬ $a_{k+1} = k + 1$

នៅពី $a_{k+1} = k + 1$ (ពិត)

ដូចនេះ $a_n = n$

ចំណាត់ទី ៧៧. គណនាបើមិតាងក្រាម

ក. $\lim_{n \rightarrow +\infty} \sum_{k=1}^n \frac{\sqrt{k}}{n\sqrt{n}}$ ខ. $\lim_{x \rightarrow 1} \left(\frac{1}{1-x} - \frac{n}{1-x^n} \right), \quad n \in \mathbb{N}$

ជំនាយក្នុង

គណនាបើមិត

ក. $\lim_{n \rightarrow +\infty} \sum_{k=1}^n \frac{\sqrt{k}}{n\sqrt{n}} = \lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n \sqrt{\frac{k}{n}} = \int_0^1 \sqrt{x} dx = \left[\frac{2}{3} x^{\frac{3}{2}} \right]_0^1 = \frac{2}{3}$

ដូចនេះ $\lim_{n \rightarrow +\infty} \sum_{k=1}^n \frac{\sqrt{k}}{n\sqrt{n}} = \frac{2}{3}$

ខ. $\lim_{x \rightarrow 1} \left(\frac{1}{1-x} - \frac{n}{1-x^n} \right)$
 $= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(1+x+x^2+x^3+\cdots+x^{n-1}) - n}{1-x^n}$
 $= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(1-1)+(x-1)+(x^2-1)+(x^3-1)+\cdots+(x^{n-1}-1)}{1-x^n}$
 $= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(x-1)+(x-1)(x+1)+(x-1)(x^2+x+1)+\cdots+(x-1)(x^{n-2}+\cdots+1)}{1-x^n}$
 $= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(x-1)[1+(x+1)+(x^2+x+1)+\cdots+(x^{n-2}+\cdots+1)]}{-(x-1)(x^{n-1}+\cdots+1)}$

$$= \frac{1+2+3+\cdots+(n-1)}{-n} = -\frac{1}{n} \times \frac{(n-1)(n-1+1)}{2} = -\frac{n-1}{2}$$

ត្រូវបាន: $\lim_{x \rightarrow 1} \left(\frac{1}{1-x} - \frac{n}{1-x^n} \right) = -\frac{n-1}{2}$

វឌ្ឍន៍សមិទ្ធន័យ: ដោះស្រាយសមិទ្ធន័យ

ក. $5^x \times 2^{\frac{2x-1}{x+1}} = 50$

ខ. $\log_3 \left(\sqrt{1+x^2} + x \right) = \log_2 \left(\sqrt{1+x^2} - x \right)$

ដំឡាច់សម្រាប់

ដោះស្រាយសមិទ្ធន័យ

ក. $5^x \times 2^{\frac{2x-1}{x+1}} = 50 \implies x \neq -1$

ធេរាន់ $5^x \times 2^{\frac{2x-1}{x+1}} = 50 = 5^2 \times 2 \implies 5^{x-2} = 2^{1-\frac{2x-1}{x+1}} = 2^{\frac{-x+2}{x+1}}$
 $\implies \ln 5^{x-2} = \ln 2^{\frac{-x+2}{x+1}} \implies (x-2) \ln 5 = \frac{-x+2}{x+1} \ln 2$
 $\implies (x-2) \ln 5 + \frac{x-2}{x+1} \ln 2 = 0 \implies (x-2) \left(\ln 5 + \frac{\ln 2}{x+1} \right) = 0$
 ធេរាន់ $x-2 = 0 \text{ ឬ } \ln 5 + \frac{\ln 2}{x+1} = 0$

• ឯើត $x-2=0 \iff x=2$

• ឯើត $\ln 5 + \frac{\ln 2}{x+1} = 0 \implies (x+1) \ln 5 + \ln 2 = 0$
 $\implies x+1 = -\frac{\ln 2}{\ln 5} \implies x = -\frac{\ln 2 + \ln 5}{\ln 5} = -\frac{\ln 10}{\ln 5} = -\log_5 10$
 ត្រូវបាន: សមិទ្ធន័យប្រសិទ្ធភាព $x=2 \vee x=-\log_5 10$

ខ. $\log_3 \left(\sqrt{1+x^2} + x \right) = \log_2 \left(\sqrt{1+x^2} - x \right) \quad (1)$

ចំណោះគ្រប់ $x \in \mathbb{R}, \sqrt{1+x^2} > x \implies \sqrt{1+x^2} - x > 0$

ធេរាន់ $(\sqrt{1+x^2} + x)(\sqrt{1+x^2} - x) = 1 + x^2 - x^2 = 1$

$\implies \sqrt{1+x^2} - x = \frac{1}{\sqrt{1+x^2} + x}$

តាម $t = \sqrt{1+x^2} + x \implies \sqrt{1+x^2} - x = \frac{1}{t}, t > 0$

តាម (1) ធេរាន់ $\log_3 t = \log_2 \frac{1}{t} = -\log_2 t \iff \log_3 t + \log_2 t = 0$

$\iff \frac{\ln t}{\ln 3} + \frac{\ln t}{\ln 2} = 0 \iff \ln t \left(\frac{1}{\ln 3} + \frac{1}{\ln 2} \right) = 0$

$\iff \ln t = 0 \iff t = 1$

ចំណោះ $t = 1$ ធេរាន់ $\sqrt{1+x^2} + x = 1 \iff \sqrt{1+x^2} = 1-x$

ដោយ $\sqrt{1+x^2} \geq 1 \implies 1-x \geq 1 \implies x \leq 0$

ចំពោះ $x \leq 0$ តែបាន $\sqrt{1+x^2} = 1-x \implies 1+x^2 = (1-x)^2 = 1-2x+x^2$

$\implies x = 0$ ផ្លូវដាក់

ដូចនេះ សមីការមានប្រឈម $x = 0$

បំបាត់ទី ៧៤. ធានាស្រាយវិសមិតារ $x^2 + (x+1)^2 \leq \frac{15}{x+(x+1)}$ ។

ជំនាយករណ៍

តែមាន $x^2 + (x+1)^2 \leq \frac{15}{x+(x+1)}$ $(\star)$

ដោយ $x^2 + (x+1)^2 > 0$ តាម $(\star)$ តែបាន $x + (x+1) > 0 \implies x > -\frac{1}{2}$ (1)

តែបាន $x^2 + (x+1)^2 \leq \frac{15}{x+(x+1)} \iff 2x^2 + 2x + 1 \leq \frac{15}{2x+1}$

ដោយ $2x+1 > 0$ តែបាន $(2x+1)(2x^2+2x+1) \leq 15 \implies 2x^2(2x+1) + (2x+1)^2 \leq 15$

$\implies 4x^3 + 2x^2 + 4x^2 + 4x + 1 - 15 \leq 0$

$\implies 4x^3 + 6x^2 + 4x - 14 \leq 0$

$\implies (x-1)(4x^2 + 10x + 14) \leq 0$ (2)

តារឹង $f(x) = 4x^2 + 10x + 14$ បើ $f(x) = 0 \iff 4x^2 + 10x + 14 = 0$

តាម $\Delta' = 25 - 56 < 0 \implies f(x) > 0 \quad \forall x \in \mathbb{R}$

តាម (2) តែបាន $x-1 \leq 0 \iff x \leq 1$ (3)

តាម (1) និង (3) តែបាន $-\frac{1}{2} < x \leq 1$

ដូចនេះ វិសមិតារមានចម្លើយ $-\frac{1}{2} < x \leq 1$

បំបាត់ទី ៨០. បង្ហាញថា $f'(x)$ នៃអនុគមន៍ $f(x) = (x+2)e^{-x}$ ជាអនុគមន៍កើនជាថ្មីនានាដំឡើង $x > 0$ ។

ជំនាយករណ៍

តែមាន $f(x) = (x+2)e^{-x} \implies f'(x) = e^{-x}(1-x-2) = -(x+1)e^{-x}$

នំនួរ $f''(x) = -e^{-x}(1-x-1) = xe^{-x} > 0$ ត្រូវ $x > 0$

តែបាន $f'(x)$ ជាអនុគមន៍កើនជាថ្មីនានាដំឡើង $x > 0$

ដូចនេះ ដើរីនៅ $f'(x)$ នៃអនុគមន៍ $f(x) = (x+2)e^{-x}$ ជាអនុគមន៍កើនជាថ្មីនានាដំឡើង $x > 0$

បំបាត់ទី ៨១. រកសមិត្ថភាពបន្ទាត់ប៉ែនធនលីម $9x^2 + 16y^2 = 52$ ហើយប្រើប្រាស់បន្ទាត់

$9x - 8y = 1$ ។

ជំនាញវឌ្ឍន៍

តាម (x_0, y_0) ជាក្នុងរដ្ឋាភិបាលនៃចំណាត់ថ្នាក់

គឺមានលេខប្រព័ន្ធដូច $9x^2 + 16y^2 = 52$ ដើម្បីរួចរាល់ចុច x លើរដ្ឋាភិបាល

គឺមាន $18x + 32yy' = 0 \quad (1)$

ម្នាក់ដឹងថ្មី បន្ទាត់ចុចនៃលេខប្រព័ន្ធដូច $9x - 8y = 1 \iff y = \frac{9}{8}x - \frac{1}{8}$

នៅពេលមែនគឺមានបន្ទាត់ចុចដើម្បី $y'_0 = \frac{9}{8} \quad (2)$

តាម (1) និង (2) គឺមាន

$$18x_0 + 32y_0y'_0 = 0 \iff 18x_0 + 32y_0 \times \frac{9}{8} = 0$$

$$\iff 18x_0 + 36y_0 = 0 \iff x_0 = -2y_0 \quad (3)$$

ជាយ (x_0, y_0) ជាបន្ទាត់លេខប្រព័ន្ធ គឺមាន $9x_0^2 + 16y_0^2 = 52$

$$\text{ដើម្បី } x_0 = -2y_0 \text{ នាំ } 9(-2y_0)^2 + 16y_0^2 = 52 \iff 52y_0^2 = 52 \iff y_0 = \pm 1$$

- បើ $y_0 = 1$ គឺមាន $x_0 = -2$ នៅពេលមែនបន្ទាត់ចុច $y = \frac{9}{8}(x + 2) + 1 = \frac{9}{8}x + \frac{13}{4}$

ស្ថិតិ: $\boxed{\text{សមីការបន្ទាត់ចុច } y = \frac{9}{8}x + \frac{13}{4}}$

- បើ $y_0 = -1$ គឺមាន $x_0 = 2$ នៅពេលមែនបន្ទាត់ចុច $y = \frac{9}{8}(x - 2) - 1 = \frac{9}{8}x - \frac{13}{4}$

ស្ថិតិ: $\boxed{\text{សមីការបន្ទាត់ចុច } y = \frac{9}{8}x - \frac{13}{4}}$

សំណង់ ៤២. គឺមាន ស្តីពី ចំនួនពិត (u_n) និង (v_n) ដើម្បីកំណត់ជាយ $u_0 = 0, v_0 = 1$ និង

$$\begin{cases} u_{n+1} = \frac{u_n + v_n}{2} \\ v_{n+1} = \frac{u_n + 2v_n}{3} \end{cases} \quad \text{ចំណោះ } \forall n \in \mathbb{N} \text{ } X_n \text{ និង } A \text{ ជាពីរម៉ាក្រិសដើម្បី } X_n = \begin{pmatrix} u_n \\ v_n \end{pmatrix} \text{ និង } A = \begin{pmatrix} \frac{1}{2} & \frac{1}{2} \\ \frac{1}{3} & \frac{2}{3} \end{pmatrix}$$

ក. បង្ហាញថាចំណោះគ្រប់ $n \in \mathbb{N}$ គឺមាន $X_n = A^n X_0$ ។

ខ. P, P' និង B ជាម៉ាក្រិសដើម្បី $P = \begin{pmatrix} \frac{4}{5} & \frac{6}{5} \\ -\frac{6}{5} & \frac{5}{5} \end{pmatrix}, P' = \begin{pmatrix} \frac{1}{2} & -\frac{1}{2} \\ \frac{1}{2} & \frac{1}{3} \end{pmatrix}$ និង $B = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & \frac{1}{6} \end{pmatrix}$

១. គឺមាន PP' និងបង្ហាញថា $P'BP = A$ រួចគឺមាន A^n ។

២. កំណត់តួនាទីនៃស្តីពី (u_n) និង (v_n) ។

ជំនាញវឌ្ឍន៍

ក. បង្ហាញថាចំណោះគ្រប់ $n \in \mathbb{N}$ គឺមាន $X_n = A^n X_0$

គឺជានេះ $u_0 = 0, v_0 = 1 \implies X_0 = \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix}$ និង $u_1 = \frac{1}{2}, v_1 = \frac{2}{3}$

ហើយនឹងបញ្ជីរបៀបតាមវិធាននេះមានរូមការណីតិវិធី

- បើ $n = 1$ គឺជានេះ $X_1 = \begin{pmatrix} u_1 \\ v_1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \frac{1}{2} \\ \frac{2}{3} \end{pmatrix}$ ហើយ $AX_0 = \begin{pmatrix} \frac{1}{2} & \frac{1}{2} \\ \frac{1}{3} & \frac{2}{3} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \frac{1}{2} \\ \frac{2}{3} \end{pmatrix}$
គឺជានេះ $X_1 = AX_0$ ពីត

- ឧបមាថាទិន្នន័យ $n = k$ តើ $X_k = A^k X_0$

- ចំណោះ $n = k + 1$ គឺជានេះ $X_{k+1} = \begin{pmatrix} u_{k+1} \\ v_{k+1} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \frac{u_k + v_k}{2} \\ \frac{u_k + 2v_k}{3} \end{pmatrix}$
ហើយ $A^{k+1} X_0 = AA^k X_0 = AX_k = \begin{pmatrix} \frac{1}{2} & \frac{1}{2} \\ \frac{1}{3} & \frac{2}{3} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} u_k \\ v_k \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \frac{u_k + v_k}{2} \\ \frac{u_k + 2v_k}{3} \end{pmatrix}$
គឺជានេះ $X_{k+1} = A^{k+1} X_0$ ពីនិន្នន័យ $n = k + 1$

ផ្តល់ចំណោះត្រួតពី $n \in \mathbb{N}$ គឺជានេះ $X_n = A^n X_0$

២. គឺជានេះ $P = \begin{pmatrix} \frac{4}{5} & \frac{6}{5} \\ -\frac{6}{5} & \frac{6}{5} \end{pmatrix}, P' = \begin{pmatrix} \frac{1}{2} & -\frac{1}{2} \\ \frac{1}{2} & \frac{1}{3} \end{pmatrix}$ និង $B = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & \frac{1}{6} \end{pmatrix}$

៣. • គឺជានេះ PP'

$$\text{គឺជានេះ } PP' = \begin{pmatrix} \frac{4}{5} & \frac{6}{5} \\ -\frac{6}{5} & \frac{6}{5} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} \frac{1}{2} & -\frac{1}{2} \\ \frac{1}{2} & \frac{1}{3} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \frac{2}{5} + \frac{3}{5} & -\frac{2}{5} + \frac{2}{5} \\ -\frac{3}{5} + \frac{3}{5} & \frac{3}{5} + \frac{2}{5} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} = I$$

• គឺជានេះ $P'BP = A$

$$\text{គឺជានេះ } P'BP = \begin{pmatrix} \frac{1}{2} & -\frac{1}{2} \\ \frac{1}{2} & \frac{1}{3} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & \frac{1}{6} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} \frac{4}{5} & \frac{6}{5} \\ -\frac{6}{5} & \frac{6}{5} \end{pmatrix}$$

$$= \begin{pmatrix} \frac{1}{2} & -\frac{1}{12} \\ \frac{1}{2} & \frac{1}{18} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} \frac{4}{5} & \frac{6}{5} \\ -\frac{6}{5} & \frac{6}{5} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \frac{4}{10} + \frac{1}{10} & \frac{6}{10} - \frac{1}{10} \\ \frac{2}{5} - \frac{1}{15} & \frac{3}{5} + \frac{1}{15} \end{pmatrix}$$

$$= \begin{pmatrix} \frac{1}{2} & \frac{1}{2} \\ \frac{1}{3} & \frac{2}{3} \end{pmatrix} = A \quad \text{ពីតិ}$$

- គណនា A^n

គម្រោង $A = P'BP$ ដូច $PP' = I$ នៅឯ $A^n = P'B^nP$

$$\begin{aligned} \text{គម្រោង } A^n &= \begin{pmatrix} \frac{1}{2} & -\frac{1}{2} \\ \frac{1}{2} & \frac{1}{3} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & \frac{1}{6^n} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} \frac{4}{5} & \frac{6}{5} \\ -\frac{6}{5} & \frac{6}{5} \end{pmatrix} \\ &= \begin{pmatrix} \frac{1}{2} & -\frac{1}{2 \times 6^n} \\ \frac{1}{2} & \frac{1}{3 \times 6^n} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} \frac{4}{5} & \frac{6}{5} \\ -\frac{6}{5} & \frac{6}{5} \end{pmatrix} \\ &= \begin{pmatrix} \frac{2}{5} + \frac{3}{5 \times 6^n} & \frac{3}{5} - \frac{3}{5 \times 6^n} \\ \frac{2}{5} - \frac{2}{5 \times 6^n} & \frac{3}{5} + \frac{2}{5 \times 6^n} \end{pmatrix} \end{aligned}$$

២. កំណត់គូឡូរដឹងស្តីពី (u_n) និង (v_n)

$$\begin{aligned} \text{គម្រោង } X_n &= \begin{pmatrix} u_n \\ v_n \end{pmatrix} = A^n X_0 \\ \text{គម្រោង } \begin{pmatrix} u_n \\ v_n \end{pmatrix} &= \begin{pmatrix} \frac{2}{5} + \frac{3}{5 \times 6^n} & \frac{3}{5} - \frac{3}{5 \times 6^n} \\ \frac{2}{5} - \frac{2}{5 \times 6^n} & \frac{3}{5} + \frac{2}{5 \times 6^n} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \frac{3}{5} - \frac{3}{5 \times 6^n} \\ \frac{3}{5} + \frac{2}{5 \times 6^n} \end{pmatrix} \\ \text{ដូចនេះ: } u_n &= \frac{3}{5} - \frac{3}{5 \times 6^n} \quad \text{និង } v_n = \frac{3}{5} + \frac{2}{5 \times 6^n} \end{aligned}$$

លំហាត់ខ្លួន។ ផ្ទាល់តម្លៃសមិទ្ធភាព $\log_{\sin x} \cos x + \log_{\cos x} \sin x = 2$ ។

វិធានវឌ្ឍន៍

គម្រោង $\log_{\sin x} \cos x + \log_{\cos x} \sin x = 2 \quad (1)$

សមិទ្ធភាព (1) មានន័យកាលណា

$$\begin{cases} \sin x > 0 \\ \cos x > 0 \\ \sin x \neq 1 \\ \cos x \neq 1 \end{cases} \iff \begin{cases} 2k\pi < x < (2k+1)\pi \\ -\frac{\pi}{2} + 2k\pi < x < \frac{\pi}{2} + 2k\pi \\ x \neq \frac{\pi}{2} + 2k\pi \\ x \neq 2k\pi \end{cases} \quad k \in \mathbb{Z}$$

ຕາມ (1) ເຕັມ $\log_{\sin x} \cos x + \log_{\cos x} \sin x = 2 \iff \frac{\ln \cos x}{\ln \sin x} + \frac{\ln \sin x}{\ln \cos x} = 2$

ຕາມ $t = \frac{\ln \sin x}{\ln \cos x}$ ເຕັມ $t + \frac{1}{t} = 2 \iff t^2 - 2t + 1 = 0 \iff (t-1)^2 = 0 \iff t = 1$

ເຕັມ $\frac{\ln \sin x}{\ln \cos x} = 1 \iff \ln \sin x = \ln \cos x \iff \ln \sin x - \ln \cos x = 0$

$\iff \ln \frac{\sin x}{\cos x} = 0 \iff \tan x = 1 \iff x = \frac{\pi}{4} + k\pi, \quad k \in \mathbb{Z}$

ຜູ້ຜະລິດ: ສົບສັງເກດ $x = \frac{\pi}{4} + k\pi, \quad k \in \mathbb{Z}$

ສົບສັງເກດ ແລ້ວ: ເຕັມ A ຜົມໆເງື່ອງກາຣເຮັດລ $A^2 = I$ ໃຫ້ຍ I ຜົມໆເງື່ອງສັງກຄາ

ສົບສັງເກດ $(A - I)^3 + (A + I)^3 - 7A$

$$\begin{aligned} \text{ເຕັມ} (A - I)^3 + (A + I)^3 - 7A &= (A^3 - 3A^2I + 3AI^2 - I^3) + (A^3 + 3A^2I + 3AI^2 + I^3) - 7A \\ &= (AA^2 - 3A^2 + 3A - I) + (AA^2 + 3A^2 + 3A + I) - 7A \\ &= (AI - 3I + 3A - I) + (AI + 3I + 3A + I) - 7A \\ &= (A + 3A - 4I) + (A + 3A + 4I) - 7A \\ &= 4A - 4I + 4A + 4I - 7A \\ &= A \end{aligned}$$

ຜູ້ຜະລິດ: $(A - I)^3 + (A + I)^3 - 7A = A$

ສົບສັງເກດ ແລ້ວ: ຮັດໄໝໂມຣຕີບຣມາໄສ $\begin{vmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 + \sin \theta & 1 \\ 1 & 1 & 1 + \cos \theta \end{vmatrix} =$

ສົບສັງເກດ

$$\text{ຕາມ } \Delta = \begin{vmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 + \sin \theta & 1 \\ 1 & 1 & 1 + \cos \theta \end{vmatrix}$$

ផ្នោះយក $R_2 \rightarrow R_2 - R_1$ និង $R_3 \rightarrow R_3 - R_1$

$$= \begin{vmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 0 & \sin \theta & 0 \\ 0 & 0 & \cos \theta \end{vmatrix} = \sin \theta \cos \theta$$

កន្លែម $\sin \theta \cos \theta$ មានតម្លៃអតិបរមាកាលណា $\sin \theta > 0$ និង $\cos \theta > 0$

ឬ $\sin \theta < 0$ និង $\cos \theta < 0$

- បើ $\sin \theta > 0$ និង $\cos \theta > 0$

$$\text{តាមវិសមភាពក្បត្តិ គួបាន } \sin \theta \cos \theta \leq \frac{\sin^2 \theta + \cos^2 \theta}{2} \iff \sin \theta \cos \theta \leq \frac{1}{2}$$

- បើ $\sin \theta < 0$ និង $\cos \theta < 0 \implies -\sin \theta > 0$ និង $-\cos \theta > 0$

$$\text{គួបាន } \sin \theta \cos \theta = (-\sin \theta)(-\cos \theta) \leq \frac{\sin^2 \theta + \cos^2 \theta}{2} \iff \sin \theta \cos \theta \leq \frac{1}{2}$$

ដូចនេះ $\boxed{\text{តម្លៃអតិបរមាន } \Delta \text{ តី } \frac{1}{2}}$

ចំណាំ ៨. គណនា $L = \sum_{s=1}^{10} \sum_{r=0}^{s-1} (2^s - 2^r)$

ជំនាយក្រឹត

$$\begin{aligned} \text{គណនា } L &= \sum_{s=1}^{10} \sum_{r=0}^{s-1} (2^s - 2^r) \\ &= \sum_{s=1}^{10} [(2^s - 1) + (2^s - 2) + (2^s - 2^2) + \cdots + (2^s - 2^{s-1})] \\ &= \sum_{s=1}^{10} [(2^s + s^2 + \cdots + 2^s) - (1 + 2 + 2^2 + \cdots + 2^{s-1})] \\ &= \sum_{s=1}^{10} \left[s \cdot 2^s - \frac{2^s - 1}{2 - 1} \right] \\ &= \sum_{s=1}^{10} [s \cdot 2^s - 2^s + 1] \\ &= \sum_{s=1}^{10} [(s - 1)2^s + 1] \\ &= (2^2 + 2 \times 2^3 + \cdots + 9 \times 2^{10}) + 10 \end{aligned}$$

$$\text{តាត } H = 2^2 + 2 \times 2^3 + \cdots + 9 \times 2^{10} \quad (1)$$

$$\text{គួបាន } 2H = 2^3 + 2 \times 2^4 + \cdots + 9 \times 2^{11} \quad (2)$$

យក (1) – (2) គួបាន

$$\begin{aligned}
 H - 2H &= 2^2 + 2^3 + 2^4 + \cdots + 2^{10} - 9 \times 2^{11} \\
 -H &= (1 + 2 + 2^2 + 2^3 + 2^4 + \cdots + 2^{10} - 1 - 2 - 9 \times 2^{11}) \\
 &= (2^{11} - 1) - 3 - 9 \times 2^{11} \\
 &= -8 \times 2^{11} - 4 \\
 &= -16388 \iff H = 16388
 \end{aligned}$$

គេបាន $L = H + 10 = 16388 + 10 = 16398$

ដូចនេះ $L = \sum_{s=1}^{10} \sum_{r=0}^{s-1} (2^s - 2^r) = 16398$

ចំណាត់ទី ៤៧. គោលសំណើ $S = \{a \in \mathbb{N}, 1 \leq a \leq 100\}$ និងសមិការ

$$\lfloor \tan^2 x \rfloor - \tan x - a = 0 \text{ មានប្រសជាថ្មនិតុលិក កំណត់ចំណួនផាត់ផ្តល់ } S \text{ ។}$$

$$(\lfloor x \rfloor \text{ តាមឱ្យធ្លើកត់ដំបែងតិច} \leq x)$$

ជំនាញ: ពិនិត្យ

គោលសមិការ $\lfloor \tan^2 x \rfloor - \tan x - a = 0 \quad (1)$

តាម a និង $\lfloor \tan^2 x \rfloor$ ជាថ្មនិតុលិក នៅសមិការ (1) ធ្វើអង្វាត់បុះត្រួតពី $\tan x$ ជាថ្មនិតុលិក នៅសមិការ (1) ត្រូវជាសម្រាប់ $\tan^2 x - \tan x - a = 0 \quad (2)$

តាម (2) គេបានឱ្យគ្រប់គ្រង $\Delta = (-1)^2 - 4 \times 1 \times (-a) = 4a + 1$

នៅប្រសិនបើ (2) តើ $\tan x = \frac{1 \pm \sqrt{4a + 1}}{2}$

តែសមិការ (2) មានប្រសជាថ្មនិតុលិក ត្រូវត្រួតពីចំណួនផាត់ផ្តល់សម្រាប់

$$\sqrt{4a + 1} = (2k - 1)^2 = 4k^2 - 4k + 1 \iff a = k(k - 1) \quad (3)$$

តាម $a \in \mathbb{N}$ និង $1 \leq a \leq 100$ នៅតាម (3) គេបាន $a \in \{2, 6, 12, 20, 30, 42, 56, 72, 90\}$

ត្រូវពិនិត្យ $S = \{a \in \mathbb{N}, 1 \leq a \leq 100\} = \{2, 6, 12, 20, 30, 42, 56, 72, 90\} \implies |S| = 9$

ដូចនេះ $\text{ចំណួនផាត់ផ្តល់ } S \text{ តើ } |S| = 9$

ចំណាត់ទី ៤៨. គោល $x = \sin \frac{2\pi}{7} + \sin \frac{4\pi}{7} + \sin \frac{8\pi}{7}$ និង

$$y = \cos \frac{2\pi}{7} + \cos \frac{4\pi}{7} + \cos \frac{8\pi}{7} \text{ ។ គណនាតម្លៃ } x^2 + y^2 \text{ ។}$$

ជំនាញ: ពិនិត្យ

គោល $x = \sin \frac{2\pi}{7} + \sin \frac{4\pi}{7} + \sin \frac{8\pi}{7}$

$$\begin{aligned}
 \text{ត្រូវ} x^2 &= \left(\sin \frac{2\pi}{7} + \sin \frac{4\pi}{7} + \sin \frac{8\pi}{7} \right)^2 \\
 &= \sin^2 \frac{2\pi}{7} + \sin^2 \frac{4\pi}{7} + \sin^2 \frac{8\pi}{7} + 2 \sin \frac{2\pi}{7} \sin \frac{4\pi}{7} + \sin \frac{2\pi}{7} \sin \frac{8\pi}{7}
 \end{aligned}$$

$$+ 2 \sin \frac{4\pi}{7} \sin \frac{8\pi}{7}$$

$$\text{ହେଲ୍ } y = \cos \frac{2\pi}{7} + \cos \frac{4\pi}{7} + \cos \frac{8\pi}{7}$$

$$\begin{aligned}\text{ନୀତିକ୍ରମ } y^2 &= \left(\cos \frac{2\pi}{7} + \cos \frac{4\pi}{7} + \cos \frac{8\pi}{7} \right)^2 \\&= \cos^2 \frac{2\pi}{7} + \cos^2 \frac{4\pi}{7} + \cos^2 \frac{8\pi}{7} + 2 \cos \frac{2\pi}{7} \cos \frac{4\pi}{7} + \cos \frac{2\pi}{7} \cos \frac{8\pi}{7} \\&\quad + 2 \cos \frac{4\pi}{7} \cos \frac{8\pi}{7} \\ \text{କେବଳ } x^2 + y^2 &= \left(\sin^2 \frac{2\pi}{7} + \cos^2 \frac{2\pi}{7} \right) + \left(\sin^2 \frac{4\pi}{7} + \cos^2 \frac{4\pi}{7} \right) + \left(\sin^2 \frac{8\pi}{7} + \cos^2 \frac{8\pi}{7} \right) \\&\quad + 2 \left(\cos \frac{2\pi}{7} \cos \frac{4\pi}{7} \sin \frac{2\pi}{7} \sin \frac{4\pi}{7} \right) \\&\quad + 2 \left(\cos \frac{2\pi}{7} \cos \frac{8\pi}{7} \sin \frac{2\pi}{7} \sin \frac{8\pi}{7} \right) \\&\quad + 2 \left(\cos \frac{4\pi}{7} \cos \frac{8\pi}{7} \sin \frac{4\pi}{7} \sin \frac{8\pi}{7} \right) \\&= 3 + 2 \cos \left(\frac{4\pi}{7} - \frac{2\pi}{7} \right) + 2 \cos \left(\frac{8\pi}{7} - \frac{2\pi}{7} \right) + 2 \cos \left(\frac{8\pi}{7} - \frac{4\pi}{7} \right) \\&= 3 + 2 \left(\cos \frac{2\pi}{7} + \cos \frac{4\pi}{7} + \cos \frac{6\pi}{7} \right) \quad (1)\end{aligned}$$

ଫର୍ମୁଲା

$$\sin^2 A + \cos^2 A = 1$$

$$\cos(A - B) = \cos A \cos B + \sin A \sin B$$

$$\text{କୁଳାଳ } L = \cos \frac{2\pi}{7} + \cos \frac{4\pi}{7} + \cos \frac{6\pi}{7} \quad (2)$$

$$\text{କୁଳାଳକ୍ଷେତ୍ରରେ (1) ହେଲ୍ } \sin \frac{\pi}{7}$$

$$\begin{aligned}\text{କେବଳ } L \times \sin \frac{\pi}{7} &= \sin \frac{\pi}{7} \cos \frac{2\pi}{7} + \sin \frac{\pi}{7} \cos \frac{4\pi}{7} + \sin \frac{\pi}{7} \cos \frac{6\pi}{7} \\&= \frac{1}{2} \left[\sin \left(\frac{\pi}{7} + \frac{2\pi}{7} \right) + \sin \left(\frac{\pi}{7} - \frac{2\pi}{7} \right) \right] \\&\quad + \frac{1}{2} \left[\sin \left(\frac{\pi}{7} + \frac{4\pi}{7} \right) + \sin \left(\frac{\pi}{7} - \frac{4\pi}{7} \right) \right] \\&\quad + \frac{1}{2} \left[\sin \left(\frac{\pi}{7} + \frac{6\pi}{7} \right) + \sin \left(\frac{\pi}{7} - \frac{6\pi}{7} \right) \right] \\&= \frac{1}{2} \left[\sin \frac{3\pi}{7} - \sin \frac{\pi}{7} + \sin \frac{5\pi}{7} - \sin \frac{3\pi}{7} + \sin \frac{7\pi}{7} - \sin \frac{5\pi}{7} \right]\end{aligned}$$

ଫର୍ମୁଲା

$$\begin{aligned}\sin A \cos B &= \frac{1}{2} [\sin(A + B) + \sin(A - B)] \\ \sin(-A) &= -\sin A\end{aligned}$$

$$= \frac{1}{2} \left(\sin \pi - \sin \frac{\pi}{7} \right) = -\frac{1}{2} \sin \frac{\pi}{7}$$

គេបាន $L = -\frac{1}{2}$ ហេតុនេះតាម (1) គេបាន $x^2 + y^2 = 3 + 2L = 3 + 2\left(-\frac{1}{2}\right) = 2$

ដូចនេះ $x^2 + y^2 = 2$

បំបាត់ទី ៤៩. គឺ $f(x) = \int_0^{g(x)} \frac{dt}{\sqrt{1+t^3}}$ និង $g(x) = \int_0^{\cos x} (1+\sin t^2) dt$ ។

គណនា $f' \left(\frac{\pi}{2}\right)$ ។

ជំនាយក្រឹម

$$\text{គម្រោង } f(x) = \int_0^{g(x)} \frac{dt}{\sqrt{1+t^3}} \implies f'(x) = \frac{1}{\sqrt{1+[g(x)]^3}} \times g'(x)$$

នៅពេល $g(x) = \int_0^{\cos x} (1+\sin t^2) dt$

$$\implies g'(x) = [1+\sin(\cos^2 x)] \times (\cos x)' = -[1+\sin(\cos^2 x)] \times \sin x$$

គេបាន $f'(x) = -\frac{1}{\sqrt{1+[g(x)]^3}} \times [1+\sin(\cos^2 x)] \times \sin x$

$$\text{នៅពេល } f' \left(\frac{\pi}{2}\right) = -\frac{1}{\sqrt{1+[g(\pi/2)]^3}} \times [1+\sin(\cos^2 \frac{\pi}{2})] \times \sin \frac{\pi}{2}$$

$$= -\frac{1}{\sqrt{1+[g(\pi/2)]^3}} \times (1+\sin 0) \times 1$$

$$= -\frac{1}{\sqrt{1+[g(\pi/2)]^3}}$$

នៅពេល $g \left(\frac{\pi}{2}\right) = \int_0^{\cos \frac{\pi}{2}} (1+\sin t^2) dt = \int_0^0 (1+\sin t^2) dt = 0$

គេបាន $f' \left(\frac{\pi}{2}\right) = -\frac{1}{\sqrt{1+[g(\pi/2)]^3}} = -\frac{1}{\sqrt{1+0}} = -1$

ដូចនេះ $f' \left(\frac{\pi}{2}\right) = -1$

បំបាត់ទី ៤០. គឺ $\frac{dy}{dx} = \frac{(x+1)^2 + y - 3}{x+1}$ និង $y(1) = 1$ ។

រកតម្លៃយុទ្ធមាន់ $y(x)$ ។

ជំនាយក្រឹម

$$\text{គម្រោង } \frac{dy}{dx} = \frac{(x+1)^2 + y - 3}{x+1}$$

តាម $X = x+1$, $Y = y-3$ $\implies \frac{dY}{dX} = \frac{dy}{dx}$

គេបាន $\frac{dY}{dX} = \frac{X^2 + Y}{X} = X + \frac{Y}{X}$

$$\text{ឬ } Y' = X + \frac{Y}{X} \iff Y' - \frac{Y}{X} = X \quad (1)$$

$$\text{គឺជាកត្តិរាយការណ៍ } e^{\int \frac{1}{X} dX} = e^{-\ln X} = \frac{1}{X}$$

គូលាមអ្នកចាំងពីរដោយ (1) និង $\frac{1}{X}$ គឺជាកត្តិរាយការណ៍

$$\frac{1}{X} Y' - \frac{1}{X^2} Y = 1 \implies \frac{XY' - Y}{X^2} = 1 \text{ ឬ } \left(\frac{Y}{X}\right)' = 1$$

$$\implies \frac{Y}{X} = \int 1 dX = X + c \implies Y = X(X + c), \quad c \in \mathbb{R}$$

ដោយ $X = x + 1$ និង $Y = y - 3$ គឺជាកត្តិរាយការណ៍

$$Y = X(X + c) \iff y - 3 = (x + 1)(x + 1 + c) \iff y = (x + 1)(x + 1 + c) + 3$$

ដោយ $y(1) = 1$ គឺជាកត្តិរាយការណ៍ $1 = (2)(2 + c) + 3 \iff c = -3$

$$\text{គឺជាកត្តិរាយការណ៍ } y(x) = (x + 1)(x - 2) + 3 = x^2 - x - 2 + 3 = \left(x - \frac{1}{2}\right)^2 + \frac{3}{4} \geq \frac{3}{4}$$

ផ្តល់ $\boxed{\text{គឺជាកត្តិរាយការណ៍ } y(x) \text{ តើ } \frac{3}{4}}$

វំបាត់សមី ៩១. រករាយការណ៍ $f(x) = \frac{2 \sin^2 x + 2 \sin x + 3}{\sin^2 x + \sin x + 1}$

វិធានវឌ្ឍន៍

$$\text{គមាន } f(x) = \frac{2 \sin^2 x + 2 \sin x + 3}{\sin^2 x + \sin x + 1}$$

$$= \frac{2(\sin^2 x + \sin x + 1) + 1}{\sin^2 x + \sin x + 1}$$

$$= 2 + \frac{1}{\sin^2 x + \sin x + 1}$$

$$= 2 + \frac{1}{\left(\sin x + \frac{1}{2}\right)^2 + \frac{3}{4}}$$

$$\text{ដោយ } -1 \leq \sin x \leq 1 \implies -\frac{1}{2} \leq \sin x + \frac{1}{2} \leq \frac{3}{2} \implies 0 \leq \left(\sin x + \frac{1}{2}\right)^2 \leq \frac{9}{4}$$

$$\implies \frac{3}{4} \leq \left(\sin x + \frac{1}{2}\right)^2 + \frac{3}{4} \leq 3 \implies \frac{1}{3} \leq \frac{1}{\left(\sin x + \frac{1}{2}\right)^2 + \frac{3}{4}} \leq \frac{4}{3}$$

$$\implies \frac{1}{3} + 2 \leq 2 + \frac{1}{\left(\sin x + \frac{1}{2}\right)^2 + \frac{3}{4}} \leq \frac{4}{3} + 2 \implies \frac{7}{3} \leq f(x) \leq \frac{10}{3}$$

ផ្តល់ $\boxed{\frac{7}{3} \leq f(x) \leq \frac{10}{3}}$

វំបាត់សមី ៩២. គូលាម $\int_{1/8}^{\sin^2 x} \left(\sin^{-1} \sqrt{t}\right) dt + \int_{1/8}^{\cos^2 x} \left(\cos^{-1} \sqrt{t}\right) dt$

ដើម្បី $0 \leq x \leq \frac{\pi}{2}$

ຂໍ້ເສນາະຫຼາຍ

$$\text{ຕາມ } f(x) = \int_{1/8}^{\sin^2 x} (\sin^{-1} \sqrt{t}) dt + \int_{1/8}^{\cos^2 x} (\cos^{-1} \sqrt{t}) dt \quad (1)$$

$$\begin{aligned} \text{ສໍາஇ} f'(x) &= (\sin^2 x)' \times \sin^{-1} \sqrt{\sin^2 x} + (\cos^2 x)' \cos^{-1} \sqrt{\cos^2 x} \\ &= 2 \sin x \cos x \times \sin^{-1} |\sin x| - 2 \sin x \cos x \times \cos^{-1} |\cos x| \\ &= \sin 2x \times \sin^{-1}(\sin x) - \sin 2x \times \cos^{-1}(\cos x) \\ &= \sin 2x [\sin^{-1}(\sin x) + \cos^{-1}(\cos x)] \\ &= \sin 2x \times (x - x) = (\sin 2x) \times 0 = 0 \end{aligned}$$

ກົດລົງ

$$\left[\int_a^{g(x)} f(x) dx \right]' = [g(x)]' \times f[g(x)]$$

$\sin^{-1}(\sin x) = x$
 $\cos^{-1}(\cos x) = x$
 $\sin^{-1} x + \cos^{-1} x = \frac{\pi}{2}$

ເຜົາຍ $f'(x) = 0$ ສໍາஇ f ດ້ວຍກົດລົງ

$$\text{ຍັກ } x = \frac{\pi}{4} \text{ ແຕ່ບ້ານ } \sin x = \cos x = \frac{1}{\sqrt{2}}$$

$$\begin{aligned} \text{ຕາມ (1) ແຕ່ບ້ານ } f(x) &= f\left(\frac{\pi}{4}\right) = \int_{1/8}^{1/2} (\sin^{-1} \sqrt{t}) dt + \int_{1/8}^{1/2} (\cos^{-1} \sqrt{t}) dt \\ &= \int_{1/8}^{1/2} (\sin^{-1} \sqrt{t} + \cos^{-1} \sqrt{t}) dt \\ &= \int_{1/8}^{1/2} \frac{\pi}{2} dt = \frac{\pi}{2} \left[t \right]_{1/8}^{1/2} \\ &= \frac{\pi}{2} \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{8} \right) = \frac{3\pi}{16} \end{aligned}$$

ຜູ້ໃຈ: $\boxed{\int_{1/8}^{\sin^2 x} (\sin^{-1} \sqrt{t}) dt + \int_{1/8}^{\cos^2 x} (\cos^{-1} \sqrt{t}) dt = \frac{3\pi}{16}}$

ຂໍ້ທາສະເໜີ 6.3. ເຕີງ z ສີ່ພ z_0 ດ້ວຍກົດລົງໃກໍ ໄປ ເສີໄມ $|z - i| \leq 2$ ສີ່ພ $z_0 = 5 + 3i$ ອ

ຕົກລາຄະຫຼາຍ ໃຫ້ $|iz + z_0|$

ຂໍ້ເສນາະຫຼາຍ

$$\text{ເຕີງ } |iz + z_0| = |iz - i^2 + z_0 - 1| = |i(z - i) + (4 + 3i)| \leq |i(z - i)| + |4 + 3i|$$

$$\text{ເຕີງ } |i(z - i)| = |i||z - i| = |z - i| \leq 2 \text{ ສີ່ພ } |4 + 3i| = \sqrt{4^2 + 3^2} = 5$$

$$\text{ເຕີງ } |iz + z_0| \leq 2 + 5 \iff |iz + z_0| \leq 7$$

ຜູ້ໃຈ: $\boxed{\text{ຕັ້ງກັນ } |iz + z_0| \leq 7}$

វំបាត់នឹង ទី៨. តើអ្នកនឹងគឺមែន $g(x)$ ដាប់លើចន្ទាន់ $(0, +\infty)$ ដូចដែល $g(1) = 1$ និង $\int_0^x 2xg^2(t)dt = \left(\int_0^x 2g(x-t)dt\right)^2$ ។ កំណត់អនុគមន៍ g ។

វិធានាជ្លាមួយ

$$\text{គោន } \int_0^x 2xg^2(t)dt = \left(\int_0^x 2g(x-t)dt\right)^2 = \left(\int_0^x 2g(t)dt\right)^2$$

$$2x \int_0^x g^2(t)dt = 4 \left(\int_0^x g(t)dt\right)^2$$

$$x \int_0^x g^2(t)dt = 2 \left(\int_0^x g(t)dt\right)^2 \quad (1)$$

ព័ត៌មាន

$$\int_0^a f(x)dx = \int_0^a f(a-x)dx$$

ផ្តើនរៀង x លើនឹងមុនាំងពីរនេះ (1) គោន

$$\int_0^x g^2(t)dt + xg^2(x) = 4g(x) \int_0^x g(t)dt$$

$$\int_0^x g^2(t)dt = 4g(x) \int_0^x g(t)dt - xg^2(x)$$

$$x \int_0^x g^2(t)dt = 4xg(x) \int_0^x g(t)dt - x^2g^2(x) \quad (2)$$

$$\text{តាម (1) និង (2) គោន } 2 \left(\int_0^x g(t)dt\right)^2 = 4xg(x) \int_0^x g(t)dt - x^2g^2(x) \quad (3)$$

$$\text{តាម } u = \int_0^x g(t)dt \text{ និង } v = xg(x) \text{ តាម (3)}$$

$$\text{គោន } 2u^2 = 4vu - v^2 \iff 2u^2 - 4vu + v^2 = 0$$

$$\text{តាម } \Delta' = (2v)^2 - 2v^2 = 2v^2 \implies u = \frac{2v \pm \sqrt{2}v}{2} = \frac{2 \pm \sqrt{2}}{2}v$$

$$\text{គោន } \int_0^x g(t)dt = \frac{2 \pm \sqrt{2}}{2}xg(x) \text{ ផ្តើនរៀងមុនាំងពីរ}$$

$$\text{គោន } g(x) = \frac{2 \pm \sqrt{2}}{2}[g(x) + xg'(x)] = \frac{2 \pm \sqrt{2}}{2}g(x) + \frac{2 \pm \sqrt{2}}{2}xg'(x)$$

$$\implies \frac{2 \pm \sqrt{2}}{2}xg'(x) = \left(1 - \frac{2 \pm \sqrt{2}}{2}\right)g(x) = \frac{\mp \sqrt{2}}{2}g(x)$$

$$\implies (2 \pm \sqrt{2})xg'(x) = \mp \sqrt{2}g(x)$$

$$\implies \frac{g'(x)}{g(x)} = \frac{\mp \sqrt{2}}{(2 \pm \sqrt{2})x} = \frac{\sqrt{2}}{(-\sqrt{2} \mp 2)x} = \frac{1}{(-1 \mp \sqrt{2})x} = \frac{-1 \pm \sqrt{2}}{(1-2)x} = \frac{1 \mp \sqrt{2}}{x}$$

នាំងគ្រាប់រៀង x លើនឹងមុនាំងពីរ

$$\text{គោន } \int \frac{g'(x)}{g(x)} dx = \int \frac{1 \mp \sqrt{2}}{x} dx \implies \ln |g(x)| = (1 \mp \sqrt{2}) \ln |x| + c$$

$$\implies \ln |g(x)| = \ln |e^c \cdot x^{1 \mp \sqrt{2}}| \implies g(x) = \pm e^c \cdot x^{1 \mp \sqrt{2}} = k \cdot x^{1 \mp \sqrt{2}} \quad \text{ដូច } k = \pm e^c$$

សំខើរ $g(x) = k \cdot x^{1 \mp \sqrt{2}}$ ដើម្បី $g(1) = 1 \implies 1 = k \cdot 1^{1 \mp \sqrt{2}} \implies k = 1$

$$\text{ដូចនេះ } g(x) = x^{1 \mp \sqrt{2}} \text{ ដើម្បី } x \in (0, +\infty)$$

ចំណាត់ទី ៤៨. គឺមាន a, b, c ជាប្រសិទ្ធភាពមុនការ $px^3 + qx^2 + r = 0$ ។

$$\text{ចូលគណនាឌីជីមិណា} \Delta = \begin{vmatrix} \frac{1}{a} & \frac{1}{b} & \frac{1}{c} \\ \frac{1}{b} & \frac{1}{c} & \frac{1}{a} \\ \frac{1}{c} & \frac{1}{a} & \frac{1}{b} \end{vmatrix}$$

ចំណាត់ទី

គឺមាន a, b, c ជាប្រសិទ្ធភាពមុនការ $px^3 + qx^2 + r = 0$

$$\text{តាមប្រព័ន្ធដែល} \left\{ \begin{array}{l} a + b + c = -\frac{q}{p} \\ ab + bc + ca = 0 \\ abc = -\frac{r}{p} \end{array} \right.$$

$$\begin{aligned} \text{គឺបាន } \Delta &= \begin{vmatrix} \frac{1}{a} & \frac{1}{b} & \frac{1}{c} \\ \frac{1}{b} & \frac{1}{c} & \frac{1}{a} \\ \frac{1}{c} & \frac{1}{a} & \frac{1}{b} \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} \frac{bc}{abc} & \frac{ca}{abc} & \frac{ab}{abc} \\ \frac{ca}{abc} & \frac{ab}{abc} & \frac{bc}{abc} \\ \frac{ab}{abc} & \frac{bc}{abc} & \frac{ac}{abc} \end{vmatrix} \\ &= \frac{1}{(abc)^3} \begin{vmatrix} bc & ca & ab \\ ca & ab & bc \\ ab & bc & ca \end{vmatrix} \quad \text{តាមលាយសបិប} \text{ គឺបាន} \\ &= \frac{1}{(abc)^3} [(abc)^2 + (abc)^2 + (abc)^2 - (ab)^3 - (bc)^3 - (ca)^3] \\ &= \frac{1}{(abc)^3} [3(abc)^2 - (ab)^3 - (bc)^3 - (ca)^3] \\ &= \frac{3}{abc} - \frac{1}{(abc)^3} [(ab)^3 + (bc)^3 + (ca)^3] \\ &= \frac{3}{abc} - \frac{1}{(abc)^3} [(ab + bc + ca)((ab)^2 + (bc)^2 + (ca)^2 - ab - bc - ca) \\ &\quad + 3(ab)(bc)(ca)] \\ &= \frac{3}{abc} - \frac{1}{(abc)^3} [0 + 3(abc)^2] \quad \text{ទៀត } ab + bc + ca = 0 \\ &= \frac{3}{abc} - \frac{3}{abc} = 0 \end{aligned}$$

ផ្តល់នេះ $\Delta = 0$

បំបាត់ខី ៤៦. តើ $\tan A = \frac{x^2 - x}{x^2 - x + 1}$ និង $\tan B = \frac{1}{2x^2 - 2x + 1}$
ដូច $0 < A, B < \frac{\pi}{2}$ ។ តួនាទី $A + B$ ។

ជំនាញបញ្ជី

គម្រោង $\tan A = \frac{x^2 - x}{x^2 - x + 1}$ និង $\tan B = \frac{1}{2x^2 - 2x + 1}$
តាត $a = x^2 - x \implies \tan A = \frac{a}{a+1}$, $\tan B = \frac{1}{2a+1}$
ហើយ $0 < A, B < \frac{\pi}{2} \implies 0 < A + B < \pi$
តម $\tan(A+B) = \frac{\tan A + \tan B}{1 - \tan A \tan B}$
 $= \frac{\frac{a}{a+1} + \frac{1}{2a+1}}{1 - \frac{a}{a+1} \times \frac{1}{2a+1}}$
គម្រោង $\tan(A+B) = \frac{a(2a+1) + (a+1)}{(a+1)(2a+1) - a} = \frac{2a^2 + 2a + 1}{2a^2 + 2a + 1} = 1$
នំនួយ $A+B = \frac{\pi}{4}$ ព្រមទាំង $0 < A+B < \pi$
ផ្តល់នេះ $A+B = \frac{\pi}{4}$

បំបាត់ខី ៤៧. តើរួចរាល់ $L_1 : \frac{x+1}{3} = \frac{y+2}{1} = \frac{z+1}{2}$ និង $L_2 : \frac{x-2}{1} = \frac{y+2}{2} = \frac{z-3}{3}$ ។ រកវិចធីរងកតា $\vec{p}$ ដែលអនុញ្ញាតាលប់និងបន្ទាត់ទាំងពីរនេះ។

ជំនាញបញ្ជី

គម្រោង បន្ទាត់ $L_1 : \frac{x+1}{3} = \frac{y+2}{1} = \frac{z+1}{2}$ មានវិចធីរបាប់ថិសន $\vec{u}_1 = (3, 1, 2)$

និងបន្ទាត់ $L_2 : \frac{x-2}{1} = \frac{y+2}{2} = \frac{z-3}{3}$ មានវិចធីរបាប់ថិសន $\vec{u}_2 = (1, 2, 3)$

គឺដឹងថា វិចធីរដូលអនុញ្ញាតាលប់និង L_1 ផងនិង L_2 ផងជានិចធីរដូលអនុញ្ញាតាលប់និង $\vec{u}_1$ ផងនិង $\vec{u}_2$ ផង ។ តាម និយមន៍ គម្រោង វិចធីរដូលអនុញ្ញាតាលប់និង $\vec{u}_1$ ផងនិង $\vec{u}_2$ គឺជាការ $\vec{u}_1 \times \vec{u}_2$

$$\text{គម្រោង } \vec{u}_1 \times \vec{u}_2 = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ 3 & 1 & 2 \\ 1 & 2 & 3 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 1 & 2 \\ 2 & 3 \end{vmatrix} \vec{i} - \begin{vmatrix} 3 & 2 \\ 1 & 3 \end{vmatrix} \vec{j} + \begin{vmatrix} 3 & 1 \\ 1 & 2 \end{vmatrix} \vec{k} \\ = (3-4)\vec{i} - (9-2)\vec{j} + (6-1)\vec{k} \\ = -\vec{i} - 7\vec{j} + 5\vec{k}$$

$$\text{គម្រោង } |\vec{u}_1 \times \vec{u}_2| = \sqrt{(-1)^2 + (-7)^2 + 5^2} = \sqrt{1 + 49 + 25} = 5\sqrt{3} \neq 1$$

នំនួយ $\vec{u}_1 \times \vec{u}_2$ មិនមែនជានិចធីរងកតា។

$$\text{គម្រោង វិចធីរងកតា } \vec{p} = \frac{\vec{u}_1 \times \vec{u}_2}{|\vec{u}_1 \times \vec{u}_2|} = \frac{-\vec{i} - 7\vec{j} + 5\vec{k}}{5\sqrt{3}} = -\frac{1}{5\sqrt{3}}\vec{i} - \frac{7}{5\sqrt{3}}\vec{j} + \frac{1}{\sqrt{3}}\vec{k}$$

$$= -\frac{\sqrt{3}}{15}\vec{i} - \frac{7\sqrt{3}}{15}\vec{j} + \frac{\sqrt{3}}{3}\vec{k}$$

ដូចនេះ $\vec{p} = -\frac{\sqrt{3}}{15}\vec{i} - \frac{7\sqrt{3}}{15}\vec{j} + \frac{\sqrt{3}}{3}\vec{k}$

បំបាត់ទី ៤៨. តើមីនុយ α និង β ជាមូលដែនសមិទ្ធភាព $x^2 - 6x - 2 = 0$ ដូច $\alpha > \beta$ ។

តារាង $t_n = \alpha^n - \beta^n$ ។ គុណនាក់ម្លែន $\frac{t_{22} - 2t_{20}}{2t_{21}}$ ។

ចំណោមបញ្ហាយ

គូមាន α ជាមូលដែនសមិទ្ធភាព $x^2 - 6x - 2 = 0$

នាំមីនុយ $\alpha^2 - 6\alpha - 2 = 0$ គុណនាក់ម្លែន α^{20}

គូមាន $\alpha^{22} - 6\alpha^{21} - 2\alpha^{20} = 0$ (1)

ដូចត្រូវដើរ $\beta^{22} - 6\beta^{21} - 2\beta^{20} = 0$ (2)

យក (1) – (2) គូមាន $(\alpha^{22} - \beta^{22}) - 6(\alpha^{21} - \beta^{21}) - 2(\alpha^{20} - \beta^{20}) = 0$

$$\iff t_{22} - 6t_{21} - 2t_{20} = 0 \iff t_{22} - 2t_{20} = 6t_{21} \iff \frac{t_{22} - 2t_{20}}{2t_{21}} = 3$$

ដូចនេះ $\frac{t_{22} - 2t_{20}}{2t_{21}} = 3$

បំបាត់ទី ៤៩. តើ ឬ f ជា អនុគមន៍ មាន ដើរឈើ លើ $(0, +\infty)$ ហើយ ផ្តល់អ្នកតែតែ $f(1) = 1$ និង

$$\lim_{t \rightarrow x} \frac{t^2 f(x) - x^2 f(t)}{t - x} = 1 \text{ ចំពោះ } x > 0 \text{ កំណត់អនុគមន៍ } f(x) \text{ ។}$$

ចំណោមបញ្ហាយ

គូមាន $\lim_{t \rightarrow x} \frac{t^2 f(x) - x^2 f(t)}{t - x}$ មានរាយមិនកំណត់ $\frac{0}{0}$

តាមត្រឹមត្រូវបញ្ជូនពីតារ៉ា

$$\text{គូមាន } \lim_{t \rightarrow x} \frac{t^2 f(x) - x^2 f(t)}{t - x} = \lim_{t \rightarrow x} \frac{2t f(x) - x^2 f'(t)}{1} = 2x f(x) - x^2 f'(x)$$

$$\text{តើ } \lim_{t \rightarrow x} \frac{t^2 f(x) - x^2 f(t)}{t - x} = 1 \implies 2x f(x) - x^2 f'(x) = 1$$

$$\implies x^2 f'(x) - 2x f(x) = -1 \implies \frac{x^2 f'(x) - 2x f(x)}{x^4} = -\frac{1}{x^4}$$

$$\implies \frac{d}{dx} \left(\frac{f(x)}{x^2} \right) = -\frac{1}{x^4} \implies \frac{f(x)}{x^2} = \int \left(-\frac{1}{x^4} \right) dx = \frac{1}{3x^3} + c$$

$$\text{គូមាន } f(x) = x^2 \left(\frac{1}{3x^3} + c \right) = \frac{1}{3x} + cx^2$$

$$\text{តើ } f(1) = 1 \iff 1 = \frac{1}{3} + c \iff c = \frac{2}{3}$$

ដូចនេះ $f(x) = \frac{1}{3x} + \frac{2}{3}x^2$

លំហាត់ខ្លួន ១០០. តណានអំដែកក្រាល $I = \int_{\sqrt{\ln 2}}^{\sqrt{\ln 3}} \frac{x \sin x^2}{\sin x^2 + \sin(\ln 6 - x^2)} dx$ ។

ជំន៉ែរបៀវង់

$$\text{តណាន } I = \int_{\sqrt{\ln 2}}^{\sqrt{\ln 3}} \frac{x \sin x^2}{\sin x^2 + \sin(\ln 6 - x^2)} dx$$

$$\text{តាម } t = x^2 \implies dt = 2x dx$$

$$\text{ដើម្បី } x = \sqrt{\ln 2} \implies t = \ln 2 \text{ និង } x = \sqrt{\ln 3} \implies t = \ln 3$$

$$\text{គេបាន } I = \frac{1}{2} \int_{\ln 2}^{\ln 3} \frac{\sin t}{\sin t + \sin(\ln 6 - t)} dt$$

$$\iff 2I = \int_{\ln 2}^{\ln 3} \frac{\sin t}{\sin t + \sin(\ln 6 - t)} dt \quad (1)$$

$$\text{តាមលក្ខណៈ: } \int_a^b f(x) dx = \int_a^b f(a+b-x) dx$$

$$\text{តាម } f(t) = \frac{\sin t}{\sin t + \sin(\ln 6 - t)}$$

$$\implies f(\ln 3 + \ln 2 - t) = f(\ln 6 - t) = \frac{\sin(\ln 6 - t)}{\sin(\ln 6 - t) + \sin t}$$

$$\text{គេបាន } 2I = \int_{\ln 2}^{\ln 3} f(t) dt = \int_{\ln 2}^{\ln 3} f(\ln 6 - t) dt = \int_{\ln 2}^{\ln 3} \frac{\sin(\ln 6 - t)}{\sin(\ln 6 - t) + \sin t} dt \quad (2)$$

$$\text{យក (1) + (2) គេបាន } 4I = \int_{\ln 2}^{\ln 3} \frac{\sin t}{\sin t + \sin(\ln 6 - t)} dt + \int_{\ln 2}^{\ln 3} \frac{\sin(\ln 6 - t)}{\sin(\ln 6 - t) + \sin t} dt$$

$$= \int_{\ln 2}^{\ln 3} \frac{\sin t + \sin(\ln 6 - t)}{\sin t + \sin(\ln 6 - t)} dt$$

$$= \int_{\ln 2}^{\ln 3} 1 dt = \left[t \right]_{\ln 2}^{\ln 3} = \ln 3 - \ln 2 = \ln \frac{3}{2}$$

$$\text{គេបាន } 4I = \ln \frac{3}{2} \iff I = \frac{1}{4} \ln \frac{3}{2}$$

$$\text{តូចនេះ: } I = \int_{\sqrt{\ln 2}}^{\sqrt{\ln 3}} \frac{x \sin x^2}{\sin x^2 + \sin(\ln 6 - x^2)} dx = \frac{1}{4} \ln \frac{3}{2}$$

លំហាត់ខ្លួន ១០១. គឺឡូវការ A ដែល $A^{-1}A = A = I$ ។ ករណីប្រើប្រាស់ A ។

ជំន៉ែរបៀវង់

$$\text{គោល } A^2 = I \iff A^{-1}A^2 = A^{-1}I \iff A^{-1}I = A^{-1} \iff A^{-1} = A$$

$$\text{តូចនេះ: } A^{-1} = A$$

ចំណាត់ទី ១០២. គោលម៉ាទ្រីស $A = \begin{bmatrix} 1 & \sin \theta & 1 \\ -\sin \theta & 1 & \sin \theta \\ -1 & -\sin \theta & 1 \end{bmatrix}$ រកអង់នេះ $|A|$

ដំណោះស្រាយ

$$\text{គោល } A = \begin{vmatrix} 1 & \sin \theta & 1 \\ -\sin \theta & 1 & \sin \theta \\ -1 & -\sin \theta & 1 \end{vmatrix}$$

$$= 1 - \sin^2 \theta + \sin^2 \theta + 1 + \sin^2 \theta + \sin^2 \theta$$

$$= 2 + 2 \sin^2 \theta = 2(1 + \sin^2 \theta)$$

ដោយ $0 \leq \sin^2 \theta \leq 1 \implies 1 \leq 1 + \sin^2 \theta \leq 2 \implies 2 \leq 2(1 + \sin^2 \theta) \leq 4$
 $\iff 2 \leq |A| \leq 4$

ដូចនេះ $2 \leq |A| \leq 4$

ចំណាត់ទី ១០៣. គឺ $\vec{a}$ និង $\vec{b}$ ជាពីរឱ្យថែរធនាគារ និងមិនក្បាប់នៅត្រូវ។ ដើម្បី $\vec{u} = \vec{a} - (\vec{a} \cdot \vec{b})\vec{b}$ និង $\vec{v} = \vec{a} \times \vec{b}$ មានត្រូវ $|\vec{v}| = |\vec{u}| + |\vec{u} \cdot \vec{b}|$

ដំណោះស្រាយ

គោល $\vec{v} = \vec{a} \times \vec{b} \implies |\vec{v}| = |\vec{a} \times \vec{b}| = |\vec{a}| |\vec{b}| \sin \theta \quad (1)$

ដើម្បី θ ជាមុន្តឹងដោយ $\vec{a}$ និង $\vec{b}$ និង $0 < \theta < \pi$

ដោយ $\vec{a}$ និង $\vec{b}$ ជាផីរឱ្យថែរធនាគារ គោល $|\vec{a}| = |\vec{b}| = 1$

តាម (1) គោល $|\vec{v}| = \sin \theta \quad (2)$

$$\begin{aligned} \text{គោល } \vec{u} &= \vec{a} - (\vec{a} \cdot \vec{b})\vec{b} = \vec{a} - \left(|\vec{a}| |\vec{b}| \cos \theta \right) \vec{b} = \vec{a} - (1 \cdot 1 \cdot \cos \theta) \vec{b} = \vec{a} - \vec{b} \cos \theta \\ \implies |\vec{u}|^2 &= |\vec{a} - \vec{b} \cos \theta|^2 = (\vec{a} - \vec{b} \cos \theta)(\vec{a} - \vec{b} \cos \theta) \\ &= \vec{a} \cdot \vec{a} - 2\vec{a} \cdot \vec{b} \cos \theta + \vec{b} \cdot \vec{b} = |\vec{a}|^2 - 2(\vec{a} \cdot \vec{b}) \cos \theta + |\vec{b}|^2 \cos^2 \theta \\ &= 1 - 2(\cos \theta) \cos \theta + \cos^2 \theta = 1 - \cos^2 \theta = \sin^2 \theta \end{aligned}$$

តាម (3) $|\vec{u}| = \sin \theta \quad (3)$

តាម (2) និង (3) គោល $|\vec{v}| = |\vec{u}| \quad (4)$

ម៉ោងពីរ $\vec{u} \cdot \vec{b} = \vec{a} \cdot \vec{b} - (\vec{a} \cdot \vec{b})\vec{b} \cdot \vec{b} = \vec{a} \cdot \vec{b} - (\vec{a} \cdot \vec{b})|\vec{b}|^2 = \vec{a} \cdot \vec{b} - \vec{a} \cdot \vec{b} = 0 \implies |\vec{u} \cdot \vec{b}| = 0 \quad (5)$

តាម (4) និង (5) គោល $|\vec{v}| = |\vec{u}| + |\vec{u} \cdot \vec{b}|$

ដូចនេះ $|\vec{v}| = |\vec{u}| + |\vec{u} \cdot \vec{b}|$

តម្លៃអាជីវកម្ម ១០៤. តុលាការជល់បញ្ជី $\frac{1}{1!(n-1)!} + \frac{1}{3!(n-3)!} + \frac{1}{5!(n-5)!} + \cdots + \frac{1}{(n-1)!1!}$

ដំឡើងព្រម្យាយ

$$\text{តាត់ } S = \frac{1}{1!(n-1)!} + \frac{1}{3!(n-3)!} + \frac{1}{5!(n-5)!} + \cdots + \frac{1}{(n-1)!1!}$$

$$\text{គេបាន } n! \times S = \frac{n!}{1!(n-1)!} + \frac{n!}{3!(n-3)!} + \frac{n!}{5!(n-5)!} + \cdots + \frac{n!}{(n-1)!1!}$$

$$= C(n, 1) + C(n, 3) + C(n, 5) + \cdots + C(n, n)$$

$$\text{តាត់ } P = C(n, 0) + C(n, 2) + C(n, 4) + \cdots$$

$$\text{និង } L = C(n, 1) + C(n, 3) + C(n, 5) + \cdots$$

$$\text{គេបាន } P + L = C(n, 0) + C(n, 1) + C(n, 2) + C(n, 3) + \cdots = (1+1)^n = 2^n \quad (1)$$

$$\text{ហើយ } P - L = C(n, 0) - C(n, 1) + C(n, 2) - C(n, 3) + \cdots = (1-1)^n = 0 \quad (2)$$

$$\text{តាម (1) និង (2) គេបាន } P = L = 2^{n-1}$$

$$\text{ដំឡើង } n! \times S = 2^{n-1} \iff S = \frac{2^{n-1}}{n!}$$

$$\text{ដូចនេះ } \left[\frac{1}{1!(n-1)!} + \frac{1}{3!(n-3)!} + \frac{1}{5!(n-5)!} + \cdots + \frac{1}{(n-1)!1!} \right] = \frac{2^{n-1}}{n!}$$

តម្លៃអាជីវកម្ម ១០៥. ធេរាន $\sin^3 x \sin 3x = \sum_{m=0}^n C_m \cos(mx)$ ដើម្បី $C_0, C_1, \dots, C_n$ ជាដំឡើងពិត និង $C_n \neq 0$

។ រកតម្លៃមែន n ។

ដំឡើងព្រម្យាយ

$$\text{គេបាន } \sin 3x = 3 \sin x - 4 \sin^3 x \implies \sin^3 x = \frac{1}{4}(3 \sin x - \sin 3x)$$

$$\text{គេបាន } \sin^3 x \sin 3x = \frac{1}{4}(3 \sin x - \sin 3x) \sin 3x = \frac{1}{4}(3 \sin x \sin 3x - \sin^2 3x)$$

$$= \frac{1}{4} \left[\frac{3}{2}(\cos 2x - \cos 4x) - \frac{1 - \cos 6x}{2} \right]$$

$$= \frac{1}{8} (3 \cos 2x - 3 \cos 4x - 1 + \cos 6x)$$

$$= -\frac{1}{8} + \frac{3}{8} \cos 2x - \frac{3}{8} \cos 4x + \frac{1}{8} \cos 6x$$

$$= -\frac{1}{8} \cos 0 + 0 \cdot \cos x + \frac{3}{8} \cos 2x + 0 \cdot \cos 3x - \frac{3}{8} \cos 4x + 0 \cdot \cos 5x + \frac{1}{8} \cos 6x$$

$$= \sum_{m=0}^6 C_m \cos(mx)$$

$$\text{ដូច } C_0 = -\frac{1}{8}, C_1 = 0, C_2 = \frac{3}{8}, C_3 = 0, C_4 = -\frac{3}{8}, C_5 = 0, C_6 = \frac{1}{8}$$

$$\text{ដូចនេះ } [n = 6]$$

ចំណាត់ទី ១០៦. តណានាតម្លៃនេរកន្លោម $\sin \frac{\pi}{14} \sin \frac{3\pi}{14} \sin \frac{5\pi}{14} \sin \frac{7\pi}{14} \sin \frac{9\pi}{14} \sin \frac{13\pi}{14}$ ។

ដំឡើងទូទៅ

$$\begin{aligned} \text{តាម } P &= \sin \frac{\pi}{14} \sin \frac{3\pi}{14} \sin \frac{5\pi}{14} \sin \frac{7\pi}{14} \sin \frac{9\pi}{14} \sin \frac{13\pi}{14} \\ &= \sin \frac{\pi}{14} \sin \frac{3\pi}{14} \sin \frac{5\pi}{14} \sin \frac{\pi}{2} \sin \left(\pi - \frac{5\pi}{14}\right) \sin \left(\pi - \frac{3\pi}{14}\right) \sin \left(\pi - \frac{\pi}{14}\right) \\ &= \sin \frac{\pi}{14} \sin \frac{3\pi}{14} \sin \frac{5\pi}{14} \times 1 \times \sin \frac{5\pi}{14} \sin \frac{3\pi}{14} \sin \frac{\pi}{14} \\ &= \left(\sin \frac{\pi}{14} \sin \frac{3\pi}{14} \sin \frac{5\pi}{14} \right)^2 \end{aligned}$$

ព័ត៌មាន

$$\begin{aligned} \sin(\pi - \theta) &= \sin \theta \\ \cos \left(\frac{\pi}{2} - \alpha\right) &= \sin \alpha \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &= \left[\cos \left(\frac{\pi}{2} - \frac{\pi}{14}\right) \cos \left(\frac{\pi}{2} - \frac{3\pi}{14}\right) \cos \left(\frac{\pi}{2} - \frac{5\pi}{14}\right) \right]^2 \\ &= \left(\cos \frac{3\pi}{7} \cos \frac{2\pi}{7} \cos \frac{\pi}{7} \right)^2 = \left(\cos \frac{\pi}{7} \cos \frac{2\pi}{7} \cos \frac{3\pi}{7} \right)^2 \\ &= \left(\frac{\sin \frac{2\pi}{7}}{2 \sin \frac{\pi}{7}} \times \frac{\sin \frac{4\pi}{7}}{2 \sin \frac{2\pi}{7}} \times \frac{\sin \frac{6\pi}{7}}{2 \sin \frac{3\pi}{7}} \right)^2 = \left(\frac{\sin \frac{4\pi}{7} \sin \frac{6\pi}{7}}{8 \sin \frac{\pi}{7} \sin \frac{3\pi}{7}} \right)^2 \end{aligned}$$

ព័ត៌មាន

$$\begin{aligned} \text{ធំមាន } \sin 2a &= 2 \sin a \cos a \\ \iff \cos a &= \frac{\sin 2a}{2 \sin a} \end{aligned}$$

$$= \frac{1}{64} \left[\frac{\sin \frac{4\pi}{7} \sin \left(\pi - \frac{\pi}{7}\right)}{\sin \frac{\pi}{7} \sin \left(\pi - \frac{4\pi}{7}\right)} \right]^2 = \frac{1}{64} \left(\frac{\sin \frac{4\pi}{7} \sin \frac{\pi}{7}}{\sin \frac{\pi}{7} \sin \frac{4\pi}{7}} \right)^2 = \frac{1}{64}$$

ដូចនេះ $\sin \frac{\pi}{14} \sin \frac{3\pi}{14} \sin \frac{5\pi}{14} \sin \frac{7\pi}{14} \sin \frac{9\pi}{14} \sin \frac{13\pi}{14} = \frac{1}{64}$

ចំណាត់ទី ១០៧. តណានាតម្លៃនេរកន្លោម $L = \sin \frac{\pi}{18} \sin \frac{5\pi}{18} \sin \frac{7\pi}{18}$ ។

ជំនាយក្រុម

$$\begin{aligned}
 \text{គមន} L &= \sin \frac{\pi}{18} \sin \frac{5\pi}{18} \sin \frac{7\pi}{18} \\
 &= \cos \left(\frac{\pi}{2} - \frac{\pi}{18} \right) \cos \left(\frac{\pi}{2} - \frac{5\pi}{18} \right) \cos \left(\frac{\pi}{2} - \frac{7\pi}{18} \right) \\
 &= \cos \frac{4\pi}{9} \cos \frac{2\pi}{9} \cos \frac{\pi}{9} = \cos \frac{\pi}{9} \cos \frac{2\pi}{9} \cos \frac{4\pi}{9} \\
 &= \frac{\sin \frac{2\pi}{9}}{2 \sin \frac{\pi}{9}} \times \frac{\sin \frac{4\pi}{9}}{2 \sin \frac{2\pi}{9}} \times \frac{\sin \frac{8\pi}{9}}{2 \sin \frac{4\pi}{9}} = \frac{\sin \frac{8\pi}{9}}{8 \sin \frac{\pi}{9}} \\
 &= \frac{\sin \left(\pi - \frac{\pi}{9} \right)}{8 \sin \frac{\pi}{9}} = \frac{\sin \frac{\pi}{9}}{8 \sin \frac{\pi}{9}} = \frac{1}{8}
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $L = \sin \frac{\pi}{18} \sin \frac{5\pi}{18} \sin \frac{7\pi}{18} = \frac{1}{8}$

តម្លៃសមិទ្ធនៅ ១០៤. គឺឡើង $A > 0, B > 0$ និង $A + B = \frac{\pi}{3}$ ។

រកតម្លៃអតិបរមានៅក្រោម $y = \tan A \tan B$ ។

ជំនាយក្រុម

$$\text{គមន } A + B = \frac{\pi}{3} \implies \tan(A + B) = \tan \frac{\pi}{3} = \sqrt{3}$$

$$\text{ម៉ោងឡើត } \tan(A + B) = \frac{\tan A + \tan B}{1 - \tan A \tan B} = \frac{\tan A + \frac{y}{\tan A}}{1 - y}$$

$$\iff \sqrt{3} = \frac{\tan A + \frac{y}{\tan A}}{1 - y} = \frac{\tan^2 A + y}{(1 - y) \tan A}$$

$$\text{គប្បាន } \tan^2 A + y = \sqrt{3}(1 - y) \tan A$$

$$\implies \tan^2 A - \sqrt{3}(1 - y) \tan A + y = 0 \quad (1)$$

$$\text{តាម } \Delta = 3(1 - y)^2 - 4y = 3 - 6y + 3y^2 - 4y = 3y^2 - 10y + 3$$

ចំពោះគ្រប់តម្លៃនៃ $\tan A$ សម្រាប់ (1) មានប្រសិទ្ធភាពនឹងពីតាម $\Delta \geq 0$ ។

$$\text{គប្បាន } 3y^2 - 10y + 3 \geq 0 \iff (y - 3)(3y - 1) \geq 0 \iff y \leq \frac{1}{3} \vee y \geq 3$$

$$\text{តើ } A > 0, B > 0 \text{ និង } A + B = \frac{\pi}{3} \implies 0 < A, B < \frac{\pi}{3} \implies 0 < y = \tan A \tan B < 3$$

$$\text{គប្បាន } y = \tan A \tan B \leq \frac{1}{3}$$

ដូចនេះ $\tan A \tan B \leq \frac{1}{3}$

ចំណាត់ទី ១០៤. ផែវក្រុមសមីការ $\cos^7 x + \sin^4 x = 1$ លើមន្ទោះ $(-\pi, \pi)$ ។

ដំណោះស្រាយ

$$\text{គេមាន } \cos^7 x + \sin^4 x = 1 \iff \cos^7 x = 1 - \sin^4 x$$

$$\text{សំខី } \cos^7 x = (1 - \sin^2 x)(1 + \sin^2 x) = \cos^2 x(1 + \sin^2 x)$$

$$\text{គេបាន } \cos^7 x - \cos^2 x(1 + \sin^2 x) = 0 \iff \cos^2 x(\cos^5 x - 1 - \sin^2 x) = 0$$

- ឯធម៌ $\cos^2 x = 0 \iff \cos x = 0 \iff x = -\frac{\pi}{2} \vee x = \frac{\pi}{2}$

- ឯធម៌ $\cos^5 x - 1 - \sin^2 x = 0 \iff \cos^5 x - \sin^2 x = 1 \quad (1)$

គេដឹងថាពីមួយនាក់ $\sin x$ និង $\cos x$ តើស្ថិតិនឹង 1 នៅសមីការ (1) មានប្រស កាលណា $\cos x = 1$ និង $\sin x = 0$

គេបាន $x = 0$

ដូចនេះ សមីការមានប្រស $x = -\frac{\pi}{2} \vee x = 0 \vee x = \frac{\pi}{2}$

ចំណាត់ទី ១១០. គឺមែន $A = \sin^2 x + \cos^4 x$ ។ ចំពោះគ្រប់គ្រងចំនួនពិត x រករាយនៃ A ។

ដំណោះស្រាយ

$$\text{គេមាន } A = \sin^2 x + \cos^4 x = \sin^2 x + (1 - \sin^2 x)^2 = \sin^2 x + 1 - 2\sin^2 x + \sin^4 x$$

$$= \sin^4 x - \sin^2 x + 1 = \left(\sin^2 x - \frac{1}{2}\right)^2 + \frac{3}{4}$$

ចំពោះ $\forall x \in \mathbb{R}, -1 \leq \sin x \leq 1 \iff 0 \leq \sin^2 x \leq 1$

$$-\frac{1}{2} \leq \sin^2 x - \frac{1}{2} \leq \frac{1}{2} \iff 0 \leq \left(\sin^2 x - \frac{1}{2}\right)^2 \leq \frac{1}{4}$$

$$\frac{3}{4} \leq \left(\sin^2 x - \frac{1}{2}\right)^2 + \frac{3}{4} \leq 1 \iff \frac{3}{4} \leq A \leq 1$$

ដូចនេះ $\frac{3}{4} \leq A \leq 1$

ចំណាត់ទី ១១១. ផែវក្រុមសមីការ $\sin x - 3\sin 2x + \sin 3x = \cos x - 3\cos 2x + \cos 3x$

ដំណោះស្រាយ

$$\text{គេមាន } \sin x - 3\sin 2x + \sin 3x = \cos x - 3\cos 2x + \cos 3x$$

$$(\sin x + \sin 3x) - 3\sin 2x = (\cos x + \cos 3x) - 3\cos 2x$$

សម្រាប់

$$\sin p + \sin q = 2 \sin \frac{p+q}{2} \cos \frac{p-q}{2}$$

$$\cos p + \cos q = 2 \cos \frac{p+q}{2} \cos \frac{p-q}{2}$$

$$2 \sin 2x \cos x - 3 \sin 2x = 2 \cos 2x \cos x - 3 \cos 2x$$

$$\sin 2x(2 \cos x - 3) = \cos 2x(2 \cos x - 3)$$

$$\Rightarrow \sin 2x = \cos 2x \text{ ឬ } 2 \cos x - 3 = 2 \left(\cos x - \frac{3}{2} \right) \neq 0$$

$$\text{គឺបាន } \sin 2x = \cos 2x \Rightarrow \tan 2x = 1 \Rightarrow 2x = \frac{\pi}{4} + k\pi \Rightarrow x = \frac{\pi}{8} + \frac{k\pi}{2}, k \in \mathbb{Z}$$

ដូចនេះ $\boxed{\text{លម្អិករមានប្រចាំ } x = \frac{\pi}{8} + \frac{k\pi}{2}, k \in \mathbb{Z}}$

វំបាត់ទី ១១២. រកតម្លៃអតិបរមាន $\cos x_1 \cos x_2 \cos x_3 \cdots \cos x_n$ ដើម្បីគឺជីងចាំ

$$0 \leq x_1, x_2, x_3, \dots, x_n \leq \frac{\pi}{2} \text{ និង } \cot x_1 \cot x_2 \cot x_3 \cdots \cot x_n = 1 \text{ ។}$$

វិធានាប្រព័ន្ធមួយ

$$\text{គឺមាន } \cot x_1 \cot x_2 \cot x_3 \cdots \cot x_n = 1$$

$$\Rightarrow \frac{\cos x_1}{\sin x_1} \times \frac{\cos x_2}{\sin x_2} \times \frac{\cos x_3}{\sin x_3} \times \cdots \times \frac{\cos x_n}{\sin x_n} = 1$$

$$\Rightarrow \cos x_1 \cos x_2 \cos x_3 = \sin x_1 \sin x_2 \sin x_3 \cdots \sin x_n$$

$$\text{តាត } y = \cos x_1 \cos x_2 \cos x_3 \cdots \cos x_n$$

$$\text{គឺមាន } y^2 = \cos^2 x_1 \cos^2 x_2 \cos^2 x_3 \cdots \cos^2 x_n$$

$$= (\cos x_1 \cos x_2 \cos x_3 \cdots \cos x_n)(\cos x_1 \cos x_2 \cos x_3 \cdots \cos x_n)$$

$$= (\cos x_1 \cos x_2 \cos x_3 \cdots \cos x_n)(\sin x_1 \sin x_2 \sin x_3 \cdots \sin x_n)$$

$$= (\sin x_1 \cos x_1)(\sin x_2 \cos x_2)(\sin x_3 \cos x_3) \cdots (\sin x_n \cos x_n)$$

$$= \frac{\sin 2x_1}{2} \times \frac{\sin 2x_2}{2} \times \frac{\sin 2x_3}{2} \times \cdots \times \frac{\sin 2x_n}{2}$$

$$= \frac{1}{2^n} \sin 2x_1 \sin 2x_2 \sin 2x_3 \cdots \sin 2x_n$$

$$\text{ទៅ } 0 \leq x_1, x_2, x_3, \dots, x_n \leq \frac{\pi}{2} \Rightarrow 0 \leq 2x_1, 2x_2, 2x_3, \dots, 2x_n \leq \pi$$

$$\Rightarrow 0 \leq \sin 2x_1, \sin 2x_2, \sin 2x_3, \dots, \sin 2x_n \leq 1$$

$$\text{គឺមាន } y^2 \leq \frac{1}{2^n} \Rightarrow y \leq \frac{1}{2^{\frac{n}{2}}}$$

ដូចនេះ $\boxed{\text{តម្លៃអតិបរមាន } \cos x_1 \cos x_2 \cos x_3 \cdots \cos x_n \text{ ជូន } \frac{1}{2^{\frac{n}{2}}}}$

វំបាត់ទី ១១៣. ប្រឈបញ្ឈូប $t_1 = (\tan \theta)^{\tan \theta}, t_2 = (\tan \theta)^{\cot \theta}, t_3 = (\cot \theta)^{\tan \theta}$ និង $t_4 = (\cot \theta)^{\cot \theta}$ ចំណោះ $\theta \in \left(0, \frac{\pi}{4}\right)$ ។

វិធានាប្រព័ន្ធមួយ

ចំពោះ $\theta \in \left(0, \frac{\pi}{4}\right)$ នៅពីរ $0 < \tan \theta < 1 < \cot \theta$ គួរតានៅ $t_1 < t_2 < t_3 < t_4$

ម្យាគដ្ឋាន $0 < \tan \theta < 1, \cot \theta > 1 \implies 0 < (\tan \theta)^{\cot \theta} < 1$ និង $(\cot \theta)^{\tan \theta} > 1$

គួរតានៅ $t_2 < t_3$

ដូចនេះ $t_1 < t_2 < t_3 < t_4$

ចំណាត់ការ ១៦៥. គណនា $S = \sum_{k=1}^{13} \frac{1}{\sin\left(\frac{\pi}{4} + \frac{(k-1)\pi}{6}\right) \sin\left(\frac{\pi}{4} + \frac{k\pi}{6}\right)}$

វិធានាប័ណ្ណ

$$\begin{aligned} \text{គណនា } S &= \sum_{k=1}^{13} \frac{1}{\sin\left(\frac{\pi}{4} + \frac{(k-1)\pi}{6}\right) \sin\left(\frac{\pi}{4} + \frac{k\pi}{6}\right)} \\ &= \frac{1}{\sin \frac{\pi}{6}} \sum_{k=1}^{13} \frac{\sin\left[\left(\frac{\pi}{4} + \frac{k\pi}{6}\right) - \left(\frac{\pi}{4} + \frac{(k-1)\pi}{6}\right)\right]}{\sin\left(\frac{\pi}{4} + \frac{(k-1)\pi}{6}\right) \sin\left(\frac{\pi}{4} + \frac{k\pi}{6}\right)} \end{aligned}$$

សម្រាប់

$$\sin(\alpha - \beta) = \sin \alpha \cos \beta - \sin \beta \cos \alpha$$

$$\begin{aligned} &= \frac{1}{\sin \frac{\pi}{6}} \sum_{k=1}^{13} \left[\cot\left(\frac{\pi}{4} + \frac{(k-1)\pi}{6}\right) - \cot\left(\frac{\pi}{4} + \frac{k\pi}{6}\right) \right] \\ &= 2 \left[\cot \frac{\pi}{4} - \cot\left(\frac{\pi}{4} + \frac{13\pi}{6}\right) \right] = 2 \left(\cot \frac{\pi}{4} - \cot \frac{29\pi}{12} \right) \\ &= 2 \left[1 - \cot\left(2\pi + \frac{5\pi}{12}\right) \right] = 2 - 2 \cot \frac{5\pi}{12} \\ &= 2 - 2 \cot\left(\frac{\pi}{6} + \frac{\pi}{4}\right) = 2 - 2 \times \frac{\cot \frac{\pi}{6} - \cot \frac{\pi}{4}}{\cot \frac{\pi}{6} + \cot \frac{\pi}{4}} \\ &= 2 - 2 \times \frac{\sqrt{3} - 1}{\sqrt{3} + 1} = 2 \times \frac{\sqrt{3} + 1 - \sqrt{3} + 1}{\sqrt{3} + 1} = \frac{4}{\sqrt{3} + 1} \\ &= \frac{4(\sqrt{3} - 1)}{2} = 2(\sqrt{3} - 1) \end{aligned}$$

ដូចនេះ $S = 2(\sqrt{3} - 1)$

ចំណាត់ការ ១៦៥. គណនា $\left(1 + \cos \frac{\pi}{8}\right) \left(1 + \cos \frac{3\pi}{8}\right) \left(1 + \cos \frac{5\pi}{8}\right) \left(1 + \cos \frac{7\pi}{8}\right)$

វិធានាប័ណ្ណ

$$\begin{aligned}
& \text{គណនា } \left(1 + \cos \frac{\pi}{8}\right) \left(1 + \cos \frac{3\pi}{8}\right) \left(1 + \cos \frac{5\pi}{8}\right) \left(1 + \cos \frac{7\pi}{8}\right) \\
& = \left(1 + \cos \frac{\pi}{8}\right) \left(1 + \cos \frac{3\pi}{8}\right) \left[1 + \cos \left(\pi - \frac{3\pi}{8}\right)\right] \left[1 + \cos \left(\pi \frac{\pi}{8}\right)\right] \\
& = \left(1 + \cos \frac{\pi}{8}\right) \left(1 + \cos \frac{3\pi}{8}\right) \left(1 - \cos \frac{3\pi}{8}\right) \left(1 - \cos \frac{\pi}{8}\right) \\
& = \left(1 - \cos^2 \frac{\pi}{8}\right) \left(1 - \cos^2 \frac{3\pi}{8}\right) \\
& = \sin^2 \frac{\pi}{8} \sin^2 \frac{3\pi}{8} = \left[\sin \frac{\pi}{8} \cos \left(\frac{\pi}{2} - \frac{3\pi}{8}\right)\right]^2 \\
& = \left(\sin \frac{\pi}{8} \cos \frac{\pi}{8}\right)^2 = \left(\frac{1}{2} \sin \frac{2\pi}{8}\right)^2 = \left(\frac{1}{2} \sin \frac{\pi}{4}\right)^2 \\
& = \left(\frac{1}{2} \times \frac{\sqrt{2}}{2}\right)^2 = \frac{1}{8}
\end{aligned}$$

តូចនេះ $\boxed{\left(1 + \cos \frac{\pi}{8}\right) \left(1 + \cos \frac{3\pi}{8}\right) \left(1 + \cos \frac{5\pi}{8}\right) \left(1 + \cos \frac{7\pi}{8}\right) \frac{1}{8}}$

តម្លៃសមិទ្ធនៅ ១១៦. សរុបលក្ខណ្ឌម

$$3 \left[\sin^4 \left(\frac{3\pi}{2} - \alpha \right) + \sin^4 (3\pi + \alpha) \right] - 2 \left[\sin^6 \left(\frac{\pi}{2} + \alpha \right) + \sin^6 (5\pi - \alpha) \right]$$

ដំឡាតាំង

សរុបលក្ខណ្ឌម

$$\begin{aligned}
& 3 \left[\sin^4 \left(\frac{3\pi}{2} - \alpha \right) + \sin^4 (3\pi + \alpha) \right] - 2 \left[\sin^6 \left(\frac{\pi}{2} + \alpha \right) + \sin^6 (5\pi - \alpha) \right] \\
& = 3 \left\{ \left[\sin \left(\pi + \frac{\pi}{2} - \alpha \right) \right]^4 + [\sin(2\pi + \pi + \alpha)]^4 \right\} \\
& \quad - 2 \left\{ \left[\sin \left(\frac{\pi}{2} + \alpha \right) \right]^6 + [\sin(4\pi + \pi + \alpha)]^6 \right\} \\
& = 3 \left\{ \left[-\sin \left(\frac{\pi}{2} - \alpha \right) \right]^4 + [\sin(\pi + \alpha)]^4 \right\} \\
& \quad - 2 \left\{ [\cos(\alpha)]^6 + [\sin(\pi + \alpha)]^6 \right\} \\
& = 3 [(-\cos \alpha)^4 + (-\sin \alpha)^4] - 2 [\cos^6 \alpha + (-\sin \alpha)^6] \\
& = 3(\cos^4 \alpha + \sin^4 \alpha) - 2(\cos^6 \alpha + \sin^6 \alpha) \\
& = 3(\cos^4 \alpha + \sin^4 \alpha) - 2[(\cos^2 \alpha)^3 + (\sin^2 \alpha)^3] \\
& = 3(\cos^4 \alpha + \sin^4 \alpha) - 2(\cos^2 \alpha + \sin^2 \alpha)(\cos^4 \alpha - \cos^2 \alpha \sin^2 \alpha + \sin^4 \alpha) \\
& = 3(\cos^4 \alpha + \sin^4 \alpha) - 2(\cos^4 \alpha + \sin^4 \alpha - \cos^2 \alpha \sin^2 \alpha) \\
& = 3(\cos^4 \alpha + \sin^4 \alpha) - 2(\cos^4 \alpha + \sin^4 \alpha) + 2 \cos^2 \alpha \sin^2 \alpha
\end{aligned}$$

$$= \cos^4 \alpha + \sin^4 \alpha + 2 \cos^2 \alpha \sin^2 \alpha$$

$$= (\cos^2 \alpha + \sin^2 \alpha)^2 = 1$$

ដូចនេះ
$$3 \left[\sin^4 \left(\frac{3\pi}{2} - \alpha \right) + \sin^4 (3\pi + \alpha) \right] - 2 \left[\sin^6 \left(\frac{\pi}{2} + \alpha \right) + \sin^6 (5\pi - \alpha) \right] = 1$$

ចំណាត់ទី ១១៧. រកតម្លៃនៃ θ ដើម្បី $0 \leq \theta \leq \frac{\pi}{2}$ បើយើងដឹងថា

$$\begin{vmatrix} 1 + \sin^2 \theta & \cos^2 \theta & 4 \sin 4\theta \\ \sin^2 \theta & 1 + \cos^2 \theta & 4 \sin 4\theta \\ \sin^2 \theta & \cos^2 \theta & 1 + 4 \sin 4\theta \end{vmatrix} = 0$$

ដំណោះស្រាយ

$$\text{តាម } \Delta = \begin{vmatrix} 1 + \sin^2 \theta & \cos^2 \theta & 4 \sin 4\theta \\ \sin^2 \theta & 1 + \cos^2 \theta & 4 \sin 4\theta \\ \sin^2 \theta & \cos^2 \theta & 1 + 4 \sin 4\theta \end{vmatrix}$$

$$= \begin{vmatrix} 1 & 0 & -1 \\ 0 & 1 & -1 \\ \sin^2 \theta & \cos^2 \theta & 1 + 4 \sin 4\theta \end{vmatrix}$$

$$= 1 + 4 \sin 4\theta + 0 + 0 + \sin^2 \theta + \cos^2 \theta - 0$$

$$= 2 + 4 \sin 4\theta$$

$$\text{តែបាន } \Delta = 0 \iff 2 + 4 \sin 4\theta = 0$$

$$\iff \sin 4\theta = -\frac{1}{2} = \sin \left(\pi + \frac{\pi}{6} \right) = \sin \left(2\pi - \frac{\pi}{6} \right)$$

$$\text{នៅពី } 4\theta = \pi + \frac{\pi}{6} = \frac{7\pi}{6} \iff \theta = \frac{7\pi}{24}$$

$$\text{ឬ } 4\theta = 2\pi - \frac{\pi}{6} = \frac{11\pi}{6} \iff \theta = \frac{11\pi}{24}$$

ដូចនេះ
$$\theta = \frac{7\pi}{24} \text{ ឬ } \theta = \frac{11\pi}{24}$$

ចំណាត់ទី ១១៨. ចង្វាស្រោច

ក. $(\sin 12^\circ)(\sin 48^\circ)(\sin 54^\circ) = \frac{1}{8}$

ខ. $16 \cos \frac{2\pi}{15} \cos \frac{4\pi}{15} \cos \frac{8\pi}{15} \cos \frac{16\pi}{15} = 1$

ដំណោះស្រាយ

ଗ. ଫଳାଫ୍ଲେତା $(\sin 12^\circ)(\sin 48^\circ)(\sin 54^\circ) = \frac{1}{8}$

ଫେରାନ୍ତିରି $(\sin 12^\circ)(\sin 48^\circ)(\sin 54^\circ) = (\sin 12^\circ \sin 48^\circ) \sin 54^\circ$

$$\begin{aligned}
 &= \frac{1}{2} [\cos(48^\circ - 12^\circ) - \cos(48^\circ + 12^\circ)] \cos(90^\circ - 54^\circ) \\
 &= \frac{1}{2} [\cos 36^\circ - \cos 60^\circ] \cos 36^\circ \\
 &= \frac{1}{2} \left[\cos 36^\circ - \frac{1}{2} \right] \cos 36^\circ \\
 &= \frac{1}{2} \cos^2 36^\circ - \frac{1}{4} \cos 36^\circ \quad (1)
 \end{aligned}$$

ଫେରାନ୍ତିରି $2 \times 36^\circ = 72^\circ = 180^\circ - 108^\circ = 180 - 3 \times 36^\circ$

ତାଙ୍କ $\alpha = 36^\circ$ ଫେରାନ୍ତିରି $\cos 2\alpha = \cos(180^\circ - 3\alpha) = -\cos 3\alpha$

ଫେରାନ୍ତିରି $2 \cos^2 \alpha - 1 = -(4 \cos^3 \alpha - 3 \cos \alpha)$

$4 \cos^3 \alpha + 2 \cos^2 \alpha - 3 \cos \alpha - 1 = 0$

$4 \cos^3 \alpha + 4 \cos^2 \alpha - 2 \cos^2 \alpha - 2 \cos \alpha - \cos \alpha - 1 = 0$

$4 \cos^2 \alpha(\cos \alpha + 1) - 2 \cos \alpha(\cos \alpha + 1) - (\cos \alpha + 1) = 0$

$(\cos \alpha + 1)(4 \cos^2 \alpha - 2 \cos \alpha - 1) = 0$

ହେଉଛି $\cos \alpha = \cos 36^\circ \neq -1 \implies \cos \alpha + 1 \neq 0$

ଫେରାନ୍ତିରି $4 \cos^2 \alpha - 2 \cos \alpha - 1 = 0$

ତାଙ୍କ $\Delta' = 1 + 4 = 5 \implies \cos \alpha = \frac{1 \pm \sqrt{5}}{4}$

ହେଉଛି $\cos \alpha = \cos 36^\circ > 0 \implies \cos \alpha = \frac{\sqrt{5} + 1}{4}$

ଫେରାନ୍ତିରି: $\cos 36^\circ = \frac{\sqrt{5} + 1}{4}$ ତାଙ୍କ (1) ଫେରାନ୍ତିରି

$(\sin 12^\circ)(\sin 48^\circ)(\sin 54^\circ) = \frac{1}{2} \cos^2 36^\circ - \frac{1}{4} \cos 36^\circ$

$$\begin{aligned}
 &= \frac{1}{2} \left(\frac{\sqrt{5} + 1}{4} \right)^2 - \frac{1}{4} \left(\frac{\sqrt{5} + 1}{4} \right) = \frac{1}{2} \left(\frac{6 + 2\sqrt{5}}{16} \right) - \frac{1}{4} \left(\frac{\sqrt{5} + 1}{4} \right) \\
 &= \frac{3 + \sqrt{5}}{16} - \frac{\sqrt{5} + 1}{16} = \frac{2}{16} = \frac{1}{8} \quad \text{ତିଥି}
 \end{aligned}$$

ଫେରାନ୍ତିରି: $(\sin 12^\circ)(\sin 48^\circ)(\sin 54^\circ) = \frac{1}{8}$

ଘ. ଫଳାଫ୍ଲେତା $16 \cos \frac{2\pi}{15} \cos \frac{4\pi}{15} \cos \frac{8\pi}{15} \cos \frac{16\pi}{15} = 1$

ତାଙ୍କ $L = 16 \cos \frac{2\pi}{15} \cos \frac{4\pi}{15} \cos \frac{8\pi}{15} \cos \frac{16\pi}{15}$

ତାଙ୍କ $\sin 2a = 2 \sin a \cos a \implies \cos a = \frac{\sin 2a}{a}$

$$\begin{aligned}
 \text{គុណករណី } L &= 16 \times \frac{\sin \frac{4\pi}{15}}{2 \sin \frac{2\pi}{15}} \times \frac{\sin \frac{8\pi}{15}}{2 \sin \frac{4\pi}{15}} \times \frac{\sin \frac{16\pi}{15}}{2 \sin \frac{8\pi}{15}} \times \frac{\sin \frac{32\pi}{15}}{2 \sin \frac{16\pi}{15}} \\
 &= 16 \times \frac{\sin \frac{32\pi}{15}}{16 \sin \frac{2\pi}{15}} = \frac{\sin \left(2\pi + \frac{2\pi}{15}\right)}{\sin \frac{2\pi}{15}} = \frac{\sin \frac{2\pi}{15}}{\sin \frac{2\pi}{15}} = 1 \quad \text{ពីតាម}
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $16 \cos \frac{2\pi}{15} \cos \frac{4\pi}{15} \cos \frac{8\pi}{15} \cos \frac{16\pi}{15} = 1$

ចំណាត់ទី ១៩៤. រកត្រូវតាមនៃ $x \in (-\pi, \pi)$ ដូចខាងក្រោម

$$8^{1+|\cos x|+|\cos^2 x|+|\cos^3 x|+\dots} = 4^3 \quad ?$$

ឧបនាយករណ៍

$$\text{គុណករណី } 8^{1+|\cos x|+|\cos^2 x|+|\cos^3 x|+\dots} = 4^3$$

$$2^{3(1+|\cos x|+|\cos^2 x|+|\cos^3 x|+\dots)} = 2^6$$

$$3(1 + |\cos x| + |\cos^2 x| + |\cos^3 x| + \dots) = 6$$

$$1 + |\cos x| + |\cos^2 x| + |\cos^3 x| + \dots = 2$$

$$\frac{1}{1 - |\cos x|} = 2 \quad (\text{ផលបូកកន្លែងស្តីពីរាលើមាត្រអនុគត់})$$

$$1 - |\cos x| = \frac{1}{2} \iff |\cos x| = \frac{1}{2} \iff \cos x = \pm \frac{1}{2}$$

$$\text{ចំណោះ } x \in (-\pi, \pi) \text{ គុណករណី } x = \frac{\pi}{3}, x = -\frac{\pi}{3}, x = \frac{2\pi}{3}, x = -\frac{2\pi}{3}$$

ដូចនេះ $x = \frac{\pi}{3}, x = -\frac{\pi}{3}, x = \frac{2\pi}{3}, x = -\frac{2\pi}{3}$

ចំណាត់ទី ១៩៥. បង្ហាញថា $\tan x + 2 \tan 2x + 4 \tan 4x + 8 \cot 8x = \cot x$ ។

ឧបនាយករណ៍

$$\text{គុណធម៌ } \tan 2x = \frac{2 \tan x}{1 - \tan^2 x} \implies \frac{1 - \tan^2 x}{2 \tan x} = \cot 2x \implies \cot x - \tan x = 2 \cot 2x$$

$$\text{គុណករណី } \tan x + 2 \tan 2x + 4 \tan 4x + 8 \cot 8x$$

$$= \tan x + 2 \tan 2x + 4 \tan 4x + 4 \times 2 \cot(2 \cdot 4x)$$

$$= \tan x + 2 \tan 2x + 4 \tan 4x + 4(\cot 4x - \tan 4x)$$

$$= \tan x + 2 \tan 2x + 4 \tan 4x + 4 \cot 4x - 4 \tan 4x$$

$$= \tan x + 2 \tan 2x + 4 \cot 4x$$

$$= \tan x + 2 \tan 2x + 2 \times 2 \cot(2 \cdot 2x)$$

$$= \tan x + 2 \tan 2x + 2(\cot 2x - \tan 2x)$$

$$\begin{aligned}
 &= \tan x + 2 \tan 2x + 2 \cot 2x - 2 \tan 2x \\
 &= \tan x + 2 \cot 2x \\
 &= \tan x + (\cot x - \tan x) = \cot x \quad \text{ពីតុ}
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ: $\boxed{\tan x + 2 \tan 2x + 4 \tan 4x + 8 \cot 8x = \cot x}$

លំហាត់នឹង ១២១. រកតម្លៃនៃចំនួនពិតវិធីមានតម្លៃចំផុត x (គិតជាសិស្សក្រ) ដើម្បីអ្នកដោយ

$$\tan(x + 100^\circ) = \tan(x + 50^\circ) \tan x \tan(x - 50^\circ)$$

ជំនាយក្រុម

$$\text{គោលនៃ } \tan(x + 100^\circ) = \tan(x + 50^\circ) \tan x \tan(x - 50^\circ)$$

$$\frac{\tan(x + 100^\circ)}{\tan x} = \tan(x + 50^\circ) \tan(x - 50^\circ)$$

$$\frac{\sin(x + 100^\circ) \cos x}{\cos(x + 100^\circ) \sin x} = \frac{\sin(x + 50^\circ) \sin(x - 50^\circ)}{\cos(x + 50^\circ) \cos(x - 50^\circ)}$$

$$\frac{\sin(2x + 100^\circ) + \sin 100^\circ}{\sin(2x + 100^\circ) - \sin 100^\circ} = \frac{\cos 100^\circ - \cos 2x}{\cos 100^\circ + \cos 2x}$$

$$\frac{\sin(2x + 100^\circ) - \sin 100^\circ + 2 \sin 100^\circ}{\sin(2x + 100^\circ) - \sin 100^\circ} = \frac{\cos 100^\circ + \cos 2x - 2 \cos 2x}{\cos 100^\circ + \cos 2x}$$

$$1 + \frac{2 \sin 100^\circ}{\sin(2x + 100^\circ) - \sin 100^\circ} = 1 + \frac{-2 \cos 2x}{\cos 100^\circ + \cos 2x}$$

$$\frac{2 \sin 100^\circ}{\sin(2x + 100^\circ) - \sin 100^\circ} = \frac{-2 \cos 2x}{\cos 100^\circ + \cos 2x}$$

$$\frac{\sin(2x + 100^\circ) - \sin 100^\circ}{2 \sin 100^\circ} = \frac{\cos 100^\circ + \cos 2x}{-2 \cos 2x}$$

$$\frac{\sin(2x + 100^\circ)}{\sin 100^\circ} - 1 = \frac{-\cos 100^\circ}{\cos 2x} - 1$$

$$\frac{\sin(2x + 100^\circ)}{\sin 100^\circ} = \frac{-\cos 100^\circ}{\cos 2x}$$

$$\sin(2x + 100^\circ) \cos 2x = -2 \sin 100^\circ \cos 100^\circ$$

$$\frac{1}{2} [\sin(2x + 100^\circ + 2x) + \sin(2x + 100^\circ - 2x)] = -\sin 100^\circ \cos 100^\circ$$

$$\sin(4x + 100^\circ) + \sin 100^\circ = -2 \sin 100^\circ \cos 100^\circ = -\sin 200^\circ$$

$$\sin(4x + 10^\circ + 90^\circ) + \sin(90^\circ + 10^\circ) = -\sin(180^\circ + 20^\circ)$$

$$\cos(4x + 10^\circ) + \cos 10^\circ = -(-\sin 20^\circ) = \sin 20^\circ$$

$$\cos(4x + 10^\circ) = \sin 20^\circ - \cos 10^\circ = \sin 20^\circ - \sin 80^\circ$$

$$\cos(4x + 10^\circ) = 2 \sin \frac{20^\circ - 80^\circ}{2} \cos \frac{20^\circ + 80^\circ}{2} = 2 \sin(-30^\circ) \cos 50^\circ$$

$$\begin{aligned}\cos(4x + 10^\circ) &= -2 \sin 30^\circ \cos 50^\circ = -2 \cdot \frac{1}{2} \cos 50^\circ = -\cos 50^\circ \\ &= \cos(180^\circ - 50^\circ) = \cos 130^\circ\end{aligned}$$

គេបាន $\cos(4x + 10^\circ) = \cos 130^\circ \implies 4x + 10^\circ = 130^\circ \implies x = 30^\circ$

ដូចនេះ $x = 30^\circ$

ចំណាត់ថង់ ១២២. ស្មើពី (a_n) ចំណោមរកធម្មតាមការចំពោះគ្រប់ $n = 1, 2, 3, \dots$ ។

$$\sum_{k=1}^n \frac{1}{k} \left(a_k + \frac{1}{k+1} \right) = 2^n + 1 - \frac{1}{n+1} \quad \text{។}$$

ក. រកតួនាទី n នៃស្មើពី (a_n) ជាមនុគមន៍នៃ n ។

ខ. គណនា $\sum_{k=1}^n a_k$ ។

ចំណាត់ថង់

ក. រកតួនាទី n នៃស្មើពី (a_n) ជាមនុគមន៍នៃ n

$$\text{គេមាន } \sum_{k=1}^n \frac{1}{k} \left(a_k + \frac{1}{k+1} \right) = 2^n + 1 - \frac{1}{n+1} \quad (1)$$

$$\begin{aligned} \text{តាម } S_n &= \sum_{k=1}^n \frac{1}{k} \left(a_k + \frac{1}{k+1} \right) \\ \implies S_{n+1} &= \sum_{k=1}^{n+1} \frac{1}{k} \left(a_k + \frac{1}{k+1} \right) \\ &= \left[\sum_{k=1}^n \frac{1}{k} \left(a_k + \frac{1}{k+1} \right) \right] + \frac{1}{n+1} \left(a_{n+1} + \frac{1}{n+2} \right) \\ &= S_n + \frac{1}{n+1} \left(a_{n+1} + \frac{1}{n+2} \right) \end{aligned}$$

$$\text{នៅឱ្យ } a_{n+1} = (n+1)(S_{n+1} - S_n) - \frac{1}{n+2}$$

$$\text{តាម (1) គេបាន } S_n = 2^n + 1 - \frac{1}{n+1} \implies S_{n+1} = 2^{n+1} + 1 - \frac{1}{n+2}$$

$$\text{នៅឱ្យ } S_{n+1} - S_n = 2^{n+1} + 1 - \frac{1}{n+2} - 2^n - 1 + \frac{1}{n+1} = 2^n + \frac{1}{n+1} - \frac{1}{n+2}$$

$$\text{គេបាន } a_{n+1} = (n+1) \left(2^n + \frac{1}{n+1} - \frac{1}{n+2} \right) - \frac{1}{n+2}$$

$$= (n+1)2^n + n - \frac{n+1}{n+2} - \frac{1}{n+2} = (n+1)2^n$$

$$\text{នៅឱ្យ } a_{n+1} = (n+1)2^n \text{ ដើម្បី } n = 1, 2, 3, \dots$$

$$\text{គេបាន } a_n = n2^{n-1} \text{ ដើម្បី } n = 2, 3, 4, \dots$$

$$\text{ដំឡោះ } n = 1 \text{ តាម (1) } \text{គឺបាន } a_1 + \frac{1}{2} = 2 + 1 - \frac{1}{2} \iff a_1 = 2$$

$$\text{ដូចនេះ } [a_1 = 2 \text{ និង } a_n = n2^{n-1}, n \geq 2]$$

២. គណនា $\sum_{k=1}^n a_k$

$$\begin{aligned} \text{តាត } L_n &= \sum_{k=1}^n = a_1 + a_2 + a_3 + \cdots + a_n \\ &= 2 + 2 \times 2 + 3 \times 2^2 + 4 \times 2^3 + \cdots + n \times 2^{n-1} \quad (2) \end{aligned}$$

$$\implies 2L_n = 2 \times 2 + 2 \times 2^2 + 3 \times 2^3 + \cdots + (n-1)2^{n-1} + n \times 2^n \quad (3)$$

យក (2) – (3) គឺបាន

$$\begin{aligned} L_n - 2L_n &= 2 + 2^2 + 2^3 + \cdots + 2^{n-1} - n \times 2^n \\ - L_n &= \frac{2(2^{n-1} - 1)}{2 - 1} - n \times 2^n = 2(2^{n-1} - 1) - n \times 2^n = 2^n - 2 - n \times 2^n \end{aligned}$$

របៀប

ផលបូក n គុណិតបន្លែងស្តីពីរវិមារ្យ

$$S_n = \frac{u_1(q^n - 1)}{q - 1}, \quad q \neq 1$$

$$\text{គឺបាន } L_n = -2^n + 2 + n \times 2^n = (n-1)2^n + 2$$

ដូចនេះ $\sum_{k=1}^n a_k = (n-1)2^n + 2$

វឌ្ឍន៍ទី ១៦៣. គណនាបិមិតាមរបៀប

ក. $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt[3]{x^2} - 2\sqrt[3]{x} + 1}{(x-1)^2}$

ខ. $\lim_{x \rightarrow 3} \left[\log_a \left(\frac{x-3}{\sqrt{x+6}-3} \right) \right], a > 0, a \neq 1$

គ. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos^3 x}{x \sin x \cos x}$

វឌ្ឍន៍ស្ថិតិយោប់

$$\begin{aligned} \text{ក. } \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt[3]{x^2} - 2\sqrt[3]{x} + 1}{(x-1)^2} &= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(\sqrt[3]{x} - 1)^2}{(x-1)^2} \\ &= \lim_{x \rightarrow 1} \left(\frac{\sqrt[3]{x} - 1}{x-1} \right)^2 = \lim_{x \rightarrow 1} \left[\frac{(\sqrt[3]{x} - 1)(\sqrt[3]{x^2} + \sqrt[3]{x} + 1)}{(x-1)(\sqrt[3]{x^2} + \sqrt[3]{x} + 1)} \right]^2 \\ &= \lim_{x \rightarrow 1} \left(\frac{x-1}{(x-1)(\sqrt[3]{x^2} + \sqrt[3]{x} + 1)} \right)^2 = \lim_{x \rightarrow 1} \left(\frac{1}{\sqrt[3]{x^2} + \sqrt[3]{x} + 1} \right)^2 = \frac{1}{9} \end{aligned}$$

ផ្តល់នេះ: $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt[3]{x^2} - 2\sqrt[3]{x} + 1}{(x - 1)^2} = \frac{1}{9}$

២. $\lim_{x \rightarrow 3} \left[\log_a \left(\frac{x - 3}{\sqrt{x + 6} - 3} \right) \right] = \lim_{x \rightarrow 3} \left[\log_a \left(\frac{(x - 3)(\sqrt{x + 6} + 3)}{(\sqrt{x + 6} - 3)(\sqrt{x + 6} + 3)} \right) \right]$
 $= \lim_{x \rightarrow 3} \left[\log_a \left(\frac{(x - 3)(\sqrt{x + 6} + 3)}{(x + 6) - 9} \right) \right]$
 $= \lim_{x \rightarrow 3} \left[\log_a \left(\frac{(x - 3)(\sqrt{x + 6} + 3)}{x - 3} \right) \right]$
 $= \lim_{x \rightarrow 3} \left[\log_a (\sqrt{x + 6} + 3) \right] = \log_a 6$

ផ្តល់នេះ: $\lim_{x \rightarrow 3} \left[\log_a \left(\frac{x - 3}{\sqrt{x + 6} - 3} \right) \right] = \log_a 6$

៣. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos^3 x}{x \sin x \cos x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(1 - \cos x)(1 + \cos x + \cos^2 x)}{x \sin x \cos x}$
 $= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{2 \sin^2 \frac{x}{2}(1 + \cos x + \cos^2 x)}{2x \sin \frac{x}{2} \cos \frac{x}{2} \cos x}$
 $= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin \frac{x}{2}(1 + \cos x + \cos^2 x)}{x \cos \frac{x}{2} \cos x}$
 $= \lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{\sin \frac{x}{2}}{\frac{x}{2}} \times \frac{1 + \cos x + \cos^2 x}{2 \cos \frac{x}{2} \cos x} \right)$
 $= 1 \times \frac{1 + 1 + 1}{2} = \frac{3}{2}$

ផ្តល់នេះ: $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos^3 x}{x \sin x \cos x} = \frac{3}{2}$

ចំណាត់ថ្នាក់ ១៧៤. គណនាលើមីតាគារការ

១. $\lim_{x \rightarrow 1} \sum_{r=1}^n \frac{x^r - 1}{x - 1}$

២. $\lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{1}{n^4} \left[\left(\sum_{k=1}^n k \right) + 2 \left(\sum_{k=1}^{n-1} k \right) + 3 \left(\sum_{k=1}^{n-2} k \right) + \dots + n \right]$

៣. $\lim_{n \rightarrow +\infty} \prod_{r=3}^n \left(\frac{r^3 - 1}{r^3 + 1} \right)$

ចំណាត់ថ្នាក់

$$\begin{aligned}
 \text{ଗ. } \lim_{x \rightarrow 1} \sum_{r=1}^n \frac{x^r - 1}{x - 1} &= \lim_{x \rightarrow 1} \sum_{r=1}^n \frac{(x-1)(x^{r-1} + x^{r-2} + \dots + 1)}{x-1} \\
 &= \lim_{x \rightarrow 1} \sum_{r=1}^n (x^{r-1} + x^{r-2} + \dots + x + 1) \\
 &= \sum_{r=1}^n r = 1 + 2 + 3 + \dots + n = \frac{n(n+1)}{2}
 \end{aligned}$$

ଫୁଲାଙ୍କଣେ: $\lim_{x \rightarrow 1} \sum_{r=1}^n \frac{x^r - 1}{x - 1} = \frac{n(n+1)}{2}$

$$\begin{aligned}
 \text{୧୦. } \text{ଟାଙ୍କ } S_n &= \left(\sum_{k=1}^n k \right) + 2 \left(\sum_{k=1}^{n-1} k \right) + 3 \left(\sum_{k=1}^{n-2} k \right) + \dots + n \\
 \text{ନୀଚେ } a_{r+1} &= (r+1) \sum_{k=1}^{n-r} k = (r+1)[1 + 2 + 3 + \dots + (n-r)] \\
 &= (r+1) \times \frac{(n-r)[(n-r)+1]}{2} = \frac{1}{2}(r+1)(n-r)(n-r+1) \\
 &= \frac{1}{2}(r+1)[(n-r)^2 + (n-r)] = \frac{1}{2}(r+1)(n^2 - 2nr + r^2 + n - r) \\
 &= \frac{1}{2}(r+1)[r^2 - (2n+1)r + n^2 + n] \\
 &= \frac{1}{2}[r^3 - (2n+1)r^2 + (n^2+n)r + r^2 - (2n+1)r + n^2 + n] \\
 &= \frac{1}{2}[r^3 - 2nr^2 + (n^2-n-1)r + n^2 + n]
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{ଅତିଥିକ } S_n &= \sum_{r=0}^{n-1} a_{r+1} = \frac{1}{2} \sum_{r=0}^{n-1} [r^3 - 2nr^2 + (n^2-n-1)r + n^2 + n] \\
 &= \frac{1}{2} \left[\sum_{r=0}^{n-1} r^3 - 2n \sum_{r=0}^{n-1} r^2 + (n^2-n-1) \sum_{r=0}^{n-1} r + \sum_{r=0}^{n-1} (n^2+n) \right]
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 &= \frac{1}{2} \left\{ \left[\frac{n(n-1)}{2} \right]^2 - 2n \times \frac{(n-1)n(2n-1)}{6} + (n^2-n-1) \times \frac{n(n-1)}{2} \right. \\
 &\quad \left. + (n^2+n) \times (n-1) \right\}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 &= \frac{n-1}{24} [3n^2(n-1) - 4n^2(2n-1) + 6n(n^2-n-1) + 12(n^2+n)] \\
 &= \frac{n-1}{24} (3n^3 - 3n^2 - 8n^3 + 4n^2 + 6n^3 - 6n^2 - 6n + 12n^2 + 12n)
 \end{aligned}$$

$$= \frac{n-1}{24} \times (n^3 + 7n^2 + 6n)$$

$$= \frac{1}{24} n(n-1)(n^2 + 7n + 6)$$

$$\text{ខាងក្រោម} \lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{1}{n^4} S_n = \lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{n(n-1)(n^2 + 7n + 6)}{24n^4} = \frac{1}{24}$$

គិតនេះ $\lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{1}{n^4} \left[\left(\sum_{k=1}^n k \right) + 2 \left(\sum_{k=1}^{n-1} k \right) + 3 \left(\sum_{k=1}^{n-2} k \right) + \dots + n \right] = \frac{1}{24}$

គ. គេបាន $\frac{r^3 - 1}{r^3 + 1} = \frac{(r-1)(r^2 + r + 1)}{(r+1)(r^2 - r + 1)} = \frac{r-1}{r+1} \times \frac{r^2 + r + 1}{r^2 - r + 1}$

$$= \frac{r-1}{r+1} \times \frac{r^2 + r + 1}{(r-1)^2 + (r-1) + 1}$$

$$\text{គេបាន } \prod_{r=3}^n \left(\frac{r^3 - 1}{r^3 + 1} \right) = \prod_{r=3}^n \left[\frac{r-1}{r+1} \times \frac{r^2 + r + 1}{(r-1)^2 + (r-1) + 1} \right]$$

$$= \prod_{r=3}^n \left(\frac{r-1}{r+1} \right) \times \prod_{r=3}^n \frac{r^2 + r + 1}{(r-1)^2 + (r-1) + 1}$$

$$\text{ដោយ } \prod_{r=3}^n \left(\frac{r-1}{r+1} \right) = \frac{2}{4} \times \frac{3}{5} \times \frac{4}{6} \times \frac{5}{7} \times \dots \times \frac{n-3}{n-1} \times \frac{n-2}{n} \times \frac{n-1}{n+1}$$

$$= \frac{2 \times 3}{n(n+1)} = \frac{6}{n(n+1)} = \frac{6}{n^2 + n}$$

$$\text{និង } \prod_{r=3}^n \frac{r^2 + r + 1}{(r-1)^2 + (r-1) + 1} = \frac{3^2 + 3 + 1}{2^2 + 2 + 1} \times \frac{4^2 + 4 + 1}{3^2 + 3 + 1} \times \dots \times \frac{n^2 + n + 1}{(n-1)^2 + (n-1) + 1}$$

$$= \frac{n^2 + n + 1}{2^2 + 2 + 1} = \frac{n^2 + n + 1}{7}$$

$$\text{គេបាន } \lim_{n \rightarrow +\infty} \prod_{r=3}^n \left(\frac{r^3 - 1}{r^3 + 1} \right) = \lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\frac{6}{n^2 + n} \times \frac{n^2 + n + 1}{7} \right) = \frac{6}{7}$$

គិតនេះ $\lim_{n \rightarrow +\infty} \prod_{r=3}^n \left(\frac{r^3 - 1}{r^3 + 1} \right) = \frac{6}{7}$

ចំណាត់ទី ១២៥. គណនាបើចិត្ត $\lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{1}{n^3} \left(\sum_{k=1}^n \lfloor k^2 x \rfloor \right)$ ដើម្បី $\lfloor x \rfloor$ តាមឱ្យផ្តល់កត់
ដំបែង $\leq x$ ។

ដំឡាក់រាយ

$$\text{គឺនោះ } k^2x - 1 < \lfloor k^2x \rfloor \leq k^2x \implies \sum_{k=1}^n (k^2x - 1) < \sum_{k=1}^n \lfloor k^2x \rfloor \leq \sum_{k=1}^n (k^2x) \quad (1)$$

$$\text{ដោយ } \sum_{k=1}^n (k^2x - 1) = x \sum_{k=1}^n k^2 - \sum_{k=1}^n 1 = x \times \frac{n(n+1)(2n+1)}{6} - n$$

$$\text{និង } \sum_{k=1}^n (k^2x) = x \sum_{k=1}^n k^2 = x \times \frac{n(n+1)(2n+1)}{6}$$

$$\text{តាម (1) គឺនោះ } x \times \frac{n(n+1)(2n+1)}{6} - n < \sum_{k=1}^n \lfloor k^2x \rfloor \leq x \times \frac{n(n+1)(2n+1)}{6}$$

$$\implies \frac{1}{n^3} \left[x \times \frac{n(n+1)(2n+1)}{6} - n \right] < \frac{1}{n^3} \sum_{k=1}^n \lfloor k^2x \rfloor \leq \frac{1}{n^3} \left[x \times \frac{n(n+1)(2n+1)}{6} \right]$$

$$\implies x \times \frac{(n+1)(2n+1)}{6n^2} - \frac{1}{n^2} < \frac{1}{n^3} \sum_{k=1}^n \lfloor k^2x \rfloor \leq x \times \frac{(n+1)(2n+1)}{6n^2}$$

$$\lim_{n \rightarrow +\infty} \left[\frac{x(n+1)(2n+1)}{6n^2} - \frac{1}{n^2} \right] < \lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\frac{1}{n^3} \sum_{k=1}^n \lfloor k^2x \rfloor \right) \leq \lim_{n \rightarrow +\infty} \left[\frac{x(n+1)(2n+1)}{6n^2} \right]$$

$$\implies \frac{x}{3} < \lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\frac{1}{n^3} \sum_{k=1}^n \lfloor k^2x \rfloor \right) \leq \frac{x}{3} \implies \lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\frac{1}{n^3} \sum_{k=1}^n \lfloor k^2x \rfloor \right) = \frac{x}{3}$$

តូចនេះ: $\lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\frac{1}{n^3} \sum_{k=1}^n \lfloor k^2x \rfloor \right) = \frac{x}{3}$

តម្លៃនៃខ ១២៦. គណនាបីមិត្ត $\lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\cos \frac{x}{2} \cos \frac{x}{2^2} \cos \frac{x}{2^3} \cdots \cos \frac{x}{2^n} \right)$ ។

ដំឡាក់រាយ

$$\text{តាមទំនាក់ទំនង } \sin 2a = 2 \sin a \cos a \implies \cos a = \frac{\sin 2a}{\sin a}$$

$$\text{យើង } a = \frac{x}{2}, \frac{x}{2^2}, \frac{x}{2^3}, \dots, \frac{x}{2^n}$$

$$\text{គឺនោះ } \cos \frac{x}{2} \cos \frac{x}{2^2} \cos \frac{x}{2^3} \cdots \cos \frac{x}{2^n}$$

$$= \frac{\sin x}{2 \sin \frac{x}{2}} \times \frac{\sin \frac{x}{2}}{2 \sin \frac{x}{2^2}} \times \frac{\sin \frac{x}{2^2}}{2 \sin \frac{x}{2^3}} \times \frac{\sin \frac{x}{2^3}}{2 \sin \frac{x}{2^4}} \times \cdots \times \frac{\sin \frac{x}{2^{n-1}}}{2 \sin \frac{x}{2^n}}$$

$$= \frac{1}{2^n} \times \frac{\sin x}{\sin \frac{x}{2^n}} = \frac{\sin x}{2^n \sin \frac{x}{2^n}}$$

នៅឯណា $\lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\cos \frac{x}{2} \cos \frac{x}{2^2} \cos \frac{x}{2^3} \cdots \cos \frac{x}{2^n} \right) = \lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\frac{\sin x}{2^n \sin \frac{x}{2^n}} \right)$

$$= \frac{\sin x}{x} \lim_{n \rightarrow +\infty} \left[\frac{\frac{x}{2^n}}{\sin \frac{x}{2^n}} \right] = \frac{\sin x}{x}$$

ដូចនេះ $\boxed{\lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\cos \frac{x}{2} \cos \frac{x}{2^2} \cos \frac{x}{2^3} \cdots \cos \frac{x}{2^n} \right) = \frac{\sin x}{x}}$

ចំណាត់ទី ១២៧. គណនាបឹជិត $\lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\frac{7}{10} + \frac{29}{10^2} + \frac{133}{10^3} + \cdots + \frac{5^n + 2^n}{10^n} \right)$

ចំណាមុំនោះ

គេមាន $\lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\frac{7}{10} + \frac{29}{10^2} + \frac{133}{10^3} + \cdots + \frac{5^n + 2^n}{10^n} \right) = \lim_{n \rightarrow +\infty} \sum_{k=1}^n \left(\frac{5^k + 2^k}{10^k} \right)$

$$= \lim_{n \rightarrow +\infty} \sum_{k=1}^n \left[\left(\frac{1}{2}\right)^k + \left(\frac{1}{5}\right)^k \right]$$

$$= \lim_{n \rightarrow +\infty} \left[\sum_{k=1}^n \left(\frac{1}{2}\right)^k + \sum_{k=1}^n \left(\frac{1}{5}\right)^k \right]$$

$$= \lim_{n \rightarrow +\infty} \left[\frac{\frac{1}{2} \left(1 - \frac{1}{2^n}\right)}{1 - \frac{1}{2}} + \frac{\frac{1}{5} \left(1 - \frac{1}{5^n}\right)}{1 - \frac{1}{5}} \right]$$

$$= \lim_{n \rightarrow +\infty} \left[1 - \frac{1}{2^n} + \frac{1}{4} \left(1 - \frac{1}{5^n}\right) \right] = 1 + \frac{1}{4} = \frac{5}{4}$$

ដូចនេះ $\boxed{\lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\frac{7}{10} + \frac{29}{10^2} + \frac{133}{10^3} + \cdots + \frac{5^n + 2^n}{10^n} \right) = \frac{5}{4}}$

ចំណាត់ទី ១២៨. គណនាបឹជិត $\lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\tan \theta + \frac{1}{2} \tan \frac{\theta}{2} + \frac{1}{2} \tan \frac{\theta}{2^2} + \cdots + \frac{1}{2^n} \tan \frac{\theta}{2^n} \right)$

ចំណាមុំនោះ

គេមាន $\cot 2x = \frac{\cos 2x}{\sin 2x} = \frac{\cos^2 x - \sin^2 x}{2 \sin x \cos x}$

$$= \frac{\cos^2 x}{2 \sin x \cos x} - \frac{\sin^2 x}{2 \sin x \cos x} = \frac{1}{2} \cot x - \frac{1}{2} \tan x$$

$$\implies \tan x = \cot x - 2 \cot 2x \quad \text{যେତେ } x = \theta, \frac{\theta}{2}, \frac{\theta}{2^2}, \dots, \frac{\theta}{2^n}$$

$$\begin{aligned} \text{କେବଳ } & \lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\tan \theta + \frac{1}{2} \tan \frac{\theta}{2} + \frac{1}{2} \tan \frac{\theta}{2^2} + \dots + \frac{1}{2^n} \tan \frac{\theta}{2^n} \right) \\ &= \lim_{n \rightarrow +\infty} \left[(\cot \theta - 2 \cot 2\theta) + \left(\frac{1}{2} \cot \frac{\theta}{2} - \cot \theta \right) + \left(\frac{1}{2^2} \cot \frac{\theta}{2^2} - \frac{1}{2} \cot \frac{\theta}{2} \right) + \dots \right. \\ &\quad \left. \dots + \left(\frac{1}{2^n} \cot \frac{\theta}{2^n} - \frac{1}{2^{n-1}} \cot \frac{\theta}{2^{n-1}} \right) \right] \\ &= \lim_{n \rightarrow +\infty} \left[\frac{1}{2^n} \cot \frac{\theta}{2^n} - 2 \cot 2\theta \right] \\ &= -2 \cot \theta + \frac{1}{\theta} \lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\frac{\frac{\theta}{2^n}}{\tan \frac{\theta}{2^n}} \right) = -2 \cot \theta + \frac{1}{\theta} \end{aligned}$$

ମୁଖ୍ୟମଣି: $\lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\tan \theta + \frac{1}{2} \tan \frac{\theta}{2} + \frac{1}{2} \tan \frac{\theta}{2^2} + \dots + \frac{1}{2^n} \tan \frac{\theta}{2^n} \right) = \frac{1}{\theta} - 2 \cot \theta$

ପ୍ରତିକାଳୀନ ଉପରେ: ତଥାତାବେଳିକିତ $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\tan(\lfloor -\pi^2 \rfloor x^2) - x^2 \tan(\lfloor -\pi^2 \rfloor)}{\sin^2 x}$

ପ୍ରକାଶିତ ପରିଣାମ

$$\text{ଫରାମାନ } \lfloor -\pi^2 \rfloor = \lfloor -9.8696\dots \rfloor = -10$$

$$\begin{aligned} \text{କେବଳ } & \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\tan(\lfloor -\pi^2 \rfloor x^2) - x^2 \tan(\lfloor -\pi^2 \rfloor)}{\sin^2 x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\tan(-10x^2) - x^2 \tan(-10)}{\sin^2 x} \\ &= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{-\tan(10x^2) + x^2 \tan 10}{\sin^2 x} \\ &= \lim_{x \rightarrow 0} \left[\frac{-\tan(10x^2)}{x^2} + \frac{x^2 \tan(10)}{x^2} \right] \times \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin^2 x}{x^2} \\ &= \lim_{x \rightarrow 0} \left[-10 \times \frac{\tan(10x^2)}{10x^2} + \tan(10) \right] \times 1 \\ &= -10 + \tan(10) \end{aligned}$$

ମୁଖ୍ୟମଣି: $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\tan(\lfloor -\pi^2 \rfloor x^2) - x^2 \tan(\lfloor -\pi^2 \rfloor)}{\sin^2 x} = \tan(10) - 10$

ចំណាត់ទី ១៣០. គណនាលីមិត $\lim_{h \rightarrow 0} \frac{2 \left[\sqrt{3} \sin \left(\frac{\pi}{6} + h \right) - \cos \left(\frac{\pi}{6} + h \right) \right]}{\sqrt{3}h(\sqrt{3} \cos h - \sin h)}$

ជំនាយករណ៍

$$\begin{aligned} & \text{គេមាន } \lim_{h \rightarrow 0} \frac{2 \left[\sqrt{3} \sin \left(\frac{\pi}{6} + h \right) - \cos \left(\frac{\pi}{6} + h \right) \right]}{\sqrt{3}h(\sqrt{3} \cos h - \sin h)} \\ &= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{2 \left[\sqrt{3} \left(\sin \frac{\pi}{6} \cos h + \sin h \cos \frac{\pi}{6} \right) - \left(\cos \frac{\pi}{6} \cos h - \sin \frac{\pi}{6} \sin h \right) \right]}{\sqrt{3}h(\sqrt{3} \cos h - \sin h)} \\ &= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{2 \left[\sqrt{3} \left(\frac{1}{2} \cos h + \frac{\sqrt{3}}{2} \sin h \right) - \left(\frac{\sqrt{3}}{2} \cos h - \frac{1}{2} \sin h \right) \right]}{\sqrt{3}h(\sqrt{3} \cos h - \sin h)} \\ &= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{2 \left(\frac{\sqrt{3}}{2} \cos h + \frac{3}{2} \sin h - \frac{\sqrt{3}}{2} \cos h + \frac{1}{2} \sin h \right)}{\sqrt{3}h(\sqrt{3} \cos h - \sin h)} \\ &= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{4 \sin h}{\sqrt{3}h(\sqrt{3} \cos h - \sin h)} = \lim_{h \rightarrow 0} \left(\frac{\sin h}{h} \times \frac{4}{\sqrt{3}(\sqrt{3} \cos h - \sin h)} \right) = \frac{4}{3} \end{aligned}$$

ផ្តល់ $\lim_{h \rightarrow 0} \frac{2 \left[\sqrt{3} \sin \left(\frac{\pi}{6} + h \right) - \cos \left(\frac{\pi}{6} + h \right) \right]}{\sqrt{3}h(\sqrt{3} \cos h - \sin h)} = \frac{4}{3}$

ចំណាត់ទី ១៣១. គឺ $f(x) = x - \lfloor x \rfloor$ ។ គណនាលីមិត $\lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{[f(x)]^{2n} - 1}{[f(x)]^{2n} + 1}$

ជំនាយករណ៍

គេមាន $0 \leq x - \lfloor x \rfloor < 1 \iff \forall x \in \mathbb{R}, 0 \leq f(x) < 1$ នៅទី $\lim_{n \rightarrow +\infty} [f(x)]^{2n} = 0$

គេបាន $\lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{[f(x)]^{2n} - 1}{[f(x)]^{2n} + 1} = \frac{0 - 1}{0 + 1} = -1$

ផ្តល់ $\lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{[f(x)]^{2n} - 1}{[f(x)]^{2n} + 1} = -1$

ចំណាត់ទី ១៣២. គណនាលីមិត $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{729^x - 243^x - 81^x + 9^x + 3^x - 1}{x^3}$

ជំនាយករណ៍

$$\begin{aligned}
& \text{គូមាន} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{729^x - 243^x - 81^x + 9^x + 3^x - 1}{x^3} \\
&= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{3^{6x} - 3^{5x} - 3^{4x} + 3^{2x} + 3^x - 1}{x^3} \\
&= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{3^{5x}(3^x - 1) - 3^{2x}(3^{2x} - 1) + (3^x - 1)}{x^3} \\
&= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{3^{5x}(3^x - 1) - 3^{2x}(3^x - 1)(3^x + 1) + (3^x - 1)}{x^3} \\
&= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(3^x - 1)(3^{5x} - 3^{3x} - 3^{2x} + 1)}{x^3} \\
&= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(3^x - 1)[3^{3x}(3^{2x} - 1) - (3^{2x} - 1)]}{x^3} \\
&= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(3^x - 1)(3^{2x} - 1)(3^{3x} - 1)}{x^3} \\
&= \lim_{x \rightarrow 0} \left[\frac{3^x - 1}{x} \times \frac{3^{2x} - 1}{2x} \times \frac{3^{3x} - 1}{3x} \times 2 \times 3 \right] \\
&= 6 \ln 3 \times \ln 3 \times \ln 3 = 6 \ln^3 3
\end{aligned}$$

ផ្តល់ $\boxed{\lim_{x \rightarrow 0} \frac{729^x - 243^x - 81^x + 9^x + 3^x - 1}{x^3} = 6 \ln^3 3}$

បំបាត់នឹង ឧបាទ. គឺជាបច្ចុប្បន្នសមីការដើរក្នុង $ax^2 + bx + c = 0$ ។

គណនាបិទិត $\lim_{x \rightarrow \alpha} (1 + ax^2 + bx + c)^{\frac{1}{x-\alpha}}$ ។

ដំឡាក់បច្ចេកទេរក

គូមាន α និង β ជាបច្ចុប្បន្នសមីការដើរក្នុង $ax^2 + bx + c = 0$

$$\implies ax^2 + bx + c = a(x - \alpha)(x - \beta)$$

$$\begin{aligned}
& \text{គូមាន} \lim_{x \rightarrow \alpha} (1 + ax^2 + bx + c)^{\frac{1}{x-\alpha}} = \lim_{x \rightarrow \alpha} \left[1 + (ax^2 + bx + c) \right]^{\frac{1}{x-\alpha}} \\
&= \lim_{x \rightarrow \alpha} \left\{ \left[1 + (ax^2 + bx + c) \right]^{\frac{1}{ax^2+bx+c}} \right\}^{\frac{ax^2+bx+c}{x-\alpha}} \\
&= \lim_{x \rightarrow \alpha} \frac{ax^2 + bx + c}{x - \alpha} = \lim_{x \rightarrow \alpha} \frac{a(x - \alpha)(x - \beta)}{x - \alpha} \\
&= e^{\lim_{x \rightarrow \alpha} a(x - \beta)} = e^{a(\alpha - \beta)}
\end{aligned}$$

ផ្តល់ $\boxed{\lim_{x \rightarrow \alpha} (1 + ax^2 + bx + c)^{\frac{1}{x-\alpha}} = e^{a(\alpha - \beta)}}$

জ্যামিতি ১৩. ত্বরণ পরিমাণ ও গ্রাফ

ক. $\lim_{x \rightarrow a} \left(\frac{\sin x}{\sin a} \right)^{\frac{1}{x-a}}, a \neq k\pi, k \in \mathbb{Z}$

খ. $\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{\sin x}{x} \right)^{\frac{\sin x}{x-\sin x}}$

গ. $\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{1 + \tan x}{1 - \tan x} \right)^{\frac{1}{\sin x}}$

ঘ. $\lim_{x \rightarrow -1} \left(\frac{x^4 + x^2 + x + 1}{x^2 - x + 1} \right)^{\frac{1 - \cos(x+1)}{(x+1)^2}}$

ঙ. $\lim_{x \rightarrow a} \left(2 - \frac{x}{a} \right)^{\tan \frac{\pi x}{2a}}, a \neq 0$

ঝ. $\lim_{x \rightarrow 0} (\cos x + a \sin bx)^{\frac{a}{x}}$

ঞ. $\lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\cos \frac{x}{n} \right)^n$

সীমান্ত সূত্র

$$\text{ক. } \lim_{x \rightarrow a} \left(\frac{\sin x}{\sin a} \right)^{\frac{1}{x-a}} = \lim_{x \rightarrow a} \left[1 + \left(\frac{\sin x}{\sin a} - 1 \right) \right]^{\frac{1}{x-a}} = \lim_{x \rightarrow a} \left(1 + \frac{\sin x - \sin a}{\sin a} \right)^{\frac{1}{x-a}}$$

$$= \lim_{x \rightarrow a} \left\{ \left[1 + \frac{1}{\frac{\sin x - \sin a}{\sin a}} \right]^{\frac{\sin a}{\sin x - \sin a}} \right\}^{\frac{\sin x - \sin a}{\sin a} \times \frac{1}{x-a}}$$

$$= e^{\lim_{x \rightarrow a} \left(\frac{\sin x - \sin a}{\sin a} \times \frac{1}{x-a} \right)}$$

$$= e^{\lim_{x \rightarrow a} \frac{2 \sin \frac{x-a}{2} \cos \frac{x+a}{2}}{(x-a) \sin a}}$$

$$= e^{\lim_{x \rightarrow a} \left(\frac{\sin \frac{x-a}{2}}{\frac{x-a}{2}} \times \frac{\cos \frac{x+a}{2}}{\sin a} \right)} = e^{\frac{\cos a}{\sin a}} = e^{\cot a}$$

সূচনা: $\lim_{x \rightarrow a} \left(\frac{\sin x}{\sin a} \right)^{\frac{1}{x-a}} = e^{\cot a}$

গ. $\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{1 + \tan x}{1 - \tan x} \right)^{\frac{1}{\sin x}} = \lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{1 - \tan x + 2 \tan x}{1 - \tan x} \right)^{\frac{1}{\sin x}} = \lim_{x \rightarrow 0} \left(1 + \frac{2 \tan x}{1 - \tan x} \right)^{\frac{1}{\sin x}}$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \left[\left(1 + \frac{1}{\frac{1 - \tan x}{2 \tan x}} \right)^{\frac{1 - \tan x}{2 \tan x}} \right]^{\frac{2 \tan x}{1 - \tan x} \times \frac{1}{\sin x}}$$

$$= e^{\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{2 \tan x}{1 - \tan x} \times \frac{1}{\sin x} \right)}$$

$$= e \lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{2 \sin x}{\cos x - \sin x} \times \frac{1}{\sin x} \right)$$

$$= e \lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{2}{\cos x - \sin x} \right) = e^2$$

ପ୍ରତିକାଳୀନ ଶାସନଙ୍କରେ

$$\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{1 + \tan x}{1 - \tan x} \right)^{\frac{1}{\sin x}} = e^2$$

ସ୍ଵର୍ଗ. $\lim_{x \rightarrow a} \left(2 - \frac{x}{a} \right)^{\tan \frac{\pi x}{2a}} = \lim_{x \rightarrow a} \left(1 + 1 - \frac{x}{a} \right)^{\tan \frac{\pi x}{2a}} = \lim_{x \rightarrow a} \left(1 + \frac{a-x}{a} \right)^{\tan \frac{\pi x}{2a}}$

$$= \lim_{x \rightarrow a} \left[\left(1 + \frac{1}{\frac{a}{a-x}} \right)^{\frac{a}{a-x}} \right]^{\frac{a-x}{a} \times \tan \frac{\pi x}{2a}}$$

$$= e \lim_{x \rightarrow a} \left(\frac{a-x}{a} \times \tan \frac{\pi x}{2a} \right) \quad (1)$$

• ତଥାକାଳୀନ $\lim_{x \rightarrow a} \left(\frac{a-x}{a} \times \tan \frac{\pi x}{2a} \right)$

କାହାରେ $t = a - x$ ହେବୁ ତାହାରେ $x \rightarrow a \implies t \rightarrow 0$

$$\text{ତଥାକାଳୀନ } \lim_{x \rightarrow a} \left(\frac{a-x}{a} \times \tan \frac{\pi x}{2a} \right) = \lim_{t \rightarrow 0} \left[\frac{t}{a} \times \tan \left(\frac{\pi}{2a}(a-t) \right) \right]$$

$$= \lim_{t \rightarrow 0} \left[\frac{t}{a} \times \tan \left(\frac{\pi}{2} - \frac{\pi t}{2a} \right) \right]$$

$$= \lim_{t \rightarrow 0} \left(\frac{t}{a} \times \cot \frac{\pi t}{2a} \right) = \lim_{t \rightarrow 0} \left(\frac{t}{a} \times \frac{\cos \frac{\pi t}{2a}}{\sin \frac{\pi t}{2a}} \right)$$

$$= \lim_{t \rightarrow 0} \left(\frac{\frac{\pi t}{2a}}{\sin \frac{\pi t}{2a}} \times \frac{\cos \frac{\pi t}{2a}}{\frac{\pi}{2}} \right)$$

$$= \frac{2}{\pi} \quad (2)$$

ତାହା (1) ଓ (2) ତଥାକାଳୀନ $\lim_{x \rightarrow a} \left(2 - \frac{x}{a} \right)^{\tan \frac{\pi x}{2a}} = e^{\frac{2}{\pi}}$

ପ୍ରତିକାଳୀନ ଶାସନଙ୍କରେ

$$\lim_{x \rightarrow a} \left(2 - \frac{x}{a} \right)^{\tan \frac{\pi x}{2a}} = e^{\frac{2}{\pi}}$$

$$\begin{aligned}
 \text{ୟ. } \lim_{x \rightarrow 0} (\cos x + a \sin bx)^{\frac{a}{x}} &= \lim_{x \rightarrow 0} [1 + (\cos x + a \sin bx - 1)]^{\frac{a}{x}} \\
 &= \lim_{x \rightarrow 0} \left[(1 + (\cos x + b \sin bx - 1))^{\frac{1}{\cos x + a \sin bx - 1}} \right]^{\frac{a}{x} \times (\cos x + a \sin bx - 1)} \\
 &= e^{\lim_{x \rightarrow 0} \frac{a^2 \sin bx - a(1 - \cos x)}{x}} \\
 &= e^{\lim_{x \rightarrow 0} \left(a^2 b \times \frac{\sin bx}{bx} - a \times \frac{1 - \cos x}{x} \right)} = e^{a^2 b}
 \end{aligned}$$

ପ୍ରତିଲିପି: $\lim_{x \rightarrow 0} (\cos x + a \sin bx)^{\frac{a}{x}} = e^{a^2 b}$

$$\begin{aligned}
 \text{ଫ. } \lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{\sin x}{x} \right)^{\frac{\sin x}{x - \sin x}} &= \lim_{x \rightarrow 0} \left(1 + \frac{\sin x}{x} - 1 \right)^{\frac{\sin x}{x - \sin x}} \\
 &= \lim_{x \rightarrow 0} \left(1 + \frac{\sin x - x}{x} \right)^{\frac{\sin x}{x - \sin x}} \\
 &= \lim_{x \rightarrow 0} \left[\left(1 + \frac{1}{\frac{x}{\sin x - x}} \right)^{\frac{x}{\sin x - x}} \right]^{\frac{\sin x}{x - \sin x} \times \frac{\sin x - x}{x}} \\
 &= e^{\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{\sin x}{x - \sin x} \times \frac{\sin x - x}{x} \right)} \\
 &= e^{\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{\sin x}{-x} \right)} = e^{-1} = \frac{1}{e}
 \end{aligned}$$

ପ୍ରତିଲିପି: $\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{\sin x}{x} \right)^{\frac{\sin x}{x - \sin x}} = \frac{1}{e}$

$$\begin{aligned}
 \text{ଚ. } \lim_{x \rightarrow -1} \left(\frac{x^4 + x^2 + x + 1}{x^2 - x + 1} \right)^{\frac{1 - \cos(x+1)}{(x+1)^2}} &= \lim_{x \rightarrow -1} \left(\frac{x^4 + x^2 + x + 1}{x^2 - x + 1} \right)^{\frac{2 \sin^2 \left(\frac{x+1}{2} \right)}{(x+1)^2}} \\
 &= \lim_{x \rightarrow -1} \left(\frac{x^4 + x^2 + x + 1}{x^2 - x + 1} \right) \left(\frac{\sin \frac{x+1}{2}}{\frac{x+1}{2}} \right)^2 \times \frac{2}{4} = \left(\frac{2}{3} \right)^{\frac{1}{2}} = \sqrt{\frac{2}{3}}
 \end{aligned}$$

ପ୍ରତିଲିପି: $\lim_{x \rightarrow -1} \left(\frac{x^4 + x^2 + x + 1}{x^2 - x + 1} \right)^{\frac{1 - \cos(x+1)}{(x+1)^2}} = \sqrt{\frac{2}{3}}$

$$\text{ଖ. } \lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\cos \frac{x}{n} \right)^n = \lim_{n \rightarrow +\infty} \left(1 + \cos \frac{x}{n} - 1 \right)^n$$

$$\begin{aligned}
 &= \lim_{n \rightarrow +\infty} \left[\left(1 + \cos \frac{x}{n} - 1 \right)^{\frac{1}{\cos \frac{x}{n} - 1}} \right]^{\frac{\cos \frac{x}{n} - 1}{n}} \\
 &= e^{\lim_{n \rightarrow +\infty} n \left(\cos \frac{x}{n} - 1 \right)} = e^{-\lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{1 - \cos \frac{x}{n}}{\frac{x}{n}} \times x} = e^0 = 1
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $\lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\cos \frac{x}{n} \right)^n = 1$

តម្លៃនៃខ្លួន និង តម្លៃលើមីតិត គណនាលើមីតិត $\lim_{x \rightarrow 5} \frac{x^2 - 9x + 20}{x - \lfloor x \rfloor}$ ផែល $\lfloor x \rfloor$ តាមឱ្យផ្តល់កត់ជំងឺត្រូវ $\leq x$

ដំឡារៈក្នុង

$$\begin{aligned}
 \text{គោន} \lim_{x \rightarrow 5} \frac{x^2 - 9x + 20}{x - \lfloor x \rfloor} &= \lim_{x \rightarrow 5} \frac{(x-4)(x-5)}{x - \lfloor x \rfloor} \\
 \text{លើមីតិតខាងឆ្វេង} \lim_{x \rightarrow 5^-} \frac{(x-4)(x-5)}{x - \lfloor x \rfloor} &= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{(5-h-4)(5-h-5)}{(5-h) - \lfloor 5-h \rfloor} \quad (h > 0) \\
 &= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{(1-h)(-h)}{5-h-4} = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{h(h-1)}{1-h} = 0 \\
 \text{លើមីតិតខាងស្តាំ} \lim_{x \rightarrow 5^+} \frac{(x-4)(x-5)}{x - \lfloor x \rfloor} &= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{(5+h-4)(5+h-5)}{(5+h) - \lfloor 5+h \rfloor} \quad (h > 0) \\
 &= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{(1-h)(h)}{5+h-5} = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{h(1-h)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0} (1-h) = 1
 \end{aligned}$$

ដោយ លើមីតិតខាងឆ្វេង $\neq$ លើមីតិតខាងស្តាំ

គោន នន្តិចមន្ត $\frac{x^2 - 9x + 20}{x - \lfloor x \rfloor}$ ត្រូវបើមិត្តត្រូវ 5 ទេ

តម្លៃនៃខ្លួន និង តម្លៃលើមីតិត គណនាលើមីតិត $\lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{\{x\} + \{2x\} + \{3x\} + \dots + \{nx\}}{n^2}$

ផែល $\{k\} = k - \lfloor k \rfloor$ ផ្តល់សរុបតាមនេះ k ។

ដំឡារៈក្នុង

គោនឯងថា $0 \leq \{rx\} < 1$ ចំពោះ $r = 1, 2, 3, \dots, n$

$$\begin{aligned}
 \text{គោន} 0 \leq \sum_{r=1}^n \{rx\} &< \sum_{r=1}^n 1 \implies 0 \leq \sum_{r=1}^n \{rx\} < n \implies 0 \leq \frac{\sum_{r=1}^n \{rx\}}{n^2} < \frac{1}{n} \\
 \implies 0 \leq \lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{\sum_{r=1}^n \{rx\}}{n^2} &< \lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{1}{n} \\
 \implies 0 \leq \lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{\sum_{r=1}^n \{rx\}}{n^2} &< 0 \implies \lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{\sum_{r=1}^n \{rx\}}{n^2} = 0
 \end{aligned}$$

$$\text{ដូចនេះ: } \lim_{n \rightarrow +\infty} \frac{\{x\} + \{2x\} + \{3x\} + \cdots + \{nx\}}{n^2} = 0$$

ចំណាត់ខ្លួន ១៣៧. បើ $5^{1+x} + 5^{1-x}, \frac{a}{2}$ និង $25^x + 25^{-x}$ ជាបីចំនួនត្រូវផ្លូវស្តីពន្លេ ហង្សាព្យាបាយ $a \geq 12$

ដំណោះស្រាយ

គោលនៃ $5^{1+x} + 5^{1-x}, \frac{a}{2}, 25^x + 25^{-x}$ ជាបីចំនួនត្រូវផ្លូវស្តីពន្លេ

$$\text{គោល } 2 \times \frac{a}{2} = (5^{1+x} + 5^{1-x}) + (25^x + 25^{-x})$$

$$a = 5 \cdot 5^x + 5 \cdot 5^{-x} + 5^{2x} + 5^{-2x}$$

$$\text{តាម } t = 5^x \implies t > 0$$

$$\begin{aligned} \text{គោល } a &= 5t + \frac{5}{t} + t^2 + \frac{1}{t^2} = \left(t^2 + \frac{1}{t^2}\right) + 5\left(t + \frac{1}{t}\right) \\ &= \left[\left(t - \frac{1}{t}\right)^2 + 2\right] + 5\left[\left(\sqrt{t} - \frac{1}{\sqrt{t}}\right)^2 + 2\right] \\ &= \left(t - \frac{1}{t}\right)^2 + 5\left(\sqrt{t} - \frac{1}{\sqrt{t}}\right)^2 + 12 \geq 12 \end{aligned}$$

$$\text{ដូចនេះ: } [a \geq 12]$$

ចំណាត់ខ្លួន ១៣៨. ចំណោះចំនួនពិតវិធុមានខុសពិមុយ x, y, z បើ

$$1, \log_y x, \log_z y, -15 \log_x z$$

ជាពួកគ្នាដែល $x = z^3$

ដំណោះស្រាយ

គោលនៃ $1, \log_y x, \log_z y, -15 \log_x z$ ជាពួកគ្នាដែល

តាម d ជាដែលបង្ហាញបានស្តីពន្លេនេះ

$$\text{គោល } \log_y x = 1 + d \implies x = y^{1+d}$$

$$\log_z y = 1 + 2d \implies y = z^{1+2d}$$

$$-15 \log_x z = 1 + 3d \implies z = x^{-(1+3d)/15}$$

$$\begin{aligned} \text{គោល } x &= y^{1+d} = (z^{1+2d})^{1+d} = z^{(1+d)(1+2d)} = \left(x^{-(1+3d)/15}\right)^{(1+d)(1+2d)} \\ &= x^{-(1+d)(1+2d)(1+3d)/15} \end{aligned}$$

$$\text{ដំឡើ } 1 = \frac{(1+d)(1+2d)(1+3d)}{15}$$

$$(1+d)(1+2d)(1+3d) = -15$$

$$6d^3 + 11d^2 + 6d + 16 = 0$$

$$(d+2)(6d^2 - d + 8) = 0 \text{ ដោយ } 6d^2 - d + 8 > 0 \quad \forall d \in \mathbb{R}$$

គេបាន $d + 2 = 0 \iff d = -2$ ដូច្នេះ $z = x^{5/15} = x^{1/3} \iff x = z^3$

និង $x = z^3$

របៀប ១៣៩. គោលចំនួនពិតវិធាន a, b, c ជាបីចំនួនគត់ដែលស្ថិតនៅលើលេខ $abc = 4$ ។ កត់ថ្លែងប្រឈរមាន៖ b ។

ដំឡើងវិញ្ញាយ

គោលចំនួនពិតវិធាន a, b, c ជាបីចំនួនគត់ដែលស្ថិតនៅលើលេខ

តាត d ជាលលសង្គមដែលស្ថិតនៅលើលេខនេះ គេបាន $a = b - d$ និង $c = b + d$

គោល $4 = abc = (b - d)b(b + d) = b(b^2 - d^2) = b^3 - bd^2$

$\implies b^3 = 4 + bd^2 \geq 4$ ឬ $b > 0, d^2 \geq 0$

គេបាន $b^3 \geq 4 \implies b \geq \sqrt[3]{4}$

និង $b = \sqrt[3]{4}$

របៀប ១៤០. គណនាដែលបាន $\frac{1^4}{1 \cdot 3} + \frac{2^4}{3 \cdot 5} + \frac{3^4}{5 \cdot 7} + \dots + \frac{n^4}{(2n-1)(2n+1)}$ ។

ដំឡើងវិញ្ញាយ

$$\text{តាត } a_k = \frac{k^4}{(2k-1)(2k+1)} = \frac{1}{4} \times \frac{4k^4}{4k^2-1} = \frac{1}{4} \times \frac{4k^4-k^2+k^2}{4k^2-1}$$

$$= \frac{1}{4} \times \frac{k^2(4k^2-1)+k^2}{4k^2-1} = \frac{1}{4}k^2 + \frac{1}{4} \times \frac{k^2}{4k^2-1}$$

$$= \frac{1}{4}k^2 + \frac{1}{16} \times \frac{4k^2-1+1}{4k^2-1} = \frac{1}{4}k^2 + \frac{1}{16} + \frac{1}{16} \times \frac{1}{4k^2-1}$$

$$= \frac{1}{4}k^2 + \frac{1}{16} + \frac{1}{16} \times \frac{1}{(2k-1)(2k+1)}$$

$$= \frac{1}{4}k^2 + \frac{1}{16} + \frac{1}{32} \left(\frac{1}{2k-1} - \frac{1}{2k+1} \right)$$

$$\text{គេបាន } \frac{1^4}{1 \cdot 3} + \frac{2^4}{3 \cdot 5} + \frac{3^4}{5 \cdot 7} + \dots + \frac{n^4}{(2n-1)(2n+1)} = \sum_{k=1}^n a_k$$

$$= \sum_{k=1}^n \left[\frac{1}{4}k^2 + \frac{1}{16} + \frac{1}{32} \left(\frac{1}{2k-1} - \frac{1}{2k+1} \right) \right]$$

$$= \frac{1}{4} \sum_{k=1}^n k^2 + \frac{1}{16} \sum_{k=1}^n 1 + \frac{1}{32} \sum_{k=1}^n \left(\frac{1}{2k-1} - \frac{1}{2k+1} \right)$$

$$\begin{aligned}
 &= \frac{1}{4} \left(\frac{n(n+1)}{2} \right)^2 + \frac{1}{16}n + \frac{1}{32} \left(\frac{1}{1} - \frac{1}{2n+1} \right) \\
 &= \frac{n^2(n+1)^2}{16} + \frac{n}{16} + \frac{n}{16(2n+1)}
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $\frac{1^4}{1 \cdot 3} + \frac{2^4}{3 \cdot 5} + \frac{3^4}{5 \cdot 7} + \dots + \frac{n^4}{(2n-1)(2n+1)} = \frac{n^2(n+1)^2}{16} + \frac{n}{16} + \frac{n}{16(2n+1)}$

ចំណាត់ទី ១៤១. រកតម្លៃអតិបរមាដែនដល់ប្រុកបេរី $20 + 19\frac{1}{3} + 18\frac{2}{3} + 18 + \dots$ ។
(សម្ងាត់ $19\frac{1}{3}$ ជាប៉ុន្មានចម្លៃ)

ចំណាត់ទី

ដល់ប្រុកបេរី $20 + 19\frac{1}{3} + 18\frac{2}{3} + 18 + \dots$ មានតម្លៃអតិបរមានកាលណាត្វីមួយនៃលេខនេះជាប៉ុន្មានវិធីមាន
តាម a_{k+1} ជាត្រួតពី $k+1$ នៃបេរី គួបាន $a_{k+1} = 20 - k + \frac{k}{3} = 20 - \frac{2}{3}k$

ទៅ k ដើម្បីមាន $a_{k+1} > 0$

គួបាន $20 - \frac{2k}{3} > 0 \iff k < 30$ តើ k ជាប៉ុន្មានតុលាឌីមួយនៃលេខនេះ នាំខ្លួន $k = 29$

គួបានតម្លៃអតិបរមាននៃដល់ប្រុកបេរីតិច

$$\begin{aligned}
 a_0 + a_1 + a_2 + \dots + a_{30} &= \sum_{k=0}^{29} a_{k+1} = \sum_{k=0}^{29} \left(20 - \frac{2}{3}k \right) \\
 &= \sum_{k=0}^{29} 20 - \frac{2}{3} \sum_{k=0}^{29} k = 20 \times 30 - \frac{2}{3} \times \frac{29 \times 30}{2} = 310
 \end{aligned}$$

ចំណាត់ទី ១៤២. ចំណោះចំណុនពិតវិធីមាន a និង r ចូលរាយនានាដល់ប្រុក n ត្រូវបង្កើត $\log a, \log(ar), \log(ar^2), \dots$

។

ចំណាត់ទី

$$\begin{aligned}
 \text{តាម } S_n &= \log a + \log(ar) + \log(ar^2) + \dots + \log(ar^{n-1}) \\
 &= \log a + (\log a + \log r) + (\log a + \log r^2) + \dots + (\log a + \log r^{n-1}) \\
 &= n \log a + \log r + 2 \log r + 3 \log r + \dots + (n-1) \log r \\
 &= n \log a + [1 + 2 + 3 + \dots + (n-1)] \log r \\
 &= n \log a + \frac{n(n-1)}{2} \log r = \frac{1}{2}n \log a^2 + \frac{1}{2}n \log r^{n-1} = \frac{1}{2}n \log ar^{n-1}
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $S_n = \frac{1}{2}n \log ar^{n-1}$

បំបាត់ទី ១៨៣. តាត់ S_n ជាអំពលហូក n ត្បឹមឱ្យដោលស្មើគឺនៅលើនៃជាថ្មីនិងមាននិមួយៗ d ដើម្បី $d = S_n - kS_{n-1} + S_{n-2}$ ។ ចូររកតម្លៃដែលមិនពីត k ។

ដំឡារាងគម្រោង

តាត់ a_n ជាក្នុងមេដែលស្មើគឺនៅលើនៃជាថ្មីនិងមាននិមួយៗ

គឺមាន $a_n = S_n - S_{n-1}$ ហើយ $a_{n-1} = S_{n-1} - S_{n-2}$

នៅលើ $a_n - a_{n-1} = (S_n - S_{n-1}) - (S_{n-1} - S_{n-2}) = S_n - 2S_{n-1} + S_{n-2}$

គឺជាអំពលសម្រួលដែលស្មើគឺនៅលើនៃជាថ្មី $d = a_n - a_{n-1}$ គឺជាអំពលសម្រួលដែលស្មើគឺនៅលើនៃជាថ្មី $d = S_n - 2S_{n-1} + S_{n-2}$

គឺមួយ $d = S_n - kS_{n-1} + S_{n-2}$ នៅលើ $S_n - kS_{n-1} + S_{n-2} = S_n - 2S_{n-1} + S_{n-2}$

ដូចនេះ $[k = 2]$

បំបាត់ទី ១៨៤. គឺមួយ a, b, c ជាថ្មីនិងមាននិមួយៗ x, y, z ដែលស្មើគឺនៅលើនៃជាថ្មីមាត្រមួយ។ ចូរការណា $(y - z) \log a + (z - x) \log b + (x - y) \log c$ ។

ដំឡារាងគម្រោង

តាត់ p ជាក្នុងមេដែលស្មើគឺនៅលើនៃជាថ្មី q

គឺជាអំពល $a = pq^{x-1}, \quad b = pq^{y-1}, \quad c = pq^{z-1}$

នៅលើ $(y - z) \log a + (z - x) \log b + (x - y) \log c$

$$\begin{aligned} &= \log a^{y-z} + \log b^{z-x} + \log c^{x-y} \\ &= \log (a^{y-z} \cdot b^{z-x} \cdot c^{x-y}) \\ &= \log [(pq^{x-1})^{y-z} \cdot (pq^{y-1})^{z-x} \cdot (pq^{z-1})^{x-y}] \\ &= \log [p^{y-z} q^{(x-1)(y-z)} p^{z-x} q^{(y-1)(z-x)} p^{x-y} q^{(z-1)(x-y)}] \\ &= \log [p^{y-z+z-x+x-y} \cdot q^{(x-1)(y-z)+(y-1)(z-x)+(z-1)(x-y)}] \\ &= \log (p^0 \cdot q^{xy-zx-y+z+yz-xy-z+x+zx-yz-x+y}) \\ &= \log (q^0) = \log 1 = 0 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $(y - z) \log a + (z - x) \log b + (x - y) \log c = 0$

បំបាត់ទី ១៨៥. គឺមួយ $p + q$ ដែលស្មើគឺនៅលើនៃជាថ្មីមាត្រមួយគឺ a ដើម្បី និង $p - q$ គឺ b ដើម្បី $a > 0, b > 0, p, q$ ជាថ្មីនិងគឺ $p > q$ ។ ការណាក្នុងមេដែលស្មើគឺនៅលើនៃជាថ្មី p ។

ដំឡារាងគម្រោង

តាម x ជាតុលិម្បប្រឈម និង y ជាដែលធ្វើបន្ទូនស្ថិតធនវិមាត្រនេះ

$$\text{គឺបាន } a = t_{p+q} = xy^{p+q-1} \quad (1) \text{ និង } b = t_{p-q} = xy^{p-q-1} \quad (2)$$

$$\text{យក (1) ដោយ (2) គឺបាន } \frac{a}{b} = \frac{xy^{p+q-1}}{xy^{p-q-1}} = y^{2q} \implies y = \left(\frac{a}{b}\right)^{\frac{1}{2q}} \text{ ជំនួយក្នុង (1)}$$

$$\text{គឺបាន } a = x \left(\frac{a}{b}\right)^{\frac{p+q-1}{2q}} \implies x = a \left(\frac{b}{a}\right)^{\frac{p+q-1}{2q}}$$

នៅពេល p នឹងស្ថិតធនវិមាត្រនេះគឺ

$$\begin{aligned} t_p &= xy^{p-1} = a \left(\frac{b}{a}\right)^{\frac{p+q-1}{2q}} \cdot \left(\frac{a}{b}\right)^{\frac{p-1}{2q}} = a^{1-\frac{p+q-1}{2q}+\frac{p-1}{2q}} \times b^{\frac{p+q-1}{2q}-\frac{p-1}{2q}} \\ &= a^{\frac{2q-p-q+1+p-1}{2q}} \times b^{\frac{p+q-1-p+1}{2q}} = a^{\frac{1}{2}} b^{\frac{1}{2}} = \sqrt{ab} \end{aligned}$$

$$\text{ដូចនេះ } \text{តុលិម្ប } p \text{ គឺ } t_p = \sqrt{ab}$$

ចំណាត់ទី ១៨៦. គឺស្ថិតធនវិមាត្រប្រឈមដែលមានតុលិម្ប n តាមដោយ a_n និង $a_n > 0$,

$$\forall n \in \mathbb{N}^* \text{ ម៉ោង } \sum_{k=1}^{100} a_{2k} = \alpha \text{ និង } \sum_{k=1}^{100} a_{2k-1} = \beta \text{ រកដែលធ្វើបន្ទូនស្ថិតធនវិមាត្រនេះ។}$$

ចំណែនាំនៃរូបរាង

$$\begin{aligned} \text{គឺមាន } \alpha &= \sum_{k=1}^{100} a_{2k} = a_2 + a_4 + a_6 + \cdots + a_{200} = a_1 r + a_1 r^3 + a_1 r^5 + \cdots + a_1 r^{199} \\ &= a_1 r(1 + r^2 + r^4 + \cdots + r^{198}) \quad (1) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ហើយ } \beta &= \sum_{k=1}^{100} a_{2k-1} = a_1 + a_3 + a_5 + \cdots + a_{199} = a_1 + a_1 r^2 + a_1 r^4 + \cdots + a_1 r^{198} \\ &= a_1(1 + r^2 + r^4 + \cdots + r^{198}) \quad (2) \end{aligned}$$

$$\text{យក (1) ដោយ (2) គឺបាន } \frac{\alpha}{\beta} = r$$

$$\text{ដូចនេះ } \text{ដែលធ្វើបន្ទូនស្ថិតធនវិមាត្រនេះគឺ } r = \frac{\alpha}{\beta}$$

ចំណាត់ទី ១៨៧. គឺនានាដែលបុក n តុលិម្បដែលស្ថិតធន $\frac{1}{2}, \frac{3}{4}, \frac{7}{8}, \frac{15}{16}, \dots$

ចំណែនាំនៃរូបរាង

$$\text{គឺមាន } a_1 = \frac{1}{2} = 1 - \frac{1}{2}$$

$$a_2 = \frac{3}{4} = 1 - \frac{1}{2^2}$$

$$a_3 = \frac{7}{8} = 1 - \frac{1}{2^3}$$

$$a_4 = \frac{15}{16} = 1 - \frac{1}{2^4}$$

.....

$$a_n = 1 - \frac{1}{2^n}$$

$$\text{କେବଳ } S_n = \sum_{k=1}^n a_k = \sum_{k=1}^n \left(1 - \frac{1}{2^k}\right) = \sum_{k=1}^n 1 - \sum_{k=1}^n \frac{1}{2^k}$$

$$= n - \frac{\frac{1}{2} \left(1 - \frac{1}{2^n}\right)}{1 - \frac{1}{2}} = n - \left(1 - \frac{1}{2^n}\right) = n - 1 + \frac{1}{2^n}$$

ମୁଢ଼ିତିରେ:

$$S_n = n - 1 + \frac{1}{2^n}$$

ହାତ୍ତିକଣିକା ପରିଚୟ. ତଥାକାଂଦର୍ଶକରେ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯାଇଲେ $\frac{x}{1-x^2} + \frac{x^2}{1-x^4} + \frac{x^4}{1-x^8} + \dots$ ଏହିରେ $|x| < 1$

ପରିଚୟରେ ପରିଚୟ

$$\text{କେବଳ } a_k = \frac{x^{2^{k-1}}}{1-x^{2^k}} = \frac{1+x^{2^{k-1}}-1}{(1-x^{2^{k-1}})(1+x^{2^{k-1}})} = \frac{1}{1-x^{2^{k-1}}} - \frac{1}{1-x^{2^k}}$$

$$\begin{aligned} \text{କେବଳ } S_n &= \sum_{k=1}^n a_k = \sum_{k=1}^n \left(\frac{1}{1-x^{2^{k-1}}} - \frac{1}{1-x^{2^k}} \right) \\ &= \left(\frac{1}{1-x} - \frac{1}{1-x^2} \right) + \left(\frac{1}{1-x^2} - \frac{1}{1-x^4} \right) + \dots + \left(\frac{1}{1-x^{2^{n-1}}} - \frac{1}{1-x^{2^n}} \right) \\ &= \frac{1}{1-x} - \frac{1}{1-x^{2^n}} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ହାତ୍ତିକଣିକା } &\frac{x}{1-x^2} + \frac{x^2}{1-x^4} + \frac{x^4}{1-x^8} + \dots \\ &= \lim_{n \rightarrow +\infty} S_n = \lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\frac{1}{1-x} - \frac{1}{1-x^{2^n}} \right) = \frac{1}{1-x} - 1 = \frac{x}{1-x} \end{aligned}$$

ଫ୍ରେଣ୍ଟ: $|x| < 1 \iff -1 < x < 1 \iff \lim_{n \rightarrow +\infty} x^{2^n} = 0$

ମୁଢ଼ିତିରେ:

$$\frac{x}{1-x^2} + \frac{x^2}{1-x^4} + \frac{x^4}{1-x^8} + \dots = \frac{x}{1-x}$$

ହାତ୍ତିକଣିକା ପରିଚୟ. ତଥାକାଂଦର୍ଶକରେ

$$\frac{3}{1 \cdot 2} \cdot \frac{1}{2} + \frac{4}{2 \cdot 3} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^2 + \frac{5}{3 \cdot 4} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^3 + \dots + \frac{n+2}{n(n+1)} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^n$$

ចំណាមុំនៅក្នុង

$$\begin{aligned}
 \text{គេមាន } & \frac{k+2}{k(k+1)} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^k = \frac{2(k+1)-k}{k(k+1)} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^k = \left(\frac{2}{k} - \frac{1}{k+1}\right) \left(\frac{1}{2}\right)^k \\
 & = \frac{1}{k} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^{k-1} - \frac{1}{k+1} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^k \\
 \text{គេបាន } & \frac{3}{1 \cdot 2} \cdot \frac{1}{2} + \frac{4}{2 \cdot 3} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^2 + \frac{5}{3 \cdot 4} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^3 + \cdots + \frac{n+2}{n(n+1)} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^n \\
 & = \sum_{k=1}^n \left[\frac{k+2}{k(k+1)} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^k \right] \\
 & = \sum_{k=1}^n \left[\frac{1}{k} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^{k-1} - \frac{1}{k+1} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^k \right] \\
 & = \left[1 - \frac{1}{2} \cdot \left(\frac{1}{2}\right) \right] + \left[\frac{1}{2} \cdot \left(\frac{1}{2}\right) - \frac{1}{3} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^2 \right] + \cdots + \left[\frac{1}{n} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^{n-1} - \frac{1}{n+1} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^n \right] \\
 & = 1 - \frac{1}{n+1} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^n
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $\frac{3}{1 \cdot 2} \cdot \frac{1}{2} + \frac{4}{2 \cdot 3} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^2 + \frac{5}{3 \cdot 4} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^3 + \cdots + \frac{n+2}{n(n+1)} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^n = 1 - \frac{1}{n+1} \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^n$

ចំណាត់ខ្លឹម ១៨០. គឺជី a, b, c ជាប័ត្រនិតិវិធីមានទំនាក់ទំនាក់នៃកន្លែម

$$a^{\log b - \log c} + b^{\log c - \log a} + c^{\log a - \log b}$$

ចំណាមុំនៅក្នុង

តាមវិសមភាពក្នុង គេបាន

$$a^{\log b - \log c} + b^{\log c - \log a} + c^{\log a - \log b} \geq 3 \sqrt[3]{a^{\log b - \log c} \cdot b^{\log c - \log a} \cdot c^{\log a - \log b}} \quad (1)$$

$$\text{តាម } x = a^{\log b - \log c} \cdot b^{\log c - \log a} \cdot c^{\log a - \log b}$$

$$\begin{aligned}
 \implies \log x &= \log \left(a^{\log b - \log c} \cdot b^{\log c - \log a} \cdot c^{\log a - \log b} \right) \\
 &= \log a^{\log b - \log c} + \log b^{\log c - \log a} + \log c^{\log a - \log b}
 \end{aligned}$$

$$= (\log b - \log c) \log a + (\log c - \log a) \log b + (\log a - \log b) \log c$$

$$= \log a \log b - \log a \log c + \log b \log c - \log a \log b + \log a \log c - \log b \log c = 0$$

$$\text{ដើម្បី } \log x = 1 \iff x = 1$$

$$\text{តាម (1) គេបាន } a^{\log b - \log c} + b^{\log c - \log a} + c^{\log a - \log b} \geq 3$$

ដូចនេះ តម្លៃក្នុងចំណែក $a^{\log b - \log c} + b^{\log c - \log a} + c^{\log a - \log b}$ តិច 3

លំហាត់ទី ១៥១. គណនាប្រព័ន្ធគ្រប់ចំនួនគត់ផ្លូវជាតិគ្នាបាន 200 ដើម្បីចែកចាយ 3 បុ 5 ។

វិធានៗគ្រប់

តាម S_{199} ជាប្រព័ន្ធគ្រប់ចំនួនគត់ផ្លូវជាតិ 1 សិរៀ 199

S_3 ជាប្រព័ន្ធគ្រប់ចំនួនគត់ផ្លូវជាតិគ្នាបាន 200 ដើម្បីចែកចាយ 3

S_5 ជាប្រព័ន្ធគ្រប់ចំនួនគត់ផ្លូវជាតិគ្នាបាន 200 ដើម្បីចែកចាយ 5

S_{15} ជាប្រព័ន្ធគ្រប់ចំនួនគត់ផ្លូវជាតិគ្នាបាន 200 ដើម្បីចែកចាយ 15

S ជាប្រព័ន្ធគ្រប់ចំនួនគត់ផ្លូវជាតិគ្នាបាន 200 ដើម្បីចែកចាយ 3 បុ 5

គគ្មាន $S = S_{199} - S_3 - S_5 + S_{15}$

$$\text{ផោយ } S_{199} = 1 + 2 + 3 + \cdots + 199 = \frac{199 \times 200}{2} = 19900$$

$$S_3 = 3 + 6 + 9 + \cdots + 198 = \frac{66}{2} \times (3 + 198) = 6633$$

$$S_5 = 5 + 10 + 15 + \cdots + 195 = \frac{39}{2} \times (5 + 195) = 3900$$

$$S_{15} = 15 + 30 + 45 + \cdots + 195 = \frac{13}{2} \times (15 + 195) = 1365$$

$$\text{នាំឱ្យ } S = S_{199} - S_3 - S_5 + S_{15} = 19900 - 6633 - 3900 + 1365 = 10732$$

ដូចនេះ: ផលប្រព័ន្ធគ្រប់ចំនួនគត់ផ្លូវជាតិគ្នាបាន 200 ដើម្បីចែកចាយ 3 បុ 5 ស្មើនឹង 10732

លំហាត់ទី ១៥២. គណនា $\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^i \sum_{k=1}^j 1$

វិធានៗគ្រប់

$$\text{គគ្មាន } \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^i \sum_{k=1}^j 1 = \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^i j = \sum_{i=1}^n \left[\frac{i(i+1)}{2} \right] = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^n (i^2 + i)$$

$$= \frac{1}{2} \left[\frac{n(n+1)(2n+1)}{6} + \frac{n(n+1)}{2} \right]$$

$$= \frac{n(n+1)}{12} (2n+1+3) = \frac{n(n+1)(n+2)}{6}$$

ដូចនេះ: $\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^i \sum_{k=1}^j 1 = \frac{n(n+1)(n+2)}{6}$

ចំណាត់ទី ១៨៣. គណនាដែលប្រកដៃនេះបើ $\frac{9}{5^2 \cdot 2 \cdot 1} + \frac{13}{5^3 \cdot 3 \cdot 2} + \frac{17}{5^4 \cdot 4 \cdot 3} + \dots$

ចំណាមុំនាយក

$$\text{តាម } a_k = \frac{4k+1}{5^k \cdot k(k-1)}, \quad k \geq 2$$

$$= \frac{5k - (k-1)}{5^k \cdot k(k-1)} = \frac{1}{5^{k-1} \cdot (k-1)} - \frac{1}{5^k \cdot k}$$

$$\text{គេបាន } S_n = \frac{9}{5^2 \cdot 2 \cdot 1} + \frac{13}{5^3 \cdot 3 \cdot 2} + \frac{17}{5^4 \cdot 4 \cdot 3} + \dots + \frac{4n+1}{5^n \cdot n(n-1)} = \sum_{k=2}^n a_k$$

$$= \sum_{k=2}^n \left[\frac{1}{5^{k-1} \cdot (k-1)} - \frac{1}{5^k \cdot k} \right]$$

$$= \left(\frac{1}{5} - \frac{1}{5^2 \cdot 2} \right) + \left(\frac{1}{5^2 \cdot 2} - \frac{1}{5^3 \cdot 3} \right) + \dots + \left(\frac{1}{5^{n-1} \cdot (n-1)} - \frac{1}{5^n \cdot n} \right)$$

$$= \frac{1}{5} - \frac{1}{5^n \cdot n}$$

$$\text{នាំឱ្យ } \frac{9}{5^2 \cdot 2 \cdot 1} + \frac{13}{5^3 \cdot 3 \cdot 2} + \frac{17}{5^4 \cdot 4 \cdot 3} + \dots = \lim_{n \rightarrow +\infty} S_n = \lim_{n \rightarrow +\infty} \left(\frac{1}{5} - \frac{1}{5^n \cdot n} \right) = \frac{1}{5}$$

ផ្តល់នៅ: ដែលប្រកដៃនេះ $\frac{9}{5^2 \cdot 2 \cdot 1} + \frac{13}{5^3 \cdot 3 \cdot 2} + \frac{17}{5^4 \cdot 4 \cdot 3} + \dots = \frac{1}{5}$

ចំណាត់ទី ១៨៤. ចំណោះថ្លែនគត់លេសយ $n \geq 1$ គណនាប្រចក $n^3 - (n-1)^3 + (n-2)^3 - (n-3)^3 + \dots + (-1)^{n-1} 1^3$

ចំណាមុំនាយក

គេមាន n ជាថ្មនគត់លេសយ នាំឱ្យ $n-1$ ជាថ្មនគត់គ្នា គេបាន $(-1)^{n-1} = 1$

គេបាន $n^3 - (n-1)^3 + (n-2)^3 - (n-3)^3 + \dots + (-1)^{n-1} 1^3$

$$= n^3 - (n-1)^3 + (n-2)^3 - (n-3)^3 + \dots + 1^3$$

$$= n^3 + (n-1)^3 + (n-2)^3 + \dots + 1^3 - 3[(n-1)^3 + (n-3)^3 + (n-5)^3 + \dots + 4^3 + 2^3]$$

$$= \left[\frac{n(n+1)}{2} \right]^2 - 2 \times 2^3 \left[\left(\frac{n-1}{2} \right)^3 + \left(\frac{n-3}{2} \right)^3 + \dots + 3^3 + 2^3 + 1^3 \right]$$

$$= \frac{n^2(n+1)^2}{4} - 16 \left[\frac{1}{2} \left(\frac{n-1}{2} \right) \left(\frac{n-1}{2} + 1 \right) \right]^2$$

$$\begin{aligned}
 &= \frac{n^2(n+1)^2}{4} - 4 \left[\frac{(n-1)(n+1)}{4} \right]^2 \\
 &= \frac{n^2(n+1)^2}{4} - \frac{(n-1)^2(n+1)^2}{4} \\
 &= \frac{(n+1)^2}{4} [n^2 - (n-1)^2] = \frac{(2n-1)(n+1)^2}{4}
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ $n^3 - (n-1)^3 + (n-2)^3 - (n-3)^3 + \cdots + (-1)^{n-1} 1^3 = \frac{(2n-1)(n+1)^2}{4}$

លំហាត់ខ្លួន ១៨៥. គឺជាបញ្ជីនិតិវិធីមានចំណាំ $27pqr \geq (p+q+r)^3$ និង

$3p + 4q + 5r = 12$ ។ តណានាតម្លៃនេះ $p^3 + q^4 + r^5$ ។

ដំឡាក់របាយ

គឺជាបញ្ជី $27pqr \geq (p+q+r)^3$ (1)

តែមទៅមិនអាចពិនិត្យបានថា $p+q+r \geq 3\sqrt[3]{pqr} \iff 27pqr \leq (p+q+r)^3$ (2)

តាម (1) និង (2) គឺជាបញ្ជី $27pqr = (p+q+r)^3$

នោះតាមវិសមភាពក្នុងឱ្យសមភាពកើតមានកាលណា $p = q = r$

តែដោយ $3p + 4q + 5r = 12 \iff p = q = r = 1$

គឺជាបញ្ជី $p^3 + q^4 + r^5 = 1 + 1 + 1 = 3$

ដូចនេះ $p^3 + q^4 + r^5 = 3$

លំហាត់ខ្លួន ១៨៦. តណានាដលម្អិក

$$S_n = \frac{1}{1+1^2+1^4} + \frac{2}{1+2^2+2^4} + \frac{3}{1+3^2+3^4} + \cdots + \frac{n}{1+n^2+n^4}$$

ដំឡាក់របាយ

គឺជាបញ្ជី $a_k = \frac{k}{1+k^2+k^4} = \frac{k}{(1+k^2)^2-k^2} = \frac{k}{(1-k+k^2)(1+k+k^2)}$

$$= \frac{1}{2} \left(\frac{1}{1-k+k^2} - \frac{1}{1+k+k^2} \right)$$

$$= \frac{1}{2} \left[\frac{1}{1+(k-1)+(k-1)^2} - \frac{1}{1+k+k^2} \right], \quad k \geq 2$$

គឺជាបញ្ជី $S_n = \frac{1}{1+1^2+1^4} + \frac{2}{1+2^2+2^4} + \frac{3}{1+3^2+3^4} + \cdots + \frac{n}{1+n^2+n^4}$

$$= \frac{1}{1+1^2+1^4} + \sum_{k=2}^n a_k$$

$$\begin{aligned}
&= \frac{1}{3} + \frac{1}{2} \sum_{k=2}^n \left[\frac{1}{1+(k-1)+(k-1)^2} - \frac{1}{1+k+k^2} \right] \\
&= \frac{1}{3} + \frac{1}{2} \left[\left(\frac{1}{1+1+1^2} - \frac{1}{1+2+2^2} \right) + \left(\frac{1}{1+2+2^2} - \frac{1}{1+3+3^2} \right) + \dots \right. \\
&\quad \left. \dots + \left(\frac{1}{1+(n-1)+(n-1)^2} - \frac{1}{1+n+n^2} \right) \right] \\
&= \frac{1}{3} + \frac{1}{2} \left(\frac{1}{3} - \frac{1}{1+n+n^2} \right) \\
&= \frac{1}{2} - \frac{1}{2(1+n+n^2)} = \frac{1+n+n^2-1}{2(1+n+n^2)} = \frac{n(n+1)}{2(n^2+n+1)}
\end{aligned}$$

ផ្តល់

$$S_n = \frac{n(n+1)}{2(n^2+n+1)}$$

ចំណាត់ការ ១៨៧. បើ $\sum_{n=1}^{+\infty} x^{n-1} = a$ និង $\sum_{n=1}^{+\infty} y^{n-1} = b$ ដូច $|x| < 1, |y| < 1$ និង $\sum_{n=1}^{+\infty} (xy)^{n-1}$ ជាសន្យាគមនឹង a, b ។

ចំណាត់ការ

$$\begin{aligned}
\text{គមនា } a &= \sum_{n=1}^{+\infty} x^{n-1} = 1 + x + x^2 + x^3 + \dots = \frac{1}{1-x} \\
\implies 1-x &= \frac{1}{a} \implies x = 1 - \frac{1}{a} = \frac{a-1}{a} \\
\text{ហើយ } b &= \sum_{n=1}^{+\infty} y^{n-1} = 1 + y + y^2 + y^3 + \dots = \frac{1}{1-y} \\
\implies 1-y &= \frac{1}{b} \implies y = 1 - \frac{1}{b} = \frac{b-1}{b} \\
\text{គបាន } \sum_{n=1}^{+\infty} (xy)^{n-1} &= 1 + (xy) + (xy)^2 + (xy)^3 + \dots = \frac{1}{1-xy} \\
&= \frac{1}{1 - \frac{a-1}{a} \times \frac{b-1}{b}} = \frac{ab}{ab - (a-1)(b-1)} \\
&= \frac{ab}{ab - ab + a + b - 1} = \frac{ab}{a + b - 1}
\end{aligned}$$

ផ្តល់

$$\sum_{n=1}^{+\infty} (xy)^{n-1} = \frac{ab}{a+b-1}$$

បំបាត់ដី ១៤៨. បើ $\lambda = \sum_{i=1}^{+\infty} \frac{1}{i^4}$ គឺ គុណនា $\sum_{i=1}^{+\infty} \frac{1}{(2i-1)^4}$ ជាឯន្តិជមនិន λ ។

ដំឡាក់ព្រមទេរ

$$\text{គុណនា } \lambda = \sum_{i=1}^{+\infty} \frac{1}{i^4} = 1 + \frac{1}{2^4} + \frac{1}{3^4} + \frac{1}{4^4} + \dots$$

$$\begin{aligned} \text{គុណនា } \sum_{i=1}^{+\infty} \frac{1}{(2i-1)^4} &= 1 + \frac{1}{3^4} + \frac{1}{5^4} + \frac{1}{7^4} + \dots \\ &= \left(1 + \frac{1}{2^4} + \frac{1}{3^4} + \frac{1}{4^4} + \dots\right) - \left(\frac{1}{2^4} + \frac{1}{4^4} + \frac{1}{6^4} + \dots\right) \\ &= \lambda - \frac{1}{2^4} \left(1 + \frac{1}{2^4} + \frac{1}{3^4} + \dots\right) = \lambda - \frac{1}{16}\lambda = \frac{15}{16}\lambda \end{aligned}$$

ដូចនេះ: $\sum_{i=1}^{+\infty} \frac{1}{(2i-1)^4} = \frac{15}{16}\lambda$

បំបាត់ដី ១៤៩. រកតម្លៃអប្បរមានែនកញ្ញាម $8^{\sin \frac{x}{8}} + 8^{\cos \frac{x}{8}}$ ។

ដំឡាក់ព្រមទេរ

តាមវិស័យភាពក្បួរ គុណនា

$$8^{\sin \frac{x}{8}} + 8^{\cos \frac{x}{8}} \geq 2\sqrt{8^{\sin \frac{x}{8}} \times 8^{\cos \frac{x}{8}}}$$

$$\text{នៅ } 8^{\sin \frac{x}{8}} \times 8^{\cos \frac{x}{8}} = 8^{\sin \frac{x}{8} + \cos \frac{x}{8}} = 8^{\sqrt{2} \cos \left(\frac{x}{8} - \frac{\pi}{4} \right)} = 2^{3\sqrt{2} \cos \left(\frac{x}{8} - \frac{\pi}{2} \right)}$$

$$\text{តម្លៃជំបែកនៅ } 2^{3\sqrt{2} \cos \left(\frac{x}{8} - \frac{\pi}{2} \right)} \text{ តើ } 2^{3\sqrt{2}}$$

$$\text{គុណនា } 8^{\sin \frac{x}{8}} + 8^{\cos \frac{x}{8}} \geq 2 \times 2^{\frac{3\sqrt{2}}{2}} \quad \text{ឬ} \quad 8^{\sin \frac{x}{8}} + 8^{\cos \frac{x}{8}} \geq 2^{\frac{3\sqrt{2}+2}{2}}$$

ដូចនេះ: តម្លៃអប្បរមានៅ $2^{\frac{3\sqrt{2}+2}{2}}$

បំបាត់ដី ១៦០. រកមែគុណានៃ x^{49} នៃផលគុណា $(x-1)(x-3)\cdots(x-99)$ ។

ដំឡាក់ព្រមទេរ

$$\text{មែគុណានៃ } x \text{ នៃផលគុណា } (x-1)(x-3) = x^2 - 4x + 3 \text{ តើ } -1 - 3 = -4$$

$$\text{មែគុណានៃ } x^2 \text{ នៃផលគុណា } (x-1)(x-3)(x-5) = x^3 - 9x^2 + 23x - 15 \text{ តើ } -1 - 3 - 5 = -9$$

$$\text{មែគុណានៃ } x^3 \text{ នៃផលគុណា } (x-1)(x-3)(x-5)(x-7) = x^4 - 16x^3 + 86x^2 - 176x + 105$$

$$\text{តើ } -1 - 3 - 5 - 7 = -16$$

$$\text{មែគុណានៃ } x^{49} \text{ តើ } -(1 + 3 + 5 + \dots + 99) = -50^2 = -2500$$

ចំណាត់ការិត ១៦១. គណនាដលម្អិក

$$\frac{1^3}{1} + \frac{1^3 + 2^3}{1+3} + \frac{1^3 + 2^3 + 3^3}{1+3+5} + \cdots + \frac{1^3 + 2^3 + 3^3 + \cdots + 9^3}{1+3+5+\cdots+17}$$

ដំឡាន៖

$$\text{តាម } a_k = \frac{1^3 + 2^3 + 3^3 + \cdots + k^3}{1+3+5+\cdots+(2k-1)} = \frac{\left[\frac{k(k+1)}{2} \right]^2}{k^2} = \frac{(k+1)^2}{4}$$

គេបាន $\frac{1^3}{1} + \frac{1^3 + 2^3}{1+3} + \frac{1^3 + 2^3 + 3^3}{1+3+5} + \cdots + \frac{1^3 + 2^3 + 3^3 + \cdots + 9^3}{1+3+5+\cdots+17}$

$$= \sum_{k=1}^9 a_k = \sum_{k=1}^9 \left[\frac{(k+1)^2}{4} \right] = \frac{1}{4} \sum_{k=1}^9 (k+1)^2$$

$$= \frac{1}{4}(2^2 + 3^2 + 4^2 + \cdots + 10^2)$$

$$= \frac{1}{4} [(1^2 + 2^2 + 3^2 + \cdots 10^2) - 1]$$

$$= \frac{1}{4} \left[\frac{10 \times 11 \times 21}{6} - 1 \right] = \frac{1}{4} (385 - 1) = 96$$

រូបិទ: $\boxed{\frac{1^3}{1} + \frac{1^3 + 2^3}{1+3} + \frac{1^3 + 2^3 + 3^3}{1+3+5} + \cdots + \frac{1^3 + 2^3 + 3^3 + \cdots + 9^3}{1+3+5+\cdots+17} = 96}$

ចំណាត់ការិត ១៦២. គណនាដលម្អិកនៃសែរី $\sum_{n=1}^{+\infty} \frac{2n-1}{(\sqrt{2})^n}$ **ដំឡាន៖**

$$\text{តាម } S_n = \sum_{k=1}^n \frac{2k-1}{(\sqrt{2})^k} = \frac{1}{\sqrt{2}} + \frac{3}{(\sqrt{2})^2} + \frac{5}{(\sqrt{2})^3} + \cdots + \frac{2n-1}{(\sqrt{2})^n}$$

$$\sqrt{2}S_n = \sqrt{2} \left[\frac{1}{\sqrt{2}} + \frac{3}{(\sqrt{2})^2} + \frac{5}{(\sqrt{2})^3} + \cdots + \frac{2n-1}{(\sqrt{2})^n} \right]$$

$$= 1 + \frac{3}{\sqrt{2}} + \frac{5}{(\sqrt{2})^2} + \frac{7}{(\sqrt{2})^3} + \cdots + \frac{2n-3}{(\sqrt{2})^{n-2}} + \frac{2n-1}{(\sqrt{2})^{n-1}}$$

$$= 1 + \frac{2+1}{\sqrt{2}} + \frac{2+3}{(\sqrt{2})^2} + \frac{2+5}{(\sqrt{2})^3} + \cdots + \frac{2+2n-5}{(\sqrt{2})^{n-2}} + \frac{2+2n-3}{(\sqrt{2})^{n-1}}$$

$$= 1 + \left[\frac{2}{\sqrt{2}} + \frac{2}{(\sqrt{2})^2} + \frac{2}{(\sqrt{2})^3} + \cdots + \frac{2}{(\sqrt{2})^{n-1}} \right] +$$

$$\left[\frac{1}{\sqrt{2}} + \frac{3}{(\sqrt{2})^2} + \frac{5}{(\sqrt{2})^3} + \cdots + \frac{2n-1}{(\sqrt{2})^n} \right] - \frac{2n-1}{(\sqrt{2})^n}$$

$$= 1 + 2 \times \frac{\frac{1}{\sqrt{2}} \left(1 - \frac{1}{\sqrt{2^{n-1}}} \right)}{1 - \frac{1}{\sqrt{2}}} + S_n - \frac{2n-1}{(\sqrt{2})^n}$$

$$(\sqrt{2}-1)S_n = 1 + \frac{2}{\sqrt{2}-1} \left(1 - \frac{1}{\sqrt{2^{n-1}}} \right) - \frac{2n-1}{\sqrt{2^n}}$$

$$S_n = \frac{1}{\sqrt{2}-1} + \frac{2}{(\sqrt{2}-1)^2} \left(1 - \frac{1}{\sqrt{2^{n-1}}} \right) - \frac{2n-1}{(\sqrt{2}-1)\sqrt{2^n}}$$

$$= \sqrt{2} + 1 + 2(\sqrt{2}+1)^2 \left(1 - \frac{1}{\sqrt{2^{n-1}}} \right) - \frac{2n-1}{(\sqrt{2}-1)\sqrt{2^n}}$$

គូចបាន $\sum_{n=1}^{+\infty} \frac{2n-1}{(\sqrt{2})^n} = \lim_{n \rightarrow +\infty} S_n$

$$= \lim_{n \rightarrow +\infty} \left[\sqrt{2} + 1 + 2(\sqrt{2}+1)^2 \left(1 - \frac{1}{\sqrt{2^{n-1}}} \right) - \frac{2n-1}{(\sqrt{2}-1)\sqrt{2^n}} \right]$$

$$= \sqrt{2} + 1 + 2(\sqrt{2}+1)^2 = 7 + 5\sqrt{2}$$

ដូចនេះ $\boxed{\sum_{n=1}^{+\infty} \frac{2n-1}{(\sqrt{2})^n} = 7 + 5\sqrt{2}}$

បំបាត់នឹង ១៦៣. គូចបាន $S_n = \sum_{r=0}^n \frac{1}{C(n,r)}$ និង $P_n = \sum_{r=0}^n \frac{r}{C(n,r)}$ ដើម្បី
 $C(n,r) = \frac{n!}{r!(n-r)!}$ ។ គណនា $\frac{P_n}{S_n}$ ។

ដំឡាកលក្រុម

$$\text{គូចបាន } S_n = \sum_{r=0}^n \frac{1}{C(n,r)} = \frac{1}{C(n,0)} + \frac{1}{C(n,1)} + \frac{1}{C(n,2)} + \cdots + \frac{1}{C(n,n)}$$

$$\begin{aligned} P_n &= \sum_{r=0}^n \frac{r}{C(n,r)} \\ &= \frac{0}{C(n,0)} + \frac{1}{C(n,1)} + \frac{2}{C(n,2)} + \cdots + \frac{n-1}{C(n,n-1)} + \frac{n}{C(n,n)} \end{aligned} \quad .....(1)$$

$$\begin{aligned} P_n &= \frac{n}{C(n,n)} + \frac{n-1}{C(n,n-1)} + \cdots + \frac{2}{C(n,2)} + \frac{1}{C(n,1)} + \frac{0}{C(n,0)} \\ &= \frac{n}{C(n,0)} + \frac{n-1}{C(n,1)} + \frac{n-2}{C(n,2)} + \cdots + \frac{1}{C(n,n-1)} + \frac{0}{C(n,n)} \end{aligned} \quad .....(2)$$

យក (1) + (2) គូចបាន

$$\implies 2P_n = n \left[\frac{1}{C(n, 0)} + \frac{1}{C(n, 1)} + \frac{1}{C(n, 2)} + \cdots + \frac{1}{C(n, n)} \right] = nS_n \implies \frac{P_n}{S_n} = \frac{n}{2}$$

ដូចនេះ $\boxed{\frac{P_n}{S_n} = \frac{n}{2}}$

ប័ណ្ណទី ១៦៥. រកតួនាទីនៃស្មើភ័ត៌ផលិតផ្តើមផ្លូវការ $x_0 = 3, x_1 = 4$ និង $x_{n+1} = x_{n-1}^2 - nx_n$ ចំពោះគ្រប់ $n \in \mathbb{N}$

ចំណែកសម្រាប់

យើងនឹងស្រាយថា $x_n = n + 3$ ចំពោះគ្រប់ចំនួនគត់ $n = 0, 1, 2, 3, \dots, n$

- បើ $n = 0, 1$ តែបាន $x_0 = 3, x_1 = 4$ ពីត
- ឧបមាថាពិតសំចែរ $n = k$ តើ $x_k = k + 3$
- ចំពោះ $n = k + 1$

$$\text{ធៀន } x_{k+1} = x_{k-1}^2 - kx_k = (k+2)^2 - k(k+3) = k^2 + 4k + 4 - k^2 - 3k = (k+1) + 3 \text{ ពីត}$$

ដូចនេះ $\boxed{x_n = n + 3}$ ចំពោះគ្រប់ចំនួនគត់ $n \geq 0$

ប័ណ្ណទី ១៦៥. តើ $x_1, x_2, \dots, x_n$ ជាស្មើភ័ត៌ផលិតផ្តើមផ្លូវការ

$$(i) -1 \leq x_i \leq 2, \text{ ចំពោះ } i = 1, 2, \dots, n$$

$$(ii) x_1 + x_2 + \cdots + x_n = 19$$

$$(iii) x_1^2 + x_2^2 + \cdots + x_n^2 = 99$$

រកតម្លៃគ្រប់ផ្តល់នូវ $x_1^3 + x_2^3 + \cdots + x_n^3$ ។

ចំណែកសម្រាប់

ធៀន $x_1, x_2, \dots, x_n$ ជាស្មើភ័ត៌ផលិតផ្តើមមានតម្លៃ $-1, 1, 2$ រួចរាល់នៅក្នុង a, b, c ជាថម្លៃគ្រប់មិនអវិជ្ជមាន

តាម (ii) និង (iii) តែបាន $\begin{cases} -a + b + 2c = 19 \\ a + b + 4c = 99 \end{cases} \iff \begin{cases} a = 40 - c \\ b = 59 - 3c \end{cases}$

តែដូច $b \geq 0 \iff 59 - 3c \geq 0 \iff 0 \leq c \leq 19$

$$\text{តែបាន } x_1^3 + x_2^3 + \cdots + x_n^3 = -a + b + 8c = -(40 - c) + (59 - 3c) + 8c = 19 + 6c$$

$$\text{ដូច } 0 \leq c \leq 19 \iff 19 \leq 19 + 6c \leq 133 \iff 19 \leq x_1^3 + x_2^3 + \cdots + x_n^3 \leq 133$$

ដូចនេះ $\boxed{\text{តម្លៃគ្រប់ផ្តល់នូវ } 19 \text{ និង } 133}$

បំបាត់ខ្លឹម ១៦៥. ចំណោះស្នើតែនចំនួនពិតិត្ស $A = \{a_1, a_2, a_3, \dots\}$ តាម ΔA ជាស្នើតែន $\{a_2 - a_1, a_3 - a_2, a_4 - a_3, \dots\}$ ។ បើត្រូវបញ្ជីតែន $\Delta(\Delta A)$ ស្ថិតិថ្លែង ១ និង $a_{19} = a_{92} = 0$ ចូរកក a_1 ។

ដំឡាកល់ប្រុងប្រយោជន៍

តាម d ជាតម្លៃនៃគ្មីមួយជាស្នើតែន ΔA

គេបាន $\Delta A = \{d, d + 1, d + 2, d + 3, \dots\}$ ឬ $\Delta(\Delta A) = \{1, 1, 1, \dots, 1\}$

នំខ្លួច ΔA ជាស្នើតែនពួន្ទនៃលើមានគ្មី n តើ $d + n - 1$

គេបាន $A = \{a_1, a_1 + d, a_1 + d + (d + 1), a_1 + d + (d + 1) + (d + 2), \dots\}$

គេបានទំនាក់ទំនង n នៃ A តើ $a_n = a_1 + \sum_{k=1}^{n-1} (d + k - 1) = a_1 + (d - 1)(n - 1) + \frac{1}{2}n(n - 1)$

$$\text{ផ្តាយ } \begin{cases} a_{19} = 0 \\ a_{92} = 0 \end{cases} \iff \begin{cases} a_1 + 18(d - 1) + 171 = 0 \\ a_1 + 91(d - 1) + 4186 = 0 \end{cases} \iff a_1 = 819$$

ដូចនេះ $a_1 = 819$

បំបាត់ខ្លឹម ១៦៦. គេមាន $(a_n)_{n \geq 1}$ ជាស្នើតែនចំនួនពិតិត្ស ដូល $a_1 = 2$ និង

$$a_{n+1} = \frac{a_n}{2} + \frac{1}{a_n}, \quad \forall n \in \mathbb{N} \text{ ។ កំណត់គ្មីមួយជាស្នើតែននេះ។}$$

ដំឡាកល់ប្រុងប្រយោជន៍

$$\text{សមិទ្ធបន្ថែម } x = \frac{x}{2} + \frac{1}{x} \implies 2x^2 = x^2 + 2 \implies x = \pm \sqrt{2}$$

$$\text{គេបាន } a_{n+1} - \sqrt{2} = \frac{a_n}{2} + \frac{1}{a_n} - \sqrt{2} = \frac{a_n^2 - 2\sqrt{2}a_n + 2}{2a_n} = \frac{(a_n - \sqrt{2})^2}{2a_n} \quad \dots(1)$$

$$\text{ហើយ } a_{n+1} + \sqrt{2} = \frac{a_n}{2} + \frac{1}{a_n} + \sqrt{2} = \frac{a_n^2 + 2\sqrt{2}a_n + 2}{2a_n} = \frac{(a_n + \sqrt{2})^2}{2a_n} \quad \dots(2)$$

$$\text{យក (1) ឱ្យ (2) គេបាន } \frac{a_{n+1} - \sqrt{2}}{a_{n+1} + \sqrt{2}} = \frac{(a_n - \sqrt{2})^2}{(a_n + \sqrt{2})^2} = \left(\frac{a_n - \sqrt{2}}{a_n + \sqrt{2}} \right)^2$$

$$\text{តាម } b_n = \frac{a_n - \sqrt{2}}{a_n + \sqrt{2}} \quad \text{គេបាន } b_{n+1} = b_n^2$$

$$\implies b_n = (b_{n-1})^2 = (b_{n-2})^{2^2} = (b_{n-3})^{2^3} = \dots = (b_1)^{2^{n-1}}$$

$$\text{គេបាន } \frac{a_n - \sqrt{2}}{a_n + \sqrt{2}} = \left(\frac{a_1 - \sqrt{2}}{a_1 + \sqrt{2}} \right)^{2^{n-1}} = \left(\frac{2 - \sqrt{2}}{2 + \sqrt{2}} \right)^{2^{n-1}} = \left(\frac{(2 - \sqrt{2})^2}{2} \right)^{2^{n-1}} = (\sqrt{2} - 1)^{2^n}$$

$$\implies a_n - \sqrt{2} = (\sqrt{2} - 1)^{2^n} (a_n + \sqrt{2}) = (\sqrt{2} - 1)^{2^n} a_n + \sqrt{2} (\sqrt{2} - 1)^{2^n}$$

$$\implies a_n \left[(\sqrt{2} - 1)^{2^n} - 1 \right] = -\sqrt{2} - \sqrt{2} (\sqrt{2} - 1)^{2^n} = -\sqrt{2} \left[1 + (\sqrt{2} - 1)^{2^n} \right]$$

$$\implies a_n = \frac{-\sqrt{2} [1 + (\sqrt{2}-1)^{2^n}]}{(\sqrt{2}-1)^{2^n} - 1} = \frac{\sqrt{2} [1 + (\sqrt{2}-1)^{2^n}]}{1 - (\sqrt{2}-1)^{2^n}}$$

ផ្តល់

$$a_n = \frac{\sqrt{2} [1 + (\sqrt{2}-1)^{2^n}]}{1 - (\sqrt{2}-1)^{2^n}}$$

ចំណាត់ទី ១៦៤. ABC ជាក្រឹតកោណាមួយដែលមាន

$$\sin(2A + B) = \sin(C - A) = -\sin(B + 2C) = \frac{1}{2}$$

បើ A, B និង C ជាបីចំនួនត្រូវនូវគីតនព្យាន ចូរកត់ឡើងថា A, B និង C ។

ចំណាត់ទី

តែមាន A, B, C ជាអំពីក្រឹតកោណា $ABC \iff A + B + C = 180^\circ$

តែមាន A, B និង C ជាបីចំនួនត្រូវនូវគីតនព្យាន $\iff A + C = 2B$

តែមាន $A + B + C = 180^\circ \iff 2B + B = 180^\circ \iff B = 60^\circ$

តែមាន $\sin(2A + B) = \sin(C - A) = -\sin(B + 2C) = \frac{1}{2}$

ចំពោះ $B = 60^\circ$ តែមាន $\sin(2A + 60^\circ) = \sin(C - A) = -\sin(60^\circ + 2C) = \frac{1}{2} \quad \dots(1)$

តាម (1) តែមាន $\sin(2A + 60^\circ) = \frac{1}{2} \implies 2A + 60^\circ = 30^\circ \text{ or } 150^\circ$

តែមាន $0 < A < 180^\circ$ តែមាន $A = 45^\circ$

តាម (1) តែមាន $-\sin(60^\circ + 2C) = \frac{1}{2} \implies \sin(60^\circ + 2C) = -\frac{1}{2}$

$\implies 60^\circ + 2C = 210^\circ \text{ or } 330^\circ \implies C = 75^\circ \text{ or } 135^\circ$

តាម (1) តែមាន $\sin(C - A) = \frac{1}{2}$

- ចំពោះ $A = 45^\circ$ និង $C = 75^\circ$ តែមាន $\sin(C - A) = \frac{1}{2} \iff \sin 30^\circ = \frac{1}{2}$ ពិត

- ចំពោះ $A = 45^\circ$ និង $C = 135^\circ$ តែមាន $\sin(C - A) = \frac{1}{2} \iff \sin 90^\circ = \frac{1}{2}$ មិនពិត

ផ្តល់

$$A = 45^\circ, B = 60^\circ, C = 75^\circ$$

ចំណាត់ទី ១៦៥. បង្ហាញថា $\sum_{k=1}^{n-1} (n-k) \cos \frac{2k\pi}{n} = -\frac{n}{2}$ ចំពោះគ្រប់ចំនួនគត់ $n \geq 3$ ។

ចំណាត់ទី

តាម $S = \sum_{k=1}^{n-1} (n-k) \cos \frac{2k\pi}{n}$

$$= (n-1) \cos \frac{2\pi}{n} + (n-2) \cos \frac{4\pi}{n} + (n-3) \cos \frac{6\pi}{n} + \cdots + \cos \frac{2(n-1)\pi}{n} \quad \dots(1)$$

គឺដឹងថា $\cos \theta = \cos(2\pi - \theta)$ នោះតាម (1) គេបាន

$$\begin{aligned} S &= (n-1)\cos\left(2\pi - \frac{2\pi}{n}\right) + (n-2)\cos\left(2\pi - \frac{4\pi}{n}\right) + \cdots + \cos\left(2\pi - \frac{2(n-1)\pi}{n}\right) \\ &= (n-1)\cos\frac{2(n-1)\pi}{n} + \cdots + 3\cos\frac{6\pi}{n} + 2\cos\frac{4\pi}{n} + \cos\frac{2\pi}{n} \\ &= \cos\frac{2\pi}{n} + 2\cos\frac{4\pi}{n} + 3\cos\frac{6\pi}{n} + \cdots + (n-1)\cos\frac{2(n-1)\pi}{n} \end{aligned} \quad \dots(2)$$

យក (1) + (2) គេបាន

$$\begin{aligned} 2S &= n\cos\frac{2\pi}{n} + n\cos\frac{4\pi}{n} + n\cos\frac{6\pi}{n} + \cdots + n\cos\frac{2(n-1)\pi}{n} \\ &= n \left[\cos\frac{2\pi}{n} + \cos\frac{4\pi}{n} + \cos\frac{6\pi}{n} + \cdots + \cos\frac{2(n-1)\pi}{n} \right] \end{aligned} \quad \dots(3)$$

$$\text{គុណភាព } P = \cos\frac{2\pi}{n} + \cos\frac{4\pi}{n} + \cos\frac{6\pi}{n} + \cdots + \cos\frac{2(n-1)\pi}{n} \quad \dots(4)$$

គុណភាពចាំងពីរនេះ (4) និង $\sin\frac{\pi}{n}$ គេបាន

$$\sin\frac{\pi}{n} \times P = \sin\frac{\pi}{n} \cos\frac{2\pi}{n} + \sin\frac{\pi}{n} \cos\frac{4\pi}{n} + \sin\frac{\pi}{n} \cos\frac{6\pi}{n} + \cdots + \sin\frac{\pi}{n} \cos\frac{2(n-1)\pi}{n}$$

$$\text{តាមរូបមន្ត្រ } \sin \alpha \cos \beta = \frac{1}{2} \left[\sin(\alpha + \beta) + \sin(\alpha - \beta) \right]$$

$$\text{គេបាន } \sin\frac{\pi}{n} \cos\frac{2\pi}{n} = \frac{1}{2} \left[\sin\frac{3\pi}{n} + \sin\left(-\frac{\pi}{n}\right) \right] = \frac{1}{2} \left(\sin\frac{3\pi}{n} - \sin\frac{\pi}{n} \right)$$

$$\sin\frac{\pi}{n} \cos\frac{4\pi}{n} = \frac{1}{2} \left[\sin\frac{5\pi}{n} + \sin\left(-\frac{3\pi}{n}\right) \right] = \frac{1}{2} \left(\sin\frac{5\pi}{n} - \sin\frac{3\pi}{n} \right)$$

$$\sin\frac{\pi}{n} \cos\frac{6\pi}{n} = \frac{1}{2} \left[\sin\frac{7\pi}{n} + \sin\left(-\frac{5\pi}{n}\right) \right] = \frac{1}{2} \left(\sin\frac{7\pi}{n} - \sin\frac{5\pi}{n} \right)$$

.....

.....

$$\sin\frac{\pi}{n} \cos\frac{2(n-1)\pi}{n} = \frac{1}{2} \left(\sin\frac{(2n-1)\pi}{n} - \sin\frac{(2n-3)\pi}{n} \right)$$

$$\text{នំនួយ } \sin\frac{\pi}{n} \times P = \frac{1}{2} \left(\sin\frac{(2n-1)\pi}{n} - \sin\frac{\pi}{n} \right)$$

$$= \frac{1}{2} \left[\sin\left(2\pi - \frac{\pi}{n}\right) - \sin\frac{\pi}{n} \right] = \frac{1}{2} \left[\sin\left(-\frac{\pi}{n}\right) - \sin\frac{\pi}{n} \right] = -\sin\frac{\pi}{n}$$

$$\text{គេបាន } P = -\frac{1}{2} \text{ នោះ តាម (3) គេបាន } 2S = n \times P = -n \iff S = -\frac{n}{2}$$

$$\text{ជូនេះ: } \boxed{\sum_{k=1}^{n-1} (n-k) \cos\frac{2k\pi}{n} = -\frac{n}{2}}$$